

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ เป็นวารสารฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวความคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้นและเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป โดยมีกำหนดออกราย 4 เดือน

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ธรรมรักษ์ ละอองนวล	รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.มาลี ไชยเสนา	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยภักดิ์ ไซตวนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.อรทัย เลียงจินดาถาวร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดาพร ตั้งควนิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.สงครามชัย ลีทองดี	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.จิณณวิตร ปะโคทั้ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทวรรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม ทิพรราช	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

บรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนันรัตน์ รูปใหญ่
ฝ่ายจัดการ	นางสาวปณิดา ธรรมวงศ์
สำนักงาน	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
กำหนดเผยแพร่	ปีละ 3 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม และ ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม

พิมพ์ที่	หอจ.วิทยาการพิมพ์ 336-338 ถนนผาแดง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
	โทร. 045-240692 โทรสาร. 045-265756

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกอย่างน้อย 3 คน ความคิดเห็นในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนมิใช่ความคิดเห็นของผู้จัดทำ จึงมิใช่ความรับผิดชอบของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และบทความในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สงวนสิทธิ์ตามกฎหมายไทย การจะนำไปเผยแพร่ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากกองบรรณาธิการ

Graduate School Journal, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University

Graduate School Journal, Pitchayat, a Journal of Humanities and Social Sciences, publishes research articles, academic articles, and review articles. Its objectives are to publish articles in the fields of education, business administration, economics, political science, public administration, law, communication, agricultural extension, arts, cultures, and related fields in order to promote the concepts, theories, and innovation development and to be a platform to present academic works of the faculty members in the university and other people in general. It is issued every four months.

Consultants

Assoc. Prof. Thamarak Laongnual	Ubon Ratchathani Rajabhat University Currently Acting for the President
Assoc. Prof. Dr. Mali Chaisena	Vice President for Academic Affairs

Editorial Board

Assoc. Prof. Dr. Jumlong Vongprasert	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Piyakanit Chotivanich	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Orathai Liengjindathaworn	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Sudaporn Tangkawanit	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Songkramchai Leethongdee	Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr. Songsak Phusee-orn	Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr. Jinawatar Pakotung	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Saman Asawapoom	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr. Boonthawan Wingwon	Lampang Rajabhat University
Asst. Prof. Dr. Udom Tipparach	Ubon Ratchathani University

Editor	Assoc. Prof. Chanchai Suksai
Associate Editor	Asst. Prof. Chananrath Roobyai
Operating Team	Miss Panida Thammawong
Editorial Office	Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University
Publication Frequency	3 issues per year 1 st Issue: January-April, 2 nd Issue: May-August, and 3 rd Issue: September-December
Place of Publication	Wittaya Printing 1973 Limited Partnership, 336-338 Phadaeng Road, Mueang District, Ubon Ratchathani Province, 34000; Tel: 0-4524-0692, Fax: 0-4526-5756

Every article is peer reviewed for academic correctness by at least three external qualified experts. The opinions in the Graduate School Journal, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University, belong to the authors, but they do not belong to the publisher. Thus, the Graduate School of Ubon Ratchathani Rajabhat University will not be held responsible for all of those opinions. The articles in this journal are protected by the copyright of Thailand. No part of each issue may be reproduced for dissemination without written permission from the publisher.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 Administrative Policy Suggestions for the Primary Schools under the Office of Educational Region 14 to Quality	1
พรนัชชา แก้วม้าย สมาน อัสวภูมิ พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ และสุรศักดิ์ ศรีกระจำจ Pornnutchka Kaewmart, Saman Asawapoom, Pongsak Tongpanchang, and Surasak Srikrachang	
รูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ A Model of the Qualitative Culture of the Schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office	15
ชิตนรงค์ โรจนทวีทองดี พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ สมาน อัสวภูมิ และสุรศักดิ์ ศรีกระจำจ Chitnarong Rojanathaveethongdee, Pongsak Tongpanchang, Saman Asawapoom, and Surasak Srikrachang	
การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 Participatory Action Research for Developing Teachers towards Learners in the 21 st Century	29
ฐิชา วังใหญ่ สมาน อัสวภูมิ พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ และสุรศักดิ์ ศรีกระจำจ Thichaya Wongyai, Saman Asawapoom, Pongsak Tongpanchang, and Surasak Srikrachang	
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 Relationship Between the Administrative Factors and the Operation of the Student Care and Support Systems under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1	45
ธานนท์ กริชวิมลชัย ประกาศิต อานุภาพแสนยากร และสุรศักดิ์ ศรีกระจำจ Dhanon Krichwimonchai, Prakhasit Arnupharbsaenyakorn, and Surasak Srikrachang	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
A Model of Transformational Leadership Development of School Administrators Affecting the Relationship between Schools and Communities under the Secondary Educational Service Area Office Loei Nongbualamphu

55

กิตติสุข บุปผาดา สุขุม พรหมเมืองคุณ และสุชาติ บางวิเศษ

Kittisuk Bubphada, Sukhum Prommuangkun, and Suchat Bangwiset

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
Relationship between Good Corporate Governance and Tax Planning of Listed Companies in the Stock Exchange in Thailand

73

อรพินท์ วงศ์ก่อ และรัชนิกร วรณสถิตย์

Orapin Wongkor and Ratchanikorn Wannasathit

การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน
Development of Learning Achievement on the Topic of the Consumption of the Goods and the Services of the Fourth-Grade Students by Using Project-Based Learning Activities

87

อดิเรก หัตถวงศ์ สุปิยา ทาปทา และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์

Adirek Hattawong, Supiya Tapta, and Bhumbhong Jomhongbhibhat

การพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
Development of English Reading Comprehension by Using a KWLH Plus Technique for the Sixth Grader Students

99

สุพัตรา ชมภู สิริสุดา ทองเฉลิม และกชกร ธิปัตดี

Supattra Chompoo, Sirisuda Thongchalerm, and Goachagorn Thipatdee

การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
Development of English Writing Skills by Using a B-SLIM Model for the Fourth Grade Students

109

ปิยะภรณ์ พิชิตชัย สิริสุดา ทองเฉลิม และกชกร ธิปัตดี

Piyaporn Pichitchai, Sirisuda Thongchalerm, and Goachagorn Thipatdee

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) ในเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งบอน อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี A model for Enhancing Self-Management Skills to Prevent the Acute Ischemic Stroke of the Elderly People at Risk of the Stroke in the Areas Responsible by Ban Thung Bon Sub-District Health Promoting Hospital, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province	119
รัชนี ขุมเงิน Rachanee Khumngen	
การพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 Development of Geographical Skills by Using Inquiry Teaching and Area-Based Learning Methods for Primary School Students Under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1	133
ปรัชญา รุ่งเรือง และศิริพล แสนบุญส่ง Prachaya Rungrueng and Siripon Saenboonsong	
การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน สอนแบบบูรณาการของ Murdoch โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 Development of Teaching and Learning Management Activities Based on Murdoch Integrated Approach by Using English Reading Comprehension and Writing Kits for the Fourth-Grade Students	145
ศุภรา แสนแดง สิริสุตา ทองเฉลิม และกชกร ธิปัตติ Suphara Saendaeng Sirisuda Thongchalerm and Goachagorn Thipatdee	
การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 Development of Word Pronunciation Reading Skill Exercises by Using Brain-Based Learning Management Activities for the First-Grade Students	155
นันทิยา กุลแก้ว นิสานาจ โสภภาพ และปิยาภรณ์ พิชญาภิรัตน์ Nanthiya Koonkaew, Nisanart Sopapal, and Piyaporn Pitchayapirath	

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง

หน้า

การวิเคราะห์การออกแบบแอปพลิเคชัน Booking.com ที่ส่งผลต่อการใช้งานจริง ของผู้ใช้ในประเทศไทย	167
Analysis of the Booking.Com Application Design Affecting the Actual Use of the users in Thailand	

รวีพร จิตอารีรัตน์ และปฐมา สตะเวทิน

Rawiporn Jitareerat and Patama Satawedtin

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	175
Learning Management Based on STEM Education Operated by Using 5C Scientific Learning Management Procedures Affecting Physics Learning Achievement and Problem-Solving Abilities of the Tenth-Grade Students	

ฉันทชัย จันทะเสน

Chunchai Juntasen

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ	187
หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความ	188
ขั้นตอนการตีพิมพ์ในวารสาร	194
แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์	195
ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความวิจัย	

ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14

Administrative Policy Suggestions for the Primary Schools under the Office of Educational Region 14 to Quality

พรนัชชา แก้วมดัย สมาน อัศวภูมิ พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสุรศักดิ์ ศรีกระจำง
Pornnutcha Kaewmart, Saman Asawapoom, Pongsak Tongpanchang, and Surasak Srikrachang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Faculty of Education Sisaket Rajabhat University
E-mail: PornnutchaKaewmart@gmail.com

Received: October 20, 2021; Revised: November 7, 2021; Accepted: November 23, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 2) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 3) ประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ตัวอย่างในการวิจัย ระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 จำนวน 335 คน การศึกษาพหุกรณี จำนวน 1 โรงเรียน การสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมายโดยวิธีเลือกแบบเจาะจงเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน และระยะที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ในภาพรวมพบว่ามีอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08, S = .76$) และแนวทางการพัฒนา 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนควรจัดระบบที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติมีการระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ควรมีการบริหารอย่างโปร่งใส มีการจัดระบบบริหารจัดการที่ทำให้ชุมชนเกิดความศรัทธาต่อผู้บริหารและครู 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แชร์ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างครู และบุคลากรให้เหมาะสมตรงตามความถนัดและครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการสื่อสาร 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

3. ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ที่พัฒนาขึ้นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

คำสำคัญ: นโยบายการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14

Abstract

The objectives of the research were 1) to study current conditions and guidelines for administrating the primary schools under the Office of Educational Region 14 to quality, 2) to create administrative policy suggestions for the primary schools under the Office of Educational Region 14 to quality, 3) to evaluate the administrative policy suggestions for the primary schools under the Office of Educational Region 14 to quality. In the first phase, the samples used in the research were 335 administrators in the primary schools under the Office of Educational Region 14. A school was selected to do a multiple case study and in-depth interview. The research instruments were a questionnaire and an interview form. In the second phase, the target group consisted of 12 experts selected by purposive sampling. The research instrument was an evaluation form. In the third phase, the target group consisted of 22 experts. The research instrument was an evaluation form. The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The current conditions of the administration of the primary schools under the Office of Educational Region 14 in the overall were at a high level ($\bar{x} = 4.08$, $S = .76$). The administrative guidelines were that 1) in the quality of the learners, the school should provide various systems in working and use local resources to build the participation between the communities and the schools to lead the schools to have quality, 2) in the administrative and management processes, the administration should be conducted honestly, the administrative systems should be managed in the ways that made the residents in the community trust the teachers and administrators, and 3) in teaching and learning management, working experiences among teachers should be shared, and the teachers and staff should work in the positions matching with their skills in all learning subject groups.

2. The administrative policy suggestions for the primary schools under the Office of Educational Region 14 to quality consisted of 1) in the quality of the learners, the development of the learning achievement should be focused on, especially the ability of the analysis thinking, the creation of the innovation, and the communication, 2) in the administrative and management processes, the information technology systems should be supported to have them in the schools to be used to support administration, management and learning management and to develop teachers and staff to have skills in their careers, 3) in teaching and learning management, the teachers should be supported to share knowledge, provide reflecting data to develop and improve learning management, and be supported to administrate and manage their classrooms positively.

3. The findings of the evaluation of the developed administrative policy suggestions for the primary schools under the Office of Educational Region 14 to quality showed that the overall of the appropriateness, the possibility, and the usefulness, was at the highest level in all aspects.

Keywords: Administrative Policies, Primary Schools, The Office of Educational Region 14

บทนำ

การศึกษาไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงสังคมยุคข้อมูลข่าวสารโลก ไร้พรมแดน มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง ตลอดจนทั้งความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) เป็นสังคมที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ (Knowledge based society) และเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge based economy) ซึ่งมีผลให้การบริหารจัดการศึกษาไทยต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการแข่งขัน และความมุ่งมั่นตามความคาดหวังของสังคม ดังนั้นในกระบวนการบริหารจัดการจึงต้องปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ ซึ่งเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องสนใจใฝ่รู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะทำให้การบริหารจัดการขององค์กรอยู่รอด บังเกิดผลดี และบรรลุตามวัตถุประสงค์ (มนต์นภัส มโนการณ, 2561)

การศึกษาต้องเดินหน้าสู่การสร้างการพัฒนา เตรียมความพร้อมให้สอดคล้องกับสังคมโลก โดยเฉพาะสังคมโลกในศตวรรษที่ 21 อันเป็นผลจากการปฏิวัติด้านดิจิทัล (Digital Revolution) และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่ทำให้โลกทั้งโลกเชื่อมโยงและสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องสร้าง และพัฒนาให้คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถมีทักษะ ความถนัด ความชำนาญพร้อมจะขับเคลื่อนและยกระดับการพัฒนาประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น การจัดระบบและกระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายในด้านคุณภาพของผู้เรียน และด้านศักยภาพในการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การกิจเหล่านี้จะบรรลุและประสบผลสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษามีระบบและกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพจากการประเมินคุณภาพการศึกษาที่กรมวิชาการได้ดำเนินการทุกปี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลายวิชาหรือหลายกลุ่มประสบการณ์ต่ำกว่าเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดเหมือนกันทั้งระดับประเทศ และระดับเขตการศึกษา จากผลการประเมินทั้งสองกรณีนี้พอจะเป็นดัชนีชี้ให้เห็นว่า ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษายังไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรถ้าพิจารณาจากข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ประกอบกับผลการประเมินตามที่กล่าวมาก็น่าจะสมมติฐานได้ว่าระบบและกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา ยังด้อยประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดสำคัญเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพการจัดการศึกษาทั่วโลกให้การยอมรับอยู่ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ทรัพยากรด้านการศึกษา 2) ระยะเวลาการอยู่ในสถานศึกษาของเด็ก 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 4) ผลลัพธ์ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งพบว่าประเทศไทยยังมีปัญหาทั้ง 4 ด้านในส่วนของกลางทุนนั้น ไทยลงทุนด้านการศึกษาเป็นอันดับ 2 ของโลก แต่งบประมาณกว่า 95% เป็นค่าใช้จ่ายเงินเดือนบุคลากร งานบริหารและครุภัณฑ์ มีเพียง 4.5% เท่านั้นที่เป็นงบพัฒนาผู้เรียน คุณภาพการศึกษาไทยก็ถูกจัดอยู่ในอันดับรั้งท้ายของอาเซียน นอกจากนี้ยังพบว่าแรงงานไทยส่วนใหญ่กว่า 80% เป็นแรงงานไร้ฝีมือ ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางมานานกว่า 30 ปี เพราะระบบการผลิตกำลังคนและการวิจัยเรายังอ่อนแอ ทั้งนี้ข้อเสนอถึงระบบบริหารจัดการใหม่ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ความรู้จากประเทศที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษา และจากเวทีระดมความคิดเห็นของ ทุกภาคส่วน ในสังคมเพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพทางการศึกษา ประกอบด้วย การยกระดับคุณภาพครูเพื่อสร้าง จุดเปลี่ยนการเรียนรู้ในห้องเรียน การลดช่องว่างคุณภาพโรงเรียน เพื่อสร้างโอกาสให้เด็กในทุกพื้นที่เข้าถึงโรงเรียนดีมีคุณภาพขยายผลระบบดูแลช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส การสร้างโอกาสการเข้าถึงสื่อการอ่านและพื้นที่การอ่านและปรับปรุงหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังทัศนคติและทักษะการทำงาน (กฤษณพงศ์ กีรติกรม, 2557)

จากที่กล่าวมาชี้ให้เห็นว่ากระบวนการบริหารจัดการระดับสถานศึกษามีข้อจำกัด ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา อีกทั้งไม่เป็นผลดีต่อคุณภาพของสถานศึกษาอีกด้วย จึงเป็นภาระของผู้บริหารสถานศึกษา

ที่จะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาระบบตลอดจนกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ เป็นเพราะ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคุณภาพของสถานศึกษาใด ๆ ก็ตามขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารที่มุ่งมั่นและปรารถนาความสำเร็จในหน้าที่การงานที่รับผิดชอบจะต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพราะระบบการบริหารจัดการ เป็นกระบวนการที่ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และเป็นขั้นตอนของการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องรู้และเข้าใจให้ชัดเจน ครบถ้วน ปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงสภาพปัญหาและความสำคัญของระบบและกระบวนการบริหารจัดการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน จึงได้มีการเคลื่อนไหวและสนับสนุนให้นำแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผลมาใช้ในสถานศึกษารวมทั้งการกระจายอำนาจในการจัดการด้านวิชาการ งบประมาณและบุคลากรอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2559) จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบาย การบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารให้โรงเรียนประถมศึกษาที่มีคุณภาพเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวทางในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14
3. เพื่อประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14

1. ประชากร และตัวอย่างในการศึกษาเชิงปริมาณ ได้แก่

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 2,565 โรงเรียน

1.2 ตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนของประชากรผู้วิจัยกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 335 คน จากนั้นเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เพื่อให้ได้ตัวอย่างของโรงเรียนผู้ให้ข้อมูล จำนวน 335 โรงเรียน และผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล จำนวน 335 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนที่เป็นหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและกรอบการบริหารการศึกษา ซึ่งหลังจากที่ได้จัดทำเครื่องมือแล้วได้นำไปพัฒนาคุณภาพตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของเครื่องมือ โครงสร้างของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14

การพัฒนาคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำร่างนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขหลังจากนั้นได้นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60–1.00 ที่แสดงว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ต้องการ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาที่ต้องการวัด ข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 ผู้วิจัยจึงจะเลือกข้อความนั้น ๆ ไว้เพื่อผู้วิจัยจะได้ปรับปรุงภาษาและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมและสื่อความหมายตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษามากขึ้น

การตรวจสอบความเที่ยง ผลจากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาได้นำมาปรับปรุงจัดทำเป็นเครื่องมือฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างซึ่งมีใช้ตัวอย่างของงานวิจัย ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.978

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กับตัวอย่างพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ขออนุญาตโรงเรียนตามตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลด้วยการส่งไปทางไปรษณีย์ด้วยตนเอง และระบุเวลาในการตอบแบบสอบถามส่งกลับทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้จัดซองจดหมายติดแสตมป์ไว้ให้ เมื่อครบกำหนดแล้วในส่วนที่ไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยจะประสานติดต่อจนได้รับแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาพหุกรณีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นหลัก กล่าวคือ การวิเคราะห์เอกสารจะเป็นการอ่านจับใจความและบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูล โดยเนื้อหาส่วนนี้จะเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา และการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์จะเป็นการอ่านจากบันทึกภาคสนาม และการถอดเครื่องบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ สำหรับข้อมูลบางส่วนเป็นการยกข้อความที่เป็นตอนสำคัญที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวถึง เพื่อเป็นการสนับสนุนสาระสำคัญของการวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การบริหารสถานศึกษาในองค์ประกอบต่าง ๆ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวทางการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพส่วนตัว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. โรงเรียนในจังหวัด		
1. ศรีสะเกษ	112	33.43
2. ยโสธร	50	14.92
3. อุบลราชธานี	140	41.79
4. อำนาจเจริญ	33	9.86
2. เขต		
1. เขต 1	114	34.05
2. เขต 2	98	29.25
3. เขต 3	63	18.80
4. เขต 4	36	10.74
5. เขต 5	24	7.16
รวม	335	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนมากเป็นโรงเรียนในจังหวัดอุบลราชธานี (ร้อยละ 41.79) รองลงมาคือ จังหวัดศรีสะเกษ (ร้อยละ 33.43) จังหวัดยโสธร (ร้อยละ 14.92) และน้อยที่สุดคือ จังหวัดอำนาจเจริญ (ร้อยละ 9.86) ตามลำดับ และ เขต 1 ตอบแบบสอบถามมากที่สุด (ร้อยละ 34.05) เขต 2 ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 29.25) เขต 3 ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 18.80) เขต 4 ตอบแบบสอบถาม (ร้อยละ 10.74) และเขต 5 ตอบแบบสอบถาม น้อยที่สุด (ร้อยละ 7.16)

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม

รายการ	สภาพปัจจุบัน		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	3.93	0.76	มาก
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.24	0.75	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.07	0.76	มาก
เฉลี่ย	4.08	0.76	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.08$, $S = 0.76$) รายด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามลำดับดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ($\bar{x} = 4.24$, $S = 0.75$) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.07$, $S = 0.76$) และด้านคุณภาพผู้เรียน ($\bar{x} = 3.93$, $S = 0.76$)

2. ข้อเสนอแนะในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14

2.1 ข้อเสนอแนะด้านคุณภาพผู้เรียน

สามารถสรุปได้ว่า โรงเรียนควรจัดระบบที่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการระดมทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด มีระบบกำกับติดตามอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาจากกระบวนการเรียนรู้ และได้รับการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ กิจกรรม ทักษะและกระบวนการศึกษา การฝึกปฏิบัติ และการได้เรียนรู้จากประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศ สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน และสิ่งที่สำคัญยิ่งคือการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่งดงามควบคู่กันไปด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สะดวก สนุกสนานและเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา

2.2 ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ สามารถสรุปได้ว่า

ควรมีการบริหารอย่างโปร่งใส เน้นชุมชนมีส่วนร่วม สามารถตรวจสอบได้ มีการจัดระบบบริหารจัดการที่ทำให้ชุมชนเกิดความศรัทธาต่อผู้บริหารและครู ความเกื้อกูล เข้าใจกันในการปฏิบัติงาน มีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี มีการติดตาม ตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงานของครูอยู่เสมอ มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ช่องทางการประชาสัมพันธ์ ติดต่อกันอย่างหลากหลายและทันเหตุการณ์ ลดภาระงานที่ไม่สำคัญลง ครูจะได้มีเวลาปฏิบัติการสอนอย่างเต็มที่ ควรส่งเสริมการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

2.3 ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนการสอน คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แชร์ประสบการณ์ในการทำงานระหว่างครู จัดครูและบุคลากรให้เหมาะสมตรงตามความถนัดและครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและมีเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ มีความเป็นมืออาชีพ ครูควรจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สร้างค่านิยมให้ตระหนักเห็นความสำคัญของการศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14

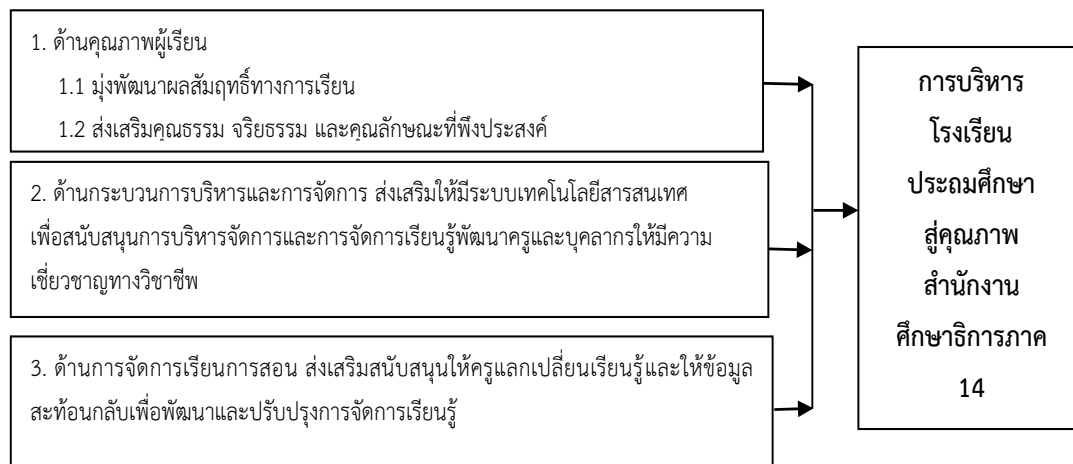
ผลการสร้างและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่พบจากการวิจัยครั้งนี้มี 3 ด้านคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน, ด้านกระบวนการบริหารจัดการ, ด้านการจัดการเรียนการสอน

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้านการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการสื่อสาร การคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย มีสุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี

2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ มีการพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก สนับสนุนให้ครูออกแบบและจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียนและใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ผลการสร้างและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14

ตอนที่ 3 ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14

การประเมินคุณลักษณะและองค์ประกอบ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ของข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน ผู้วิจัยได้ขอความอนุเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ที่พัฒนาขึ้นด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ตารางที่ 3 ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14

รายการ	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน									
1.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ แยกแยะ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและแก้ปัญหา	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
1.2 ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการ
ภาค 14 (ต่อ)

รายการ	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1.3 ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ ของแต่ละระดับชั้น	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
1.4 การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกัน บนความแตกต่างและหลากหลาย	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
1.5 สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
1.6 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ									
2.1 จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนรู้	4.77	.42	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2.2 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ ทางวิชาชีพ	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2.3 พัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียน รอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย	4.77	.42	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2.4 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2.5 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพ ของสถานศึกษา	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2.6 มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่ชัดเจน	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน									
3.1 แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อน กลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
3.2 มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
3.3 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริงและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 (ต่อ)

รายการ	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
3.4 ตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
3.5 ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
รวม	4.90	.42	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สู่คุณภาพสำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้านคือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการด้านการจัดการเรียนการสอน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงอันดับดังนี้ 1) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 5$, $S = 0.00$) 2) ด้านความเป็นไปได้ $\bar{x} = 5$, $S = 0.00$ และ 3) ด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.90$, $S = 0.43$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ในภาพรวม ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชี มะเต็ง (2564) พบว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาแห่งความสุข ประกอบด้วย 5 ด้านคือ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านสมานฉันท์ 3) ด้านสิ่งแวดล้อม 4) ด้านนวัตกรรม และ 5) ด้านธรรมาภิบาล พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก นัสเซอร์อาลี เกป็น (2562) พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อันซอเรียห์อัดดีนียะห์จังหวัดสตูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงบประมาณด้านการบริหารบุคลากร ด้านการบริหารงานทั่วไปในระดับมาก

2. การสร้างและพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ประกอบด้วย

1) คุณภาพผู้เรียนมุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา ความสามารถในการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละช่วงชั้นส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างอย่างหลากหลาย สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี สอดคล้องกับจรรยาวัตร พุทธน้อย และศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2559) พบว่า การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีแนวปฏิบัติ ดังนี้ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพพัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับกระบวนทัศน์ใหม่ในการจัดการเรียนการสอน

2) กระบวนการการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ พัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับ จรรยาวัตรที่ดี พุดน้อย และศักดิ์ไทย สุรกิจบรร (2559) พบว่า การพัฒนาระบบบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีแนวปฏิบัติ ดังนี้ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพให้ทุกคนเข้าใจและปฏิบัติตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ของระบบประกันคุณภาพภายในสอดคล้องกับแนวคิดของยังยุทธ ทรัพย์เจริญ (2555) พบว่าเป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงาน และการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์การ ทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้ากระบวนการผลิตและผลลัพธ์ และงานวิจัยของ ด้านการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการ พบว่าให้สิทธิโอกาสเสมอภาคทางการศึกษาการบริหารและการจัดการแบบศึกษาเบ็ดเสร็จ (School Based Management) ซึ่งเป็นการบริหารจัดการศึกษาในลักษณะที่สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารแบบเบ็ดเสร็จด้านการเงิน คน วิชาการ และอื่น ๆ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assessment) สนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงาน ผล จัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนปรับปรุงบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล

3) การจัดการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุง การเรียนรู้ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงและนำไปประยุกต์ ใช้ในชีวิตได้ ตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับจรรยาวัตร พุดน้อย และศักดิ์ไทย สุรกิจบรร (2559) พบว่า กระบวนการ เรียนรู้ พบว่าสถานศึกษาต้องเตรียมพร้อมสำหรับนักเรียนที่ออกกลางคันที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี จะสอนคนเหล่านี้อย่างไร เขาจึงจะสนใจเรียนสถานศึกษาควรเน้นในด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของครูเป็นอันดับแรก และมีแนวทางการ พัฒนาดังนี้ นำหลักสูตรการอบรมพัฒนามาใช้อบรมครู และบุคลากรทางการศึกษา แล้วนำมาพัฒนาการทำงานให้เกิด คุณภาพ และงานวิจัยของวิทยากร เชียงกูล (2559) ให้ความเห็นว่าโลกในศตวรรษที่ 21 เน้นการใช้แรงงานที่มีความรู้ ทักษะ แนวคิด วิเคราะห์เป็นมีจิตนาการและเรียนรู้อะไรใหม่ ๆ ได้ดี ปรับตัวได้เก่ง แก้ปัญหาได้เก่ง การจัดการศึกษา จึงต้องเปลี่ยนแปลงอย่างขนานใหญ่ เพื่อพัฒนาพลเมืองที่ฉลาด รับผิดชอบคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้ เป็นมีความสามารถในการทำงาน แก้ปัญหา และแข่งขันทางเศรษฐกิจได้มากขึ้น

3. ผลการประเมินข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 พบว่าคุณภาพผู้เรียน กระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้น ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับผลการวิจัย ของของอำไพ นงค์เยาว์ (2560) พบว่า รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 มีความเหมาะสม มีประโยชน์ ความเป็นไปได้ มีความถูกต้องตามกระบวนการพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบ การบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิจัยของอร่าม วัฒนะ, 2561 ที่พบว่ารูปแบบการบริหาร สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีความถูกต้อง ความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบดังกล่าวมีหลักการที่มุ่งเน้นให้เกิด การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดการศึกษา และมีกระบวนการทำงานที่เริ่มจากการสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นของการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพ วิเคราะห์ปัญหาและ ตรวจสอบสถานภาพตามองค์ประกอบของโรงเรียนคุณภาพ การกำหนดเป้าหมายคือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนการสอน การดำเนินการยกระดับสู่ความเป็นโรงเรียนคุณภาพ การประเมินตนเองตามเป้าหมาย

และตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนคุณภาพ การทบทวนสรุปจุดสำเร็จจุดที่ต้องปรับปรุง แก้ไขและร่วมกับบุคลากร หรือผู้เกี่ยวข้อง และเกิดกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการนำไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ ผู้บริหาร การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด ควรนำข้อเสนอเชิงนโยบายที่ได้จากการวิจัย คือ ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน ด้านที่ 2 กระบวนการการบริหารและการจัดการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่ 3 การจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารการศึกษา และผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบ ด้านการศึกษาควรให้ความสำคัญ เพื่อก่อให้เกิดการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเต็ม ที่ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

2. ด้านการนำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่คุณภาพ ในการปฏิบัติ ผู้บริหารสถาน ศึกษา หรือผู้บริหารที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ควรนำผลการวิจัยนี้ คือ ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษาสู่คุณภาพ สำนักงานศึกษาธิการภาค 14 ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมและบริบทของโรงเรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากรณีศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศและประสบความสำเร็จ ในการนำนโยบายทางการ ศึกษามาใช้
2. ควรมีการศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายในด้านอื่น ๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จได้ด้วยคามอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ ประธานกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ทองพั่นซ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำจ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา รวมทั้งให้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือ ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กฤษณพงศ์ กีรติกร. **อุดมศึกษาไทย เวทีไทยเวทีโลก**. กรุงเทพฯ: สถาบันคลังสมองของชาติกระทรวงศึกษาธิการ, 2557
จรรยาศักดิ์ พุดน้อย และศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,” **ศิลปการศึกษาศาสตร์ วิจัย**. 8, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2559): 256-269.

นุชี มะเต็ง. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแห่งความสุขโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 39 จังหวัดนราธิวาส,” **บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต**. 17, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2564):1-17.

นัสเซอร์อาลี เกปัน. **ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อันซอเรียห์อัดดีนี ยะห์ จังหวัดสตูล**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2562.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.

———. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2556.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2560 ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2559.

มนต์ภัส มโนการณ. “การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่,” วิชาการศึกษาศาสตร์, 19, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2561): 1-15.

ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ. การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค, 2560.

วิทยากร เชียงกุล. รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: ดีการพิมพ์, 2559.

อร่าม วัฒนะ. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2561.

อำไพ นงค์เยาว์. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21,” การวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน. 10, 1 (มกราคม-มีนาคม 2560): 132-143.

รูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในจังหวัดศรีสะเกษ

A Model of the Qualitative Culture of the Schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office

ชิตนรงค์ โรจนทวีทองดี พงษ์ศักดิ์ ทองพินิจ สมาน อัสวภูมิ และสุรศักดิ์ ศรีกระจำ
Chitnarong Rojanathaveethongdee, Pongsak Tongpanchang, Saman Asawapoom,
and Surasak Srikrachang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Faculty of Education Sisaket Rajabhat University
E-mail: Chitnarong100@gmail.com

Received: October 19, 2021; Revised: December 1, 2021; Accepted: December 15, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางในการพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา 2) สร้างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางในการพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 265 คน และครู 368 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพ ของสถานศึกษา การวิพากษ์ร่างรูปแบบและคู่มือวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาใช้การประชุมสนทนากลุ่ม กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามแบบบันทึกข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะ แบบประเมินรูปแบบ สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพ ของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) และแนวทางในการพัฒนาทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ การยกย่องและการให้รางวัล การจัดการเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำคุณภาพ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การทำงานเป็นทีม และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ส่วนแนวทางในการพัฒนาใช้ภาวะผู้นำขับเคลื่อนวัฒนธรรมคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมและเสริมแรงเชิงบวก
2. รูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาที่สร้างขึ้นได้ คือ ภาวะผู้นำคุณภาพ การทำงานเป็นทีม การยกย่องและการให้รางวัล การจัดการเชิงกลยุทธ์ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
3. ผลการประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาโดยภาพรวมด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the conditions of the needs and the guidelines to develop a model of the qualitative culture of the schools, 2) to create the model of the qualitative culture of the schools, and 3) to evaluate the model of the qualitative culture of the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office. The research was conducted in 3 phases. The first phase was to study the conditions of the needs and the guidelines to develop the model of the qualitative culture of the sample schools. The samples were 265 school administrators and 368 teachers. They were randomized by stratified random sampling. The second phase was to create the model of the qualitative culture of the schools. The criticism of the draft of the model and the qualitative cultural handbook of the schools was done by focus group discussion. The target group consisted of 12 experts selected by purposive sampling. The third phase was to evaluate the model of the qualitative culture of the schools. The target group consisted of 17 experts. The research instruments were a questionnaire, a recorded data form, data synthesis from comments, and an evaluation form. The statistics used in the research were mean and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The conditions of the needs of the model of the qualitative culture of the schools in the overall were at the highest level ($\bar{x} = 4.71$) and the guidelines to develop the model of the qualitative culture of the schools consisted of 6 aspects. When each aspect was organized from the highest to the lowest mean scores, admiration and giving awards and strategic management had the highest mean scores, followed by qualitative leadership, human resource development, teamwork, and continual revision. The guidelines to develop the model of the qualitative culture of the schools used the leadership to drive the qualitative culture by participating and reinforcing positively.

2. The created model of the quality culture of the schools consisted of qualitative leadership, teamwork, admiration and giving awards, strategic management, human resource development, and continual revision.

3. The findings of the evaluation of the model of the qualitative culture of the schools revealed that the overall of the appropriateness, the possibility, and the usefulness was at the highest level.

Keywords: A Model of the Qualitative Culture, Schools, Sisaket Primary Educational Service Area Office

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคม และบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วนพอเหมาะกันทุก ๆ ด้านสังคมและบ้านเมืองนั้น ก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้ตลอด การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้คนมีความรู้และคุณสมบัติต่าง ๆ ที่ช่วยให้คนนั้นอยู่รอดในโลก ได้เป็นประโยชน์ ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมส่วนรวม การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การปฏิรูปการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และ ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 มาตรา 47 ได้บัญญัติให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรา 48 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา และแผน การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่วางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการ ศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้บุคลากรในองค์กรจะสามารถดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในเรื่องของการประกันคุณภาพ ให้ประสบความสำเร็จได้นั้น (เยาวชนลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ และปณณธร ชัชรรัตน์, 2550)จำเป็นที่องค์กรจะต้องผลักดัน ให้เกิดวัฒนธรรมที่มีคุณภาพขึ้น

วัฒนธรรมการทำงานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา หากองค์กรขาดวัฒนธรรมการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ก็ส่งผลให้ขับเคลื่อนการพัฒนาเป็นไปได้อย่าง ในทางกลับกันหากองค์กรใด มีวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง การพัฒนางาน ในด้านใด ๆ ก็ย่อมประสบความสำเร็จได้ง่าย นั่นคือวัฒนธรรมคุณภาพ (ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์, 2557) ยังให้แนวคิด ที่น่าสนใจว่าวัฒนธรรมคุณภาพไม่ได้เกิดขึ้นจากใครคนใดคนหนึ่ง แต่ต้องเกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของคนทุกคน ทุกระดับ และต้องใช้ระยะเวลาในการสร้างให้เกิดขึ้นอย่างมีทิศทาง เป็นระบบและมีความต่อเนื่องเป็นไปแบบยั่งยืน สอดคล้องกับดาวรุกรณ ฤวิธการ (2561) กล่าวว่า วัฒนธรรมคุณภาพเป็นหัวใจสำคัญ ของการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในระบบการศึกษาให้เกิดความยั่งยืน วัฒนธรรมคุณภาพจะเกิดขึ้นได้ การที่ผู้บริหาร ครู และบุคลากร ในโรงเรียน มีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และวิถีปฏิบัติที่มีคุณภาพเพื่อสร้างบรรยากาศในการดำเนินงานของโรงเรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตาม อัตลักษณ์ที่กำหนด (เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ 2545) การจัดการศึกษา จำเป็นต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพต้องการวัฒนธรรมใหม่ คือ วัฒนธรรมคุณภาพ (Quality Culture) ซึ่งนิจชัย ชาติชวนชม (2552) ให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร องค์กรควรมีการประเมินด้านวัฒนธรรมคุณภาพขององค์กร สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ประกาศนโยบาย มุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็น “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ”

สถานศึกษามีหน้าที่หลักในการจัดการการศึกษาให้กับสมาชิกในชุมชนและสังคม การที่จะจัดการศึกษา ให้เกิดเป็นความเจริญงอกงามขึ้นได้กับทั้งบุคคลชุมชน และสังคม สถานศึกษาจะต้องมีวัฒนธรรมในการดำเนินงาน ภายในสถานศึกษาวัฒนธรรมหลักในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาได้อย่างแท้จริงเป็นระบบ และยั่งยืน นั่นก็คือ “วัฒนธรรมการดำเนินงาน” (ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์, 2557) การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาจึงนับเป็นแนวทางที่นำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ดี เนื่องจากวัฒนธรรมคุณภาพเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องหากบุคลากรมีการยอมรับวัฒนธรรมคุณภาพในการปฏิบัติงานเสมือนว่า คุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของงานโดยมีความตระหนักอยู่เสมอว่าคุณภาพเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัว บุคลากรที่ปฏิบัติงาน และมีการปรับเปลี่ยนจากลักษณะการปฏิบัติงาน ตามคำสั่ง ตามการควบคุม การติดตาม

และการดูแลอย่างใกล้ชิด ให้กลายเป็นการดูแลรับผิดชอบในผลงานตนเอง สอดคล้องกับดาวรรณ ถวิลการ (2561) เห็นว่าวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของโรงเรียน การสร้างวิสัยทัศน์ และค่านิยมร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติซึ่งมีนักวิชาการสนใจศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การระบุว่าวัฒนธรรมในสถานศึกษาเรียกว่า วัฒนธรรมโรงเรียนนั่นเอง ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2557) กล่าวว่า วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาจะเกิดขึ้นได้ย่อมหมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ต้องมีคุณภาพเพื่อสร้างบรรยากาศ การดำเนินงานของสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ตามอัตลักษณ์ที่กำหนด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการจัดการศึกษาที่มุ่งเสริมสร้างคุณภาพโดยนำวัฒนธรรมคุณภาพมาใช้ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนา ให้มีขึ้นเพื่อนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่า ในสถานศึกษายังขาดแนวทางในการพัฒนาที่จะสร้างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นแบบอย่างและแนวทางในการสร้างคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ นำผลวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพของสถานศึกษาให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ได้เครื่องมือวัดต่าง ๆ ซึ่งทางโรงเรียนสามารถนำไปใช้ในการประเมินสภาพความเป็นจริง ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางในการพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อสร้างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ เกี่ยวกับความเหมาะสม
3. เพื่อประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางในการพัฒนารูปแบบสร้างรูปแบบ และประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ การวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณ (Quantity) และในเชิงคุณภาพ (Quality) การวิจัยนี้เป็นรูปแบบการวิจัยและพัฒนา (R&D) ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางในการพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความเหมาะสม

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวนทั้งหมด 846 แห่ง โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา 846 คน ครู 8,169 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 9,015 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างในการวิจัย ในระยะที่ 1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 265 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนสถานศึกษาตัวอย่างจำนวน 265 แห่ง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 265 คน และครูจำนวน 368 คน มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 633 คน โดยยึดเขตพื้นที่เป็นฐานสถานศึกษาเป็นเกณฑ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพความต้องการและแนวทาง ในการพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาโดยแบบสอบถาม มี 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในตำแหน่ง

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา แบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามชนิดปลายเปิด (Open end) สอบถามข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยอิสระ

เครื่องมือวิจัยประเภทบุคคล ได้แก่ ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัย โดยผู้วิจัย เป็นผู้เข้าร่วมประชุม และผู้ช่วยผู้วิจัย เป็นผู้จัดบันทึกและบริการทั่วไป

เครื่องมือประเภทวัสดุ อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องบันทึกเสียงระหว่างการประชุมสนทนากลุ่ม กล้องวิดีโอระบบดิจิทัล ใช้สำหรับการบันทึกภาพ และเสียง ระหว่างการประชุมสนทนากลุ่ม

เครื่องมือประเภทเอกสารที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารประกอบ การประชุมสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการประชุมสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสม ของร่างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 40 คน แล้วนำผลการทดลองไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับ การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยกำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นฉบับตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.915

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพความต้องการวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาตามตัวอย่างของหนังสือจากบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษเพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษในการเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพความต้องการและแนวทางการพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 265 โรงเรียน ผู้วิจัยกำหนดวิธีการจัดส่งแบบสอบถามโดยการเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์พร้อมสอจดของติดแสตมป์ ส่งคืนผู้วิจัยหรือเก็บข้อมูลด้วยตัวเองหรือใช้ความเหมาะสมกับสถานการณ์ ติดตาม โทรศัพท์ การสื่อสารออนไลน์ รวบรวมการตอบแบบสอบถามออนไลน์จากตัวอย่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการหลอมรวมประเด็นข้อมูลความคิดเห็นทั่วไปเพื่อประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ผลจากแบบการประเมินที่ได้จากแบบประเมินที่ได้จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ และแบบประเมินซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพความต้องการและแนวทางในการพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาได้องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบดังนี้

- 1) ด้านภาวะผู้นำคุณภาพ 2) ด้านการทำงานเป็นทีม 3) ด้านการยกย่องและการให้รางวัล 4) ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ 5) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 6) ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และจากการสอบถามแสดงดังตารางที่ 1

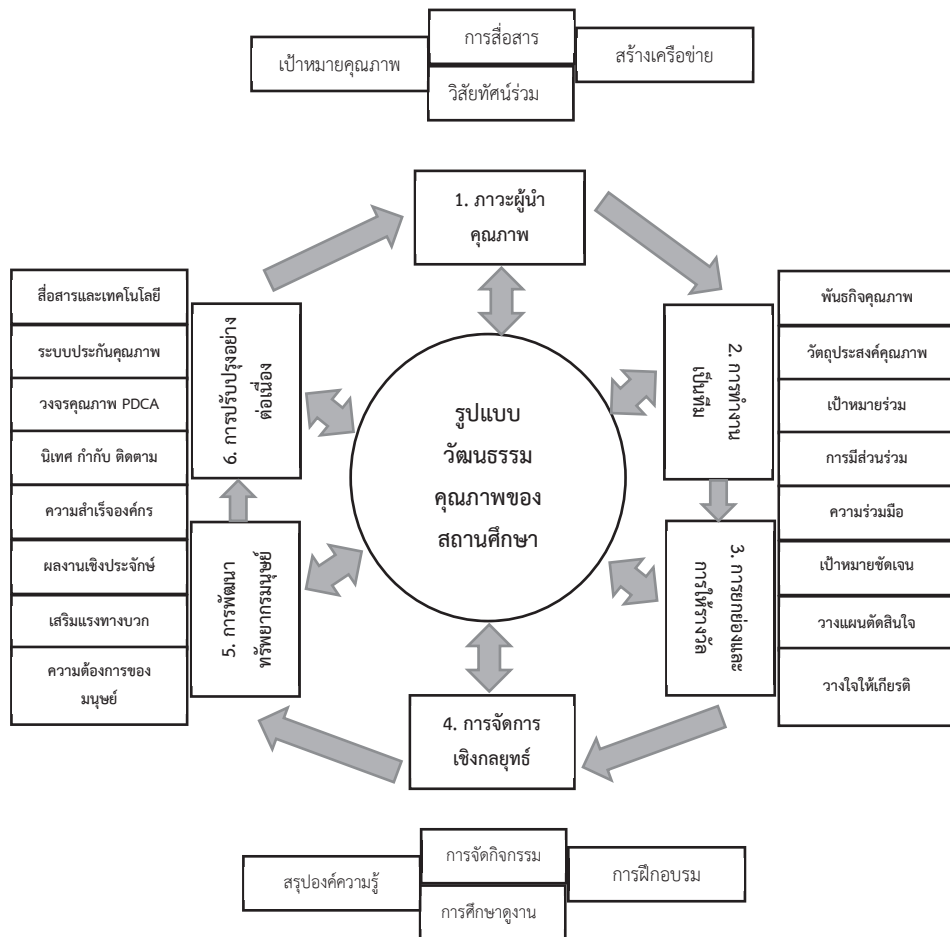
ตารางที่ 1 สภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาเป็นภาพรวม

องค์ประกอบ วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา	สภาพความต้องการ		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
1. ด้านภาวะผู้นำคุณภาพ	4.72	.49	มากที่สุด
2. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.70	.49	มากที่สุด
3. ด้านการยกย่องและการให้รางวัล	4.73	.53	มากที่สุด
4. ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์	4.72	.45	มากที่สุด
5. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	4.71	.47	มากที่สุด
6. ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	4.66	.53	มากที่สุด
รวม	4.71	.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$) ทุกองค์ประกอบมีสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการยกย่องและการให้รางวัล ($\bar{x} = 4.73$) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำคุณภาพ และด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.72$) และด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{x} = 4.70$) สภาพความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.66$)

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ

สามารถนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและสร้างองค์ประกอบของรูปแบบแต่ละด้าน โดยมีองค์ประกอบในการร่างรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำคุณภาพ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การยกย่องและการให้รางวัล 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 6) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ

ตอนที่ 3 ผลการประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

การประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ประเมินรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ความสำเร็จ ด้านวัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมคุณภาพ ประกอบด้วย ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์รูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 คน

ตารางที่ 2 ผลการประเมิน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา

รายการ	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
1. วัตถุประสงค์									
1.1 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาโดยการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ	4.76	0.56	มากที่สุด	4.82	0.39	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. หลักการ									
2.1 หลักการใช้ภาวะผู้นำคุณภาพในการบริหาร	4.82	0.39	มากที่สุด	4.76	0.43	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
2.2 หลักการทำงานเป็นทีมงานคุณภาพให้มีความสุขอย่างมีประสิทธิภาพ	4.76	0.43	มากที่สุด	4.58	0.61	มากที่สุด	4.94	0.24	มากที่สุด
3. วิธีดำเนินการ									
3.1 การใช้ภาวะความเป็นผู้นำคุณภาพ	4.75	0.53	มากที่สุด	4.67	0.57	มากที่สุด	4.72	0.61	มากที่สุด
3.2 การจัดการเชิงกลยุทธ์	4.60	0.59	มากที่สุด	4.67	0.55	มากที่สุด	4.84	0.45	มากที่สุด
3.3 การทำงานเป็นทีม	4.70	0.50	มากที่สุด	4.53	0.72	มากที่สุด	4.82	0.43	มากที่สุด
3.4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	4.61	0.58	มากที่สุด	4.66	0.53	มากที่สุด	4.81	0.50	มากที่สุด
3.5 การเสริมแรงเชิงบวก	4.64	0.60	มากที่สุด	4.69	0.52	มากที่สุด	4.76	0.59	มากที่สุด
3.6 การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.63	0.61	มากที่สุด	4.63	0.54	มากที่สุด	4.73	0.67	มากที่สุด
4. การประเมินผล									
4.1 มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.64	0.49	มากที่สุด	4.58	0.61	มากที่สุด	4.94	0.24	มากที่สุด
4.2 เกิดวัฒนธรรมคุณภาพวิถีใหม่ของรูปแบบ	4.82	0.39	มากที่สุด	4.70	0.58	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
4.3 มีความสำเร็จวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา	4.76	0.43	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด	4.70	0.46	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จ									
5.1 ตระหนักการมีส่วนร่วมโดยสร้างเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจน	4.52	0.79	มากที่สุด	4.82	0.39	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
5.2 การสร้างความไว้วางใจเป็นระบบทีมคุณภาพ	4.88	0.33	มากที่สุด	4.58	0.61	มากที่สุด	4.70	0.68	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการประเมิน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา (ต่อ)

รายการ	ด้านความเหมาะสม			ด้านความเป็นไปได้			ด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ	$\bar{X}$	S	ระดับ
5.3 การนิเทศภายในอย่างครบวงจร	4.64	0.78	มากที่สุด	4.64	0.49	มากที่สุด	4.82	0.52	มากที่สุด
5.4 มีการเสริมแรงเชิงบวกยกย่องให้ขวัญกำลังใจ	4.82	0.52	มากที่สุด	4.82	0.39	มากที่สุด	4.76	0.56	มากที่สุด
5.5 ใช้การสื่อสารและเทคโนโลยี	4.82	0.39	มากที่สุด	4.76	0.56	มากที่สุด	4.82	0.39	มากที่สุด
ภาพรวม	4.74	0.50	มากที่สุด	4.72	0.49	มากที่สุด	4.87	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ เกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ 1) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.87$) 2) ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.74$) และ 3) ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.72$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ มีประเด็นที่ค้นพบที่น่าสนใจ และผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพความต้องการวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมมีสภาพความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสามารถอภิปรายสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และเป็นรายด้านดังนี้

1.1 ด้านภาวะผู้นำคุณภาพมีสภาพความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและทุกองค์ประกอบมีสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รายองค์ประกอบย่อย พบว่าสภาพความต้องการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้บริหารมีเป้าหมายที่ส่งผลต่อการศึกษาอย่างมีคุณภาพและผู้บริหารได้อำนวยการทำงานสู่เป้าหมายคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ดี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของสถานศึกษา (Long, 2020) สอดคล้องกับแนวคิดของชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2558) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความเข้าใจที่ถ่องแท้และชัดเจนในปรัชญา วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และทำหน้าที่ในการทบทวน

1.2 ด้านการทำงานเป็นทีม มีสภาพความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและทุกองค์ประกอบมีสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การทำงานเป็นทีมช่วยให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ช่วยขจัดข้อจำกัด มีบรรยากาศแห่งความร่วมมือ เกื้อกูล จิตใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวสนับสนุนการทำงานเป็นทีมอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของวรารณ ตระกูลสุทธิ (2549) ที่กล่าวว่า ทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ลักษณะของทีมงานต้องเหมาะสมกับงานที่ทำเป้าหมายของการทำงานร่วมกันต้องชัดเจน มีการกำหนดขั้นตอนการทำงานที่แน่นอน มีการประสานงานในความร่วมมือทำงานไปสู่เป้าหมาย Parker (2007) ได้ศึกษาพบว่าทีมงานวิจัยอีกส่วนหนึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของ “วัฒนธรรมองค์กร” “การบริหารผลงาน

องค์การ”และ“ประสิทธิผล” ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้จึงทำให้งานวิจัยที่จะศึกษาต่อไปนี้ได้รับการสนับสนุนว่าวัฒนธรรมองค์การมีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งวัฒนธรรมองค์การจะมีส่วนกับการดำเนินงานขององค์การและมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการบริหารงานขององค์การ

1.3 ด้านการยกย่องและการให้รางวัล มีสภาพความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกองค์ประกอบมีสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการยกย่องและการให้รางวัลหรือการเสริมแรงเชิงบวกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย ที่ยั่งยืนของสถานศึกษา โดยที่สถานศึกษา ผู้บริหาร มีการเสริมแรงเชิงบวกให้เป็นที่ประจักษ์ มุ่งเน้นการบรรลุเป้าหมายของทีมงานและความสำเร็จของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสุเชตร ศรีบุญเรือง (2561) เรื่องการพัฒนาตัวบ่งชี้วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการยกย่องและการให้รางวัลมีค่าเป็นบวก และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.4 ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ มีสภาพความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและทุกองค์ประกอบมีสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์ การวางแผนที่ดีเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่ความสำเร็จมีความสำคัญอย่างมากในการจัดการกลยุทธ์ ด้านคุณภาพเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายความสำเร็จที่ยั่งยืนอย่างมีส่วนร่วม ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก กำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย นโยบาย วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ การวางแผน ปรับปรุง การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด กุลสถาปัตย์ (2563) เรื่องกลยุทธ์การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยกลยุทธ์ที่สำคัญ 9 กลยุทธ์

1.5 ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีสภาพความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกองค์ประกอบมีสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามนุษย์มีความสำคัญมากงานจะสำเร็จลุล่วงไปเพราะสมาชิกในสถานศึกษาซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญอย่างมากในการจัดการกลยุทธ์ด้านคุณภาพ รวมทั้งมีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่ ความรับผิดชอบ อันจะทำให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อไปได้ สอดคล้องกับแนวคิดของวิมา พิงวิวัฒน์กุล (2561) ที่กล่าวว่า การบริหารทรัพยากรมนุษย์ มีขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้ 1) การกำหนดนโยบายการบริหารทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญต่อองค์การ เพราะนโยบายคือหลักการที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ 2) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็นการกำหนดแนวทางการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการเป็นความพยายามของระบบเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

1.6 ด้านการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง มีสภาพความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และทุกองค์ประกอบมีสภาพความต้องการรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีความสำคัญอย่างมากในการจัดการกลยุทธ์ ด้านคุณภาพ ทั้งนี้การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นหลักการพื้นฐานของการก้าวไปสู่ความสำเร็จ โดยที่สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู วางแผน ดำเนินการ ลงมือปฏิบัติการปรับปรุงเพิ่มขึ้นในแต่ละส่วนของสถานศึกษาบนพื้นฐานของความต่อเนื่องในการควบคุมคุณภาพที่ประสบความสำเร็จเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด กุลสถาปัตย์ (2563) เรื่องกลยุทธ์การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพเป็นพลวัตวัฒนธรรมคุณภาพสถานศึกษาแบบต่อเนื่อง

1.7 แนวทางในการพัฒนาการยกย่องและการให้รางวัลการจัดการเชิงกลยุทธ์ ภาวะผู้นำคุณภาพการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การทำงานเป็นทีม และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ส่วนแนวทางในการพัฒนาใช้ภาวะผู้นำขับเคลื่อนวัฒนธรรมคุณภาพโดยการมีส่วนร่วมและเสริมแรงเชิงบวก สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรธมณณ์ เรื่องวิทยายุติ

(2559) ที่กล่าวว่า การสร้างแรงบันดาลใจเป็นการจูงใจให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน โดยการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างเจตคติการคิดในแง่บวกและการกระตุ้นจิตวิญญาณของทีม ให้มีชีวิตชีวา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย เทพแสง (2560) ที่สรุปว่าการสร้างแรงบันดาลใจเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้นำร่วมสมัยสามารถบริหารงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย เป็นวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรมีการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินไปสู่เป้าหมายตามที่ต้องการ ทำให้เกิดความท้าทายในเรื่องงานเพื่อให้งานประสบความสำเร็จเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำจึงต้องใช้กลยุทธ์ในการสร้างแรงบันดาลใจ ทั้งกลยุทธ์การสร้างแรงบันดาลใจในตนเองและ กลยุทธ์การสร้างแรงบันดาลใจแก่บุคลากรเพื่อกระตุ้นให้บุคลากรทำงานอย่างทุ่มเทเสียสละเกิดความรักในงานและความภาคภูมิใจต่อองค์กร

2. ผลการสร้างรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความเหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 1) สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา 2) สังเคราะห์แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิ จากการศึกษา พหุกรณีสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) และการสังเคราะห์แนวคิดผู้ทรงคุณวุฒิโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลการสัมภาษณ์สังเคราะห์เป็นองค์ประกอบ เพื่อร่างรูปแบบ วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัด ศรีสะเกษ โดยมี องค์ประกอบในการร่างรูปแบบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำคุณภาพ 2) การทำงานเป็นทีม 3) การยกย่องและการให้รางวัล 4) การจัดการเชิงกลยุทธ์ 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 6) การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จากการ ประเมินรูปแบบที่มีความเหมาะสม แสดงว่ารูปแบบมีความเหมาะสมกับกระบวนการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพ ของผู้บริหารสถานศึกษา และไม่มีผลกระทบต่อการนำรูปแบบไปใช้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของดาวรรณ ธิวิการ (2561) ได้ทำวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ภาพรวมมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพล จันตะคาด และฉลอง ชาตบุระชีวิน (2560) ได้ทำวิจัย เรื่องรูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรม คุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของการนำรูปแบบไปใช้ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบ ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภร ศุภพันธ์ และจุมพจน์ วนิชกุล (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารวัฒนธรรมคุณภาพสำหรับ โรงเรียนประถมศึกษา พบว่าทุกองค์ประกอบมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

3. ผลการประเมินรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยอิงผู้ทรงคุณวุฒิโดยพิจารณาดังนี้ ด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับ ดังนี้ 1) ด้านความเป็นประโยชน์ 2) ด้านความเหมาะสม และ 3) ด้านความเป็นไปได้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะคณะผู้ประเมิน เห็นว่ารูปแบบมีความเหมาะสมที่จะนำไปพัฒนารูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา (Joyce and Colboun 2010) ซึ่งจะ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาโดยการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากร ตลอดจนชุมชน สังคม แต่ความเป็นไปได้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการโดยเฉพาะ ความตระหนักของผู้บริหาร การเอาใจใส่ของผู้ปฏิบัติ เวลาในการดำเนินงาน งบประมาณที่เกี่ยวข้อง จากการนำรูปแบบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษไปดำเนินการแล้วเกิดผลที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุม ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนสถานศึกษา ชุมชน สังคมที่เกี่ยวข้องกับการนำไปใช้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดาวรรณ ธิวิการ (2561) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โดยภาพรวมมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุพล จันดีศาต และฉลอง ชาตบุระชีวิน (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องรูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่าโดยภาพรวมมีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของการนำรูปแบบไปใช้ ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านภาวะผู้นำคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรทุก ๆ คน ในสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นให้บรรลุเป้าหมาย พันธกิจของสถานศึกษาโดยเน้นคุณภาพเป็นหลัก
2. ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรทุก ๆ คน ในสถานศึกษา โดยมุ่งที่ความสำเร็จของทีมเน้นคุณภาพเป็นหลัก
3. ด้านการยกย่องและให้กำลังใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายวิธีการปฏิบัติงานของบุคลากรทุก ๆ คนในสถานศึกษา ใช้การเสริมแรงเชิงบวก ไว้วางใจและให้เกียรติ
4. ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดนโยบายวิธีการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย พันธกิจของสถานศึกษาโดยเน้นคุณภาพเป็นหลัก
5. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุม ฝึกอบรมให้บุคลากรทุก ๆ คน ให้ความสำคัญการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยถือว่าเป็นส่วนหนึ่งการพัฒนาคุณภาพ
6. การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งคณะกรรมการบริหารระบบคุณภาพของสถานศึกษา ผลักดันให้ครู บุคลากรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนในการตัดสินใจ
2. ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการประเมินผลและติดตามผลการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำจ่าง กรรมการที่ปรึกษาที่ได้ให้คำปรึกษา รวมทั้งให้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือ ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, "ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. 19, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2560): 264-265. คชธร คชพันธ์ และจุมพจน์ วณิชกุล. "การพัฒนารูปแบบการบริหารวัฒนธรรมคุณภาพ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา, " บริหารการศึกษา มศว. 14, 26 (มกราคม-มิถุนายน 2560): 21-22.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. วัฒนธรรมคุณภาพ: สร้างคน สร้างชาติ. กรุงเทพฯ: ซีโน พับลิชชิ่ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง. 2557.
- ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ. "รูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,"

- วิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 3 (มกราคม-มิถุนายน 2561): 56-66.
- . **วัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียน รางวัลพระราชทาน: การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2563.
- นิจชัย ขาดิชนวม. **การลดข้อบกพร่องสี่พิมพ์ไม่ตรงมาตรฐานโดยการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมคุณภาพ**. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. 2552.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2556.
- ภัทร์ธมณฑ์ เรื่องวิทยาวุฒิ. “คุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21,” **วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**. 6, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2559): 129-135.
- เยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ และปณณธร ชัชรรัตน์. “กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพการศึกษาของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก,” **มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**. 2, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2550): 126-138.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. **การจัดการคุณภาพ: จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000 และการประกันคุณภาพ**. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, 2545.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560.
- วรารณ ตระกูลสถิตย์. **การทำงานเป็นทีม**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2549.
- วีณา พิงวิวัฒน์กุล. **เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ร่วมสมัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2561.
- สมคิด สกุกสถาปัตย์. “กลยุทธ์การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน,” **มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี**. 8, 1 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 277-283.
- สมชาย เทพแสง. “กลยุทธ์ในการสร้างแรงบันดาลใจของผู้เข้าร่วมสมัย,” **บริหารการศึกษา มศว**, 14, 27 (มกราคม-เมษายน 2560): 165-172.
- สุเชตร์ ศรีบุญเรือง. **การพัฒนาตัวบ่งชี้วัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2561.
- สุพล จันตะคาด และฉลอง ชาตรูปะชีวิน. “รูปแบบการส่งเสริมวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน Parker. **Organizational Theory Design and Change**. New Jersey: Pearson Education, 2007.
- Joyce, B. and E. Colboun. **Model of Professional Development Methodology and Educators**. London: Corwin A Sage Company, 2010.
- Long, T. S. **Race and Cultural Backgrounds of School Leaders and their Approach to Cultural Awareness within PK-12 Schools**. United States Code: Cabrini University, 2020.

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 Participatory Action Research for Developing Teachers towards Learners in the 21st Century

ธัชชา วงษ์ใหญ่ สมาน อัสวภูมิ พงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง และสุรศักดิ์ ศรีกระจำจ
Thichaya Wongyai, Saman Asawapoom, Pongsak Tongpanchang, and Surasak Srikrachang

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Faculty of Education Sisaket Rajabhat University
E-mail: thichaya@gmail.com

Received: October 21, 2021; Revised: November 24, 2021; Accepted: December 3, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามกรอบสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามวิสัยทัศน์ร่วม ของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา 2) ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และระดับโรงเรียน ตลอดจนองค์ความรู้ที่เกิดจากการพัฒนาตนเองของครู และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อการพัฒนาตนเองของครูผู้เรียน โดยใช้การวิจัยแบบผสม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ 1) ผู้ร่วมวิจัย เป็น ผู้บริหาร ครู บุคลากร ที่สอนในโรงเรียน บ้านโนนคูณ อำเภอโนนคูณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำนวน 15 คน 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้ร่วมวิจัย ผู้เรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาทุกคน รวมจำนวนทั้งสิ้น 435 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จรรยาบรรณ “DARMORE” กระบวนการ PLC แบบสำรวจ แบบบันทึก แบบสังเกต แบบประเมินความพึงพอใจ แบบประเมินผลการวิจัย สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาตนเองของครู ส่วนใหญ่เป็นการอบรมตามนโยบายตามโครงการ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด ไม่ได้เกิดจากความต้องการที่แท้จริงของครู แผนการพัฒนาไม่ได้เกิดมาจากตัวครูเป็นผู้วางแผน ดังนั้นเมื่อมีการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามกรอบสมรรถนะคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ทำให้พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาตนเอง เป็นวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อส่งผลให้เกิดกับผู้เรียน ดังนี้ 1) ทักษะการคิดขั้นสูง 2) การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ 3) การเห็นคุณค่าและรักท้องถิ่น 4) เป็นพลเมืองดีเข้มแข็ง มีความสุข มีคุณธรรม 5) มีความร่วมมือร่วมใจ ทำงานเป็นทีม มีภาวะผู้นำ

2. สภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และระดับโรงเรียนพบว่า 1) มีการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล ได้แก่ (1) ครูมีการวางแผนที่มีเป้าหมายชัดเจนเน้นสมรรถนะคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนมากขึ้น (2) เปิดใจ เปิดรับ พร้อมปรับเปลี่ยนพัฒนา (3) มีการออกแบบกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ (4) ครูเปลี่ยนเป็นผู้ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ สังเกต บันทึก (5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลเชิงบวก เพื่อหาแนวทางพัฒนาขั้นเรียนต่อไป 2) การเปลี่ยนแปลงในระดับกลุ่มบุคคล มีวัฒนธรรมการทำงานใหม่ที่ใช้กระบวนการ PLC แบบประชุมกลุ่มย่อย สะท้อนผลเชิงบวก และการ PLC ในกลุ่มไลน์ 3) การเปลี่ยนแปลงในระดับโรงเรียน เกิดวัฒนธรรมองค์กรการทำงานร่วมกันมีนวัตกรรมการศึกษาขั้นเรียนเพื่อพัฒนาตัวครูคู่ขนานกับพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน และมิผลสัมฤทธิ์ระดับชาติ ปีการศึกษา 2563 สูงขึ้นร้อยละ 6.52

3. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการพัฒนาตนเองของครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับ 4.96

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาครู ผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the current conditions and the needs of the self-development of the teachers based on the learners' competency framework in the 21st century with the participatory vision of the school used to be a case study, 2) to study the conditions of the changes occurring in a person level, a group level, and a school level and the knowledge occurring from the self-development of the teachers, and 3) to study the satisfaction of the stakeholders towards the self-development of the teachers towards the learners. The research was conducted by using the mix methods research: the quantitative and qualitative research. The target group consisted of 1) 15 research participants: administrators, teachers, and staff in Ban Nonkhun School, Nonkhun District, under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 and 2) 435 stakeholders: research participants, learners, guardians, and all of the school committees. The research instruments were the development cycle: "DPARMORE," PLC process, a survey form, a form for recording data, an observation form, an evaluation form of the satisfaction, and an evaluation form of the research. The statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The current conditions of the self-development of the teachers were mostly the trainings from the policies of the projects and the related organizations. The trainings were not held based on the needs of the teachers. The development plans were not written by the teachers. Therefore, when the survey of the needs of the self-development of the teachers based on the framework of the competency of the learners' characteristics in the 21st century was conducted, the findings showed that the teachers needed to develop themselves, which was the participatory vision affecting the learners to have 1) advance thinking skills, 2) communication and information technology, 3) understanding values and loving their local areas, 4) being good, strong, happy, and moral residents, and 5) participation, teamwork, and leadership.

2. The findings of the conditions of the changes occurring in a person level, a group level, and a school level showed that 1) the changes occurred in the person level: (1) the teachers planning with clear goals focusing on the competency of the characteristics that needed to occur to the learners more than the previous time, (2) opening minds, being accepted, and being ready for adjusting, changing, and developing, (3) designing activities focusing on learners' implementation and learners being the owners of learning, (4) the teachers changing to be the assistants, taking care of learners, providing suggestion to learners, observing learners, and recording, and (5) sharing knowledge and reflecting positive results to find ways to develop the classrooms in the future, 2) the changes occurred in the group level: having new working culture that used PLC process in the form of small groups, reflecting positive results, and doing PLC in the Line group, and 3) the changes occurred in the school level: forming organizational culture to work together, having educational culture in the classrooms to develop the teachers and the learners' competency together, and having national achievement in the academic year of 2020 higher by 6.52%.

3. The satisfaction of the stakeholders towards the self-development of the teachers to the learners in the 21st century was at the highest level at the mean score of 4.96.

Keywords: Participatory Action Research, Teacher Development, Learners in the 21st Century

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำแผนพัฒนาฉบับพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนพัฒนาอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เป็นทั้งโอกาสและความเสี่ยงต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะข้อผูกพันในการเป็นประชาคมอาเซียน จึงจำเป็นต้องนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นมาใช้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่คน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สามารถพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านสังคม ศักยภาพและระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยหลายด้านยังต่ำกว่าเป้าหมาย และไม่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้ ปัญหาสำคัญ เช่น การศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังมีปัญหาเชิงคุณภาพ เด็กปฐมวัยยังมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัยเพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม และเด็กวัยเรียนยังมีปัญหาด้านสติปัญญาเพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนั้น ประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพบริการสาธารณะและปัญหาคุณภาพการศึกษา

ปัญหาคุณภาพการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ จึงเป็นนโยบายและเป็นหัวใจสำคัญของรัฐบาลที่ต้องเร่งการปฏิรูปให้เห็นผลชัดเจนที่สุด ในการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย ข้อจำกัดที่สำคัญของการศึกษาไทยทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการเรียนการสอนที่เน้นการท่องจำทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ขาดปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มีคุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล มีภาวะของความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (ไมตรี อินทรประสิทธิ์, 2557) ในทศวรรษภูมิภาคโดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการสื่อสารอย่างรวดเร็ว นำสังคมไทยไปสู่สังคมดิจิทัลมากขึ้น เป็นความท้าทายต่อการจัดการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ต้องปรับให้อยู่บนฐานของนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งเอื้อต่อคนทุกกลุ่ม ให้สามารถเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายไม่จำกัดเวลา และสถานที่ตั้งที่ทุกประเทศทั่วโลก ให้ความสำคัญในการเตรียมพร้อมทรัพยากรมนุษย์ของตนเอง สู่ศตวรรษที่ 21 จากข้อจำกัดที่สำคัญข้างต้นจึงมีความจำเป็นต้องเร่งการปฏิรูปการศึกษาให้เห็นผลที่สุดโดยเร็ว และการปฏิรูปการศึกษาหรือพัฒนาการศึกษา ที่เริ่มจากครู ลงสู่ตัวผู้เรียน และชั้นเรียน เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพของชาติ และพัฒนารอบด้านทั้งมวลที่กล่าวมาข้างต้น จำเป็นต้องมีครูดีมีคุณภาพ ดังพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระราชทาน ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่บัณฑิตวิทยาลัย วิชาการศึกษา ประสานมิตร วันที่ 13 พฤศจิกายน 2516 ความสรุปโดยย่อว่างานครูคือการสร้างคนให้เป็นคนโดยสมบูรณ์ เป็นงานสำคัญ เพราะเท่ากับเป็นการสร้างคน พลเมืองไทยให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะ เยาวชนในปัจจุบันเป็นเยาวชนที่อุดมไปด้วยพลังกาย พลังใจ และพลังอยากรู้อยากเห็นอยากเปลี่ยนแปลง หากได้รับการอบรมหล่อหลอมที่ถูกทาง เยาวชนเหล่านั้นจะเป็นกำลังสำคัญของบ้านเมือง ส่งเสริมให้ประเทศชาติรุ่งเรืองและมั่นคงยิ่งขึ้นและถือเป็นการน้อมนำพระราชดำริด้านการพัฒนาครู สู่การปฏิบัติ ของ รัฐบาลโดย ฯพณฯนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ให้คำขวัญวันครู ครั้งที่ 60 ที่ตรงกับนโยบายว่า “อนาคตก้าวไกล ด้วยครูดี มีคุณภาพ”

สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มานพ สกตศิลป์ศิริ, 2553) ที่เสนอไว้ว่า การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยครูมืออาชีพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าสภาพการพัฒนาของประเทศไทยที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ในการพัฒนาทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคน เพื่อให้ได้คนที่มีคุณภาพไปพัฒนาประเทศชาติ เพราะโลกเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อย่างรวดเร็ว ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน จำเป็นต้องเปลี่ยน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงจากครูที่ระเบิดจากภายใน เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรงและเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนแท้จริง เมื่อครูเปลี่ยนห้องเรียนเปลี่ยน เมื่อครูเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ย่อมเปลี่ยน เมื่อครูเปลี่ยนผู้เรียนย่อมเปลี่ยน และการศึกษาของประเทศย่อมเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการปฏิรูปแน่นอน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จึงเป็นที่มาที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครูในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นกรณีศึกษาตามกรอบสมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลง และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล ระดับโรงเรียน และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตนเองของครู แล้วส่งผลกระทบต่อสมรรถนะคุณลักษณะผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อการพัฒนาตนเองของครูและผลที่เกิดกับผู้เรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เครื่องมือการวิจัยแบบผสม ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมาย

1. ผู้ร่วมวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน และบุคลากรโรงเรียนบ้านโนนคูณ อำเภอโนนคูณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 1 จำนวน 15 คน ได้แก่ ครูประจำการ รวมทั้งผู้บริหารจำนวน 9 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน และบุคลากรจำนวน 4 คน
2. ผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 15 คน ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 195 คน ผู้ปกครอง จำนวน 195 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน และคณะกรรมการที่ปรึกษา จำนวน 15 คน รวมจำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งสิ้น 435 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย แบ่งเป็นเครื่องมือที่เป็นกระบวนการ แบบสำรวจ แบบฟอร์มแผนพัฒนา แบบสะท้อนผล แบบบันทึก และแบบประเมิน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามกรอบสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามวิสัยทัศน์ร่วม ของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ศึกษาข้อมูลสารสนเทศขั้นพื้นฐาน (Pre-research) โดยการศึกษเอกสาร (Document Study)

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล ระดับโรงเรียน และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตนเองของครู โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กระบวนการพัฒนา DPARMORE ซึ่งเป็นเครื่องมือที่นำมาสร้างการทำงานร่วมกัน หรือการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกระบวนการเชื่อมระหว่างการทำงานปกติของครู กับการนำวงจรพัฒนาครูตามแนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มาใช้ขับเคลื่อน

2.2 กระบวนการ PLC ในการวิจัยครั้งนี้ นำไปใช้ในขั้นตอนของการระดมความคิด การสะท้อนผลการวางแผนพัฒนา ประชุมกลุ่มย่อย ที่ปฏิบัติเป็นประจำต่อเนื่องตามปฏิทินการพัฒนา

2.3 แบบสำรวจ เป็นแบบสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของครูผู้ร่วมวิจัย โดยยึดตามกรอบสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จำนวน 8 ด้าน เลือกลำดับด้านที่มีร้อยละ มากลำดับที่ 1-5 มากำหนดเป็นกรอบในการวางแผนพัฒนา

2.4 แบบฟอร์มแผนพัฒนาตนเองของครู (ID-Plan) เป็นกรอบรายละเอียดเป้าหมายการพัฒนาตนเองของครู ทั้งงานในหน้าที่ประจำ งานพิเศษ งานพัฒนาตนเองตามกรอบสมรรถนะที่มุ่งให้เกิดผลต่อผู้เรียน

2.5 แบบสะท้อนผลการพัฒนาตนเอง (Self Reflection) เป็นแบบสะท้อนผลปลายเปิด ที่เป็นกรอบให้ครูผู้ร่วมวิจัย ได้สะท้อนการพัฒนาตนเองต่อวง PLC

2.6 แบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบประเมินสมรรถนะผู้เรียนรายบุคคลตามกรอบสมรรถนะ ที่ต้องการตาม ID-Plan ของครูผู้ร่วมวิจัย เพื่อประเมินผู้เรียนว่ามีสมรรถนะที่กำหนดไว้ 5 ระดับ คือระดับปรับปรุง พอใช้ ปานกลาง ดี และดีมาก

การพัฒนาคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำร่างนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขหลังจากนั้นได้นำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำผลการตรวจสอบมาวิเคราะห์ความสอดคล้อง โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Consistency : IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.60–1.00 ที่แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือเนื้อหาที่ต้องการ (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2549) นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหาที่ต้องการวัดข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00 ผู้วิจัยจึงจะเลือกข้อความนั้น ๆ ไว้เพื่อผู้วิจัยจะได้ปรับปรุงภาษาและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้เหมาะสมและสื่อความหมายตรงกับสิ่งที่ต้องการศึกษามากขึ้น

ระยะที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อการพัฒนาตนเองของครูผู้เรียน โดยนำผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาตนเองของครู ผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 เสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อผลการพัฒนา จากนั้นนำไปวิเคราะห์ผล และสรุปผลการวิจัย นำสู่การวิพากษ์ต่อไป

แบบประเมินความพึงพอใจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ตอน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และเติมในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาครู ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 ตอนท้าย เป็นแบบประเมินปลายเปิดความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การพัฒนาของครู การพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาในภาพรวมของโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดเก็บข้อมูลแบ่งการเก็บข้อมูลเป็นเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ ตามระยะของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามกรอบสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ตามวิสัยทัศน์ร่วม ของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา โดยข้อมูลสารสนเทศขั้นพื้นฐาน (Pre-research) โดยการศึกษา

เอกสาร (Document Study) โดยเก็บข้อมูลเป็นจดการบันทึกประจำวันของผู้วิจัย การถ่ายภาพ บันทึกวิดีโอ การถอดแบบบันทึกเสียง จากนั้นนำมาประมวล เพื่อรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลในแต่ละครั้ง แต่ละกิจกรรม

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล ระดับโรงเรียน และองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตนเองของครู แล้วส่งผลต่อสมรรถนะคุณลักษณะผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกรณีศึกษา การพัฒนาตนเองของครูตามวงจรการพัฒนา DPARMORE-research เป็นการเก็บข้อมูล ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ ตามลำดับขั้นตอนวงจรพัฒนา ดังนี้

1) D (Diagnose) เป็นขั้นวิเคราะห์ จุดเด่นจุดด้อย วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองตามกรอบสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แล้วนำมาวิเคราะห์ความถี่ร้อยละของความต้องการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย นำมาวางแผนพัฒนาเฉพาะลำดับที่มากที่สุด ลำดับที่ 1-5

2) P (Plan) เป็นขั้นตอนวางแผน พัฒนาตนเองของครู ใช้แบบฟอร์มบันทึกแผนพัฒนาตนเองของครู (ID-Plan) และการวางแผนออกแบบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยใช้กระบวนการ PLC ในการนำเสนอแผนพัฒนาตนเองของครูผู้ร่วมวิจัย แล้วแต่ละคนปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากวง PLC

3) A (Action) เป็นการนำแผนพัฒนาจากขั้น Plan ไปลงมือพัฒนาผู้เรียน มีการสังเกต บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นในระหว่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมเรียนรู้ในชั้นเรียน ครูผู้ร่วมวิจัยร่วมสังเกตชั้นเรียน สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน แล้วบันทึกสิ่งที่สังเกตได้โดยไม่ใส่ข้อคิดเห็น จากนั้น รวบรวมสังเคราะห์ ข้อมูลเพื่อเตรียมสะท้อนผล ต่อไป

4) R (Reflection1) เป็นการสะท้อนผล ย่อย ระหว่างการจัดกิจกรรมพัฒนา โดยใช้แบบสะท้อนผล ผู้วิจัยทำหน้าที่จดบันทึกประเด็น และนำมาสรุปรวม เพื่อนำส่งให้ผู้ร่วมวิจัย ได้ปรับปรุงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของตนเอง นำไปออกแบบวางแผนพัฒนาในครั้งต่อไป

5) M (Measure) เป็นการวัดผลสมรรถนะผู้เรียน ตามกรอบการพัฒนาสมรรถนะ ที่กำหนดร่วมกัน โดยใช้แบบประเมินสมรรถนะผู้เรียน 5 ด้านที่ได้จากการสำรวจความต้องการพัฒนาตนเองของครูในขั้นตอนที่ 1 (Diagnose) โดยนำข้อมูล จากครูผู้ร่วมวิจัยประเมินผู้เรียนระดับชั้นที่สอน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป สรุปเป็นภาพรวมสมรรถนะแต่ละด้านของโรงเรียน

6) O (Observe) การสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกระยะ ทุกกิจกรรมที่สังเกตได้นอกเหนือจากแบบสำรวจ แบบประเมิน หรือแบบสะท้อนผล ซึ่งผู้วิจัยใช้มากที่สุด เพื่อจดบันทึกเหตุการณ์ ข้อค้นพบ หรืออุปสรรค ปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการพัฒนา

7) R (Reflection2) เป็นการสะท้อนผลภาพรวมการพัฒนาตนเองของครู ตลอดจนผลสมรรถนะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เป็นรายภาคเรียน รายปีการศึกษา เพื่อนำมาสรุป รายงานต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยกระบวนการ PLC บันทึกวิธีทัศน์ แล้วถอดบทเรียน สังเคราะห์เป็นบทสรุป

8) E (Evaluation) เป็นการเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ให้ผู้ร่วมวิจัยประเมินตนเอง ผู้ร่วมเก็บข้อมูลจากผู้เรียนของชั้นที่ตนเองรับผิดชอบ เก็บข้อมูลจากผู้ปกครอง โดยการประชุมประจำภาคเรียน หรือประจำปีการศึกษาในช่วงการรายงานผลการจัดการศึกษาด้านการพัฒนาตนเองของครูและผู้เรียน แล้วผู้ร่วมวิจัยช่วยกันแจกแบบประเมินความพึงพอใจและส่งคืนก่อนเสร็จสิ้นการประชุมในวันเดียวกัน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการที่ปรึกษา ใช้วิธีเก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ ในวันประชุมนำเสนอผลการจัดการศึกษาเพื่อการเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา และเก็บรวบรวมนำไปวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ระยะที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต่อการพัฒนาตนเองของครูผู้เรียน และการวิพากษ์

ผลการวิจัย โดยนำ ผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาตนเองของครู ผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 เสนอต่อที่ประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Post- research) เพื่อเสนอแนะวิพากษ์ผลการวิจัย (Connoisseurship) เพื่อยืนยันความเชื่อมั่น ในแนวทางการพัฒนายืนยันต่อสาธารณะ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อสังเกตเห็นและข้อเสนอแนะ ในวันประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน โดยการจดบันทึก การบันทึกเสียง แล้วนำมาถอดการประชุม นำไปปรับปรุงด้านภาษา ด้านการนำเสนอให้มีความตรงในด้านเนื้อหา ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ จากนั้นปรับตามข้อเสนอแนะ และนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 คน ประเมินกระบวนการวิจัยพัฒนา โดยนำเสนอด้วยตนเอง และเก็บรวบรวมคืนในวันเดียวกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการจัดเก็บข้อมูลด้านความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้จัดเก็บด้วยตนเอง ในวันประชุม คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการที่ปรึกษา และเก็บเพิ่มในส่วนที่เหลือในวันประชุมผู้ปกครอง ทั้งนี้ด้านการวิพากษ์ผลการวิจัย (Connoisseurship) จัดเก็บข้อมูลโดยใช้การจดบันทึกข้อคิดเห็น บันทึกวิทัศน์ ในการ ประชุม และถอดบทบันทึกเพื่อสรุปและปรับตามข้อคิดเห็น โดยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู ดังนี้ อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 2 คน อาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ จำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ นวัตกรรมมอนเตสซอร์ วิทยาการจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1 คน ผู้บริหารระดับสูงจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นหน่วยปฏิบัติการในพื้นที่การพัฒนาตนเองของครู ต่างสังกัด หลากหลายพื้นที่ จำนวน 4 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากที่นำเสนอกระบวนการพัฒนาตามการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาครูผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร สังเกต บันทึก แบบสำรวจความต้องการ แบบสะท้อนผล แบบบันทึกความคิดเห็น ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สรุปเป็นความเรียง
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากกระบวนการพัฒนา ใช้วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการในการพัฒนาตนเองของครู ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นกรณีศึกษา ตามกรอบสมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า โดยสภาพปัจจุบันก่อนการวิจัย ครูจัดการเรียนรู้ที่ไม่ตอบโจทย์ ต่อผู้เรียนรายบุคคล ลักษณะการทำงานต่างคนต่างทำตามหน้าที่ และภารกิจตนเอง ตามนโยบาย หรือตามคำสั่ง ไม่ได้มีการศึกษา ขั้นเรียน วางแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำโครงการร่วมกัน ไม่มีกระบวนการ ปรึกษาหารือพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน (PLC) ทำงานแยกส่วน แก้ไขปัญหาผู้เรียนแบบต่างคนต่างทำ ความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามกรอบสมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ยังไม่เด่นชัด ไม่ได้นำกรอบนี้ มาเป็นหลักยึดหรือไม่มีส่วนร่วม จึงขาดความเป็นเอกภาพ และมีนวัตกรรมไม่โดดเด่น เฉพาะของโรงเรียน จากการสำรวจตามแบบวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาตนเองของครู และนำมา PLC ครู บุคลากร พบว่า ครูบุคลากร ได้ให้

คุณค่า ความสำคัญ ตามลำดับความถี่จากการสำรวจ เป็นการเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อย ในสมรรถนะ คุณลักษณะ ที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความต้องการพัฒนาตนเองของครูบุคลากร ตามกรอบสมรรถนะคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ความต้องการพัฒนาตนเองของครูบุคลากร ตามกรอบสมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21	ร้อยละ ของความต้องการ
1. ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving)	95.5
2. ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications and Information Technology)	95.2
3. เห็นคุณค่าตัวเอง ผู้อื่น และรักท้องถิ่น (Appreciation)	93.5
4. ความเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็ง รับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม (Citizenship)	92.2
5. ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม (Collaboration)	90.6
6. ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills)	89.3
7. ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity and Innovation)	89.1
8. ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding)	88.3

จากตารางที่ 1 เป็นความต้องการของครูในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะ และคุณลักษณะ เรียงลำดับความต้องการ โดยมีมติ เลือกมาใช้ในการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ในลำดับที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละ เรียงจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ คือ สมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนข้อ 1-5 ได้แก่ ทักษะด้านการคิด ด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การเห็นคุณค่า ตัวเองและผู้อื่น ความเป็นพลเมือง ที่เข้มแข็ง รับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม

สภาพปัจจุบันก่อนการวิจัย ครูมีปัญหาเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ตอบโจทย์ต่อผู้เรียนรายบุคคล ลักษณะการทำงานต่างคนต่างทำตามหน้าที่ และภารกิจตนเองตามนโยบาย หรือตามคำสั่ง ไม่ได้มีการศึกษา ชั้นเรียน วางแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำโครงการร่วมกัน ไม่มีกระบวนการ ปรึกษาหารือพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน (PLC) ทำงานแยกส่วน แก้ไขปัญหาผู้เรียนแบบต่างคนต่างทำ ความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามกรอบสมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ยังไม่เด่นชัด ไม่ได้นำกรอบนี้มาเป็นหลักยึดหรือไม่มีวิสัยทัศน์ร่วมจึงขาดความเป็นเอกเทศ และมีนวัตกรรมไม่โดดเด่น เฉพาะของโรงเรียน

2. ศึกษาสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล และระดับโรงเรียน

2.1 การเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล ได้แก่ครูมีการวางแผนที่มีเป้าหมายชัดเจนเน้นสมรรถนะคุณลักษณะที่เกิดกับผู้เรียนมากขึ้น เปิดใจ เปิดรับ พร้อมปรับเปลี่ยนพัฒนา มีการออกแบบกิจกรรมที่เป็น Active Learning ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ลงมือทำ ครูเป็นผู้ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ สังเกต บันทึก นำผลที่เกิดขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวง PLC เพื่อหาแนวทางพัฒนาผู้เรียนหรือชั้นเรียนต่อไป

2.2 เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับกลุ่มบุคคล กลุ่มงานวิชาการโรงเรียน มีวัฒนธรรมการทำงานใหม่ ที่ใช้กระบวนการ PLC แบบประชุมกลุ่มย่อย สะท้อนผลเชิงบวก และการ PLC ในกลุ่มไลน์ ในทุกเรื่อง มีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งต่างจากในอดีตที่ไม่มีการ PLC ไม่มีกลุ่มไลน์ และไม่เปิดใจในการสะท้อนผล หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.3 ผลที่เกิดระดับโรงเรียน เกิดวัฒนธรรมองค์กรการทำงานร่วมกันเป็นทีมมากขึ้น มีนวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ร่วมกัน และมีผลการทดสอบระดับชาติ(O-NET) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2563 สูงขึ้นร้อยละ 6.5 และจากผลการทดสอบระดับชาติปีการศึกษา 2563 ของผู้เรียนพบว่า มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สรุปความพึงพอใจ จากการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่ามีความพึงพอใจต่อการพัฒนาตนเองของครู ในระดับมากที่สุด($\bar{x} = 4.97$, $S = 0.71$) และมีความพึงพอใจต่อผลที่เกิดกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{x} = 4.94$, $S = 0.80$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาครู ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านครู			
1. ครูมีการสำรวจความต้องการตนเอง (Need Analysis) ก่อนการวางแผนพัฒนา	4.99	0.72	มากที่สุด
2. ครูมีการวางแผนพัฒนาตนเอง ในรูปแบบ ID-Plan	5.00	1	มากที่สุด
3. ID plan มี องค์ประกอบหลัก คือ การพัฒนาตนเองของครู และวิชาชีพกับการพัฒนาผู้เรียน	4.97	0.75	มากที่สุด
4. ครูนำ ID plan ไปลงมือปฏิบัติ ได้ผลตามที่วางเป้าหมายไว้	4.98	0.99	มากที่สุด
5. ครูมีการศึกษาชั้นเรียน Lesson Study ร่วมกัน	4.97	0.56	มากที่สุด
6. ครูมีการ PLC วางแผนออกแบบกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน	4.93	0.89	มากที่สุด
7. ครูมีการนำแผนจากการออกแบบร่วมกันไปใช้	4.98	0.75	มากที่สุด
8. ครูมีการสังเกตการณ์นำแผนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบร่วมกันไปใช้ในชั้นเรียน (สังเกตการสอน)	4.99	0.45	มากที่สุด
9. ครูมีการนำผลการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนไปสะท้อนผลหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.99	0.69	มากที่สุด
10. ครูมีการปรับปรุง พัฒนาแก้ไข จากการสะท้อนผลแต่ละรอบ และนำไปใช้จัดกิจกรรม ให้ได้ผลบรรลุเป้าหมายมากขึ้น	4.97	0.75	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.97	0.71	มากที่สุด
ด้านผู้เรียน (ประเมินสมรรถนะ ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและทักษะในศตวรรษที่ 21)			
1. ผู้เรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ และคิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.98	0.99	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการพัฒนาครู ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
2. ผู้เรียนมีทักษะการสื่อสาร	4.98	0.85	มากที่สุด
3. ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์	5.00	1.00	มากที่สุด
4. ผู้เรียนรู้จักและเห็นคุณค่าตนเอง	4.98	0.64	มากที่สุด
5. ผู้เรียนเห็นรู้จักและเห็นคุณค่าผู้อื่น	4.70	0.97	มากที่สุด
6. ผู้เรียนมีความรักในท้องถิ่นตนเอง	4.98	0.72	มากที่สุด
7. ผู้เรียนมีความคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบ ต่อสังคมส่วนรวม	4.97	0.55	มากที่สุด
8. ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีม	4.98	0.88	มากที่สุด
9. ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี	4.88	0.96	มากที่สุด
10. ผู้เรียนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข	4.99	0.65	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.94	0.80	มากที่สุด
รวม	4.96	0.77	มากที่สุด

นอกจากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบยืนยันผลการวิจัย โดยใช้การประชุมวิพากษ์งานวิจัยของผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของงานวิจัย ซึ่งพบว่าผลการวิจัย มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{x}=4.52, S=0.66$) ด้านความเป็นไปได้นี้มีค่ามากที่สุดเฉลี่ยที่ ($\bar{x}=4.66, S=0.67$) และด้านความเป็นประโยชน์มีค่ามากที่สุดเฉลี่ย 4.65 ($\bar{x}=4.65, S=0.59$) ดังสรุป ในตารางที่ 3 ได้แสดงการเปรียบเทียบผลการวิจัยในวงรอบที่ 1 การปรับปรุงพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในวงรอบที่ 2 ผลการวิจัยวงรอบที่ 2 และข้อค้นพบจากงานวิจัย

ตารางที่ 3 สรุปผลการประเมินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

รายการ	ความระดับคิดเห็นด้านความเหมาะสม			ระดับความคิดเห็นด้านความเป็นไปได้			ระดับความคิดเห็นด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ทุกฝ่ายมีการสำรวจความต้องการตนเอง (Need Analysis) ก่อนการวางแผนพัฒนา	4.23	0.89	มาก	4.99	0.99	มากที่สุด	4.69	0.66	มากที่สุด
2. มีการวางแผนพัฒนาตนเอง โดยนำผลจากการสำรวจความต้องการพัฒนาเป็นส่วนประกอบในการวางแผนพัฒนา	4.36	0.65	มาก	4.65	0.68	มากที่สุด	4.99	0.65	มากที่สุด

ตารางที่ 3 สรุปผลการประเมินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

รายการ	ความระดับคิดเห็น ด้านความเหมาะสม			ระดับความคิดเห็น ด้านความเป็นไปได้			ระดับความคิดเห็น ด้านความเป็นประโยชน์		
	Χ	S	แปลผล	Χ	S	แปลผล	Χ	S	แปลผล
3. แผนพัฒนาที่ร่วมกันวางแผน ประกอบด้วยการพัฒนาตนเองกับ การพัฒนาผู้เรียน	4.66	0.66	มากที่สุด	4.58	0.65	มากที่สุด	4.85	0.85	มากที่สุด
4. ทุกฝ่ายนำแผน/โครงการ/แผนการ จัดการเรียนรู้ไปลงมือปฏิบัติบันทึก สังเกตผลที่เกิดขึ้น	4.98	0.87	มากที่สุด	4.65	0.35	มากที่สุด	4.59	0.49	มากที่สุด
5. มีการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) ร่วมกัน	4.88	0.49	มากที่สุด	4.38	0.87	มาก	4.75	0.59	มากที่สุด
6. มีการ PLC วางแผนออกแบบ กิจกรรมเรียนรู้ร่วมกัน	4.77	0.55	มากที่สุด	4.98	0.65	มากที่สุด	4.76	0.65	มากที่สุด
7. มีการนำแผนจากการออกแบบ ร่วมกันไปใช้	4.35	0.98	มาก	4.77	0.75	มากที่สุด	4.55	0.35	มากที่สุด
8. มีการสังเกตการนำแผนกิจกรรม การเรียนรู้ที่ออกแบบร่วมกัน ไปใช้ ในชั้นเรียน (สังเกตการสอน)	4.11	0.66	มาก	4.85	0.49	มากที่สุด	4.56	0.45	มากที่สุด
9. มีการนำผลการจัดกิจกรรมในชั้น เรียนไปสะท้อนผล หรือแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน	4.59	0.54	มากที่สุด	4.26	0.52	มาก	4.69	0.58	มากที่สุด
10. มีการปรับปรุง พัฒนาแก้ไข ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จากการ สะท้อนผลแต่ละรอบ และนำไปใช้ จัดกิจกรรม ให้ได้ผลบรรลุเป้าหมาย มากขึ้น	4.86	0.99	มากที่สุด	4.96	0.65	มาก	4.52	0.56	มากที่สุด
11. โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวิถี การทำงาน คือทำงานเป็นทีม มากขึ้น	4.00	0.87	มาก	4.35	0.88	มาก	4.65	0.47	มากที่สุด
12. มีการเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล โดยการวางแผนพัฒนา ที่มีการยึดผล ที่คาดหวังให้เกิดกับผู้เรียนมากขึ้น	4.5	0.55	มากที่สุด	4.78	0.56	มากที่สุด	4.58	0.52	มากที่สุด
13. มีการนำแผน มาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันในลักษณะการทำ PLC พัฒนาแก้ไขปัญหาร่วมกัน	4.23	0.99	มาก	4.65	0.94	มากที่สุด	4.99	0.65	มากที่สุด

ตารางที่ 3 สรุปผลการประเมินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

รายการ	ความระดับคิดเห็นด้านความเหมาะสม			ระดับความคิดเห็นด้านความเป็นไปได้			ระดับความคิดเห็นด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
14. มีการออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ บูรณาการร่วมกัน	4.44	0.32	มาก	4.52	0.68	มากที่สุด	4.53	0.59	มากที่สุด
15. มีการออกแบบกิจกรรม ที่ใช้สื่อหลากหลาย อย่างมีความหมาย ในการสร้างสมรรถนะ ทักษะ ผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 มากกว่าในอดีต	4.00	0.53	มาก	4.36	0.45	มาก	4.62	0.48	มากที่สุด
16. มีการนำผลการจัดการเรียนรู้ มาสะท้อนผล เพื่อ ปรับปรุง	4.66	0.65	มากที่สุด	4.18	0.56	มาก	4.54	0.58	มาก
17. ทุกฝ่ายมีการออกแบบพัฒนาระดับบุคคลเป็นวงรอบที่มีกระบวนการแบบ DPARMORE พัฒนาหรือสรุปผลการจัดการเรียนรู้									
17.1 D (Diagnose) ทุกฝ่ายร่วมกัน วิเคราะห์ แยกแยะ สืบรวจสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา จุดเด่น จุดด้อย ความต้องการพัฒนา และปรับ กระบวนทัศน์	4.86	0.63	มากที่สุด	4.59	0.88	มากที่สุด	4.45	0.78	มาก
17.2 P (Plan) มีการนำข้อมูลที่ได้ จากขั้น D มาร่วมกันวางแผน ออกแบบ กิจกรรม โครงการ หรือ แนวทางการพัฒนา ที่นำไปสู่การปฏิบัติ ได้จริง	4.30	0.33	มาก	4.88	0.75	มากที่สุด	4.50	0.99	มากที่สุด
17.3 A (Action) นำแผน/กิจกรรม ที่ได้จากการวางแผนร่วมกัน ไปลงมือ ปฏิบัติ มีการสังเกตการร่วมกัน	4.60	0.52	มากที่สุด	4.99	0.65	มากที่สุด	4.63	0.56	มากที่สุด
17.4 R (Reflection) นำผลจาก การลงมือปฏิบัติ และสังเกตได้ มาสะท้อนผล เพื่อปรับปรุงพัฒนา ระหว่างการดำเนินการ	4.87	0.63	มากที่สุด	4.78	0.56	มากที่สุด	4.52	0.59	มากที่สุด
17.5 M (Measure) มีการประเมิน สมรรถนะ คุณลักษณะ ของผู้เรียน ตามวิสัยทัศน์ร่วม ที่เกิดขึ้น ในการนำ แผน/กิจกรรมแต่ละครั้งไปใช้พัฒนา	4.56	0.45	มากที่สุด	4.76	0.35	มากที่สุด	4.58	0.45	มากที่สุด

ตารางที่ 3 สรุปผลการประเมินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (ต่อ)

รายการ	ความระดับคิดเห็น ด้านความเหมาะสม			ระดับความคิดเห็น ด้านความเป็นไปได้			ระดับความคิดเห็น ด้านความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
17.6 O (Observe) เป็นทักษะที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วม จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติการวิจัยพัฒนาในทุกช่วงทุกวงรอบ คือการสังเกต และบันทึกอย่างละเอียด	4.66	0.83	มากที่สุด	4.53	0.98	มากที่สุด	4.78	0.56	มากที่สุด
รวม	4.52	0.66	มากที่สุด	4.66	0.67	มากที่สุด	4.65	0.59	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีประเด็นที่ค้นพบที่น่าสนใจ และผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพความต้องการวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสภาพปัจจุบันก่อนการวิจัย ครูมีปัญหาเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ตอบโจทย์ต่อผู้เรียนรายบุคคล ลักษณะการทำงานต่างคนต่างทำตามหน้าที่ และภารกิจตนเอง ตามนโยบาย หรือตามคำสั่ง ไม่ได้มีการศึกษา ชั้นเรียนวางแผนการจัดการเรียนรู้และจัดทำโครงการร่วมกัน ไม่มีกระบวนการ ปรึกษาหารือพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน (PLC) ทำงานแยกส่วน แก้ไขปัญหาผู้เรียนแบบต่างคนต่างทำ ความต้องการพัฒนาตนเองของครู ตามกรอบสมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ยังไม่เด่นชัด ไม่ได้นำกรอบนี้มาเป็นหลักยึดหรือไม่มีส่วนร่วม จึงขาดความเป็นเอกเทศ และมีนวัตกรรมไม่โดดเด่น เฉพาะของโรงเรียน สอดคล้องกับพิภพ เสวการรณ์ (2556) ศึกษาวิจัยและพบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพจะสะท้อนให้เห็นถึงด้านที่เป็นจุดแข็งที่เอื้อต่อการพัฒนาตนเองให้ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศในด้านการบริหารโรงเรียนคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่เดียวกันก็มีด้านที่ยังเป็นจุดอ่อนที่ต้องได้รับการแก้ไข เนื่องจากด้านเหล่านั้นเป็นจุดที่ทำให้โรงเรียนยังไม่สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้ ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ ที่โรงเรียนสะท้อนความต้องการในการพัฒนาไปถึงระดับมากที่สุดนั้น จึงเป็นไปได้ว่าโรงเรียนต้องการที่จะบริหารโรงเรียนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างทุกด้านให้เป็นจุดแข็งที่เอื้อต่อการพัฒนาขึ้นมา Khosravani and Khorashadyzadeh (2014) ที่พบว่าทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร/การใช้ภาษา ทักษะชีวิตด้านสังคม/บุคคล ทักษะชีวิตด้านภาวะผู้นำ ทักษะชีวิตด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะชีวิตด้านการตัดสินใจและการแก้ปัญหา เป้าหมายการศึกษา คือ การเตรียมผู้เรียนให้พร้อม ในอนาคต ภาษาอังกฤษและตำราเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงทักษะชีวิตและช่วยส่งเสริมชีวิตของผู้เรียน การกำหนดนโยบายการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสามารถปรับปรุงทักษะชีวิตด้านการสื่อสาร/การใช้ภาษา และทักษะชีวิตด้านสังคม/บุคคลได้ แต่ไม่สามารถปรับปรุงทักษะชีวิตด้านภาวะผู้นำ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการตัดสินใจ/การแก้ปัญหา ได้ และการสร้างตำราเรียนที่ดีเพียงอย่างเดียวไม่สามารถพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนได้ ต้องมีการพัฒนาการสอน และการฝึกอบรมครูที่ต้องได้รับการแก้ไขควบคู่ไปด้วย

2. การเปลี่ยนแปลงในระดับบุคคล ได้แก่ครูมีการวางแผนที่มีเป้าหมายชัดเจนเน้นสมรรถนะคุณลักษณะที่เกิดกับผู้เรียนมากขึ้น เปิดใจ เปิดรับ พร้อมปรับเปลี่ยนพัฒนา มีการออกแบบกิจกรรมที่เป็น Active Learning

ผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ลงมือทำ ครูเป็นผู้ช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ สังเกต บันทึก นำผลที่เกิดขึ้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในวง PLC เพื่อหาแนวทางพัฒนาผู้เรียนหรือชั้นเรียนต่อไป ผลการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในด้านการพัฒนาตนเองของครูเป็นไปตามที่คาดไว้ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาย่อมมีปัญหา และอุปสรรค ในช่วงการเริ่มเปลี่ยนแปลงหรือนำสิ่งใหม่ ๆ เข้ามาในวิถีการทำงาน of ครู บุคลากร ตามบริบทในช่วงที่เป็นการเริ่มต้น การเปลี่ยนแปลงที่ขับเคลื่อนจากการระเบิดจากภายใน จะเกิดขึ้นช้า ระยะเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะในครู บุคลากร ที่เปิดใจ พร้อมรับพร้อมปรับเปลี่ยน ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงช้าและมีความถ้อยน้อยในการปฏิบัติ เนื่องจากครูมีความลังเล สงสัยและไม่แน่ใจ หรือมีความขัดแย้งในทางปฏิบัติ เมื่อยังไม่มีความชัดเจน และอยู่ในช่วงเปลี่ยนถ่ายผู้บริหาร คนใหม่ ผู้วิจัยพบว่า ตัวแปรแทรกซ้อน ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเกิดความสำเร็จเร็วขึ้น คือการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร กับนโยบายที่ชัดเจนในการทำงาน เนื่องจากโรงเรียนได้เข้ารับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนนาร่อง พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นการวิจัยนาร่องของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (Thailand Development Research Institute: TDRI) ในการทดลอง นาร่อง 6 จังหวัดในประเทศไทยที่เป็นโรงเรียนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จึงก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผนพัฒนา ตรงกับหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภณัฐ ศิวิวัฒน์ และโชษิตา สลักคำ (2561) เรื่องการขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีในประเทศไทย มีแนวทางจากการสร้างเครือข่ายความสำเร็จ เชื่อมโยงพลังการพัฒนา นอกจากครูบุคลากร ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการเปลี่ยนแปลง เปิดใจ เปิดรับ พร้อมปรับเปลี่ยนพัฒนาแล้วองค์กรเครือข่ายความร่วมมือภายนอก นโยบายที่ชัดเจนและความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เป็นตัวแปรแทรกเสริมหนุนให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้น Kemmis et al (2014) ที่กล่าวถึงลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้สอดคล้องกัน กล่าวคือเป็นการวิจัยขณะปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานกำลังเผชิญอยู่โดยกระบวนการศึกษาสภาพหรือสถานการณ์ ที่เป็นจริงของสถานศึกษา เพื่อทำความเข้าใจ และพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพของการปฏิบัติงาน โดยการสร้างความรู้ เชิงประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมที่มีลักษณะเกลียวส่วนที่เจาะลึกลงไปลักษณะ 3 มิติ ประกอบด้วย การวางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลง (Planning A Change) การลงมือปฏิบัติและสังเกตผล (Act & Observe) การสะท้อนผล (Reflect) การปรับแผน (Revised Plan) การลงมือปฏิบัติและสังเกตผล (Act & Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) จนกว่าจะบรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการ (James Milenkiewicz and Bucknam, 2008)

3. ศึกษาความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อการพัฒนาครูสู่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สรุปความพึงพอใจ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อการพัฒนาตนเองของครู สะท้อนผลสู่ผู้เรียน ตามกรอบสมรรถนะคุณลักษณะ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่ามีความพึงพอใจต่อการพัฒนาตนเองของครู ในระดับมากที่สุด และมีความพึงพอใจต่อผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุดที่ระดับ 4.96 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sembiring (2015) ในประเทศอินโดนีเซีย ที่พบว่าความพึงพอใจในการเรียน จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสำเร็จในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และการศึกษาในประเทศอเมริกาของ Martirosyan, Saxon and Wanjohi (2014) ที่พบว่า นักเรียนกลุ่มที่มีความพึงพอใจในการเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำผลการวิจัยไปใช้ควรปรับยืดหยุ่นตามบริบทพื้นที่ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นบริบทเฉพาะ ของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา ซึ่งผู้วิจัยอยู่ในตำแหน่งครู สายงานปฏิบัติการสอนเป็นหัวหน้างานวิชาการโรงเรียน ใช้ระยะเวลาใน

การวิจัย 3 ปี เป็นครั้งแรกในการนำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ไปใช้เป็นวงจรพัฒนาตนเองของครู ซึ่งในระหว่างการศึกษา มีความละเอียดอ่อนเป็นชีวิตการทำงานที่ต้องรอคอย สังเกต บันทึก จดจำ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้านการพัฒนาครูผู้เรียน ในสมรรถนะ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่นอกเหนือจากงานวิจัยในครั้งนี้ หรือสมรรถนะอื่นใดตามบริบท ความต้องการของพื้นที่ศึกษา
2. ศึกษาเปรียบเทียบผลการพัฒนาตนเองของครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดจากการพัฒนาแบบล่างขึ้นบน (Bottom up) และเกิดจากการพัฒนาแบบบนลงล่าง (Top Down) เพื่อเน้นย้ำหลักการพัฒนาที่เกิดจากแรงระเบิดจากภายใน
3. ศึกษาการพัฒนาตนเองของครูผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ในส่วนสมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน ด้านอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากด้านการพัฒนาผู้เรียน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัสวภูมิ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ทองพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำน กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษา รวมทั้งให้แนวทางในการศึกษาค้นคว้า รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย และวิพากษ์ผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อเพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- พิภพ เสวกรวรรณ์. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2556.
- พรรณี สักจิตวิณะ. วิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2549.
- มานพ สกลศิลป์ศิริ. การพัฒนาคุณภาพครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- ไมตรี อินทรประสิทธิ์. กระบวนการแก้ปัญหาในคณิตศาสตร์ระดับโรงเรียน. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยคณิตศาสตร์ศึกษา, 2557.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560.
- ศุภณัฐ ศศิวิวัฒน์ และโซชิดา สลักคำ. การขยายผลโรงเรียนคุณภาพดีในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2561.
- James, E. A., M.t Milenkiewicz and A. Bucknam. **Participatory action research for Educational Leadership: Using Data-Driven Decision Making to Improve Schools.** California: Sage, 2008.
- Khosravani, M. and A. Khorashadyzadeh. "Analyzing the Effects of Iranian EFL Textbooks on Developing Learners' Life Skills," **English Language Teaching.** 7, 6 (May 2014): 54- 67.
- Kemmis, S. et al. **The action research planner: Doing critical participatory action research.** New York: Springer, 2014.

- Martirosyan, N. M., D. P. Saxon and R. Wanjohi. "Student Satisfaction and Academic Performance in Armenian Higher Education," **American International Journal of Contemporary Research**. 4, 2 (February 2014): 1-5.
- Sembiring, M. G. "Validating Student Satisfaction Related to Persistence, Academic Performance, Retention and Career Advancement within ODL Perspectives," **Open Praxis**. 7, 4 (June 2015): 325–337.

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

Relationship Between the Administrative Factors and the Operation of the Student
Care and Support Systems under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1

ธานนท์ กริชวิมลชัย ประกาศิต อาณาภพแสนยากร และสุรศักดิ์ ศรีกระจำง
Dhanon Krichwimonchai, Prakhasit Arnupharbsaenyakorn, and Surasak Srikrachang

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University
E-mail: Dhanon.kric62@sskru.ac.th

Received: March 13, 2022; Revised: May 11, 2022; Accepted: May 26, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 2) ศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ตัวอย่างในการศึกษา คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 331 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีความสัมพันธ์กันสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the level of the administrative factors under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1, 2) to study the level of the operation of the student care and support system under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1, and 3) to study the relationship between the administrative factors and the operation of the student care and support systems under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1. The samples were 331 teachers teaching in the schools under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1. They were randomized by stratified random sampling from districts where the schools were located. The research instrument was a five-level rating scale questionnaire. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and Pearson correlation coefficient.

The research findings were as follows.

1. The level of the administrative factors under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 in the overall was at a high level;
2. The level of the operation of the student care and support systems under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 in the overall was at a high level.
3. The findings of the relationship between the administrative factors and the operation of the student care and support systems under Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 showed that the administrative factors had the relationship with the operation of the student care and support systems at a high level with the statistical significance at the level of .01.

Keywords: Administrative Factors, The Operation of the Student Care and Support Systems

บทนำ

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับปัญหาในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมหลายประการ อันก่อให้เกิดผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทยยังประสบปัญหาในด้านสังคมเกี่ยวกับขีดความสามารถและคุณภาพชีวิตของประชากรที่ไม่บรรลุเป้าหมายและไม่ยึดโยงกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความรู้ด้วย ประชากรไทยส่วนใหญ่ยังมีพฤติกรรมและสาเหตุที่บั่นทอนสุขภาวะ โดยปัจจัยแวดล้อมหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาทางสุขภาวะของประชากรไทย ได้แก่ การมีการศึกษาน้อยและการด้อยความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิต ปัญหาโครงสร้างพื้นฐานทางสังคมที่กล่าวมาข้างต้นล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลลัพท์ให้เกิดช่องว่างและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย อีกทั้งประเทศไทยยังเผชิญปัญหาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

งานวิจัยหลายฉบับชี้ว่าการบริหารการศึกษามีบทบาทในการจัดการศึกษา อาทิ Jaradat (2019) พบว่าการบริหารการศึกษาและโรงเรียนมีผลในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับ พรศิริ สังข์ทอง (2562) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษาดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และพระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ขยรตโน (2558) กล่าวว่าการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพียงใดขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาในประเทศไทยนั้นถูกจัดให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทย

รวมไปจนถึงการสะท้อนความเจริญงอกงามของประเทศผ่านผลิตผลของกระบวนการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ การศึกษายังเป็น 1 ใน 12 นโยบายหลักของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่กล่าวว่ายกระดับคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัย โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติตามความเหมาะสมแต่ละช่วงวัย เป็นคนดี มีวินัยและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2562) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มุ่งให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นผู้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547)

สำนักงานสถิติจังหวัดศรีสะเกษ (2561) ทำการสัมภาษณ์ประชากรจำนวน 800 รายพบว่า ร้อยละ 41.8 ทราบว่าชุมชนของตนนั้นมีปัญหายาเสพติด ยังพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติดร้อยละ 40.2 คือนักเรียน และนักศึกษา สอดคล้องกับ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดศรีสะเกษ (2562) ระบุว่า จังหวัดศรีสะเกษ เป็นพื้นที่พักยาเสพติดจากการลักลอบนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยสถิติคดียาเสพติดในจังหวัดศรีสะเกษ ในห้วง เดือนตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2561 คดีค้ายาเสพติด อำเภอกันทรารมย์ มากที่สุดคือ อำเภอกันทรารมย์ ส่วนคดีเสพยาเสพติด อำเภอกันทรารมย์มากที่สุดคือ อำเภอเมืองศรีสะเกษ ซึ่งทั้งสองอำเภอล้วนตั้งอยู่ในพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

จากความเสี่ยงของนักเรียนในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษต่อปัญหาเสพติดและปัญหาอื่น ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เพื่อก่อให้เกิดข้อมูล สารสนเทศสำหรับบุคลากรทางการศึกษาในทุกภาคส่วนเพื่อใช้ในการเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจ วางแผนและกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 2,281 คน ในปีการศึกษา 2563 จากโรงเรียนทั้งหมด 258 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 331 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ในปีการศึกษา 2563 กำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอแกน (Krejcie and Morgan 1970) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และความคลาดเคลื่อนของตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่ระดับ 0.05 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และการเทียบสัดส่วนตามอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ตัวแปรชุดที่ 1 ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 6 ด้าน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ 2) โครงสร้างองค์การ 3) วัฒนธรรมและบรรยากาศในองค์กร 4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การจูงใจ และ 6) การติดต่อสื่อสาร
2. ตัวแปรชุดที่ 2 ได้แก่ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรอง 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) การส่งต่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.997 ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และอำเภอที่ตั้งของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (ขวลิต ชูกำแพง, 2553)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (ขวลิต ชูกำแพง, 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างทางไปรษณีย์ โดยประสานความร่วมมือกับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เมื่อผู้วิจัยได้รับการตอบกลับแบบสอบถามแล้ว จึงดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

ผลการดำเนินงานวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมรายด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ภาวะผู้นำ	4.08	.57	มาก
2. โครงสร้างองค์การ	4.09	.56	มาก
3. วัฒนธรรมและบรรยากาศในองค์กร	4.09	.54	มาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมรายด้าน (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.04	.55	มาก
5. การจูงใจ	4.00	.56	มาก
6. การติดต่อสื่อสาร	4.03	.57	มาก
เฉลี่ย	4.05	.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรกโดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในองค์กร ($\bar{x} = 4.09$) ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{x} = 4.09$) และด้านภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.08$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการจูงใจ ($\bar{x} = 4.00$)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมรายด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.03	.56	มาก
2. การคัดกรอง	4.05	.57	มาก
3. การส่งเสริมและพัฒนา	4.01	.57	มาก
4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	4.02	.56	มาก
5. การส่งต่อ	4.03	.57	มาก
เฉลี่ย	4.03	.51	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมาก 3 อันดับแรกโดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการคัดกรอง ($\bar{x} = 4.05$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{x} = 4.03$) และด้านการส่งต่อ ($\bar{x} = 4.03$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ($\bar{x} = 4.01$)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y
X_1	.694**	.710**	.695**	.691**	.718**	.776**
X_2	.726**	.696**	.673**	.703**	.706**	.775**
X_3	.684**	.687**	.664**	.668**	.698**	.752**
X_4	.790**	.788**	.795**	.772**	.797**	.872**
X_5	.790**	.817**	.806**	.813**	.818**	.894**
X_6	.751**	.761**	.784**	.763**	.781**	.849**
X	.835**	.840**	.833**	.831**	.851**	.926**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยทางการบริหาร (X) และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Y) โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.926 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทางการบริหารทุกด้านกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ปัจจัยทางการบริหารด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด 3 อันดับแรก โดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านแรงจูงใจ (X_5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.894 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.872 และ ด้านการติดต่อสื่อสาร (X_6) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.849 และปัจจัยทางการบริหารด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุด คือ ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในองค์กร (X_3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.752

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35.95 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.05 ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.96 มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.84 และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.20 และผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองศรีสะเกษ คิดเป็นร้อยละ 25.08 อำเภอขามเฒ่า คิดเป็นร้อยละ 7.85 อำเภอกันทรารมย์ คิดเป็นร้อยละ 26.59 อำเภอวังหิน คิดเป็นร้อยละ 12.08 อำเภอน้ำเกลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 10.88 อำเภอพยุห์ คิดเป็นร้อยละ 7.85 และอำเภอโนนคูณ คิดเป็นร้อยละ 9.67

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับ คือ ด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในองค์กร ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านภาวะผู้นำ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการจูงใจ

3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีระดับมาก 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการคัดกรอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกและมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อปัจจัยทางการบริหารมีค่าเพิ่มขึ้น การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ก็จะมากขึ้นตามด้วย โดยปัจจัยทางการบริหารด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก 3 อันดับแรก เรียงตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร และปัจจัยทางการบริหารด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อยที่สุด คือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบรรยากาศในองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกรอบแนวคิดการพัฒนาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา กรอบแนวทางดังกล่าวจึงเป็นแนวทางให้สถานศึกษาในสังกัดนำไปเป็นหลักในการปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของประยงค์ ศรีโทมิ (2561) ในการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่าปัจจัยทางการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมทั้งหมดและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับปิยะมาศ น้อยกำ (2558) ในการวิจัยเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์กรโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอุดรธานี พบว่า ปัจจัยทางการบริหารในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกปัจจัย ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาส จิตร์รักษ์ศิลป์ (2561) ในการศึกษาเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านทั้งหมดอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ บุคลากรทางการศึกษาได้คำนึงถึงกรอบแนวคิดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เชื่อว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองได้ทุกคน เพียงแต่ต้องการปัจจัยเวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน โดยทุกคนต้องการความรัก ความเข้าใจ การให้อภัย โอกาส ผู้เรียนทุกคนล้วนอยากเป็นคนดี ฉลาด และดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะสำเร็จได้ด้วยการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547) สอดคล้องกับ Simonsen et al (2012) ในงานวิจัยเรื่อง ผลลัพธ์ของวิวัฒนาการและผลกระทบต่อนักเรียนในช่วงหลายปี ของระบบส่งเสริมและช่วยเหลือพฤติกรรมเชิงบวก ของมลรัฐอิลลินอยส์ทั้งมลรัฐ พบว่า การดำเนินงานระบบส่งเสริมและช่วยเหลือพฤติกรรมเชิงบวกอย่างชัดเจนมีความเกี่ยวข้องกับผลลัพธ์ของผู้เรียนทั้งในด้านสังคม

และด้านวิชาการในวิชาคณิตศาสตร์ แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับ Shek et al (2016) ในการพัฒนาระบบป้องกัน อบายมุขหลายรูปแบบ (ระบบ B.E.S.T Teen) ที่พบว่า การป้องกันอบายมุขควรใช้กระบวนการพัฒนานักเรียนเชิงบวก ระบบป้องกันอบายมุขควรเริ่มในระดับชั้นประถมศึกษา และควรใช้การปลูกฝังแบบมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกรเกษม ปรงผล (2560) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่าระดับของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัทสร สุริยะ (2562) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอัทธิดา ยอดมัน, อานันต์ ทาปทา และชวนคิด มะเสนะ (2560) ในการศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ในระดับสูงมาก โดยปัจจัยทางการบริหารกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ ด้านแรงจูงใจ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับครูประจำชั้นโดยตรง ฉะนั้นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจจึงมีผลสัมพันธ์กับระดับการทำงานมากที่สุด ส่วนปัจจัยด้านเทคโนโลยีและปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารก็เป็นปัจจัยสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้ครูสามารถดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่ต้องจัดการกับสารสนเทศนักเรียนและประสานความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับผลวิจัยของพรรณณภัทร ตาลป่า (2560) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูและปัจจัยด้านผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ McIntosh et al (2013) ในการศึกษางานวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการระบบส่งเสริมพฤติกรรมบวกทั้งโรงเรียนอย่างยั่งยืน (ระบบ SWPBS) พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการระบบส่งเสริมพฤติกรรมบวกอย่างยั่งยืนอย่างมีนัยยะสำคัญ 4 ปัจจัย โดยมีปัจจัยระดับโรงเรียน 2 ปัจจัย คือ การให้ความสำคัญของสถานศึกษา และการใช้ข้อมูลเป็นทีม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับวรรณภา เียนมนัส (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล สามารถร่วมกันกำหนดความแปรปรวนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรส่งเสริมปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์สูงกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านการจูงใจ ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารเพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่มากขึ้นตามไปด้วย

2. โรงเรียนควรพัฒนาระบบการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาอบายมุขในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการต่าง ๆ อาทิ การสอดส่องพฤติกรรมนักเรียน การแนะแนว การตั้งคลินิกเสมารักษ์ และส่งเสริมกิจกรรมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาข้อเสนอแนะของบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย อาทิ การสนทนากลุ่ม หรือ การสัมภาษณ์เชิงลึก
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบ (Model) ของการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำจ ขอบพระคุณ รศ.ดร.อุดมพันธ์ พิชญ์ประเสริฐ และ อ.ดร.สิริกัลยา สุขขี สำหรับความอนุเคราะห์ทางวิชาการ และคุณแม่รุ่งอรุณ ไชยวงศ์คต ที่สนับสนุนข้าพเจ้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2559.
- ชาลิต ชูกำแพง. **การวิจัยหลักสูตรและการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ประภาส จิตรักศิลป์. **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2561.
- ประยงค์ ศรีโหม้. **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2561.
- ปิยะมาศ น้อยกำ. **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การ โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2558. พระครูสังฆรักษ์ไชยรัตน์ ขยรัตน์. “การบริหารการศึกษา,” **มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 4, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2558): 320-325.
- พรรณณภัทร ตาลป่า. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในอำเภอเวียงแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3,” **วิชาการมหาวิทยาลัยพายัพ**. 11, 1 (มกราคม-มีนาคม 2560): 172-185.
- พรศิริ สังข์ทอง. **ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมองค์การของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครศรีอยุธยา, 2562.

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สำนัก. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2562.

วรรณภา เย็นมนัส. “การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3,” **วิจัยราชภัฏกรุงเก่า.** 1, 1 (ตุลาคม-ธันวาคม 2557): 84-90.

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนัก. **แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547.

ศุภรเกษม ประผล. **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2560.

ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดศรีสะเกษ. **แผนการปฏิบัติการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติด ปี 2562 จังหวัดศรีสะเกษ.** ศรีสะเกษ: ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดศรีสะเกษ, 2562.

สถิติจังหวัดศรีสะเกษ, สำนักงาน. **สรุปผลการสำรวจและประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2561.** ศรีสะเกษ: สำนักงานสถิติจังหวัดศรีสะเกษ, 2561.

สุภัสสร สุริยะ. **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม, 2562.

อัทธียา ยอดมัน, อานันต์ ทาปทา และชวนคิด มะเสนะ. “สภาพ ปัญหา และแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1,” **ราชธานี นวัตกรรมทางสังคมศาสตร์.** 1, 3 (ตุลาคม-ธันวาคม 2560): 22-33.

Jaradat, E.A.M. “The Impact of Educational Administration and School Administration on the Achievement of Secondary School Students,” **European Journal of Training and Development Studies.** 6, 2 (April 2019): 1-8.

Krejcie, R. V., and D.W. Morgan. “Determining Sample Size for Research Activities,” **Educational and Psychological Measurement.** 30, 3 (September 1970): 607-610.

Mcintosh, K et al. “Factors Related to Sustained Implementation of Schoolwide Positive Behavior Support,” **Exceptional Children.** 79, 3 (January 2013): 293-311.

Shek, D.T.L. et al. “Development, implementation, and evaluation of a multi-addiction prevention program for primary school students in Hong Kong: the B.E.S.T. Teen Program,” **Asian Journal of Gambling Issues and Public Health.** 6, 5 (July 2016): 1-17.

Simonsen, B. et al. “Illinois Statewide Positive Behavioral Interventions and Supports Evolution and Impact on Student Outcomes Across Years,” **Journal of Positive Behavior Interventions.** 14, 1 (January 2012): 5-16.

รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
A Model of Transformational Leadership Development of School Administrators
Affecting the Relationship between Schools and Communities under the
Secondary Educational Service Area Office Loei Nongbualamphu

กิตติสุข บุปผาดา สุขุม พรหมเมืองคุณ และสุชาติ บางวิเศษ
Kittisuk Bubphada, Sukhum Prommuangkun, and Suchat Bangwiset

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
Educational Administration, Faculty of Education, Loei Rajabhat University
E-mail: sm628181117@lru.ac.th

Received: May 15, 2022; Revised: August 8, 2022; Accepted: August 8, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู 2) สร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และ 3) ประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดเลย จำนวน 291 คน โดยกำหนดตามตาราง Krejcie & Morgan จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามขนาดโรงเรียน และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลาก เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพฤติกรรม ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดเลย จำนวน 3 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเกี่ยวข้องเพื่อยืนยันข้อมูล ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สหสัมพันธ์ และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา 3) ด้านการเป็นแบบอย่าง และ 4) ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์
2. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อของรูปแบบ 2) หลักการและความสำคัญของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) องค์ประกอบของรูปแบบ 5) วิธีการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบการพัฒนา 31 วิธีการปฏิบัติ 41 เงื่อนไขความสำเร็จ
3. ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the variables of the transformational leadership affecting the relationship between the schools and the communities under the Secondary Educational Service Area Office Loei Nong Bua Lam Phu, 2) to create a model of the development of the transformational leadership affecting the relationship between the schools and the communities, and 3) to evaluate the model of the development of the transformational leadership affecting the relationship between the schools and the communities. The research was conducted into three phases. The first phase was to study the variables of the transformational leadership affecting the relationship between the schools and the communities. The samples were 291 participants consisting of the school administrators and the teachers teaching the secondary schools in Loei Province. The sample size was determined by using Krejcie & Morgan's Table. The samples were randomized by cluster sampling based on the school sizes and simple sampling by drawing lots to obtain the samples. The research instrument was a five-rating scale questionnaire with the reliability of the whole questionnaire of .95. The second phase was to create a model of the development of the transformational leadership affecting the relationship between the schools and the communities. The creation of the model was divided into 2 steps. The first step was to investigate a multiple case study by using semi-structured interview. The samples were 3 school administrators from the secondary schools in Loei Province. They were selected by purposive sampling. The second step was to do group discussion. The samples were the stakeholders and people involving in doing the research to confirm the data. The third phase was to evaluate the model by 5 experts. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, correlation analysis, and multiple regression. The qualitative data were analyzed by content analysis.

The research findings were as follows.

1. The transformational leadership could be used to predict the relationship between the schools and the communities. It consisted of 4 components: 1) individualized consideration, 2) intellectual stimulation, 3) being role models, and 4) the creation and the communication of the vision.
2. The model of the development of the transformational leadership affecting the relationship between the schools and the communities consisted of 5 components: 1) the name of the model, 2) the principles and the importance of the model, 3) the objectives of the model, 4) the components of the model, and 5) the methods to use the model and the conditions for success consisting of 11 components of the development, 31 methods of the implementation, and 41 conditions for success.
3. The findings of the evaluation showed that the model of the development of the transformational leadership affecting the relationship between the schools and the communities in the overall was at the highest level.

Keywords: A Model, Transformational Leadership, Relationship between Schools and Communities

บทนำ

การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพให้กับประชาชนทุกคนเป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการจัดการศึกษาที่ต้องครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกระดับการศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย ด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย สนองความต้องการและความจำเป็นของแต่ละบุคคลและสนองยุทธศาสตร์ชาติและความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รัฐจึงต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมจัดการศึกษา เสนอแนะ กำกับติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามความพร้อมเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นถึงกระบวนการบริหารและจัดการการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภาวะผู้นำแนวใหม่ หรือกระบวนทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่นำไปสู่การเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary) มีการเสริมพลังหรือกระจายอำนาจ (Empowering) และเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม (Moral agents) กระตุ้นผู้ตามให้เปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นผู้นำ ดังที่ศศิธร รักษาพนม (2557) กล่าวว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการนำการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะต้องใช้การปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานในการสร้างความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้สมาชิกรับรู้ และตระหนักในคุณค่าของตนเองที่มีต่องานหรือองค์กร เกิดค่านิยมทางบวกสอดคล้องกับบริบทการณ์ จงวิศาล (2556) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญที่สุด และเป็นที่ต้องการของสังคมในปัจจุบันภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพสูงมีความจำเป็นที่จะต้องกระตุ้นและเอื้ออำนวยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และการจะนำการเปลี่ยนแปลงเพื่อไปสู่เป้าหมายสิ่งที่ดีกว่าและที่สำคัญที่สุดคือ ผู้นำจำเป็นต้องริเริ่มเปลี่ยนแปลงให้เป็นตัวอย่างก่อน และผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารองค์กรให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อองค์กรในอนาคต (พิฑูล อกภัยโส, 2557)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะสามารถจูงใจครูผู้สอนให้มีความร่วมมือในการทำงานด้วยความเต็มใจ เต็มศักยภาพ ดังนั้นพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจึงมีความสัมพันธ์และจำเป็นต่อการพัฒนาโรงเรียน เพื่อมุ่งพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนที่มีมาตรฐานการศึกษาที่ดี รวมถึงการพัฒนาวัฒนธรรมใหม่ ๆ และเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างสมบูรณ์แบบ สอดคล้องกับพลศักดิ์ จิตสว่าง (2561) กล่าวว่าผู้นำเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างพลังขับเคลื่อนองค์กรและสังคมสู่การเปลี่ยนแปลงในโลกยุคใหม่ที่มีลักษณะเป็นพลวัต มีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม กระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงที่ทุกคนต้องเผชิญ ดังนั้นทุกองค์กรจำเป็นต้องมีผู้นำที่มีศักยภาพสูง มีคุณลักษณะที่เหมาะสมและมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีและสามารถนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ เมื่อทุกองค์กรมีประสิทธิภาพก็จะทำให้สังคมโดยรวมสามารถก้าวทันและเตรียมพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ได้เป็นอย่างดี นำมาซึ่งความสุขความเจริญทุกภาคส่วนของสังคมดังนั้นการสร้างผู้นำที่มีความสามารถและมีพลังที่จะขับเคลื่อนองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในโลกยุคใหม่นี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีแนวทางดำเนินการพัฒนาระดับคุณภาพการศึกษา มีสมคูลในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนคุณภาพ

การศึกษา โดยสิ่งที่สำคัญที่เน้นมาก ๆ คือความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะเป็นเรื่องสำคัญ มีความจำเป็นในการบริหารการศึกษา โรงเรียนมิได้มีหน้าที่ทำการสอนหรือการให้บริการความรู้ วิชาการต่าง ๆ เพียงเท่านั้น แต่โรงเรียนมีภารกิจที่ต้องทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการและมีความเจริญก้าวหน้าและมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากขึ้น ในขณะเดียวกันหากชุมชนมีความเข้าใจโรงเรียนให้ความร่วมมือสนับสนุน โรงเรียนมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับรุ่งทิพย์ เข้มทิศ (2559) กล่าวว่า การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะโรงเรียนให้การศึกษากับนักเรียนซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนเองด้วย บุคคลในชุมชนก็จะดำรงชีวิตตามนักเรียนไปด้วยจึงถือได้ว่าโรงเรียนให้การศึกษาดังกล่าวโดยทางอ้อมแก่ชุมชนนั่นเองเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ และเพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน ดังที่ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2560) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจ ร่วมมืออันดีต่อกัน ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนด้วยวิธีการที่เหมาะสม จึงจะสามารถความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้เกิดขึ้น ผู้บริหารจะต้องรู้หน้าที่และความรับผิดชอบในการนำการพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและชุมชนในการสร้างความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นให้ชุมชน เกิดค่านิยมทางบวกกับโรงเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนถือว่าเป็นงานที่สำคัญ ผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนต้องตระหนักถึงความสำคัญและต้องทำให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการร่วมมือสนับสนุนและการเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยการทำให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องเริ่มที่ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้บริหารนั้นก็เปรียบเสมือนเข็มทิศที่จะนำพาโรงเรียนเดินไปตามนโยบายแห่งรัฐและกระทรวงศึกษาธิการตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกตามบริบทของโรงเรียน และตามสถานการณ์บริบทของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มาเป็นแนวทางเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
3. เพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ขั้นตอนการศึกษาบริบทเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1. การศึกษาเอกสารเชิงวิชาการ (Documentary Study) และ 2. การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey study)

ประชากร และตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,163 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 จำนวน 291 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถามที่ใช้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ 2) การเป็นแบบอย่าง 3) การสร้างแรงบันดาลใจ 4) การกระตุ้นการใช้ปัญญา 5) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) กำหนดความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า .80 ขึ้นไป ซึ่งจากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่ตัวอย่าง มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาพหุกรณี (Multi-case study)

ตัวอย่างวิจัย

เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ต่อไปนี้ 1) โรงเรียนศรีสองรักษ์วิทยา อำเภอ ด่านซ้าย จังหวัดเลย 2) โรงเรียนเลยอนุกุลวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดเลย และ 3) โรงเรียนเชียงคาน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

ตัวอย่างวิจัย

เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และ

ครูผู้สอน จำนวน 2

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตัวอย่างวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการศึกษาระยะที่ 3 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การประเมินในระยะที่ 3 เป็นแบบประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการและความสำคัญ 3) วัตถุประสงค์ 4) องค์ประกอบของรูปแบบ และ 5) วิธีการนำรูปแบบไปใช้และเงื่อนไขความสำเร็จ ซึ่งแบ่งเป็น 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และมาตรฐานด้านประโยชน์ (Utility Standards) โดยแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารเชิงวิชาการ (Documentary Study) ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลักของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นมาสังเคราะห์ให้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้ทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ 2) การเป็นแบบอย่าง 3) การสร้างแรงบันดาลใจ 4) การกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 5) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

2. การศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Study) เพื่อหาตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยมีประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดเลย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 จำนวน 1,163 คน และมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 291 คน ได้มาจากการเปิดตาราง Krejcie & Morgan (1970) จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มตามขนาดโรงเรียน และทำการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่าง ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้ 1) ตัวแปรหรือองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงนั้น จากการสังเคราะห์มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบและได้มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในแต่ละองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในแต่ละด้านและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในแต่ละด้านกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตัวแปร	ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์	ด้านการเป็นแบบอย่าง	ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญหา	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์	1.00					0.597**
ด้านการเป็นแบบอย่าง	0.700**	1.00				0.619**
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	0.682**	0.730**	1.00			0.601**
ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญหา	0.663**	0.703**	0.714**	1.00		0.623**
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	0.653**	0.686**	0.740**	0.712**	1.00	0.645**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2) ตัวแปรที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น มี 4 องค์ประกอบ และองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบนี้สามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ โดยเรียงลำดับด้านที่พยากรณ์จากมากไปหาน้อย 1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญหา 3) ด้านการเป็นแบบอย่าง และ 4) ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

องค์ประกอบ	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	1.459	.194		7.515*	.000
ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์	.122	.051	.154	2.386*	.018
ด้านการเป็นแบบอย่าง	.148	.062	.167	2.385*	.018
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	.044	.066	.049	.669*	.504
ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญหา	.146	.056	.178	2.594*	.010
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	.233	.060	.268	3.871*	.000

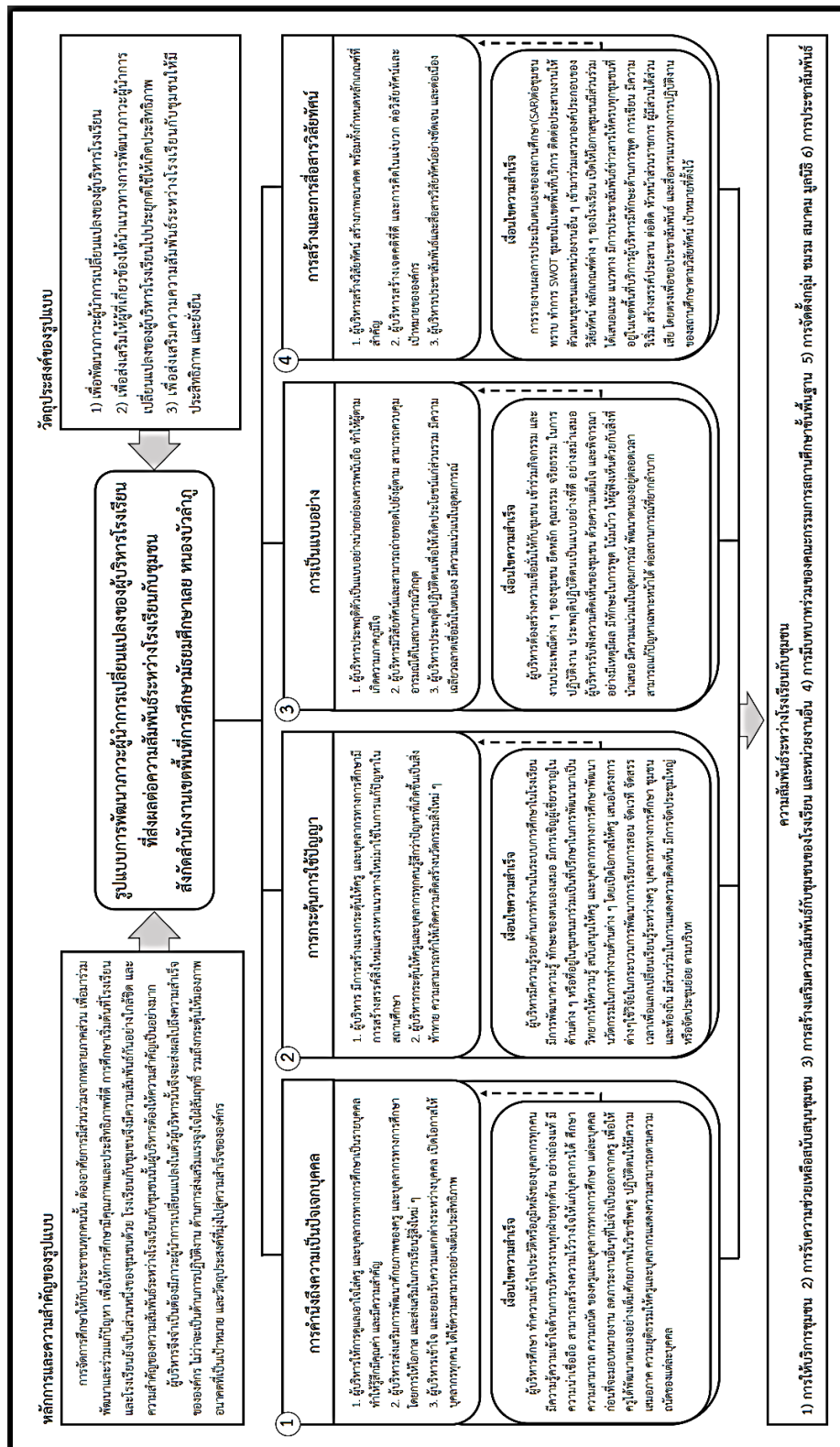
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ชื่อของรูปแบบ (2) หลักการและความสำคัญของรูปแบบ (3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (4) องค์ประกอบของรูปแบบ (5) วิธีการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบการพัฒนา 31 วิธีการปฏิบัติ 41 เงื่อนไขความสำเร็จ ดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ภาพที่ 2 โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.69$, $S = 0.35$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, $S = 0.16$) รองลงมา คือ ด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, $S = 0.29$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.41$, $S = 0.52$) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

เนื้อหา	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ชื่อรูปแบบ	5.00	.00	มากที่สุด	4.60	.55	มากที่สุด	5.00	.00	มากที่สุด
2. หลักการและความสำคัญ	5.00	.00	มากที่สุด	4.40	.55	มาก	5.00	.00	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์	4.60	.51	มากที่สุด	4.27	.48	มาก	4.73	.48	มากที่สุด
4. องค์ประกอบของรูปแบบ	4.84	.36	มากที่สุด	4.50	.58	มาก	4.70	.50	มากที่สุด
5. วิธีการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ									
5.1 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	5.00	.00	มากที่สุด	4.30	.47	มาก	4.95	.11	มากที่สุด
5.2 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา	5.00	.00	มากที่สุด	4.50	.55	มาก	4.70	.50	มากที่สุด
5.3 ด้านการเป็นแบบอย่าง	4.93	.15	มากที่สุด	4.33	.48	มาก	4.73	.48	มากที่สุด
5.4 ด้านการสร้าง และการสื่อสารวิสัยทัศน์	4.90	.22	มากที่สุด	4.40	.50	มาก	4.90	.22	มากที่สุด
โดยรวม	4.91	.16	มากที่สุด	4.41	.52	มาก	4.84	.29	มากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1) การศึกษาตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา 3) ด้านการเป็นแบบอย่าง และ 4) ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เล็งเห็นถึงความสำคัญของชุมชน เพราะชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษา โดยมีการนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค มาเป็นแนวทางดำเนินการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมภารกิจ มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 -2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่มีประสิทธิภาพและการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ ให้เป็นไปตามทิศทาง การจัดการศึกษา ตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ “ภายในปี 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู เป็นองค์กรขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายสู่คุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐาน ความเป็นไทยที่ยั่งยืน” มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น/ ปรากฏชาวบ้านที่มีหลากหลาย ให้ใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้/เป็นครูให้ความรู้/เป็นแบบอย่างการเรียนรู้ การดำรง ชีวิตที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และความเป็นชาติไทย สอดคล้องกับสุเทพ สังกะเพศ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และสมาชิก องค์กรบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้าน มนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก 2) ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า และสมาชิกองค์กรบริหารส่วนตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านการตรวจสอบและติดตาม และการปรับปรุงอยู่ในระดับมาก ตรงกับ Craft (1978) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ในกิจการของโรงเรียนเป็นการศึกษาเพื่อสนองความคิดที่ว่าความร่วมมือในกิจการของโรงเรียนจึงทำให้ทัศนคติ ของชุมชนต่อโรงเรียนดีขึ้น และ 3) คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถาน ศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Grossi (2001) ได้วิจัย เรื่อง ความตระหนักในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประสานความร่วมมือจากชุมชนเพื่อกำหนดเป้าหมาย ทางการศึกษา ซึ่งได้สรุปว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความพยายามที่จะประสานความร่วมมือกับชุมชนเพื่อกำหนด เป้าหมายทางการศึกษาโดยเน้นไปที่การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพราะครอบครัวถือว่าเป็นหน่วยที่เด็กที่สุด ของสังคม ซึ่งมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุดและการมีส่วนร่วมที่มากขึ้นของชุมชนจะนำไปสู่ และตัวแปรของภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย หนองบัวลำภู และพัชรินทร์ สงครามศรี (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ องค์ประกอบที่ 2 การสร้างแรงบันดาลใจ องค์ประกอบที่ 3 การกระตุ้นการใช้ปัญญา องค์ประกอบที่ 4 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับวัชรพล โพธิ์พูนศักดิ์ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงขององค์กรรัฐวิสาหกิจ พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูง ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X4) การสร้างแรงบันดาลใจ (X3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา (X2) และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์หรือภาวะผู้นำเชิงบริหารมี (X1) สามารถร่วมพยากรณ์องค์กรสมรรถนะสูงขององค์กรรัฐวิสาหกิจ (Y1) และส่งผลในทางบวก ได้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อของรูปแบบ 2) หลักการและความสำคัญของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 4) องค์ประกอบของรูปแบบ 5) วิธีการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบการพัฒนา 31 วิธีการปฏิบัติ 41 เงื่อนไขความสำเร็จ

(1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบการพัฒนา 10 วิธีการปฏิบัติ 13 เงื่อนไขความสำเร็จโดยมีองค์ประกอบการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารให้การดูแลเอาใจใส่ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นรายบุคคล ทำให้รู้สึกมีคุณค่า และมีความสำคัญ ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการให้โอกาส และส่งเสริมในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ผู้บริหารเข้าใจ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคน ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass and Avolio (1994) กล่าวว่าผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ร่วมงานเป็นรายบุคคล และทำให้ผู้ร่วมงานรู้สึกมีคุณค่าและมีความสำคัญ ผู้นำจะเป็นโค้ช (Coach) และเป็นที่ปรึกษา (Advisor) ของผู้ร่วมงานแต่ละคน เพื่อพัฒนาผู้ร่วมงาน ผู้นำจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในความต้องการของปัจเจกบุคคล นอกจากนี้ผู้นำจะมีการปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยการให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุนคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการ ผู้นำจะมีการมอบหมายงานเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ ผู้นำจะคอยดูแล ให้คำแนะนำให้การสนับสนุนและช่วยให้ผู้ร่วมงานก้าวหน้าในการทำงานที่รับผิดชอบอยู่ โดยผู้ร่วมงานไม่รู้สีกว่ากำลังถูกตรวจสอบจากผู้นำ สอดคล้องกับสุมลี มาเจริญ (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจรีไซเคิล ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า ความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสู่สมการ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ได้เข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายความรับผิดชอบต่อสังคมได้ร้อยละ 29.1 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ได้เข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายความรับผิดชอบต่อสังคมได้ร้อยละ 8.9 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ได้เข้าสู่สมการเป็นลำดับที่ 3 สามารถทำนายความรับผิดชอบต่อสังคมได้ร้อยละ 5.0

(2) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา พบว่าประกอบด้วย 2 องค์ประกอบการพัฒนา 6 วิธีการปฏิบัติ 10 เงื่อนไขความสำเร็จโดยมีองค์ประกอบการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารมีการสร้างแรงกระตุ้นให้ครู และบุคลากรทางการศึกษามีการสร้างสรรคสิ่งใหม่แสวงหาแนวทางใหม่มาใช้ในการแก้ปัญหาในสถานศึกษาผู้บริหารกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทุกคนรู้สึกว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งท้าทาย ความสามารถทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bass and Avolio (1994) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมที่ผู้นำกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ทำให้ผู้ร่วมงานมีความต้องการหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหา สอดคล้องกับสุกัญญา พูลกลี (2557) การกระตุ้นปัญญาของผู้ตาม กระตุ้นเพื่อให้เห็นการเจริญก้าวหน้า สร้างความเปลี่ยนแปลงวุฒิภาวะทางอารมณ์ เปลี่ยนความเชื่อและค่านิยมให้โอกาสแก่ ทุกคนเพื่อการพัฒนาที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhu, Avolio and Walumbwa (2009) ได้ศึกษาบทบาทที่เหมาะสมของคุณลักษณะของผู้ตามกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความผูกพันในการทำงานของผู้ตามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตามจำนวน 140 คนและผู้ควบคุมดูแลจำนวน 48 คนจากสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมในแอฟริกาใต้พบว่าคุณลักษณะของผู้ตามมีความสัมพันธ์ในด้านบวกกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความผูกพันในการทำงานของผู้ตามและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลทางด้านบวกต่อความผูกพันในการทำงานของผู้ตาม

(3) ด้านการเป็นแบบอย่าง พบว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบการพัฒนา 9 วิธีการปฏิบัติ 11 เงื่อนไขความสำเร็จโดยมีองค์ประกอบการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารประพฤติตัวเป็นแบบอย่างน่ายกย่องเคารพนับถือ ทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดไปยังผู้ตาม สามารถควบคุมอารมณ์ได้ในสถานการณ์

วิกฤต ผู้บริหารประพฤติปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความเฉลียวฉลาดเชื่อมั่นในตนเอง มีความแน่วแน่ ในอุดมการณ์ สอดคล้องกับสุชาติ รังสินธ์ (2550) ได้วิจัยและเสนอว่า ผู้นำต้องเป็นแบบอย่าง (Modeling the Way) ผู้นำต้องส่งเสริมกระบวนการจัดการการวางแผนและติดตามผล แก้ปัญหา โดยการกระทำที่ได้รับการยอมรับนับถือ ความไว้วางใจจากผู้อื่น ต้องคำนึงถึงความเชื่อถือไว้วางใจ เนื่องจากมีความชัดเจนในคุณค่า และมีพฤติกรรม ที่คงที่สม่ำเสมอ และจิตพิงค์ คล้ายทอง (2547) กล่าวว่าไว้ว่าพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารในเรื่องการนำ โดยการกระทำ การแสดงควมมีพลังและความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน สอดคล้อง Zhu, Avolio and Walumbwa (2009) ได้ศึกษาบทบาทที่เหมาะสมของคุณลักษณะของผู้ตามกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและความผูกพันนั้น การทำงานของผู้ตามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ตามจำนวน 140 คนและ ผู้ควบคุมดูแลจำนวน 48 คนจากสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมในแอฟริกาใต้ พบว่า คุณลักษณะของผู้ตามมีความสัมพันธ์ในด้านบวกกับภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงและความผูกพันในการทำงานของผู้ตามและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลทางด้านบวกต่อความผูกพันในการทำงานของผู้ตาม

(4) ด้านการสร้างและการสื่อสารวิสัยทัศน์ พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบการพัฒนา 6 วิธีการปฏิบัติ 7 เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีองค์ประกอบการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารสร้างวิสัยทัศน์ สร้างภาพอนาคต พร้อมทั้ง กำหนดหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ผู้บริหารสร้างเจตคติที่ดี และการคิดในแง่บวก ต่อวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารประชาสัมพันธ์และสื่อสารวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง สอดคล้องกับจิตพิงค์ คล้ายทอง (2547) พฤติกรรมที่ผู้บริหารสามารถกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายประสงค์ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม ได้แก่ การกระตุ้นให้ครู เกิดวิสัยทัศน์ซึ่งเป็นเป้าหมายในอนาคต และให้ครูดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และเป้าหมายประสงค์ ที่วางไว้ การจูงใจให้ครูเกิดความรู้สึกรับผิดชอบต่อเป้าหมายประสงค์ของโรงเรียน การช่วยอธิบายให้ครูเข้าใจความหมาย อย่างชัดเจนเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาในรูปของการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลในเรื่องของการทำงาน และการจัดการเรียนการสอน การติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้แก่บุคลากรระดับต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัย Andriani, Kesumawati and Kristiawan (2018) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่มีต่อแรงจูงใจในการทำงานต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนอาชีวศึกษา เมืองปาเล็มบัง โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีผลอย่างไรต่อแรงจูงใจในการทำงานต่อการปฏิบัติงานของครู สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงมีผลในเชิงบวกและสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาในเมืองปาเล็มบัง 2) แรงจูงใจ ในการทำงานมีผลในเชิงบวกและสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนอาชีวศึกษาในเมืองปาเล็มบังและ 3) ภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงและแรงจูงใจในการทำงานมีอิทธิพลในเชิงบวกและสำคัญต่อการปฏิบัติงานของครูโรงเรียน อาชีวศึกษาในเมืองปาเล็มบัง

และจากการศึกษาวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการสร้างรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชื่อของรูปแบบ 2) หลักการและความสำคัญของรูปแบบ 3) วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ 4) องค์ประกอบของรูปแบบ 5) วิธีการนำรูปแบบไปใช้ และเงื่อนไขความสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ และนำมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งขั้นตอน และวิธีการ ในการสร้าง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่มีองค์ประกอบครบถ้วน สอดคล้องกับสมาน อัครภูมิ (2550) ได้แยกองค์ประกอบของรูปแบบออกเป็นสองส่วน คือ 1) องค์ประกอบของรูปแบบ หมายถึงส่วนประกอบ ที่เป็นตัวรูปแบบที่สร้างขึ้นนั้นมิใช่บางทำงานอย่างไร มีความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับองค์ประกอบอื่นอย่างไร และ 2) องค์ประกอบของเอกสารรูปแบบ หมายถึง องค์ประกอบที่เป็นสาระหลักในการนำเสนอรูปแบบที่สร้างขึ้นว่า

ควรจะนำเสนอเรื่องใดบ้าง และได้กำหนดกรอบในการวิเคราะห์รูปแบบออกเป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) บริบทของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) หลักการของรูปแบบ 4) องค์ประกอบหลักของรูปแบบ และ 5) การประเมินผลรูปแบบ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งอรุณ หงษ์เวียงจันทร์ (2560) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันตก มี 5 องค์ประกอบหลัก 28 องค์ประกอบย่อย และ 67 ตัวชี้วัด เช่นเดียวกับอารีรัตน์ จุ่มใหม่ (2563) ที่ทำการศึกษารูปแบบการพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่ารูปแบบการพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยผลประเมินด้านความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านความเป็นประโยชน์ก็อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรูปแบบมีองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ 1) ชื่อรูปแบบ 2) หลักการและแนวคิด 3) วัตถุประสงค์ 4) เป้าหมายความสำเร็จ 5) กลไกขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จ และกัญญารัตน์ สุขแสน (2564) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย พบว่าสำหรับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ชื่อรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลให้มีวิสัยทัศน์บนวัฒนธรรมที่หลอมรวมผ่านระบบออนไลน์ ด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1) องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย (1) ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และกลยุทธ์การสื่อสาร (2) การหลอมรวมระบบการบริหารที่เชื่อมโยง และ (3) ความมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ดิจิทัล 2) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย 1) ปัญญาประดิษฐ์เรียนผ่านระบบออนไลน์ 2) การเรียนแบบมีใบรับรองผ่านระบบออนไลน์ และ 3) การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์ 3) เป้าหมายการพัฒนา ประกอบด้วย (1) กำหนดเป้าหมายขององค์กร (2) จัดทำฐานข้อมูลและลงรหัส และ (3) บริหารจัดการความร่วมมือ 4) คุณลักษณะ ประกอบด้วย (1) สร้างแรงบันดาลใจ (2) สร้างความมั่นใจ (3) จัดสรรเวลาในการเข้าถึง (4) นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

3) ผลการประเมินรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่านกระบวนการศึกษา และวิเคราะห์เอกสารเชิงวิชาการ การศึกษาเชิงสำรวจ การศึกษาพหุกรณี (Multi-case Study) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และการประเมินผลทั้งหมดได้มาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง มีความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ประเมินของคณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์ เพื่อการประเมินทางการศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) และมาตรฐานความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) โดยแบบประเมินมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารีรัตน์ จุ่มใหม่ (2563) พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลสามารถพยากรณ์ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้มากที่สุดในทุกตัวแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในทางที่ดี
2. จากผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู หรือหน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปใช้เป็นแนวทางกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา
3. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ไปใช้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรเล็งเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนในการนำรูปแบบไปใช้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. นำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ไปทำวิจัยและพัฒนาในรูปแบบ (R&D) เพื่อการวิจัยต่อยอดหรือพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป
2. ควรมีการศึกษาโดยนำรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริง หลากหลายพื้นที่และหลากหลายบริบท แล้วนำผลมาประเมิน พัฒนาปรับปรุงแนวทาง และรูปแบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ควรมีการวิจัยเพื่อต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับ การศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในครั้งต่อไปควรขยายผลการศึกษาให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในวงกว้างมากยิ่งขึ้น เช่น การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการลงสัมภาษณ์ผู้ปกครอง องค์กรภายนอก หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และเป็นการต่อยอดงานวิจัยต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยความช่วยเหลือและความกรุณาจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชุม พรหมเมืองคุณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ บางวิเศษ ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้ความรู้และข้อคิดที่เป็นประโยชน์ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์ ประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์นาภรณ์ นันท์ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นกรรมการร่วมพิจารณา ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำอันเป็นประโยชน์ยิ่งในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์นาภรณ์ นันท์ ดร.อนุภูมิ คำยัง ดร.จิตติศักดิ์ นามวงษา ดร.สมพร ไชยแสง และ ดร.สุมาลี ชันติยะ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถพัฒนาผลงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กัญญารัตน์ สุขแสน. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนในเครือมูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต, 2564.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน,” Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. 10, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560): 1342-1354.
- ฐิติพงศ์ คล้ายทอง. พฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2547.
- พัชรินทร์ สงครามศรี. “การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20,” มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 12, 1 (พฤษภาคม 2561): 161-173
- พิบูล อภัยโส. โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่มุ่งสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2557
- พูลศักดิ์ จิตสว่าง. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา, 2561.
- รุ่งทิพย์ เข้มทิศ. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนเทศบาลแหลมฉะ 3 อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- รุ่งอรุณ หงษ์เวียงจันทร์. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2560.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. ภาวะผู้นำ (Leadership) ทฤษฎีการวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.
- วัชรพล โพธิ์พูนศักดิ์. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงขององค์กรรัฐวิสาหกิจ. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยชินวัตร, 2563.
- ศศิธร รักษาชนม์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2557.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560.
- สุกัญญา พูลกลสิ. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและวัฒนธรรมองค์การตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2557.
- สุชาติ รังสินันท์. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการเปลี่ยนแปลงหน่วยที่ 10 : ผู้บริหารกับการเปลี่ยนแปลง. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2550.

- สุเทพ สังกะเพศ. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานีเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏอุบลราชธานี, 2550.
- สุมาลี มาเจริญ. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจไร่เคิล ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2564.
- อารีรัตน์ จุ่มใหม่. รูปแบบการพัฒนานวัตกรรมสร้างสรรค์ทางสังคมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2560.
- Andriani, S. N. Kesumawati and M. Kristiawan “The Influence of The Transformational Leadership And Work Motivation On Teachers Performance,” **International Journal of Scientific & Technology Research**. 7, 7 (July 2018): 19-28.
- Bass, B. M. and Avolio. B. J. **Improving organizational effectiveness through transformational leadership**. Newbery Park, CA: Sage, 1994.
- Craft, R. C. “Community attitudes toward education and levels of participation in school affairs,” **Dissertation Abstracts International**. 49, 7 (February 1978): 1633-A.
- Grossi, D. L. “The role of superintendents in engaging the public in defining the goals of education,”- **Dissertation Abstracts International**. 61, 11 (November 2001): 4241 - A.
- Zhu, W., B. J. Avolio and F. O. Walumbwa. “Moderating role of follower characteristics with transformational leadership and follower work engagement,” **Group & Organization management**. 34, 5 (March 2009): 590-610.

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Relationship between Good Corporate Governance and Tax Planning of Listed
Companies in the Stock Exchange in Thailand

อรพินท์ วงศ์ก่อ และรัชนิกร วรณสดีธ
Orapin Wongkor and Ratchanikorn Wannasathit

คณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Business Administration and Management Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: Orapin.w@ubru.ac.th

Received: May 28, 2022; Revised: August 9, 2022; Accepted: August 9, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับปี พ.ศ. 2561-2563 จำนวน 271 บริษัท โดยทำการศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่ดีจาก 3 ตัวแปร ประกอบด้วย คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ขนาดของกิจการ และความสามารถในการทำกำไร วัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ สำหรับการวางแผนภาษีใช้การวัดค่าจาก 3 อัตราส่วน ประกอบด้วย อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง อัตราภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน และอัตราส่วนภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อสินทรัพย์รวม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุ ผลการวิจัยพบว่า

การกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับ อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง อัตราภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน และอัตราส่วนภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อสินทรัพย์รวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการที่ดี การวางแผนภาษี บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Abstract

The objective of the research was to study relationship between good corporate governance and tax planning of listed companies in the Stock Exchange in Thailand from 2018 to 2020 in a total of 271 companies. The research was conducted by studying the good corporate governance from 3 variables consisting of the scores of the good corporate governance, the sizes of the companies, and the ability to make profits by measuring from the return on asset. The tax planning was measured by 3 ratios consisting of current effective tax rates, the current income tax to cash from operating activities, and the current income tax to total assets. The statistics used in the research were mean, maximum, minimum, standard deviation, Pearson correlation coefficient analysis, and multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

The good corporate governance had relationship in the opposite direction to the current effective tax rates, the current income tax to cash from operating activities, and the current income tax to total assets with the statistical significance at the level of 0.05.

Keywords: Good Corporate Governance, Tax Planning, Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand

บทนำ

ปัจจุบันรัฐบาลมีหน้าที่ในการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอยู่ในความเรียบร้อยมีความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุข นอกจากนั้นรัฐบาลยังมีหน้าที่ในการจัดการดูแลและส่งเสริมการสาธารณสุข การศึกษา การเกษตร การอุตสาหกรรม การสื่อสาร การพลังงานและการพาณิชย์อื่น ๆ อีกด้วย การดำเนินการดังกล่าวนี้ หากขาดทรัพยากรที่เป็นตัวเงินก็ไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องหารายได้เพื่อให้พอกับค่าใช้จ่ายดังกล่าว ซึ่งรายได้ของรัฐบาลได้มาจากหลายด้าน เช่น จากการจัดเก็บภาษีอากร การขายสินค้า การให้บริการ การรับบริจาคหรือความช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นต้น แต่รายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล (สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ, 2561) การเสียภาษีเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในฐานะที่เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ โดยกฎหมายกำหนดให้บริษัทที่มีกำไรต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราสูงสุดถึงร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ ซึ่งการลดลงของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคล จะทำให้บริษัทมีกำไรสุทธิทางบัญชีและกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเพิ่มขึ้น ดังนั้น กิจกรรมจึงพยายามลดค่าใช้จ่ายทางภาษี โดยผู้บริหารนำกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่ใช้ใน การวางแผนภาษี หรือวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่ทำให้ค่าใช้จ่ายทางภาษีลดลง ส่งผลให้กำไรสุทธิในส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น และส่งผลให้สร้างความพึงพอใจให้กับผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นด้วย

การกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ตามความหมายของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง ระบบที่จัดให้มีโครงสร้างและกระบวนการของความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน นำไปสู่ความเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ได้มีมติและส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียน มีกลไกในการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างต่อเนื่อง เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2545 โดยได้เสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติเริ่มแรกของบริษัทจดทะเบียน ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 ปรับปรุงหลักการของปี พ.ศ. 2545 โดยเทียบเคียงจาก OECD Principles of Corporate Governance (ปีค.ศ. 2004) ของ

The Organization for Economic Co-Operation and Development และข้อเสนอแนะของธนาคารโลก จากการเข้าร่วมโครงการ Corporate Governance–Reports on the Observance of Standards and Codes (CG-ROSC) ในปี พ.ศ. 2555 ตลท. ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2555 (The Principles of Good Corporate Governance for Listed Companies 2012) ซึ่งเป็นหลักการที่ปรับปรุงขึ้น จากหลักการเดิม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของอาเซียน (ASEAN Corporate Governance Scorecard) โดย ตลท. มุ่งหวังให้คณะกรรมการและฝ่ายจัดการของบริษัทจดทะเบียน นำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีไปปฏิบัติบนหลัก "Comply or Explain" ซึ่งหมายถึง บริษัทควรนำหลักการกำกับดูแลกิจการไปปฏิบัติให้ได้มากที่สุด (Comply) แต่สามารถปรับใช้ตามสภาพการณ์ของแต่ละกิจการ หรือถ้ามีเหตุขัดข้อง ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการได้ก็ให้ชี้แจงเหตุผล (Explain) หรืออธิบายมาตรการทดแทนที่กิจการนำมาใช้

ทั้งนี้บริษัทจดทะเบียนต้องเปิดเผยข้อมูลผลของการนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น นักลงทุน ผู้มีส่วนได้เสีย และผู้เกี่ยวข้องในรายงานประจำปี และแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ที่ต้องจัดส่งในปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นไป ตลท. มุ่งหวังว่าหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2555 จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ถือหุ้น นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย (กฤษฎา จันทะเดช, 2560) จากการพิจารณาเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสมาคมส่งเสริมกรรมการบริษัทไทย (IOD) ปี 2558 ที่เพิ่มเติมจากเกณฑ์การประเมินฯ ที่ใช้ประเมินบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยปี 2554 ซึ่งเพิ่มขึ้นจำนวน 87 ข้อ โดยในงานวิจัยของสุชาติ ศรีสกลกิจ (2558) พบว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษี

ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.) ร่วมมือกับองค์กรในตลาดทุนที่เกี่ยวข้อง ในการออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2560 ทดแทนหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2555 หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance Code) สำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2560 ประกอบไปด้วยเนื้อหาสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักปฏิบัติและหลักปฏิบัติย่อย โดยหลักปฏิบัติมีจำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ และ ส่วนที่ 2 แนวปฏิบัติและคำอธิบายในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามหลักปฏิบัติในส่วนที่ 1 ซึ่งหลักปฏิบัติ 8 ข้อ ได้แก่ 1) ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการในฐานะผู้นำองค์กรที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน 2) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลักของกิจการที่เป็นไปเพื่อความยั่งยืน 3) เสริมสร้างคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพ 4) สรรหาและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงและการบริหารบุคลากร 5) ส่งเสริมวัฒนธรรมและประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ 6) ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เหมาะสม 7) รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงินและการเปิดเผยข้อมูลและ 8) สนับสนุนการมีส่วนร่วมและการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น หลักปฏิบัติ 8 ข้อภายใต้ CG Code ที่คณะกรรมการบริษัทสามารถนำไปปรับใช้ในการกำกับดูแลกิจการ ได้ถูกบูรณาการเข้าไปในกระบวนการดำเนินธุรกิจของกิจการเริ่มตั้งแต่ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ 2) ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และ 3) ติดตามผลการดำเนินการและเปิดเผยข้อมูล นโยบายการวางแผนภาษีอากรส่วนใหญ่ จะกำหนดโดยผู้บริหารระดับสูงที่เล็งเห็นความสำคัญ หรือประโยชน์ของการวางแผนภาษีอากร ในอันที่จะป้องกันปัญหาที่อาจเกิดกับกิจการพร้อม ๆ กันในหลาย ๆ ทางผู้บริหารระดับสูงของแต่ละธุรกิจ ควรกำหนดนโยบายการวางแผนภาษีอากรให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงขอบเขต หรือวัตถุประสงค์ของการวางแผนภาษีอากร เพื่อที่ผู้นำนโยบายการวางแผนภาษีอากรไปถือปฏิบัติจะสามารถปฏิบัติได้อย่างเห็นผล นโยบายการวางแผนภาษีอากรควรประกาศให้ทราบโดยทั่วกันในหมู่ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายภายในองค์กร ในอันที่จะก่อประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรทั้งในกระบวนการวางแผนภาษีอากร และการนำการวางแผนภาษีอากรไปปฏิบัติ การวางแผนภาษีอากร นอกจากจะมีจุดมุ่งหมายที่จะให้การเสียภาษีอากรและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรขององค์กรเป็นไป โดยถูกต้องและครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมายภาษีอากรแล้ว จุดประสงค์ที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ เพื่อให้เสียภาษีอากรเป็นจำนวนน้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุด โดยใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ได้กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร เช่น การใช้สิทธิในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับเงินปันผล หรือเงินส่วนแบ่งของกำไรตามมาตรา 65 ทวิ (10) แห่งประมวลรัษฎากร การใช้สิทธิไม่ต้องนำส่วนที่ตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้นดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นรายได้เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล การใช้สิทธินำผลขาดทุนสุทธิทางภาษีอากร ซึ่งยกมาไม่เกิน 5 รอบระยะเวลาบัญชีมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากร

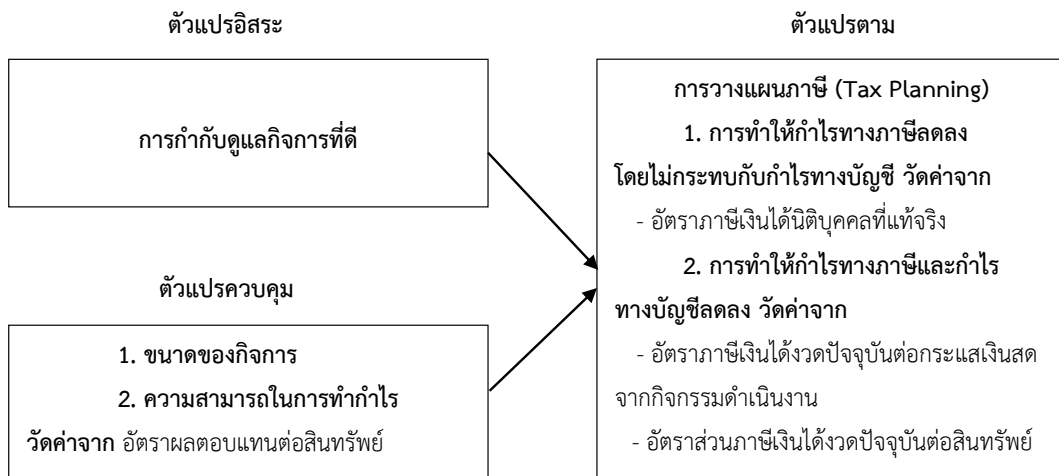
อย่างไรก็ตามจุดประสงค์ของการวางแผนภาษีก็เพื่อให้จ่ายภาษีน้อยลง โดยบริษัทอาจใช้ช่องว่างของกฎหมายเพื่อกระทำการหลีกเลี่ยงภาษี เช่น การย้ายกำไรให้ไปเป็นของบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศที่มีอัตราภาษีต่ำกว่า หรือได้รับการยกเว้น โดยกำหนดราคาขายระหว่างกันให้ต่ำกว่าบริษัทที่มีอัตราภาษีต่ำกว่า เป็นต้น เพื่อให้ผู้บริหารปฏิบัติงานตามนโยบายการวางแผนภาษีที่กำหนดด้วยความสุจริต และระมัดระวังและทำให้รูปแบบการบริหารงานของบริษัทเป็นที่ยอมรับว่ามีมาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นสากล เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนว่า บริษัทมีความโปร่งใสและลดความเสี่ยงที่เกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์ของผู้บริหาร โดยคาดหวังว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม (สตัย ดันจันทรพงศ์, 2557) ปัญหาของการวิจัยคือ ตามเกณฑ์การประเมินที่จัดทำขึ้นใหม่ ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ที่ได้ร่วมมือกับองค์กรในตลาดทุนที่เกี่ยวข้อง ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2560 ทดแทนหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ. 2555 นั้นมีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีหรือไม่อย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดี กับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนารอบแนวคิดเริ่มต้นจากการศึกษาอัตราภาษีที่แท้จริง (ETR) สิทธิประโยชน์บางอย่างที่รัฐบาลต้องการส่งเสริมเพื่อการประหยัดภาษี Gravelle (2014) อย่างไรก็ตามอัตราภาษีที่แท้จริงไม่สามารถบังคับใช้ได้เสมอไป ขึ้นอยู่กับอัตราภาษีและบริบทของแต่ละประเทศ Gupta and Newberry (1997) ได้ศึกษาตัวกำหนดความแปรปรวนในอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล จากการศึกษพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการวางแผนภาษีคือ โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร แต่ไม่พบความสัมพันธ์ขนาดของกิจการกับการวางแผนภาษี ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่ขนาดของกิจการ มีความสัมพันธ์ต่อการวางแผนภาษี งานวิจัยได้ข้อค้นพบเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไป หรือยังไม่มากพออาจเพิ่มระยะเวลาในการจัดเก็บข้อมูลให้มากกว่านี้ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่แตกต่างกัน อาจทำให้ความสัมพันธ์ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ที่มาเกี่ยวข้องด้วย ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการวางแผนภาษีคือ ความสามารถในการทำกำไร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนภาษีอาจเป็นเรื่องอื่น ๆ เช่น ทฤษฎี Agency theory ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวแทนและตัวการที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างการเป็นเจ้าของ นโยบายการจ่ายค่าตอบแทนจากการทบทวนแนวคิดทฤษฎี วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จึงสามารถพัฒนามาเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$ETR = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (1)$$

ซึ่งการตรวจสอบใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงโดยมีสมมติฐาน ดังนี้

H_0 : อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง เป็นอิสระกัน

H_1 : อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง ไม่เป็นอิสระกัน

2. การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$TAX/CFO = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (2)$$

ซึ่งการตรวจสอบใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง โดยมีสมมติฐาน ดังนี้

H_0 : อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบัน ต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเป็นอิสระกัน

H_1 : อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบัน ต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานไม่เป็นอิสระกัน

3. การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$TAX/ASSET = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (3)$$

ซึ่งการตรวจสอบใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม โดยมีสมมติฐาน ดังนี้

H_0 : อัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม เป็นอิสระกัน

H_1 : อัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม ไม่เป็นอิสระกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับตัวอย่างที่นำมาทำการวิจัยจะศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทางการเงินประกอบด้วย สถาบันการเงิน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต

และประกันภัย เนื่องจากมีโครงสร้างทางการเงินและบัญชีที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมทั่วไป กลุ่มบริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการและบริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน ดังนั้น จึงมีกลุ่มตัวอย่างที่มีข้อมูลครบถ้วน จำนวน 271 บริษัท และทำการศึกษาจากข้อมูลปี 2561-2563 ซึ่งหลักเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) มีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกิจการในแต่ละหมวด ดังนี้

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น เพิ่มประเด็นการส่งเสริมให้ผู้ถือหุ้นมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมผู้ถือหุ้นและการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นสามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน เพิ่มประเด็นการเปิดเผยรายการระหว่างกันเพื่อให้ทราบว่าบริษัทได้กระทำอย่างยุติธรรมตามราคาตลาดและเป็นไปตามปกติธุรกิจการค้า (Fair and at arms' length)

หมวดที่ 3 การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย เพิ่มประเด็นเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริต โดยสนับสนุนให้บริษัทมีกลไกการต่อต้านการทุจริตทั่วทั้งองค์กร

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใสของบริษัท เช่น โครงสร้างกลุ่มธุรกิจการเปลี่ยนแปลงการถือครองหุ้นบริษัทของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงไว้ในรายงานประจำปี เพื่อให้ทราบถึงอำนาจของผู้บริหารและกรรมการในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท เป็นต้น

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ ได้เพิ่มประเด็นเกี่ยวกับการเปิดเผยหลักเกณฑ์และกระบวนการในการคัดเลือกกรรมการ คุณสมบัติเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งที่อาจความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การบริหารความเสี่ยง ระบบควบคุมภายใน และการประเมินผลงานคณะกรรมการเป็นรายบุคคล รวมถึง การกำหนดค่าตอบแทนของผู้บริหารระดับสูงและกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร

ตารางที่ 1 แสดงประชากรแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมและจำนวนบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	38
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคและบริโภค	32
3. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	24
4. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	42
5. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	52
6. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	55
7. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	28
รวม	271

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบทุติยภูมิ (Secondary data) ปี 2561-2563 จากฐานข้อมูล DATASTREAM รายงานประจำปี หนังสือเชิญประชุมสามัญประจำปีของผู้ถือหุ้น รายงานการประชุมสามัญประจำปีของผู้ถือหุ้น และเว็บไซต์ของบริษัท

โดยเกณฑ์ประเมิน การกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ใช้วัดการกำกับดูแลกิจการที่ดีในการวิจัยครั้งนี้จะปรับปรุงจากเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ใช้ในการวิจัยของสัทยา ดันจันทรพงศ์ (2557) และเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) ซึ่งเกณฑ์การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ใช้วัดการกำกับดูแลกิจการที่ดีในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 5 หมวด ได้แก่ สิทธิของผู้ถือหุ้น การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และความรับผิดชอบของคณะกรรมการในการเก็บข้อมูลการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะให้คะแนนเท่ากับ 1 เมื่อปฏิบัติตามและให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่ได้ปฏิบัติตามหรือไม่เปิดเผยข้อมูล และจะให้น้ำหนักที่แตกต่างกัน สำหรับคะแนนรวมในแต่ละหมวดตามหลักเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD) สำหรับการประเมินปี 2561-2563 ดังนี้

- 1) สิทธิของผู้ถือหุ้น (Rights of Shareholders) ร้อยละ 15
- 2) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน (Equitable Treatment of Shareholders) ร้อยละ 10
- 3) การคำนึงถึงบทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (The Role of Shareholders) ร้อยละ 20
- 4) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส (Disclosure and Transparency) ร้อยละ 20
- 5) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ (Board Responsibilities) ร้อยละ 35

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานโดยใช้สมการการวิเคราะห์การถดถอยเส้นตรงแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) ในวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไปได้แก่ การกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG) ขนาดของกิจการ (SIZE) และความสามารถในการทำกำไร (วัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)) กับ ตัวแปรตาม คือ การวางแผนภาษี (Tax Planning : TP) 1) การทำให้กำไรทางภาษีลดลงโดยไม่กระทบกับกำไรทางบัญชี วัดค่าจาก ค่าเฉลี่ยของอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) และ 2) การทำให้กำไรทางภาษีและกำไรทางบัญชีลดลง วัดค่าจาก อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (TAX/CFO) และ อัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ซึ่งสมการเป็น ดังนี้

$$ETR = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (1)$$

$$TAX/CFO = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (2)$$

$$TAX/ASSET = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (3)$$

โดยที่การวางแผนภาษีของบริษัท i ปีที่ t วัดจากค่า ETR (TAX/Income before tax) TAX/CFO และ TAX/ASSET

CG_{it} = คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท i ปีที่ t

$SIZE_{it}$ = ขนาดของกิจการ i ปีที่ t คำนวณจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของทุนจดทะเบียนที่เรียกชำระแล้ว

ROA_{it} = ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท i ปีที่ t คำนวณจากกำไรทางบัญชีก่อนภาษีต่อสินทรัพย์รวม

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการนำเสนอข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติรวมถึงได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติ เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความเข้าใจตรงกัน ซึ่งสามารถแสดงได้ในตารางที่ 2 แสดงสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติ

ตารางที่ 2 แสดงสัญลักษณ์และความหมายที่ใช้แทนตัวแปรและค่าสถิติสำหรับการวิเคราะห์ ดังนี้

สัญลักษณ์	ความหมาย
CG	การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance)
SIZE	ขนาดของกิจการ
ROA	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Asset)
ETR	อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง
TAX/CFO	อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน
TAX/ASSET	อัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม
β	ค่าสัมประสิทธิ์
e	ค่าความคลาดเคลื่อน

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยผลที่ได้จากการวิเคราะห์เป็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 271 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างหลังจากการตัดตัวอย่างที่มีข้อมูลที่ให้ค่าผิดปกติ (Error) เช่น มีอัตราค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกำไรก่อนภาษีเงินได้ (ETR) หรือ อัตราค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Tax/CFO) ที่มีค่าสัมบูรณ์ (Absolute Value) มากกว่า 1 หรือ มีผลขาดทุนทางบัญชี สามารถอธิบายลักษณะพื้นฐานของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าสูงสุด (Maximum: Max) ค่าต่ำสุด (Minimum: Min) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษี

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CG	0.071	1.450	-0.890	0.289
SIZE	2.264	9.520	0.160	1.898
ROA	0.878	7.080	-5.790	1.736
ETR	0.057	0.280	-0.170	0.067
TAX/CFO	0.058	0.300	-0.150	0.064
TAX/ASSET	0.097	1.760	-3.210	0.537

จากตารางที่ 3 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance: CG) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2561-2563

มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.071 บริษัทที่มีคะแนน การประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีสูงที่สุดเท่ากับ 1.450 และบริษัทที่มีคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่ำที่สุดเท่ากับ -0.890

ขนาดของกิจการ (SIZE) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561-2563 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.264 บริษัทที่มีขนาดของกิจการ สูงที่สุดเท่ากับ 9.520 และบริษัทที่มีขนาดของกิจการต่ำที่สุดเท่ากับ 0.160

ความสามารถในการทำกำไร (วัดจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561-2563 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.878 บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรของบริษัทสูงที่สุดเท่ากับ 7.080 และบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรของบริษัทต่ำที่สุดเท่ากับ -5.790

อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561-2563 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.057 ซึ่งบริษัทที่มีอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงสูงที่สุดเท่ากับ 0.280 และบริษัทที่มีอัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงต่ำที่สุดเท่ากับ -0.170

อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (Tax/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561-2563 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.058 ซึ่งบริษัทที่มี Tax/CFO สูงที่สุดเท่ากับ 0.300 และบริษัทที่มี Tax/CFO ต่ำที่สุดเท่ากับ -0.150

อัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (Tax/Total Assets) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2561-2563 มีค่าโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.097 บริษัทที่มี Tax/Total Assets สูงที่สุดเท่ากับ 1.760 และบริษัทที่มี Tax/Total Assets ต่ำที่สุดเท่ากับ -3.210

2. การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิจัยสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวแปร และตัวแปรตามหนึ่งตัวแปรเพื่อใช้เปรียบเทียบความสามารถของตัวแปรอิสระ เช่น คะแนนการกำกับดูแลกิจการ ขนาดของบริษัท และความสามารถในการทำกำไร ในการอธิบายตัวแปรตาม ซึ่งก็คือการวางแผนภาษีในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดังนี้

ตารางที่ 4 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น

ตัวแปร	Tolerance	VIF
CG	0.996	1.004
SIZE	0.998	1.002
ROA	0.998	1.002

จากตารางที่ 4 การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น พบว่า Tolerance ของตัวแปรมีค่าไม่เข้าใกล้ศูนย์ และค่า Variance Inflation Factor (VIF) มีค่าน้อยกว่า 10 ทุกตัวแสดงว่าตัวแปรต้นตัวใดตัวหนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับ ตัวแปรต้นที่เหลือที่จะก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity

ตารางที่ 5 การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	0.030	0.004		8.123*	0.000
	CG	0.048	0.008	0.207	6.380*	0.000
	SIZE	0.007	0.001	0.200	6.183*	0.000
	ROA	0.010	0.001	0.247	7.605*	0.000

R2 = 0.14 Adjusted R2 = 0.14 F-Value = 45.969 Sig. F = 0.000

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าตัวแบบโดยรวม Sig. F อยู่ที่ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติคือ 0.05 จากการตรวจสอบพบระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 14% ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเท่ากับ 45.969 ซึ่งอธิบายความหมายได้ว่า พบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 6 การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.039	.004		10.897*	.000
	CG	-.014	.008	-.061	-1.808	.071
	SIZE	.006	.001	.182	5.375*	.000
	ROA	.007	.001	.180	5.336*	.000

R2= 0.07 Adjusted R2=0.07 F-Value=20.296 Sig. F=0.000

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตัวแบบโดยรวม Sig. F อยู่ที่ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

คือ 0.05 จากการตรวจสอบพบระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 7% ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเท่ากับ 20.296 พบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางที่ 7 การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	.014	.028		.500	.618
	CG	.809	.058	.435	13.890*	.000
	SIZE	.025	.009	.087	2.778	.006
	ROA	-.034	.010	-.109	-3.482*	.001

R² = 0.20 Adjusted R² = 0.20 F-Value = 68.691 Sig. F = 0.000

**ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตัวแบบโดยรวม Sig. F อยู่ที่ 0.000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติคือ .05 จากการตรวจสอบพบระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 20 % และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ เท่ากับ 68.691 พบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยในครั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญของผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (Effective Tax Rate: ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$ETR = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (1)$$

2. การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อ กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$TAX/CFO = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (2)$$

3. การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

$$TAX/ASSET = \beta_0 + \beta_1 CG + \beta_2 SIZE + \beta_3 ROA + e \quad (3)$$

ตารางที่ 8 แสดงผลการสรุปความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม (การวางแผนภาษี)		
	อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR)	อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO)	อัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET)
การกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG)	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ
ขนาดของกิจการ (SIZE)	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ

จากตารางที่ 8 พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์ต่ออัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายผลได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาความสัมพันธ์คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษี พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความสัมพันธ์กับการวางแผนภาษีที่วัดจากค่า อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) และ อัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/

ASSET) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสดยา ต้นจันทร์พงศ์ (2557) ที่ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ที่มีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทยปี 2554 พบว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยลดการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและทางภาษีลดลง ทั้งนี้ บริษัทที่มีการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพียงบางส่วน ผู้บริหารจะใช้วิธีการที่มีความเสี่ยงในการจัดหาเงินทุนและสนับสนุนให้มีการหลบหนีภาษี แต่เมื่อบริษัทมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะช่วยลดความเสี่ยงจากการจัดหาเงินทุนและลดการหลบหนีภาษีได้

2. ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์ทางตรงต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) และอัตราภาษีเงินได้ต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่จะมีการวางแผนภาษีที่ดีมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากมีความพร้อมในการจ้างที่ปรึกษาด้านภาษีอากรมากกว่า มีสถานะและแหล่งเงินทุนเหนือ กว่าทำให้สามารถต่อรองให้มีการออกกฎหมายภาษีที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของบริษัท ผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานต้นทุนทางการเงินและสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chen, Elder and Hsieh (2007); Kim and Limpaphayom (1998); Richardson and Lanis (2007) และธัญพร ดันติยวงศ์ (2552) ซึ่งสอดคล้องกับNumthip Khumtonwong (2015) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ขนาดของบริษัทจะส่งผลเชิงลบต่อการวางแผนภาษี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ Omer, Molloy and Ziebart (1993) โดยกล่าวไว้ว่า เมื่อบริษัทมีขนาดใหญ่มักจะได้รับความสนใจจากภายนอกรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลต่าง ๆ ทำให้การวางแผนภาษีเป็นไปได้ง่ายขึ้น

3. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์ทางตรงต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนของค่าใช้จ่ายภาษีเงินได้งวดปัจจุบันต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและอัตราภาษีเงินได้ต่อ สินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูง จะมีการวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง อันเนื่องมาจากบริษัทที่มีกำไรสูงย่อมมีค่าใช้จ่ายทางภาษีสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญพร ดันติยวงศ์ (2552) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dyreng and Maydew (2008); Minnick and Noga (2010); Gupta and Newberry (1997) และ Richardson and Lanis (2007) ซึ่งพบความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) จะเป็นตัวกำหนดภาษีเงินได้นิติบุคคล ถ้าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของภาษีเงินได้นิติบุคคล (Gupta and Newberry, 1997) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) เป็นความสามารถในการทำกำไรที่ควรมีการควบคุมเนื่องจาก มีผลกระทบต่อภาษี ความสามารถในการทำกำไรเป็นตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการจัดการในการบริหารความมั่งคั่งของบริษัท ซึ่งสามารถแสดงโดยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ซึ่งความสามารถในการทำกำไรที่ดีจะมีการจัดสรรผลกำไร เพื่อสวัสดิการของผู้ถือหุ้นในรูปแบบการจ่ายเงินปันผลและผลตอบแทนที่ได้รับ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้เพิ่มจำนวนปีสำหรับข้อมูลที่ศึกษาเพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์และแยกทดสอบในแต่ละหมวดของการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษี เพื่อให้ทราบว่าหลักเกณฑ์ในหมวดใดของการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะมีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษี

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.อรวรรณ เชื้อเมืองพาน และ ผศ.ภัทรา เตชะธนเศรษฐ์ ที่ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์กับการวิจัยฉบับนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.หทัยรัตน์ คุวรรุติ คณบดีคณะบริหารธุรกิจและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ที่กรุณาให้การสนับสนุน ในส่วนของทุน การจัดทำวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา จันทะเดช. “หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2560,” *วิชาชีพบัญชี*. 14, 41 (มีนาคม 2560): 4-10.
- สุชาดา ศรีสกลกิจ. *ความสัมพันธ์ระหว่างหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100*. วิทยานิพนธ์บัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- สุเมธ ศิริคุณโชติ และคณะ. *การภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร*. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, 2561.
- สัตยา ตันจันทรพงศ์. “อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย,” *วิชาชีพบัญชี*. 10, 28 (สิงหาคม 2557): 5-18.
- ธัญพร ตันติยวงศ์. *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนภาษีและความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนภาษีกับมูลค่าของกิจการ: หลักฐานเชิงประจักษ์จากประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บัญชีดุสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- Chen, K.Y., R.J.Eder and Y.M. Hsieh. “Corporate Governance and Earnings Management: The Implications of Corporate Governance Best-Practice Principles for Taiwanese Listed Companies,” *Journal of Contemporary Accounting & Economics*. 3, 2 (July 2007): 73–105
- Dyreg, Hanlon M. and E.L. Maydew. “Long-Run Corporate Tax avoidance,” *The Accounting Review*. 83, 1 (January 2008): 61-82.
- Gupta, S. and K. Newberry. Determinants of the Variability in Corporate Effective Tax Rates: *Evidence from Longitudinal Data*. 1 (August 1997): 70-95
- Gravelle, J. G. “International corporate tax rate comparisons and policy implications,” *Congressional Research Service (CRS) Report*. (January 2014): 1-35
- Kim, K.A. and Limpaphayom. “Taxes and Firm Size in Pacific-Basin Emerging Economies,” *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*. 7, 1 (October 1998): 47- 68.
- Minnick, K. and T. Nonga, “Do corporate governance characteristics influence tax management?,” *Journal of corporate finance*. 16, 5 (April 2010): 703-718.
- Omer, T. C., K. H. Molloy and D. S. Ziebart. “An Investigation of the Firm Size Effective Tax Rate Relation in the 1980s,” *Journal of Accounting, Auditing & Finance*. 8, 2 (January 1993): 167–182.
- Richardson, G. and R. Lanis. “Determinants of the variability in corporate effective tax rates and tax reform: Evidence from Australia,” *Journal of Accounting and Public Policy*. 26, 6 (July 2007): 689–704.

การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน
Development of Learning Achievement on the Topic of the Consumption of the
Goods and the Services of the Fourth-Grade Students by Using Project-Based
Learning Activities

อดิเรก หัตถวงศ์ สุปิยา ทาปทา และภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์
Adirek Hattawong, Supiya Tapta, and Bhumbhong Jomhongbhibhat

สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Master of Education Degree in Curriculum and Instructional Development
Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: Adirek.hg62@ubru.ac.th

Received: July 6, 2022; Revised: August 30, 2022; Accepted: September 3, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่องการบริโภคสินค้าและบริการ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 27 คน ได้จากการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.12/84.32
2. ผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน ผลการเรียนรู้ การบริโภคสินค้าและบริการ

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop learning management by using project-based learning activities on the topic of the consumption of the goods and the services of the fourth-grade students according to the efficiency criterion of 80/80, 2) to compare learning achievement on the topic of the consumption of the goods and the services of the fourth-grade students between before and after learning by using project-based learning activities, and 3) to study the satisfaction of the students towards learning management by using project-based learning activities of the fourth-grade students. The samples used in the research were 27 students studying in the fourth- grade at Ban Pho Sanga School in the second semester in the academic year of 2020. They were randomized by cluster sampling. The research instruments used in the research were learning management plans, a test used to evaluate learning achievement, and a questionnaire used to ask for the students' satisfaction. The statistics used to analyze data were mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings were as follows.

1. The project-based learning activities for the fourth-grade students had the efficiency of 83.12/84.32 which was higher than the standard efficiency of 80/80 regulated.
2. The mean score of the learning achievement after learning by using the project-based learning activities for the fourth-grade students was higher than that before learning with the statistical significance at the level of .01.
3. The fourth-grade students were satisfied learning management by using the project-based learning activities in the overall at the highest level.

Keywords: Project-Based Learning Activities, Learning Achievement, The Consumption of Goods and Services

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560–2564) นำเสนอว่าการพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ส่งผลให้ประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงขึ้นตามลำดับ ได้แก่ เศรษฐกิจไทยมีขนาดใหญ่ขึ้น มีฐานการผลิตและบริการที่มีความเข้มแข็งและโดดเด่นในหลายสาขา และความร่วมมือกับมิตรประเทศทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงความร่วมมือกับประเทศในอนุภูมิภาคและอาเซียนมีความเข้มข้นและชัดเจนขึ้น ขยายโอกาสด้านการค้าและการลงทุนของไทยเพิ่มขึ้น ในขณะที่โครงสร้างพื้นฐานมีการพัฒนาครอบคลุมมากขึ้น และการบริการทางสังคมทุกด้านที่มีความครอบคลุมทั่วถึง ทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้น ปัญหาความยากจนลดลง และคุณภาพชีวิตประชาชนดีขึ้น โดยโครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและสังคมโลกมากขึ้น จึงทำให้มีความอ่อนไหวและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ในขณะที่ความสามารถในการแข่งขันปรับตัวช้า เนื่องจากการยกระดับห่วงโซ่มูลค่าการผลิตเกษตรอุตสาหกรรม และบริการสู่การใช้องค์ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมยังดำเนินการได้น้อย ทำให้ฐานการผลิตเกษตร อุตสาหกรรม และบริการมีผลิตภาพการผลิตต่ำ ประกอบกับประเทศไทยยังประสบปัญหาคุณภาพในเกือบทุกด้าน ที่สำคัญได้แก่ คุณภาพคน คุณภาพการศึกษา คุณภาพบริการสาธารณะและบริการสาธารณสุข สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำสูง ก่อให้เกิดความแตกแยก แต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติยังมีการเตรียมพร้อมด้านกำลังคนและการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยมีการพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัย เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยการหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่รับผิดชอบต่อส่วนรวม การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ของคนในแต่ละช่วงวัยตามความเหมาะสม ซึ่งการเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่จะเปลี่ยนแปลงโลกในอนาคต ตลอดจนการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ การสร้างเสริมให้คนมีสุขภาพดีที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางสุขภาพและการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ มีความรู้ มีคุณธรรม ผู้สอน และผู้จัดการศึกษาต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้กลายเป็นผู้ชี้แนะ ผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียน ในการแสวงหาความรู้จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้สร้างองค์ความรู้ของตน ซึ่งการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงควรใช้รูปแบบที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) จึงนำไปสู่การจัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเกิดสมรรถนะที่สำคัญ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและความสามารถในการคิดซึ่งเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวกับสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นเพื่อนำความสนใจที่เกิดจากตัวนักเรียนมาใช้ในการทำกิจกรรมค้นคว้าหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง นำไปสู่การเพิ่มความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติ การฟังและการสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนักเรียนมีการเรียนรู้ผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ที่จะนำมาสู่การสรุปความรู้ใหม่ มีการเขียนกระบวนการจัดทำโครงงานและได้ผลการจัดกิจกรรมเป็นผลงานแบบบูรณาการ (คุชฎี โยเหลา และคณะ, 2557) การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ อีกรูปแบบหนึ่งที่มีผู้ให้ความสนใจมากในปัจจุบันเนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบหนึ่งที่ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้หลายทักษะ ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ ทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ตลอดจนความมีวินัย และคุณธรรมจริยธรรม และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารักษ์ พิทุสูตร (2559) เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบโครงงานสูงขึ้นและผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้นเพื่อให้นักเรียนสามารถรู้จักวิธีการและหลักเกณฑ์ในการบริโภคสินค้าและบริการให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนและการตัดสินใจเลือกบริโภคสินค้าและบริการให้ถูกต้อง จากสภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดให้กับนักเรียน

โดยใช้การพัฒนาผลการเรียนรู้ เรื่องการบริโภคสินค้าและบริการ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนมีความรู้ มีทักษะต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายท่าโพธิ์ศรีโนนสะอาด ในเขตพื้นที่ ตำบลสมสะอาด ตำบลท่าโพธิ์ศรี ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เป็นตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า จำนวน 27 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน
2. ตัวแปรตาม คือ ผลการเรียนรู้ และความพึงพอใจ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เรื่องการบริโภคสินค้าและบริการ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน ในบทเรียนจำนวน 1 บท ในหนังสือเรียน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 รวมทั้งสิ้น จำนวน 6 แผน รวมทั้งสิ้น 15 ชั่วโมง ซึ่งผ่านการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC
2. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด

โครงการเป็นฐาน จำนวน 30 ข้อซึ่งเป็นแบบทดสอบที่มีค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.2 - 0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดโครงการเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโพธิ์สง่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 20 ข้อซึ่งผ่านการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเองกับตัวอย่างซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2/2563 โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน

1.2 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน

1.4 ปฐมนิเทศนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน เพื่อสร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนในการเรียน รวมทั้งสร้างความคุ้นเคยและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้กับนักเรียน

1.5 ให้นักเรียนทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ เพื่อวัดผลการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกผลคะแนนจากการทดสอบไว้

2. ขั้นตอนทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โครงการเป็นฐานตามแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมีการมอบหมายงานโดยให้ผู้เรียนทำใบกิจกรรม และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกผลคะแนนไว้

3. ขั้นตอนหลังการทดลอง

3.1 ให้นักเรียนทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ เพื่อวัดผลการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน และเก็บรวบรวมพร้อมกับบันทึกผลคะแนนจากการทดสอบไว้

3.2 ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โครงการเป็นฐาน เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ดังนี้

ตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน

รายการ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E_1/E_2	ผลการเปรียบเทียบเกณฑ์ 80/80
ประสิทธิภาพกระบวนการ	27	70	58.19	83.12	83.12/84.32	เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด
ประสิทธิภาพผลลัพธ์	27	30	25.30	84.32		

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_1 คิดเป็นร้อยละ 83.12 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E_2 คิดเป็นร้อยละ 84.32

2. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐานดังนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	t
ก่อนเรียน	27	30	16.70	1.23	41.21**
หลังเรียน	27	30	25.30	1.03	

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 25.30 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.03 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 16.70 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.23

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน ดังนี้

ตารางที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
ด้านเนื้อหา			
1. เนื้อหาที่เรียนจัดลำดับ เข้าใจง่าย ไม่ยากจนเกินไป	4.63	.49	มากที่สุด
2. เนื้อหาที่เรียนมีความเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.56	.51	มากที่สุด
3. เนื้อหาสาระสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.52	.51	มากที่สุด
4. เนื้อหาทำให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดและได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	4.74	.45	มากที่สุด
รวม	4.61	.03	มากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
5. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมความสามารถในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เป็นระบบ และแก้ปัญหาได้	4.59	.57	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง	4.63	.49	มากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมได้อย่างอิสระ	4.85	.36	มากที่สุด
8. ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์จริง	4.44	.64	มาก
9. เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.56	.51	มากที่สุด
10. กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.60	.50	มากที่สุด
รวม	4.61	.11	มากที่สุด
ด้านสื่อการเรียนรู้			
11. สื่อและแหล่งการเรียนรู้เพียงพอต่อการค้นคว้า	4.67	.48	มากที่สุด
12. ความเหมาะสมของสื่อกับเนื้อหาและกิจกรรม	4.52	.51	มากที่สุด
13. ความหลากหลายของสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.67	.48	มากที่สุด
รวม	4.62	.02	มากที่สุด
ด้านการประเมินผล			
14. มีการประเมินผลตามสภาพจริง	4.67	.48	มากที่สุด
15. มีเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.74	.45	มากที่สุด
16. มีการประเมินผลการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	4.56	.51	มากที่สุด
17. มีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.44	.58	มาก

ตารางที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้			
18. นักเรียนมีขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบและมีแบบแผน	4.56	.51	มากที่สุด
19. นักเรียนสามารถนำกระบวนการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้	4.70	.47	มากที่สุด
20. นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม	4.78	.42	มากที่สุด
รวม	4.68	.05	มากที่สุด
รวมทั้ง 5 ด้าน	4.62	.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน เฉลี่ยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .04 ระดับความพึงพอใจแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.68 ด้านสื่อการเรียนรู้ เท่ากับ 4.62 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 4.61 ด้านเนื้อหา เท่ากับ 4.61 และด้านการประเมินผล เท่ากับ 4.60 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.12/84.32 สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐานมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 25.30 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.03 สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ซึ่งมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 16.70 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.23

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน เฉลี่ยทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .04 ระดับความพึงพอใจแยกเป็นรายด้านพบว่า ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.68 ด้านสื่อการเรียนรู้ เท่ากับ 4.62 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 4.61 ด้านเนื้อหา เท่ากับ 4.61 และด้านการประเมินผล เท่ากับ 4.60 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โครงงานเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.12/84.32 นักเรียนได้คะแนนการประเมินระหว่างเรียนทั้ง 6 แผน ผลการวิจัยพบว่า แผนการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 83.12 เนื่องจาก เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ และผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียนหลังจากเรียนเรื่องการบริโภคสินค้าและบริการโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน ร้อยละ 84.32 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 เนื่องจาก 1) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในการเรียนการสอน ผ่านการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน เพื่อปรับปรุงคุณภาพชุดการเรียนก่อนนำไปใช้จริง 2) แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง อย่างเป็นระบบและเป็นขั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน บริบทของโรงเรียนและมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ 3) ผู้สอนได้มีการเพิ่มหรือสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนเพิ่มในเนื้อหาเพื่อให้เกิดความน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ และส่งผลให้ผลการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ทางการเรียนหลังเรียน เรื่องการบริโภคสินค้าและบริการ สูงขึ้นจากการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของชาลซีย์ ยมดิษฐ์ (2548) ที่ได้กล่าวว่า แผนการสอนเป็นแผนที่กำหนดไว้เป็นขั้นตอนล่วงหน้าก่อนสอนจริง ขั้นตอนดังกล่าวระบุถึงวัตถุประสงค์เนื้อหาวิธีการและกิจกรรมการเรียนการสอนสื่อหรือเครื่องมือที่ใช้และวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอย่างชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา วัฒนา (2547) ที่ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นสื่อที่ครูสร้างขึ้นเพื่อให้ความเหมาะสมและความหลากหลายตามความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนครูต้องมีความรู้ความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนแผนการสอนหรือแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญประการหนึ่งของความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทร เกษมกุลทรัพย์ (2554) เรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสาระเศรษฐศาสตร์ เรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเพื่อส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือสาระเศรษฐศาสตร์เรื่องการคุ้มครองสิทธิผู้บริโภค เพื่อส่งเสริมวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ จังหวัด เชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ที่สร้างขึ้นจำนวน 5 แผน คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องสิทธิและหน้าที่ผู้บริโภค แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการรักษาสิทธิผู้บริโภค แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการปกป้องสิทธิผู้บริโภค แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่องรู้ทันการขายตรงและตลาดแบบตรง แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อุปกรณ์สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้เนื่องจากผลการประเมินระบุว่าทุกแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากทุก ๆ ด้าน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการสอน จึงได้ดำเนินการสร้างตามหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาทฤษฎีและหลักการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากหนังสือ ตำรา เอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ โดยทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมมาก ($\mu = 2.89-2.91$) ทั้งด้านการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ตัวชี้วัดจุดประสงค์การเรียนรู้สาระสำคัญสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้การสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย สื่อและแหล่งเรียนรู้วิธีการวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพล สุนทรพงศ์ (2563) เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่องอารยธรรมของโลกยุคโบราณ ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์เรื่องอารยธรรมของโลกยุคโบราณตามแนวคิดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.78 / 88.23 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน มีผล การเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องมาจาก 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงงานเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ทำจริงไม่เพียงแต่เรียนรู้ทางทฤษฎีเท่านั้น ยังทำให้ผู้เรียน เกิดความกระตือรือร้น กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ในการทำกิจกรรม 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด โครงงานเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีทักษะในกระบวนการทำงานจริง ๆ เริ่มตั้งแต่ ผู้เรียนร่วมกันวางแผนการหาข้อมูลอุปกรณ์ต่าง ๆ การแบ่งงานและร่วมมือกันทำงาน การประสานงาน จนกระทั่ง การประเมินผลงาน 3) มีแหล่งการศึกษาค้นคว้าที่หลากหลาย ทั้งห้องสมุด อินเทอร์เน็ต และชุมชนในหมู่บ้าน และร้านค้าสวัสดิการ และ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญหาเป็นฐาน ทำให้ผู้เรียนได้ศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่จัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของรูทซ์ โพธิ์รังสิยากร (2561) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดการ เรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ โดยมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนตั้งแต่เลือกหัวข้อที่จะศึกษา รวบรวมข้อมูล กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานและการนำเสนอผลงาน โดยมีครูผู้สอนคอยกระตุ้น แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับแนวคิดของฐิติรัตน์ เพ็ชรอินทร์ (2560) ที่ได้กล่าวว่า ผลการเรียนรู้ทางการเรียนหมายถึงระดับที่แสดงถึงความสำเร็จของความรู้ ความสามารถ และทักษะ หรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการจัดกระบวนการเรียน การสอนโดยอาศัยเครื่องมือในการวัดผลหลังจากการเรียนรู้หรือการฝึกอบรมเหล่านั้นแล้ว ซึ่งอาจพิจารณาได้จาก ผลคะแนนลักษณะของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือเกิดความชำนาญเชิงทักษะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็น ดัชนีชี้วัดที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิด ของ Carl (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสำคัญของการเรียนการสอนแบบโครงงานในยุคศตวรรษที่ 21 ได้ความว่า จากแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ John Dewey) ที่คิดว่าห้องเรียนเป็นห้องแล็บทางสังคมซึ่งนโยบายทางการศึกษา ของสหรัฐอเมริกาที่มีอิทธิพลในช่วงศตวรรษที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี โดยส่วนใหญ่มีผลมาจากโรงเรียน มัธยมในการเรียนรู้แบบโครงงานซึ่งมาจากประสบการณ์ของดิวอี้ก็คือนักเรียนจะกำกับการเรียนรู้เอง และมีความสัมพันธ์ ภายใต้วงครุและนักเรียน ต่อมาจึงมีการท้าทายให้มีการปฏิวัติทางเทคโนโลยีในปัจจุบันให้มีการเน้นการศึกษา ต่อนักเรียนอย่างเข้มข้น โดยใช้สิ่งที่พวกเขารู้จากการสำรวจการพูดคุยการตีความและการสร้างสรรค์จนเป็นนวัตกรรม ที่เกิดความยุ่งยากซึ่งอาจหมายถึงรูปแบบการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม การเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการเรียน ที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน โดยยอมรับบทบาทของพวกเขาว่าเป็นผู้ร่วมทำงานและ ร่วมกันผลิตความรู้ อีกทั้งมีผลดีที่นักเรียนเห็นคุณค่าและได้รับประสบการณ์ของการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงานรวมถึงได้รับรางวัล และคำชมจากการตอบสนองของกลุ่มของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล หมนั้นเรียน (2555) ที่ได้ศึกษา เกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 0.7351 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7351 หรือคิดเป็นร้อยละ 73.61 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ พิษุบุตร (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมีข้อดี คือเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายผู้เรียนแต่ละคนได้ใช้ความรู้และทักษะกระบวนการ ที่มีอยู่ของตนเองตามความถนัดมีอิสระทางการคิดตัดสินใจลงมือทำฝึกการปฏิสัมพันธ์การทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ ฝึกทักษะการแก้ปัญหา ฝึกการทำงานอย่างมีแบบแผนขั้นตอนเกิดเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทับโพธิ์วิทยา อำเภอรันบุรี จังหวัดสุรินทร์ ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้รูปแบบ

โครงการเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน เรื่องการบริโภคสินค้าและบริการ โดยใช้ กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวม และเป็นรายด้าน 5 ด้านคือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล และด้านประโยชน์ที่ได้รับ จากการเรียนรู้ เท่ากับ 4.62 แสดงว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากนักเรียนมีอิสระ ในการเรียน นักเรียนได้ลงปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนเกิดความสนุกสนาน นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น อย่างอิสระและได้สร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการเป็นฐาน นักเรียนสามารถเลือกเรียนเรื่องที่ตนถนัดและสนใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ได้ลงมือคิดลงมือปฏิบัติและแก้ปัญหาด้วยตนเอง มีอิสระในการเรียนก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของศุภสิริ โสมเกต (2544) ที่ว่าความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคล ที่มีต่อการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวกดังนั้นความพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึงความรู้สึกพอใจชอบใจ ในกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ พิพสุต (2559) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบโครงการชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโครงการที่ระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านสาระการเรียนรู้ 2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน และ 4. ด้านการวัด และประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของอรรถพล สุนทรพงศ์ (2563) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อารยธรรมของลोकยุคโบราณ ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่องอารยธรรมของลोकยุคโบราณตามแนวคิดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่าผลการเรียนรู้ทางการเรียน เรื่อง การบริโภคสินค้าและบริการ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังนั้นครูผู้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สามารถนำแนวคิดโครงการเป็นฐาน ไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผลการเรียนรู้ให้กับนักเรียนให้กว้างขวางมากขึ้น
2. จากผลการวิจัย พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถพัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ ดังนั้น สถานศึกษาควรสนับสนุน ให้ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ นำวิธีการสอนตามแนวคิดโครงการเป็นฐานไปใช้พัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสาระอื่น ๆ และกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างขวางมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลการเรียนรู้ทางการเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐานกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ
2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐาน กับเทคนิคอื่น เช่น เทคนิคปัญหาเป็นฐาน เทคนิคการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้รูปแบบ STAD

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา วัฒนา. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, 2547.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559.
- ชาญชัย ยมดิษฐ์. เทคนิคและวิธีการสอนร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: หลักพิมพ์, 2548.
- จิตรัตน์ เพ็ชรอินทร์. กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนตามแนวคิดการมองโลกทางวิชาการเชิงบวกในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560.
- ดุขฎิ โยเหลา และคณะ. การศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบ PBL ที่ได้จากโครงการสร้างชุดความรู้เพื่อสร้างเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชน : จากประสบการณ์ความสำเร็จของโรงเรียนไทย. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ, 2557.
- นิรมล หมั่นเรียน. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยโครงงาน เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- รัฐพงศ์ โพธิ์รังสิยากร. ผลการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับสติศึกษาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2561.
- วราภรณ์ พิหูสูตร. ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทับโพธิ์วิทยา อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2559.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ครูสภา ลาตพ้าว, 2551.
- ศุภศิริ โสมาเกต. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยโครงงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิตมหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544.
- สุนันท์ เกษมกุลทรัพย์. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ สาระเศรษฐศาสตร์ เรื่อง การคุ้มครองสิทธิผู้บริโภคเพื่อส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัฒโนทัพบายับ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.
- อรรถพล สุนทรพงศ์. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง อารยธรรมของโลก ยุคโบราณตามแนวคิดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2563.
- Carl A, M. "Project-Based Learning: A critical Pedagogy for the Twenty-First Century," Policy futures in Education. 9, 6 (2010): 759-768.

การพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Development of English Reading Comprehension by
Using a KWLH Plus Technique for the Sixth Grader Students

สุพัตรา ชมภู สิริสุดา ทองเฉลิม และกชกร ธิปัตดี

Supattra Chompoo, Sirisuda Thongchalem, and Goachagorn Thipatdee

สาขาวิชาการพัฒนาลัทธิและกระบวนการเรียนการสอน คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Master of Education Degree in Curriculum and Instructional Development

Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: Supattra.cg62@ubru.ac.th

Received: August 19, 2022; Revised: September 29, 2022; Accepted: October 1, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหัวตะพานและโรงเรียนบ้านเสียว ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการอ่าน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินการเขียน และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งหมายถึงผลการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus อยู่ในระดับดี และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน กับ หลังเรียนพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ เทคนิค KWLH Plus

Abstract

The objectives of the research were 1) to study and compare learning achievement before and after learning English reading comprehension by using a KWLH Plus technique for the sixth-grade students and 2) to study the satisfaction of the students towards the model of learning management by using a KWLH Plus technique. The samples used in the research were 31 students studying in the sixth grade in the second semester in the academic year of 2020 at Ban Huataphan School and Ban Siew School. They were randomized by cluster sampling. The research instruments were a set of English reading comprehension activities by using learning management of a KWLH Plus technique, learning management plans used with the set of English reading comprehension activities, a test used to measure learning achievement, an evaluation form used to measure the students' writing, and a questionnaire used to ask the satisfaction of the students towards the model of learning management. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows.

1. The learning achievement of the students meaning the achievement of English reading comprehension using the model of the learning management by using a KWLH Plus technique was at a good level and the comparison of the learning achievement before and after learning revealed that the mean score of the learning achievement after learning was higher than that before learning with the statistical significance at the level of .01.
2. The students were satisfied the model of the learning management by using the KWLH Plus technique in the overall at the highest level with the mean score of 4.51.

Keywords: A Set of Learning Activities, English Reading Comprehension, A KWLH Plus technique

บทนำ

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายส่งเสริมการอ่านทั้งการอ่านภาษาแม่และภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลของโลกที่ใช้ในการสื่อสารอย่างแพร่หลาย ดังนั้น ผู้มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษย่อมมีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วแม่นยำ การอ่านภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อวงการการศึกษา นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่ต้องอ่านหนังสือเรียน ตำรา หรือวารสารเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีความรู้ในสาขาวิชาของตนที่กว้างขวางและลึกซึ้ง สำหรับนักธุรกิจ ข้าราชการก็ต้องใช้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความก้าวหน้าด้านธุรกิจการงานของตนเหมือนกัน (กรณิการ์ ผิวอ่อนดี, 2545)

การสอนการอ่านภาษาอังกฤษในระดับช่วงชั้นที่ 2 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มักจะมุ่งเน้นการอ่านในใจ (กรมวิชาการ, 2546) เนื่องจากการอ่านในใจเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งของการอ่าน เพราะเป็นการอ่านอย่างแท้จริงที่ใช้กันทั่วไปในชีวิตประจำวันได้ไม่ว่าจะออกไปข้างนอกหรืออยู่ที่บ้าน การอ่านในใจที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือการอ่านที่ได้รับประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่ผู้อ่านตั้งใจไว้ นั่นหมายถึง ภายหลังจากการอ่านแล้วสามารถจับใจความเรื่องที่อ่านได้ ผู้อ่านสามารถสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ ดังนั้นการอ่านจับใจความจึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในเรื่องการอ่าน

ผลการประเมินทักษะการอ่านของนักเรียนไทย พบว่ายังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร โดยจากผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในรายวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหัวตะพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ มีผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (ONET) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560-2562 ดังนี้ ในปีการศึกษา 2560 คือ 28.86 และปีการศึกษา 2561 คือ 31.15 และปีการศึกษา 2562 คือ 34.42 จากคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวพบว่า มีคะแนนน้อยกว่าผลการทดสอบระดับชาติ เนื่องจากในการทำแบบทดสอบภาษาอังกฤษมีการอ่านจับใจความ เป็นปัจจัยสำคัญ และจากการตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษาในรายวิชาภาษาอังกฤษ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยสมรรถภาพทางการอ่านจับใจความทั่วประเทศ เพียงร้อยละ 30.88 สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนไทยมีปัญหาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ ซึ่งยังคงเป็นจุดอ่อนอย่างยิ่งของนักเรียนไทย

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus นิยมนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นวิธีการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus มีกรอบและแนวขั้นตอนให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษอย่างเป็นระบบ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือแนะนำ และเป็นผู้กระตุ้นนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนแสวงหาคำตอบจากการอ่าน (อนงค์นาฏ เวชกิจ, 2547) นอกจากนี้เทคนิค KWLH Plus เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่าน สามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีการคิดของตนเองโดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกให้ตระหนักในกระบวนการทำความเข้าใจ มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อการดึงมาใช้ภายหลังอย่างมีประสิทธิภาพ (ไกรสร ขายสวด, 2553) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fengjuan (2010) ที่พบว่าการสอนอ่านด้วยเทคนิค KWLH Plus สะท้อนให้เห็นถึงขั้นตอนในการรับรู้ของนักเรียนจากการอ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจได้ชัดเจนถึงสาระสำคัญของเรื่องเกิดเป็นความเข้าใจในการอ่าน (Yussof, 2012)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยได้พัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจะช่วยพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนได้ดีมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษสูงขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ในการพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในการพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายพระศรีเจริญรัตน์ อำเภอหัวตะพาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ จำนวน 14 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีบริบทหรือสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกัน

ตัวอย่าง

ตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านหัวตะพาน จำนวน 20 คน โรงเรียนบ้านเสียว จำนวน 11 คน รวมทั้งสิ้น 31 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นคือ การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus

ตัวแปรตามคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความและความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 ชุด ชุดที่ 1 เรื่อง Thanksgiving ชุดที่ 2 เรื่อง Easter Day ชุดที่ 3 เรื่อง My Favorite Sport ชุดที่ 4 เรื่อง Love Environment ชุดที่ 5 เรื่อง Animals in Aquarium ชุดที่ 6 เรื่อง Weather and Seasons โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.69 มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประกอบการใช้ชุดกิจกรรมการอ่าน จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.90 มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นข้อสอบปรนัย แบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question) 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่ามีค่าเฉลี่ย 0.72 แปลผลคือใช้ได้

3. แบบประเมินการเขียนสรุปรายบุคคล ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อ เพื่อให้คะแนนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 4.85 มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus เป็นคำถามแบบปลายปิด โดยกำหนดให้นักเรียนตอบแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 5.00 มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบทดสอบก่อนเรียนไปทดลองกับนักเรียนตัวอย่าง 1 วันก่อนดำเนินการสอนด้วยชุดกิจกรรมการอ่าน

2. ดำเนินการสอนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบในชุดกิจกรรมการอ่าน ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus ทุกแบบทดสอบ จำนวน 6 ชุด ชุดละ 2 ชั่วโมง โดยสอนครั้งละ 1 ชั่วโมง จำนวน 12 ครั้ง รวม 12 ชั่วโมง แล้วแจ้งผลให้นักเรียนทราบซึ่งเวลาที่ใช้อยู่ได้ทำตามความเหมาะสม

3. ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความชุดเดิมแต่มีการสลับลำดับข้อและตัวเลือก แล้วตรวจให้คะแนน

4. นำคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบเกี่ยวกับชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความ ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus ทุกชุดและคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. ขึ้นการสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus หลังจากเรียนจบบทเรียนแล้วผู้วิจัยให้นักเรียนตัวอย่าง จำนวน 31 คน ทำแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งสอบถามความพึงพอใจตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH

Plus ทั้ง 6 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 ชั้น K ชั้นที่ 2 ชั้น W ชั้นที่ 3 ชั้น L ชั้นที่ 4 ชั้น Plus ชั้นที่ 5 ชั้น Summarizing ชั้นที่ 6 ชั้น H หลังจากทำแบบสอบถามความพึงพอใจเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์คะแนนด้านความพึงพอใจต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดสอบ โดยใช้สถิติ t-test
3. วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียน ต่อการพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ตั้งไว้ และวัดความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนกับหลังการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน ในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มทดลอง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	ร้อยละ	t
ก่อนเรียน	31	30	14.16	1.37	47.20	39.05**
หลังเรียน	31	30	24.81	1.17	82.70	
E_1/E_2	82.11/82.70					

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนน 24.81 คิดเป็นร้อยละ 82.70% ซึ่งแบบทดสอบมีคะแนนเต็มเท่ากับ 30 คะแนน ส่วนผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน กับ หลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$) = 24.81 และค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{x}$) = 14.16

ทั้งนี้พบว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) คิดเป็นร้อยละ 82.11 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) คิดเป็นร้อยละ 82.70

ดังนั้น ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ (82.11/82.70)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
ขั้นที่ 1 ขั้น K			
1. ได้คาดคะเนสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้แล้วจากชื่อเรื่อง	4.65	.66	มากที่สุด
2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการเกี่ยวกับชื่อเรื่องที่ได้เห็น	4.81	.40	มากที่สุด
3. ช่วยให้ตรวจสอบความรู้หรือเรื่องที่รู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่กำหนด	4.71	.53	มากที่สุด
รวม	4.72	.13	มากที่สุด
ขั้นที่ 2 ขั้น W			
4. ช่วยให้พิจารณาตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้อะไรจากเรื่องที่ได้เห็น	4.42	.72	มาก
5. ส่งเสริมให้ตั้งคำถามถึงสิ่งที่ต้องการทราบเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง	4.48	.81	มาก
6. ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	4.42	.62	มาก
รวม	4.44	.10	มาก
ขั้นที่ 3 ขั้น L			
7. ฝึกเขียนคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ให้สอดคล้องกัน	4.52	.57	มากที่สุด
8. รู้จักเปรียบเทียบข้อมูลเดิมกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับดียิ่งขึ้น	4.45	.72	มาก
9. ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมอภิปรายผลของคำตอบที่ได้จากการอ่านเรื่อง	4.42	.67	มาก
10. ฝึกการตรวจสอบคำตอบที่ถูกต้องกับสิ่งที่นักเรียนคาดไว้	4.55	.62	มากที่สุด
รวม	4.48	.07	มาก
ขั้นที่ 4 ขั้น Plus			
11. ส่งเสริมให้คิดเพื่อกำหนดประเด็นหลักของเรื่องที่อ่าน	4.52	.68	มากที่สุด
12. ได้ร่วมระดมความคิดเห็นกับเพื่อนในชั้นเรียนและภายในกลุ่ม เพื่อจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้รับจากการอ่านเรื่อง	4.58	.62	มากที่สุด
13. ช่วยระบุความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นหลัก สารสำคัญ กับหัวข้อย่อได้	4.55	.62	มากที่สุด
รวม	4.55	.03	มากที่สุด
ขั้นที่ 5 ขั้น Summarizing			
14. ฝึกการเขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องที่อ่านให้กระชับและได้ใจความ	4.23	.76	มาก

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus (ต่อ)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
15. จัดลำดับเหตุการณ์และคาดคะเนเหตุการณ์จากเนื้อเรื่องได้ดีมากขึ้น	4.23	.76	มาก
16. ฝึกการเรียบเรียงความสำคัญหรือการจัดลำดับของสิ่งที่ต้องสรุป	4.35	.66	มาก
17. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านและสรุปเนื้อเรื่องได้ด้วยตัวเอง	4.26	.89	มาก
รวม	4.27	.10	มาก
ชั้นที่ 6 ชั้น H			
18. คาดคะเนถึงวิธีการและแหล่งข้อมูลที่นักเรียนจะไปศึกษาเพิ่มเติมได้	4.65	.49	มากที่สุด
19. ช่วยให้สืบหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือแหล่งเรียนรู้อื่น เพื่อให้ได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น	4.58	.72	มากที่สุด
20. ส่งเสริมให้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใหม่ที่สำคัญและน่าสนใจ	4.58	.67	มากที่สุด
รวม	4.60	.12	มากที่สุด
รวมทั้งหมด	4.51	.04	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 3 ชั้นคือในชั้นที่ 1 ชั้น K โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.72) ชั้นที่ 6 คือชั้น H โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.60) และชั้นที่ 4 คือชั้น Plus โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.55) ส่วนชั้นตอนอื่น ๆ พบว่า นักเรียนยังมีความพึงพอใจมาก

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนเฉลี่ย 24.81 คิดเป็นร้อยละ 82.70 ส่วนการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่า ก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การพัฒนาการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ หลังจากการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งใช้ชุดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบ

การจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus เป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus สูงกว่าก่อนเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 82.70 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus เป็นวิธีการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus มีกรอบและแนวขั้นตอนให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษอย่างเป็นระบบ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และเป็นผู้กระตุ้นนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อให้ นักเรียนแสวงหาคำตอบจากการอ่าน สอดคล้องกับแนวคิดของสมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ (2544) ได้กล่าวถึงเทคนิค KWLH เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่าน สามารถปรับเปลี่ยนกลวิธีการคิดของตนเอง โดยผู้เรียนจะได้รับการฝึกให้ตระหนักในกระบวนการทำความเข้าใจการจัดระบบข้อมูลเพื่อการดึงมาใช้ภายหลังอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนวัชร เล่าเรียนดี (2547) ได้กล่าวถึงเทคนิค KWLH ไว้ว่า สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและทักษะการคิดทำได้ง่ายเนื่องจากมีกรอบและแนวทางฝึกให้คิดเป็นลำดับขั้นตอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ ศรีวิศา (2553) เทคนิค KWLH สามารถนำมาใช้จัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระโดยเฉพาะในเรื่องที่นักเรียนจะต้องอ่าน คิด และทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{x}$ = 24.81) คิดเป็นร้อยละ 82.70 และค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{x}$ = 14.16) คิดเป็นร้อยละ 47.20 สอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ ศรีวิศา (2553) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าภายหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างเห็นได้ชัด โดยมีประสิทธิภาพค่าเฉลี่ยเท่ากับ 84.35/82.95 และมีความสามารถในการอ่านหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภา ช่วยแก้ว (2557) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค KWLH PLUS พบว่านักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้นกว่าก่อนเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.33/83.92 และความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิจัยพบว่า พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เทคนิค KWLH Plus ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 3 ด้านคือในขั้นที่ 1 ขั้น K โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.72) ขั้นที่ 6 คือขั้น H โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.60) และขั้นที่ 4 คือขั้น Plus โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.55) ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่า นักเรียนยังมีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจับใจความ ภาษาอังกฤษอย่างเป็นขั้นตอนที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน นักเรียนสามารถทำความเข้าใจได้ นักเรียนจึงมีกรอบความคิดที่เป็นลำดับอย่างต่อเนื่อง ไม่เกิดความสับสน นอกจากนี้นักเรียนยังได้ฝึกการตั้งคำถามและตอบคำถามด้วยตัวเอง นักเรียนจึงมีจุดมุ่งหมายในการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพสร มีปิ่น (2539) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ KWL Plus กับการสอนอ่านตามคู่มือ พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจ และกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในสิ่งที่ตัวเองอย่างรู้ให้ได้ และได้มาซึ่งคำตอบที่สงสัยเนื่องจากทราบขั้นตอนและวิธีการอ่านอย่างชัดเจน นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้นักเรียน

ปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างเป็นระบบ ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างถูกต้อง และเข้าใจได้อย่างง่ายดาย มีการกระตุ้นและถามนักเรียนให้เกิดการระดมสมองค้นหาความรู้ที่เป็นพื้นฐานเดิมของนักเรียน แล้วประมวลความรู้จากข้อมูลที่ได้รับมาคาดเดาเหตุการณ์จากเรียนที่อ่าน ทำให้ผู้เรียนที่ความสนใจที่จะติดตามเรื่องที่อ่านต่อไป จากนั้นเกิดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับเรื่องที่ได้อ่านใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคะนิงตัน ม่วงสี (2553) ทำการวิจัยเรื่องความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยวิธี KWL Plus พบว่า เทคนิค KWL Plus สามารถนำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอ่านอย่างกระตือรือร้น เป็นการอ่านที่ฝึกการถามตนเองและการใช้ความคิดในเรื่องที่อ่านเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus ผู้สอนควรจัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถคละกันภายในกลุ่ม แยกเป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อให้ให้นักเรียนที่มีความแตกต่างได้ทำงานร่วมกัน
2. ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWLH Plus ในขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นที่ 1 ขั้น K จะเห็นว่านักเรียนมีการแสดงออกถึงความรู้เดิมที่แตกต่างกันตามความสามารถ ควรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเลือกประเภทบทอ่านสำหรับใช้ฝึกการอ่านจับใจความอื่น ๆ เช่น ข่าว เพลง การ์ตูน เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยโดยใช้เทคนิค KWLH Plus ไปใช้เพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น เช่น การฟังอย่างมีวิจารณญาณ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริสุตา ทองเฉลิม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.กชกร ธิปัตติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความกรุณา คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ การเอาใจใส่ และเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดี จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คุณครูประสาท ไชยจันทร์ คุณครูสุภาพร ปัตตา คุณครูวรรณพร ศรีภาค คุณครูศรित्रิร เขียนวงศ์ ศึกษานิเทศก์ ศิริลักษณ์ โสมรักษ์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรณิการ์ ผิวอ่อนดี. “การสอนภาษาอังกฤษยุคใหม่ไม่ยากอย่างที่คิด,” ทางวิชาการเทคโนโลยีทับแก้ว. 5, 7 (กันยายน-ตุลาคม 2545): 156-164
- ไกรสร ชายฮวด. การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ KWL Plus. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- คะนิงตัน ม่วงสี. ความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยวิธี KWL PLUS. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553.

- ทิพสร มีปิ่น. การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ KWL Plus กับการสอนอ่านตามคู่มือ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539
- มานะ ศรีวิค้ำ. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWLH Plus ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- วิชาการ, กรม. กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว, 2546.
- วัชรรา เล่าเรียนดี. เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2547.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่: แสงศิลป์, 2544.
- เสาวภา ช่วยแก้ว. การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิค KWLH PLUS. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2557.
- อนงค์นาฏ เวชกิจ. ผลการสอนแบบ เค ดับบลิว แอลพลัส ที่มีต่อการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547.
- Fengjuan, Z. "The Integration of the Know-Want-Learn (KWL) Strategy into English Language Teaching for Non-English Majors," *Chinese Journal of Applied Linguistics (Bimontly)*. 33, 4 (June 2010): 77-86.
- Yussof, Yusfarina M. *Enhancing Reading Comprehension through Cognitive and Graphic Strategies: A Constructivism Approach*. Master's Thesis Department of Educational Studies at University Putra Malaysia, 2012.

การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Development of English Writing Skills
by Using a B-SLIM Model for the Fourth Grade Students

ปิยะภรณ์ พิชิตชัย สิริสุดา ทองเฉลิม และกชกร ธิปัตดี

Piyaporn Pichitchai, Sirisuda Thongchaleram, and Goachagorn Thipatdee

สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Master of Education Degree in Curriculum and Instructional Development

Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: piyaporn.pg62@ubru.ac.th

Received: August 6, 2022; Revised: October 12, 2022; Accepted: October 16, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาทักษะการเขียนและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียน โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนภาษาอังกฤษก่อนเรียน กับหลังเรียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง และโรงเรียนบ้านนาขามดอนตู อำเภอม่วงสามสิบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model แผนจัดการเรียนรู้ และ แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 87.57/82.11
2. นักเรียนมีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค B-SLIM มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ B-SLIM Model

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the students' writing skills and to find the efficiency of the exercises for practice writing skills based on the efficiency criteria of 80/80, 2) to compare the students' writing skills before and after learning by a B-SLIM model. The samples used in the research were 30 students studying in the fourth grade in the second semester in the academic year of 2020 at Ban Sangming School and Ban Nakhamdonteaw School under Ubon Ratchathani Primary Educational Area Office 1. They were randomized by cluster sampling. The research instruments were exercises for practicing writing skills by using a B-SLIM model, a learning management plan, and a test used to evaluate the English writing skills. The statistics used to analyze data were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows.

1. The exercises for practicing writing skills by using a B-SLIM model had the efficiency of the process and the efficiency of the outcomes at 87.57/82.11.
2. The students had the learning achievement of the English writing skills by using a B-SLIM model after learning higher than before learning with the statistical significance at the level of .01.

Keywords: English writing skills, A B-SLIM Model

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) โดยเฉพาะภาษาอังกฤษถือเป็นภาษา กลางที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างประชากรในประเทศต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการเรียนรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสารระดับที่กว้างขึ้น นอกจากนี้ทางกระทรวง ศึกษาธิการของประเทศไทย ยังได้ส่งเสริมให้นักเรียนเริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับอนุบาล เพื่อเตรียมความพร้อม และให้ตัวนักเรียนได้มีความคุ้นเคยกับภาษาอังกฤษดีขึ้น เมื่อเข้าเรียนในระดับสูง จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้นนี้จึงเป็นผล ให้ภาษาอังกฤษเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ทำให้สามารถเข้าเรียนในสถาบัน และมหาวิทยาลัย ต่าง ๆ ได้หลายที่ทั่วโลก อีกทั้งยังมีโอกาสที่จะได้รับการตอบรับเข้าศึกษา และยังมีโอกาสได้รับทุนการศึกษามากกว่าคนปกติ เนื่องจากการสมัครเข้าศึกษาต่อ และสมัครทุนการศึกษา มักจะมีเงื่อนไขระดับการรู้ภาษาอังกฤษเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่เสมอ รวมไปถึงการเรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม การแต่งกาย การแสดง ศิลปะ เศรษฐกิจ การเมือง และระบอบ การปกครองของชาวต่างชาติได้ดียิ่งขึ้น (Festallor Education, 2563)

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) ได้ประกาศผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดัชนีพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2562 ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยโอเน็ต ป.6 วิชา ภาษาอังกฤษ มีผู้เข้าสอบ 692,708 คน มีคะแนนเฉลี่ย 34.42 ทั้งนี้ในส่วนของค่า คะแนนเฉลี่ยโอเน็ตในปีการศึกษา 2562 ระดับป.6 วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีการศึกษา 2561 และสุดศิริ ศิริคุณ (2543) พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับต่ำมาก และนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา ในการใช้คำศัพท์ สำนวน โครงสร้าง ไวยากรณ์ และกลไกการเขียน รวมทั้งไม่สามารถรวบรวมความคิดเป็น ข้อความที่สื่อความหมายได้ นักเรียนขาดแรงจูงใจ ส่วนผู้สอนก็หมดกำลังใจในการสอนเช่นกัน และปัญหาเหล่านี้ ยังส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าที่ควร ดังเช่น รายงานผลการเปรียบเทียบ

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ปีการศึกษา 2561 กับ ปีการศึกษา 2562 ของโรงเรียนในหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า คะแนนเฉลี่ยร้อยละใน 4 สาระการเรียนรู้ทุกสังกัดที่มีนักเรียนเข้าสอบ ปีการศึกษา 2562 ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ ปีการศึกษา 2561

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนบ้านนาขามดอนตูว์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 จัดการเรียนการสอนโดยอิงมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (วิชาการโรงเรียนบ้านนาขามดอนตูว์, 2560) ผู้วิจัยในฐานะครู ผู้สอนปฏิบัติงานอยู่พบว่า นักเรียนมีปัญหาทางด้านภาษาอังกฤษในทุกทักษะ โดยเฉพาะทักษะการเขียน ซึ่งนักเรียน ประสบปัญหาด้านการเขียนมากที่สุด เช่น ปัญหาการเขียนคำศัพท์ ไม่ว่าจะเป็นการเขียนตัวอักษรภาษาอังกฤษ ไม่ถูกต้องหรือเขียนตัวอักษรสลับกันบ่อยครั้ง การแต่งประโยคไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และไม่สามารถเขียน หรืออธิบายเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวได้ เห็นได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษด้านอ่านและการ เขียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และจากการรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2560-2562 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีคะแนนดังนี้ ปีการศึกษา 2560 มีคะแนนเฉลี่ย 30.5 ปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ย 31.75 และปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ย 27.27 จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีการศึกษามีผลคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และในปีการศึกษา 2562 นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า ปีการศึกษา 2561 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าปีที่ผ่านมา สอดคล้องกับวิจัย ของเนตรกัญญา พิมพ์สิงห์ (2562) จากการทดสอบ Las (Local Assessment System) การประเมินคุณภาพการ ศึกษาขั้นพื้นฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษาการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาอังกฤษนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสว่างนาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2559 มีระดับคะแนนเฉลี่ย 25.00 และเมื่อวิเคราะห์ถึงคะแนนเฉลี่ยตามสาระการเรียนรู้ นั่นคือภาษาและวัฒนธรรมภาษา กับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลกภาษาเพื่อการสื่อสารภาษาด้วยความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นพบว่านักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสว่างนาดี ปีการศึกษา 2559 มีคะแนนเฉลี่ย 25.00 สอดคล้องกันจากการทดสอบ O-Net ในรายวิชาภาษาอังกฤษโรงเรียนบ้านสว่างนาดี ระดับเขตพื้นที่การศึกษาปีการศึกษา 2560 มีระดับคะแนน เฉลี่ย 33.00 ซึ่งสรุปได้ว่าผลการทดสอบ O-Net ในรายวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับไม่ถึงเกณฑ์ ที่น่าพอใจโดยเฉพาะในสาระภาษาเพื่อการสื่อสารภาษาด้วยความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นที่ได้คะแนนเฉลี่ย น้อยตามลำดับสาเหตุเป็นผลเนื่องมาจากนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคำศัพท์ ความหมาย และประโยคภาษา อังกฤษ นักเรียนเขียนประโยคไม่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ไม่สามารถเรียงลำดับความคิดของตนเองเพื่อเชื่อมโยง การถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียนเพื่อใช้ในการสื่อสารให้ผู้รับสารได้เข้าใจอย่างถูกต้อง

ทักษะการเขียนจึงเป็นทักษะการสื่อสารที่มีบทบาทเพื่อการส่งสารเป็นหลัก มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการ เรียนรู้โดยทั่วไป ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงระดับอุดมศึกษา นักเรียน นักศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนา ความสามารถทางการเขียนจนถึงขั้นที่เรียกว่า มีทักษะในการเขียน อย่างจริงจัง สม่าเสมอและต่อเนื่อง กระบวนการเรียนการสอนผู้เรียนจะได้รับมอบหมายงานอันเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนจากอาจารย์ ผู้สอนในแต่ละรายวิชา ซึ่งล้วนต้องใช้ความรู้ความสามารถในทางการเขียนมากมาย นอกจากนี้แล้วการเขียนยังใช้ เป็นแบบฝึกหัด แบบทดสอบ เพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย การฝึกฝนให้เกิดพัฒนาการด้านการเขียน ได้นั้น ควรมีความรู้ ความเข้าใจตลอดจนความตระหนักถึงความรู้ต่าง ๆ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการเขียนเสียก่อน เพราะจะทำให้การพัฒนาการเขียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อลิสสา วานิชติ และปรีชา หิรัญประดิษฐ์, 2539) จากปัญหาที่พบในโรงเรียนบ้านนาขามดอนตูว์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต1 ผู้วิจัยจึงคิดพัฒนาทักษะด้านการเขียนให้แก่ นักเรียน เพื่อให้สามารถนำภาษาไปใช้ในด้านทักษะด้านการเขียน และสื่อสารในชีวิตประจำวัน จึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการสอนที่สามารถนำมาจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะ

การเขียนให้แก่นักเรียนได้ พบว่าวิธีสอนแบบ B-SLIM Model มีความเหมาะสมที่จะนำมาจัดกิจกรรมการสอนทักษะการเขียนได้ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะด้านการเขียน

B-SLIM Model คือ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนภาษาที่สองตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication Language Teaching-CLT) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้โดยขั้นตอนการสอนแบบ B-SLIM รูปทรงแบบทิวาสวาสต์ (2547) ได้สรุปไว้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวสื่อสารมีกิจกรรมที่หลากหลาย แต่กิจกรรมหนึ่งที่น่าสนใจ คือการสอนภาษาที่สองของ Bilash's Second Language Instructional Model หรือ B-SLIM Model. ประกอบไปด้วย 5 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผนและการเตรียม ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจตัวป้อนหรือข้อความรู้ใหม่ ขั้นที่ 3 ขั้นกิจกรรมเพื่อความเข้าใจและฝึกทักษะ ขั้นที่ 4 ขั้นผล และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล โดยมีงานวิจัยสนับสนุน เช่น งานวิจัยของสุจิโรจน์ ชมพูนัน (2562) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ยในรายวิชา ภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำกว่าเกณฑ์ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในรายวิชานี้จึงได้หาวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และทัศนคติต่าง ๆ ของ นักเรียนเพื่อให้ผลการเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงมากกว่าในปีการศึกษาที่ผ่านมา ดังนั้นจึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้ B-SLIM Model เนื่องจากการศึกษาจากแหล่งอ้างอิงที่ผ่านมามีความน่าเชื่อถือ และมีความเป็นไปได้ที่จะ สามารถเพิ่มทักษะทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาโคก อำเภอเมือง จังหวัดเลย และงานวิจัยของบรรลุ แตนดงยิ่ง (2555) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ B-SLIM Model พบว่า ความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ B-SLIM Model หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และนักเรียนมีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนภาษาอังกฤษจึงศึกษาวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเขียนภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เพิ่มพูนความรู้และความสามารถพื้นฐานทางภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อลดปัญหาเกี่ยวกับการเขียนภาษาอังกฤษและช่วยพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น อันส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การสื่อสารภาษาอังกฤษ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการเขียน และหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการเขียนภาษาอังกฤษก่อนเรียน กับ หลังเรียน โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายหนองเมืองคู่มือใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 1 จำนวน 9 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านสร้างมิ่ง จำนวน 23 คน โรงเรียนบ้านนาขามตอนตัว จำนวน 7 คน รวมจำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้นคือ แบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model
2. ตัวแปรตามคือ ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยตามกรอบมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 Unit 1: Recreation and Free Time ซึ่งประกอบไปด้วย เรื่อง Interesting Activities, Free Time Activities, Exciting Sports, Sports and Games, TV Programs และ Happy Trip.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ชุด
2. แบบทดสอบวัดทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบคุณภาพในด้านความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อหาค่า IOC ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 ซึ่งแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ข้อสอบ มีความยากง่าย (p) ระหว่าง .44 - .59 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .23 - .95 โดยมีความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการด้วยตนเองกับตัวอย่างซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 30 ข้อ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและวิเคราะห์หาคุณภาพแล้ว บันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน
2. ดำเนินการทดลอง ผู้วิจัยได้ค้นคว้าทดลองการสอนการเขียนภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยในแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model ที่ประกอบไปด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ได้จัดทำขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 12 ชั่วโมง
3. หลังการทดลองใช้แบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แล้ว ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน (Post-test) เพื่อทดสอบทักษะในการเขียนภาษาอังกฤษของกลุ่มเป้าหมาย หลังจากผ่านการเรียนมาแล้ว
4. นำผลการทดสอบไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียน โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การหาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียน โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	ร้อยละ	E1/ E2
คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบระหว่างเรียน	180	157.63	10.14	87.57	87.57/82.11
คะแนนทักษะการเขียนภาษาอังกฤษจากการทดสอบหลังเรียน	30	24.63	2.46	82.11	

จากตารางที่ 1 พบว่า การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยจากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model 6 ชุด มีค่าเท่ากับ 157.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 10.14 ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 87.57 ค่าเฉลี่ยความสามารถในทักษะการเขียนจากการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model เท่ากับ 24.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.46 ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 82.11 ดังนั้นแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $E_1 / E_2 = 87.57/82.11$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. เปรียบเทียบ ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ผลดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบทักษะการเขียนภาษาอังกฤษก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ t-test แบบ Dependent Samples

การเปรียบเทียบทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ	n	$\bar{X}$	S	t	P
ก่อนเรียน	30	13.43	3.33	25.58	.00
หลังเรียน	30	24.63	2.46		

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 13.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.33 และค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 24.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.46 ดังนั้นสรุปว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยทักษะการเขียนภาษาอังกฤษหลังการใช้แบบทดสอบการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สูงกว่าก่อนการใช้แบบทดสอบการเขียน โดยใช้เทคนิค B-SLIM Model อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนมีทักษะการเขียนอยู่ในระดับดี โดยมีคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเฉลี่ย 24.63 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.11 และมีคะแนนแบบฝึกทักษะระหว่างเรียนเฉลี่ย 157.63 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 87.57 แบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เท่ากับ 87.57/82.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. นักเรียนมีทักษะการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model หลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.57/82.11 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และคะแนนหลังทำแบบทดสอบการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model สูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เห็นได้ว่าแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model นี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเหมาะสมแก่ การนำไปใช้ฝึกทักษะทางภาษา ในด้านการเขียนภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model มีการเรียงเนื้อหาจากง่ายไปหายากเพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกเขียนตามลำดับขั้นตอน มีคำชี้แจงที่เข้าใจง่าย และชัดเจน การทำแบบฝึกทักษะแต่ละครั้งมีความเหมาะสมกับเวลา โดยมีครูคอยให้คำแนะนำในการทำแบบฝึกทักษะ ในแต่ละครั้ง นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เมื่อจบบทเรียน อีกทั้งนักเรียนยังสามารถศึกษาด้วยตนเอง ได้ ซึ่งสอดคล้องกับถวัลย์ มาศจรัส (2562) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้ แบบฝึกทักษะเป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม มีความหลากหลาย และพัฒนาทักษะ กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ สามารถนำผู้เรียนสู่การสรุปความคิดรวบยอด และหลักการสำคัญของสาระการเรียนรู้ รวมทั้งทำให้ผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจในบทเรียนด้วยตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี ของบุญนำ เกษี (2556) ได้กล่าวไว้ ดังนี้ แบบฝึกทักษะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเองจนเกิดความรู้ความเข้าใจ เพิ่มขึ้น โดยกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในแบบฝึกนั้นจะครอบคลุมเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว ทำให้นักเรียนมีความรู้ และทักษะ มากขึ้นและทำให้ผู้เรียนมองเห็นความก้าวหน้าจากผลการเรียนรู้ของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรกัญญา พิมพ์สิงห์ (2562) เรื่องการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยกิจกรรมตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งหมดมีคะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาอังกฤษคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ความรู้เฉลี่ยของนักเรียน ทั้งหมดที่กำหนดไว้ร้อยละ 80 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษโดยในระดับ มาก ช่วยทำให้นักเรียนทำแบบทดสอบได้ดีขึ้น โดยทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนช่วยให้ นักเรียนรู้จักเชื่อมโยงและสรุปความเนื้อหาได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเรือน จันทโรต (2546) เรื่องการพัฒนา แบบฝึกเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1.การให้แบบฝึกที่มีภาพประกอบที่สวยงาม น่าสนใจ สามารถช่วยสื่อความเข้าใจในการเขียนภาษาอังกฤษให้ง่ายขึ้น 2.แบบฝึกที่ประกอบด้วย คำนำ คำอธิบายการใช้แบบฝึก ชื่อแบบฝึก จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ กิจกรรมการเรียน การสอน แบบทดสอบ ซึ่งส่วนประสิทธิภาพของแบบฝึกมีค่า 81.83/82.28 3. การทดลองใช้แบบฝึกทั้ง 8 บท พบว่านักเรียนมีความสนใจและตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี เนื่องจากแบบฝึกช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสนุกสนานกับการเรียน 4. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน และมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึก

2. การเปรียบเทียบทักษะทางการเขียนภาษาอังกฤษก่อนทำแบบทดสอบการเขียน และหลังทำแบบทดสอบการเขียนโดยใช้เทคนิค B- SLIM Model ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค B- SLIM Model มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุบผชาติ นิมิตรเดชวงศ์ (2560) เรื่องการใช้แผนผังความคิด (Mind Map) พัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนของการทดสอบการเขียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับตนเองหัวข้อ “I am...” หลังได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแผนผังความคิด สูงกว่าก่อนที่จะได้รับการสอน โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนความก้าวหน้าคิดเป็นร้อยละ 82.00 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ทักษะการเขียนของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้รับการสอน โดยใช้แผนผังความคิด แตกต่างกัน โดยมีคะแนนหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะแบบฝึกการเขียนแผนผังความคิด เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้ให้นักเรียนสนใจบทเรียน เกิดการเรียนรู้และเข้าใจบทเรียนได้เร็ว มีรูปแบบการนำเสนอที่สร้างสรรค์ โดยการใช้ภาพ สี เส้น ในการสื่อความหมายด้วยข้อความและรูปภาพอย่างสร้างสรรค์ ช่วยพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนให้ดีขึ้น

จากผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนโดยใช้เทคนิค B-SLIM Model กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ในการส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนให้สูงขึ้น ครูผู้สอนควรมีส่วนสำคัญในการคิดหารูปแบบและวิธีการในการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนการสอน และเตรียมเนื้อหาการสอนเป็นอย่างดี ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน จากผลการพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษโดยใช้เทคนิค B- SLIM Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงหลักการ และวิธีการแก้ปัญหาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ และผลจากการพัฒนาการเรียนรู้ในครั้งนี้ทำให้นักเรียนมีทักษะในการเขียนภาษาอังกฤษได้ถูกต้องมากขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและยังเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนได้นำไปปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการเขียนช่วยทำให้ทักษะการเขียนของนักเรียนสูงขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนควรนำวิธีการนี้ไปปรับใช้ร่วมกับการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น แบบฝึกทักษะการอ่าน โดยใช้เทคนิค B-SLIM
2. เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้สามารถเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ในระดับชั้นอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกทักษะการเขียน กับระดับชั้นต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สามารถนำไปใช้ได้กับทุกระดับชั้น
2. ควรพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียน เพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ครอบคลุมทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียนใน เพื่อนำไปใช้ในในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

เอกสารอ้างอิง

- ถวัลย์ มาตจรัส. **คู่มือความคิดสร้างสรรค์ในการจัดทำนวัตกรรมการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ชารอักษร, 2548.
- ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.), สถาบัน. **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน ระดับชั้น ป.6 ปีการศึกษา 2562**. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ, 2562.
- ฐปทอง กว่างสวาสดี. **สัมมนาหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ**. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2547.
- เนตรกัญญา พิมพ์สิงห์. **การพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วย กิจกรรมตามแนวคิดการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารร่วมกับแบบฝึกทักษะ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2562.
- บุญนำ เกษี. **รายงานผลการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องระบบสมการเชิงเส้น. ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชลกันยานุกูล จังหวัดชลบุรี**. ชลบุรี: โรงเรียนชลกันยานุกูล, 2556.
- บุญเรือน จันทร์โต. **การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2546.
- บุบผชาติ นิมิตรเดววงศ์. **การใช้แผนผังความคิด (Mind Map) พัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. กรุงเทพฯ: การวิจัยชั้นเรียนสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์, 2560.
- บรรลุ แดนดงยิ่ง. **การพัฒนาความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้ B-SLIM model**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2555.
- วิชาการโรงเรียนบ้านนาขามดอนตู. **ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2562**. โรงเรียนบ้านนาขามดอนตู, 2562.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551.
- . **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- สุจิโรจน์ ชมพูนุ. “การใช้ B-SLIM Model เพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาโคก จังหวัดเลย,” **ศรีล้านช้างปริทรรศน์ มหาวิทยาลัย มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง**. 5, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2562): 19-27.
- สุดศิริ ศิริคุณ. **การใช้กลวิธีการเรียนแบบร่วมมือด้วยโปรแกรม CIRC เพื่อพัฒนา ความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2543.
- อลิสรา วานิชดี และปรีชา หิรัญประดิษฐ์. **เอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539.
- Festallor Education. **ความสำคัญของภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ**. (ออนไลน์) 2563 อ้างเมื่อ 25 กันยายน 2563. จาก: <https://www.festallor-edu.com/post/why-english-is-important>.

รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุ
กลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) ในเขตรับผิดชอบ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ
ตำบลบ้านทุ่งบอน อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี

A model for Enhancing Self-Management Skills to Prevent the Acute Ischemic Stroke
of the Elderly People at Risk of the Stroke in the Areas Responsible by Ban Thung Bon
Sub-District Health Promoting Hospital, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani
Province

รัชณี ขุมเงิน

Rachanee Khumngen

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งบอน

Thung Bon Health Promoting Hospital

E-mail : rachaneekhum@gmail.com

Received: October 8, 2022; Revised: October 17, 2022; Accepted: October 19, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) ในเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งบอน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง จำนวน 40 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือนกันยายน 2564 ถึง เดือนสิงหาคม 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบที และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครดูแลผู้ป่วย และผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง 2) การพัฒนาสื่อสุขศึกษาการ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัย 3) การให้ความรู้และประเมินความรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ 4) การฝึกปฏิบัติการนำการ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัยไปใช้ 5) การติดตามเยี่ยมบ้าน และ 6) การคืนข้อมูลสู่ชุมชนและถอดบทเรียน

2. หลังการใช้รูปแบบ ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง มีความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน การรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง เพิ่มขึ้นกว่าก่อน การใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเพิ่มการตระหนักถึงความสำคัญของโรค และการเรียกใช้บริการหมายเลขฉุกเฉินอย่างทันท่วงที

คำสำคัญ: ทักษะการจัดการตนเอง ภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง

Abstract

The objective of the research was to develop a model for enhancing self-management skills to prevent the acute ischemic stroke of the elderly people at risk of the stroke in the areas responsible by Ban Thung Bon Sub-District Health Promoting Hospital. The samples were 40 elderly people at risk of the stroke. They were randomized by simple sampling. The research was conducted from September 2021 to August 2022. The research instruments were a questionnaire and the records of the group discussion. The data were analyzed by using descriptive statistics, t-test, and content analysis.

The research findings were as follows.

1. The model for enhancing self-management skills to prevent the acute ischemic stroke of the elderly people at risk of the stroke consisted of 6 activities: 1) developing the potential of the volunteers taking care of the patients and the elderly people at risk of the stroke, 2) developing health education media and warning sign cards, educating, and evaluating knowledge based on the health belief patterns, 4) practicing to use warning communication cards, 5) following up by visiting patients at home, and 6) returning the data to the communities and reviewing lessons.

2. After using the model, the elderly people at risk of the stroke had knowledge about the acute ischemic stroke and the prevention of the acute ischemic stroke, precepted the health belief patterns of the stroke, and had the self-management skills to prevent the acute ischemic stroke and the stroke more than before using the model with the statistical significance. They were satisfied by using the model at the highest level. They could increase the realization of the importance of the stroke and use the emergency call immediately.

Keywords: Self-Management Skills, Acute Ischemia Stroke, Elderly People at Risk of the Stroke

บทนำ

โรคหลอดเลือดสมอง (Cerebrovascular Disease, Stroke) เป็นภัยร้ายที่กำลังคุกคามประชากรทั่วโลก เป็นกลุ่มอาการที่เซลล์สมองตายจากการขาดเลือดไปเลี้ยงทำให้สมองบริเวณนั้นมีความผิดปกติ (สมศักดิ์ เทียมเก่า, 2562) องค์การอนามัยโลกรายงานโรคหลอดเลือดสมองทั่วโลกมีจำนวน 17 ล้านคน เสียชีวิต 6.5 ล้านคน และเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 2 (World Stroke Organization, 2019) ประเทศไทย พ.ศ. 2559-2562 พบผู้ป่วยจากโรคหลอดเลือดสมองในอัตรา 399.28, 423.27, 471.72 และ 487.56 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ โดยพบอัตราการตาย เท่ากับ 45.62, 46.48, 42.94 และ 48.80 ต่อประชากรแสนคน ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (กรมควบคุมโรค, 2562) นอกจากนี้โรคหลอดเลือดสมองยังส่งผลทำให้เกิดความพิการสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่รอดชีวิตเป็นผลทำให้ต้องได้รับการพึ่งพาจากผู้ดูแล ปัจจัยด้านเวลาเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างมากของการรักษา ควรมาถึงโรงพยาบาลโดยเร็วที่สุดเนื่องจากยิ่งรักษาเร็วยิ่งได้ผลดี กล่าวคือผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาเร็วภายใน 90 นาทีแรกหลังเกิดอาการจะมีโอกาสหายเป็นปกติถึง 3 เท่า ของกลุ่มที่ไม่ได้รับการรักษา ยิ่งรักษาเร็วจะมีโอกาสหายมาก ผลแทรกซ้อนต่ำ ความพิการน้อยลง (ศูนย์โรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลศิริราช, 2561) จากผลการเก็บรวบรวมสถิติของผู้ป่วยที่มาเข้ารับการรักษาของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เอง พบว่า ระยะเวลาเฉลี่ย

ของ Onset to Door Time ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2561 เฉลี่ยอยู่ที่ 480 นาที 425 นาที และ 340 นาที ตามลำดับ ซึ่งมาไม่ทันในระยะเวลาที่สามารถให้ยาละลายลิ่มเลือดได้ คือภายใน 90 นาทีแรกหลังเกิดอาการ โดยคิดเป็นร้อยละ 50 ของ ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาทั้งหมด เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องปัจจัยเสี่ยง (Risk Factors) และอาการเตือน (Warning Sign) ของโรคหลอดเลือดสมองอยู่มาก (อังคณา บุญศรี และสุกัญญา ทองบุผา, 2563) ดังนั้น การมีความรู้และทักษะการจัดการตนเองจะทำให้ผู้ป่วยได้รับการรักษา อย่างทันทั่วทั้งที่

ทักษะการจัดการตนเองที่สำคัญคือการประเมินอาการของโรคหลอดเลือดสมองแบบรวดเร็ว (Fast Stroke) ได้ดังนี้ กล้ามเนื้อใบหน้าอ่อนแรงทำให้เกิดอาการใบหน้าเบี้ยว ปากเบี้ยว น้ำลายไหลออกจากมุมปากข้างที่ตก (Face) อาการแขน ขาอ่อนแรงซีกใดซีกหนึ่ง (Arm) อาการพูดลำบากพูดไม่ชัดและนึกคำพูดไม่ออก (Speak) และระยะเวลา (Time) เมื่อเกิดอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมองชนิดขาดเลือดเฉียบพลัน ควรให้รีบนำตัวผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล โดยด่วนและต้องได้รับการรักษาภายใน 4.5 ชั่วโมง เพื่อจะได้ช่วยรักษาชีวิตหรือฟื้นฟูให้กลับมาเป็นปกติได้ทันทั่วทั้งที่ การจัดการตนเองเป็นหัวใจสำคัญของการควบคุมและการดูแลโรคหลอดเลือดสมอง หากผู้ป่วยมีพฤติกรรมสุขภาพ ที่ดีและมีความสามารถในการจัดการกับภาวะสุขภาพที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลโดยตรงต่อการฟื้นฟูสภาพการลดการกลับ เป็นซ้ำของโรคหลอดเลือดสมอง (วิไลเลิศ คำตัน, 2562)

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) บ้านทุ่งบอน มีผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ระหว่างปี 2561 -2564 จำนวน 9, 7, 14 และ 26 ราย ตามลำดับ โรคหัวใจและหลอดเลือด (Coronary) ระหว่างปี 2561-2564 จำนวน 9, 27, 14, และ 19 ราย ตามลำดับ การดำเนินงานคลินิกโรคเรื้อรัง รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ที่ผ่านมาเป็น การให้บริการ ในสถานบริการ ตรวจ ประเมินอาการ ให้ยา/คำแนะนำ และติดตามเยี่ยมบ้าน แต่ยังพบผู้ป่วยที่การดำเนินโรคไม่ดี และมีอาการแทรกซ้อนจากโรคอย่างต่อเนื่อง จากการประเมินในคลินิกบริการและการติดตามเยี่ยมบ้านปัญหาสำคัญ ที่พบคือ ผู้ป่วยมีพฤติกรรมดูแลตนเองเพื่อควบคุมโรคยังไม่ถูกต้องเหมาะสม และจากการศึกษา นำร่อง (Pilot Study) โดยการสุ่มสัมภาษณ์ กลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ที่มารับบริการที่คลินิกโรคเรื้อรัง รพ.สต. บ้านทุ่งบอน ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2564 จำนวน 20 คน พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 80) มีปัญหาด้านสายตาและการได้ยิน จำนวน 8 คน (ร้อยละ 40) มีความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการดูแลตนเอง ในประเด็นการสังเกตอาการผิดปกติ และการปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 40) พฤติกรรมการดูแลตนเองไม่เหมาะสม จำนวน 9 คน (ร้อยละ 45) เมื่อสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้ป่วย บางคนไม่เข้าใจคำแนะนำ เจ้าหน้าที่พูดเสียงเบา เอกสารคำแนะนำไม่ชัดเจน ตัวหนังสือเล็ก บางคนไม่เข้าใจภาษา ส่วนใหญ่ต้องการเอกสารคำแนะนำที่สามารถนำเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติตามได้

จากแนวคิดแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Belief Model) การที่บุคคลจะปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน โรคได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อของบุคคลที่เชื่อว่าปฏิบัติแล้วจะเกิดผลดีกับตนเอง มีการรับรู้ ว่าตนเองมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิด โรคสูงมากน้อยเพียงใด หรือรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของโรค ซึ่งการรับรู้โอกาสเสี่ยง ต่อการเกิดโรคและการรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรค จะส่งผลให้บุคคลเกิดความเกรงกลัวต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคนั้น และเริ่มมีการรับรู้เกี่ยวกับประโยชน์ของการปฏิบัติในการลดโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค หากบุคคลรับรู้ถึงประโยชน์ ในด้านการรักษาและการปฏิบัติตนว่ามีมากกว่า (Stretcher and Rosenstock, 1997) ดังนั้น หากผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยง โรคหลอดเลือดสมองกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองมีความเชื่อด้านสุขภาพที่ดี ก็มีโอกาสมที่จะมีพฤติกรรมป้องกันโรค หลอดเลือด นอกจากนั้นจากแนวคิดทฤษฎีความสามารถของตนเอง (Self-efficacy Theory) ซึ่งจะช่วยให้บุคคล สามารถบรรลุในพฤติกรรมที่คาดหวังได้ผ่านแรงจูงใจการรับรู้ และกระบวนการตัดสินใจ มีการดูแลตนเองตามทฤษฎี ของโอเร็ม (Self Care Theory) ที่ว่า “การดูแลตนเองเป็นการปฏิบัติ กิจกรรมที่บุคคลริเริ่มและกระทำเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่ตนเองในการดำรงไว้ซึ่งชีวิต มีสุขภาพ และความเป็นอยู่ที่ดี” (Orem, Taylor and Renpenning, 2001)

ร่วมกับการกำกับตนเอง (Self-regulation) เพื่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติ แต่หากบุคคลไม่สามารถดูแลตนเองได้ ย่อมต้องการความช่วยเหลือจากบุคคล ดังเช่น กลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และแบบแผนการดำเนินชีวิตได้ จึงต้องได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองด้วยวิธีการทำให้ การชี้แนะ การสอน การสนับสนุน และส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพที่ดีตามแนวคิดแรงสนับสนุนทางสังคม (Social Support) ผู้ที่มีแรงสนับสนุนทางสังคมจะมีพฤติกรรมการป้องกันโรค และส่งเสริมสุขภาพดีกว่าผู้ที่มีแรงสนับสนุนทางสังคมน้อย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเอง เพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบลบ้านทุ่งบอน โดยประยุกต์ทฤษฎีความสามารถของตนเอง ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม แนวคิดการกำกับตนเอง ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน ของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามกรอบแนวคิดของ Stephen Kemmis และ McTaggart (1992) ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้คือ 1) ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) 2) ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) 3) ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และ 4) ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflection) โดยประยุกต์ทฤษฎีความสามารถของตนเอง ทฤษฎีการดูแลตนเองของโอเร็ม แนวคิดการกำกับตนเอง ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากร

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้าน ทุ่งบอน ตำบล บุ่งหวาย อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 851 คน
ตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะการเก็บรวบรวมข้อมูล และวัตถุประสงค์การวิจัย 2 กลุ่ม ดังนี้

1. ตัวอย่างที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเอง เพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ได้แก่ กลุ่มบุคลากรสาธารณสุข และอาสาสมัครดูแลผู้ป่วยในชุมชน/ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ผู้ดูแลผู้ป่วยในชุมชน จำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling) ประกอบด้วย กลุ่มบุคลากรสาธารณสุข 5 คน คือ แพทย์ เภสัชกร พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข และ อาสาสมัครดูแลผู้ป่วยในชุมชน/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน/ผู้ดูแลผู้ป่วย 15 คน

2. ตัวอย่างในประเมินผลรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ได้แก่ กลุ่มเสี่ยงโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันและสมองขาดเลือดแบบเฉียบพลัน ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน จำนวน 40 คน 2.1 เกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิจัย (Inclusion criteria) 1) ประชาชนกลุ่มเสี่ยงที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่ขึ้นทะเบียนรักษาด้วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และไขมันสูง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ที่มีผลการประเมิน CV risk score ความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงมาก 30 <40% หรือระดับ 4 (หมายถึงโอกาสเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดสูงมาก) และ CV risk score ความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงอันตราย >40% หรือระดับ 5 (หมายถึงโอกาสเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือดสูงอันตราย) 2) มีความยินดีและสามารถ เข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอด 2.2 เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมวิจัย (Exclusion criteria) ได้แก่ 1) ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดโครงการวิจัย 2) ย้ายออกจากพื้นที่ทำการวิจัย 3) ขอลถอนตัวจากโครงการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 2. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม 5 ส่วน คือ 1) คุณลักษณะส่วนบุคคล ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง 2) แบบทดสอบความรู้เรื่อง กล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด เป็นแบบเลือกตอบ 2 ตัวเลือก คือ ใช่ ไม่ใช่ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน การแปลความหมายระดับความรู้ แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ (วรพจน์ พรหมสัถยพรต, 2544) ความรู้ในระดับสูง (คะแนนร้อยละ 80-100) ปานกลาง (คะแนนร้อยละ 60-79) ระดับต่ำ (คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 60) 3) แบบสอบถามการรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด การแปลความหมายใช้เกณฑ์ ดังนี้ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2555) การกำหนดช่วงคะแนนและแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ การรับรู้มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00) มาก (ค่าเฉลี่ย 3.51 -4.50) ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50) น้อย (ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50) และ น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50) 4) แบบสอบถามทักษะการจัดการตนเอง ลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ตัวเลือก คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติบางครั้ง และไม่ปฏิบัติ พิจารณาตามเกณฑ์ของ Daniel (1995) แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้ ทักษะการจัดการตนเองระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.74) ปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 1.75-2.49) มาก (คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.24) มากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 3.25-4.00) 5) แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบฯ แบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แปลความหมายใช้เกณฑ์ ดังนี้ พึงพอใจต่อรูปแบบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00) มาก (ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50) ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50) น้อย (ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50) และ น้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50) ที่ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Consistency) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่ รพ.สต.บ้านก้อ จำนวน 30 คน แบบทดสอบความรู้เรื่องโรค Stroke โดยหาค่า KR-20 ของ Kuder-Richardson มีค่า KR-20 เท่ากับ 0.82 แบบสอบถามการรับรู้ พฤติกรรมการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง และความพึงพอใจต่อรูปแบบ หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีการ Cronbach Alpha's coefficient มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86, 0.82 และ 0.88 ตามลำดับ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามกรอบแนวคิดของ Kemmis และ Taggart (1992) ดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้ววางแผน 1) วิเคราะห์บริบท สถานการณ์การดำเนินงานเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง 2) สนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อสร้าง

รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง 3) จัดทำแผนปฏิบัติการตามรูปแบบฯ

2. ขั้นตอนปฏิบัติ ปฏิบัติการตามแผนปฏิบัติการตามรูปแบบฯ ใช้ระยะเวลา 4 สัปดาห์ 1) พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครดูแลผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง 2) พัฒนาสื่อสุขศึกษาการรณรงค์สื่อสารเตือนภัย 3) ให้ความรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรุนแรง การรับรู้ประโยชน์ 4) แจกแผ่นสื่อสารเตือนภัย 5) สาธิตฝึกปฏิบัติการนำการรณรงค์สื่อสารเตือนภัยไปใช้ 6) ติดตามเยี่ยมบ้าน/เยี่ยมทางโทรศัพท์

3. ขั้นตอนสังเกตการณ์ ใช้วิธีการสังเกต การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อติดตามการดำเนินงานขณะที่ดำเนินการวิจัยอยู่ เพื่อทราบปัญหาของการปฏิบัติและกระบวนการแก้ไข

4. ขั้นตอนผลลัพธ์ 1) การคืนข้อมูลสู่ชุมชนและถอดบทเรียน เพื่อเป็นข้อมูลสะท้อนผลการดำเนินงาน 2) สร้างข้อตกลงร่วมกัน 3) ประเมินผลการปฏิบัติ วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ด้วยสถิติเชิงพรรณนา การทดสอบ และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป ตัวอย่างเป็นเพศชาย จำนวน 19 คน (ร้อยละ 47.50) เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน (ร้อยละ 42.50) อายุเฉลี่ย 56 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 23 คน (ร้อยละ 57.50) สถานภาพสมรสแล้วอยู่ด้วยกัน มากที่สุด จำนวน 28 คน (ร้อยละ 70.00) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน 32 คน (ร้อยละ 80.00) รายได้ของครอบครัวเฉลี่ย 8,600 บาทต่อเดือน โรคประจำตัวเป็นโรคความดันโลหิตสูง มากที่สุด จำนวน 21 คน (ร้อยละ 52.50) ระยะเวลาที่ป่วย เฉลี่ย 12.5 ปี ได้รับการรักษาสม่ำเสมอ จำนวน 36 คน (ร้อยละ 90.00)

2. ความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน ก่อนการใช้รูปแบบอยู่ในระดับต่ำมากที่สุด (ร้อยละ 67.50) หลังการใช้รูปแบบ มีความรู้ในระดับปานกลางมากที่สุด (ร้อยละ 72.50) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามระดับความรู้เรื่อง โรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

ระดับความรู้	ก่อนการใช้รูปแบบ		หลังการใช้รูปแบบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สูง	0	0.00	11	27.50
ปานกลาง	13	32.50	29	72.50
ต่ำ	27	67.50	0	0.00

2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมองและการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง พบว่า หลังการใช้รูปแบบฯ ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองมีความรู้เรื่อง

โรคหลอดเลือดสมองและการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t=18.54$, $p\text{-value}<0.001$) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมองและการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

ข้อความ	ก่อนการใช้รูปแบบ		หลังการใช้รูปแบบ		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
ความรู้เรื่อง Stroke และการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน	4.78	2.81	12.22	1.35	18.54	<.001

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง พบว่า หลังการใช้รูปแบบฯ ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองมี การรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.001$) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

ข้อความ	ก่อนการใช้รูปแบบ		หลังการใช้รูปแบบ		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง	3.03	0.37	4.45	0.40	5.28	<.001
2. การรับรู้ความรุนแรงของการเกิดโรคหลอดเลือด	3.18	0.36	4.32	0.45	3.41	<.001
3. การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง	3.43	0.41	4.24	0.43	3.46	<.001
รวม	3.21	0.32	4.34	0.43	5.58	<.001

4. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ พบว่า หลังการพัฒนาแบบฯ ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองมีทักษะการจัดการตนเอง เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}<0.001$)

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

ข้อความ	ก่อนการใช้รูปแบบ		หลังการใช้รูปแบบ		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
ทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง	2.48	2.81	3.26	1.35	7.84	<.001

5. ประเมินการใช้ Warning signs card ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ พบว่า ทำให้ผู้ป่วยและญาติสามารถประเมินอาการผิดปกติได้ ร้อยละ 95 ตั้งสติเรียกให้คนช่วยและโทรแจ้ง 1669 ทันที ร้อยละ 97.50 ให้ข้อมูลว่าเกิดเหตุอะไร บอกสถานที่ เส้นทางที่เกิดเหตุทันทีให้ชัดเจน ชื่อผู้แจ้ง เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ร้อยละ 95.00 แผ่นสื่อสารเตือนภัยสามารถเพิ่มการตระหนักถึงความสำคัญของโรค และการเรียกใช้บริการหมายเลขฉุกเฉินอย่างทันทีทันใด ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินการใช้ Warning signs card ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ

รายการประเมิน	ก่อนการใช้รูปแบบ		หลังการใช้รูปแบบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเมินอาการผิดปกติ	27	67.50	38	95.00
2. ตั้งสติเรียกให้คนช่วยและโทรแจ้ง 1669 ทันที	28	70.00	39	97.50
3. ให้ข้อมูลว่าเกิดเหตุอะไร บอกสถานที่ เส้นทางที่เกิดเหตุทันทีให้ชัดเจน ชื่อผู้แจ้ง เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้	30	75.00	38	95.00

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเพื่อพัฒนารูปแบบฯ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ Warning signs card ควรเพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการเมื่อเกิดอาการผิดปกติเฉียบพลัน/เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ ดังคำกล่าวของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

“ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ส่วนใหญ่มีปัญหาสายตา และการมองเห็น สื่อศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นแผ่นพับ ตัวหนังสือเล็กมาก คนสายตาดียังอ่านไม่ค่อยออก ต้องใช้ความพยายามอย่างสูง น่าจะทำแบบที่ตัวโต อ่านง่าย”

“รูปแบบน่าจะเป็นแผ่นเดียว แต่ลงรายละเอียด เนื้อหาครบถ้วน เอาเฉพาะข้อมูลที่สำคัญและจำเป็น จริง ๆ”

“สำคัญที่สุดน่าจะเป็นเรื่องของอาการผิดปกติเฉียบพลันเพื่อให้ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงได้รับรู้ ตระหนัก และสามารถจัดการเมื่อเกิดอาการเหล่านั้นได้”

“เบอร์โทร หรือช่องทางการติดต่อสถานพยาบาลเมื่อเกิดอาการผิดปกติ ให้ระบุชัดเจน มองแล้วสะดุดตา ทั้งผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยง ญาติ ผู้ดูแล หรือผู้พบเห็น”

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน ของผู้สูงอายุ กลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ตั้งอยู่ที่ตำบลบุ่งหวาย อำเภวารินชำราบ อุบลราชธานี เปิดให้บริการคลินิกโรคเรื้อรังทุกสัปดาห์ มีผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ระหว่างปี 2561 -2564 จำนวน 9, 7, 14 และ 26 ราย ตามลำดับ โรคหัวใจและหลอดเลือด (Coronary) ระหว่างปี 2561-2564 จำนวน 9, 27, 14, และ 19 ราย ตามลำดับ นอกจากนี้ยังว่าโรคความดันโลหิตสูง มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี โดยพบว่าระหว่างปี 25560-2564 มีจำนวนผู้ป่วย 236, 323, 333, 304 และ 372 ราย ตามลำดับ การดำเนินงานคลินิกโรคเรื้อรังที่ผ่านมาเป็นการให้บริการในสถานบริการ ตรวจ ประเมินอาการ ให้ยา/คำแนะนำ และติดตามเยี่ยมบ้าน แต่ยังพบผู้ป่วยที่การดำเนินโรคไม่ดีและมีอาการแทรกซ้อนจากโรคอย่างต่อเนื่อง จากการประเมินในคลินิกบริการและการติดตามเยี่ยมบ้านปัญหาสำคัญที่พบคือ ผู้ป่วยมีพฤติกรรมการดูแลตนเองเพื่อควบคุมโรคยังไม่ถูกต้องเหมาะสม จากสัมภาษณ์ กลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ที่มารับบริการที่คลินิกโรคเรื้อรัง รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2564 จำนวน 20 คน พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 80) มีปัญหาด้านสายตาและการได้ยิน จำนวน 8 คน (ร้อยละ 40) มีความรู้ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการดูแลตนเอง ในประเด็นการสังเกตอาการผิดปกติ และการปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 40) พฤติกรรมการดูแลตนเองไม่เหมาะสม จำนวน 9 คน (ร้อยละ 45) เมื่อสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ผู้ป่วยบางคนไม่เข้าใจคำแนะนำ เจ้าหน้าที่พูดเสียงเบา เอกสารคำแนะนำไม่ชัดเจน ตัวหนังสือเล็ก บางคนไม่เข้าใจภาษา ส่วนใหญ่ต้องการเอกสารคำแนะนำที่สามารถนำเข้าใจง่าย สามารถนำไปปฏิบัติตามได้

2. ผลการพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน ของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง พบว่า กระบวนการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเอง เพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง รพ.สต.บ้าน ทุ่งบอน ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน ของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครดูแลผู้ป่วย และผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาสื่อสุขศึกษาคาร์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัย และการจัดการเมื่อเกิดอาการผิดปกติเฉียบพลัน โดยความร่วมมือของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง และอาสาสมัครดูแลผู้ป่วย

กิจกรรมที่ 3 ให้ความรู้และประเมินความรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ ได้แก่ 1) การรับรู้โอกาสเสี่ยง 2) การรับรู้ความรุนแรง 3) การรับรู้ประโยชน์

กิจกรรมที่ 4 ฝึกปฏิบัติการนำการ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัย ฝึกสังเกตอาการผิดปกติ และการจัดการตนเอง คือ ภาวะโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน FAST F = Face เวลาيلمพบว่ามุมปากข้างหนึ่งตก A = Arms ยกแขน ข้างใดข้างหนึ่งไม่ขึ้น S = Speech มีปัญหาในการพูด พูดติดขัดจนฟังไม่รู้เรื่อง T = Time ต้องได้รับการรักษาภายใน 3 ชั่วโมง รีบโทร 1669 ทันที

กิจกรรมที่ 5 ติดตามเยี่ยมบ้าน/เยี่ยมทางโทรศัพท์โดยอาสาสมัครดูแลผู้ป่วย

กิจกรรมที่ 6 การคืนข้อมูล สุ่มชนและถอดบทเรียน สร้างข้อตกลงร่วมกัน ระหว่างผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง อาสาสมัครดูแลผู้ป่วย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข โดยการสังเกตอาการผิดปกติตามการ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัย และหากเกิดอาการผิดปกติรีบโทร 1669 ทันที

3. การประเมินผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน พบว่า หลังการใช้รูปแบบฯ

ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองมีความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมองและการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน การรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรค หลอดเลือดสมอง เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value<0.001) และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.66, S = 2.31)

4. การใช้การ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัย ทำให้ผู้ป่วยและญาติสามารถประเมินอาการผิดปกติได้ ร้อยละ 95 ตั้งสติเรียกให้คนช่วยและโทรแจ้ง 1669 ทันที ร้อยละ 97.50 ให้ข้อมูลว่าเกิดเหตุอะไร บอกสถานที่ เส้นทางที่เกิดเหตุ ทันทีให้ชัดเจน ชื่อผู้แจ้ง เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ร้อยละ 95.00 แผ่นสื่อสารเตือนภัยสามารถเพิ่มการตระหนักถึงความสำคัญของโรค และการเรียกใช้บริการหมายเลขฉุกเฉินอย่างทันท่วงที

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบ รพ.สต.บ้านทุ่งบอน ประกอบด้วย 6 กิจกรรม คือ 1) การพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครดูแลผู้ป่วยและผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง 2) การพัฒนาสื่อสุขภาพการ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัย 3) ให้ความรู้และประเมินความรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ 4) ฝึกปฏิบัติการนำการ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัยไปใช้ 5) ติดตามเยี่ยมบ้าน 6) การคืนข้อมูล สุ่มชนและถอดบทเรียน ผลการวิจัยครั้งนี้คล้ายกับผลการศึกษาของวีรวัฒน์ จิตจุ (2561) ที่ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรม 1) กลไกการเกิดโรคและความรู้เกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง 2) ความรู้เกี่ยวกับการฟื้นฟูหลังเกิดโรคหลอดเลือดสมอง 3) ความรู้เกี่ยวกับอาหารสำหรับผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 4) เจตคติของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 5) เทคโนโลยีสำหรับผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง 6) การปฐมพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในภาวะวิกฤต แบบสอบถามด้านความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร สอดคล้องกับการศึกษาของอังคณา บุญศรี และสุกัญญา ทองบุผา (2563) ศึกษากระบวนการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรูปแบบ Stroke Digital service พบว่า จากการพัฒนาโปรแกรมในรูปแบบ Stroke Digital Service ในลักษณะของ Application ของการประเมินอาการของโรคหลอดเลือดสมองเมื่อนำมาใช้จริงสามารถนำมาซึ่งการช่วยให้ผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาโรคหลอดเลือดสมองระยะเฉียบพลันได้อย่างแท้จริง อธิบายได้ว่า ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองเป็นการช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดความมุ่งหวังจะนำไปปรับเปลี่ยนตนเองที่บ้านมากขึ้น

2. ผลการประเมินผลการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ในเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งบอน พบว่า หลังการใช้รูปแบบฯ ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง มีความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมองและการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน การรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรคหลอดเลือดสมอง ทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง เพิ่มขึ้นกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value<0.001) อธิบายได้ว่า รูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง ได้มาจากการระดมการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมวิเคราะห์บริบท ร่วมดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ และร่วมสรุปผลทำให้ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงมีความรู้เรื่องโรคหลอดเลือดสมอง และการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน การรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพเกี่ยวกับโรค ทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลัน

และโรคหลอดเลือดสมอง และความพึงพอใจต่อรูปแบบเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิจัยของ Soundy (2014) ได้เน้นความสำคัญของหลักการให้คำแนะนำของผู้ดูแล และผู้วิจัยให้ผู้ป่วยฟื้นฟูสภาพร่างกาย สอดคล้องกับผลการศึกษาของวีรวัฒน์ จิตจุ (2561) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโรงพยาบาลวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะต่อผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีผลทำให้กลุ่มทดลองมีคะแนนด้านความรู้ เจตคติ และทักษะปฏิบัติในด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร การปฐมพยาบาลเบื้องต้น การปฐมพยาบาลในภาวะวิกฤติและการฟื้นฟูสภาพร่างกายหลังการเจ็บป่วยสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการศึกษาของอังคณา บุญศรี และสุกัญญา ทองบุผา (2563) ศึกษากระบวนการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรูปแบบ Stroke Digital Service พบว่า จากการพัฒนาโปรแกรมในรูปแบบ Stroke Digital Service ในลักษณะของ Application ของการประเมินอาการของโรคหลอดเลือดสมองเมื่อนำมาใช้จริงสามารถ นำมาซึ่งการช่วยให้ผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาโรคหลอดเลือดสมองระยะเฉียบพลันได้อย่างแท้จริง สามารถเพิ่มการตระหนักถึงความสำคัญของโรค และการเรียกใช้บริการหมายเลขฉุกเฉินอย่างทันท่วงที

การ์ดแผ่นสื่อสารเตือนภัยที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้สำหรับสังเกตอาการผิดปกติ และการจัดการตนเองจากภาวะโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน ทั้งนี้เนื่องจากพัฒนาขึ้นจากการสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มเสี่ยง ญาติ และผู้ดูแล ผ่านการนำไปใช้จริง และปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น มีเนื้อหาความรู้ การสังเกตอาการผิดปกติ และการจัดการตนเองเมื่อมีภาวะผิดปกติ ทำให้ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง มีความรู้และทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง ดีขึ้น สามารถเพิ่มการตระหนักถึงความสำคัญของโรค และการเรียกใช้บริการหมายเลขฉุกเฉินอย่างทันท่วงทีสอดคล้องกับผลการศึกษาของพัชรินทร์ ชมเมืองมิ่ง (2564) ประสิทธิภาพของการใช้ Warning Signs Card ต่อความรู้สัญญาณเตือน และแนวทางปฏิบัติในการจัดการเมื่อเกิดอาการของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันและสมองขาดเลือดแบบเฉียบพลันของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง ตำบลบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การใช้ Warning Signs Card ช่วยให้ผู้สูงอายุมีความรู้สัญญาณเตือน และมีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นในการจัดการเมื่อเกิดอาการของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันและโรคสมองขาดเลือดเฉียบพลัน สอดคล้องกับการศึกษาผลของโปรแกรมการสื่อสารเตือนภัยต่อความรู้เรื่องโรคหัวใจขาดเลือดและการจัดการอาการของ ลาวลย์ เวทยาวงค์ และคณะ (2560) ที่ศึกษาในประชาชนใน ต.ปากหมาก จ.สุราษฎร์ธานี โดยใช้โปรแกรมสื่อสารเตือนภัย มีการจัดอบรม ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสาธารณะต่าง ๆ การติดป้ายเตือนภัย พบว่าประชาชนในตำบลปากหมากมีความรู้เกี่ยวกับโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดสูงขึ้นกว่าก่อนดำเนินโปรแกรมสื่อสารเตือนภัย

สรุปรูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง (Stroke) ในเขตรับผิดชอบโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านทุ่งบอน มีประสิทธิภาพทำให้ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง มีความรู้และทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรคหลอดเลือดสมอง ดีขึ้น บุคลากรสาธารณสุขควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง เห็นความสำคัญของโรคหลอดเลือดสมอง ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนากิจกรรมของรูปแบบ โดยมีการกำกับติดตามเยี่ยมบ้าน หรือสอบถามทางโทรศัพท์เพื่อกระตุ้นเตือนและเสริมแรงให้กำลังใจในการปฏิบัติพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง

2. ควรส่งเสริมให้ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง เห็นความสำคัญของโรคหลอดเลือดสมอง ส่งเสริมความรู้และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง
3. ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมองโดยเน้นการให้ความรู้ สร้างการรับรู้ตามแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และฝึกปฏิบัติการจัดการตนเองเมื่อเกิดอาการผิดปกติ
4. ควรจัดให้มีกิจกรรมการสื่อสารเกี่ยวกับการป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันและโรค Stroke ที่หลากหลายช่องทาง เช่น การจัดเสียงตามสาย การเปิดช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line, Facebook
5. ควรพัฒนาการดแผ่นสื่อสารเตือนภัย ไปใช้ในการสื่อสารเตือนภัยโรคอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรนำศึกษารูปแบบการเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเองเพื่อป้องกันภาวะสมองขาดเลือดเฉียบพลันของกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง
2. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุกลุ่มเสี่ยงโรคหลอดเลือดสมอง

เอกสารอ้างอิง

- ควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, กรม. (2562). อัตราป่วย-ตายของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง. (ออนไลน์) 2562 (อ้างเมื่อ 16 ตุลาคม 2565). จาก [https:// thaincd.com](https://thaincd.com)
- พัชรินทร์ ชมเมืองมิ่ง. “ประสิทธิผลของการใช้ Warning Signs Card ต่อความรู้สัญญาณเตือนและแนวทางปฏิบัติในการจัดการเมื่อเกิดอาการของโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดเฉียบพลันและสมองขาดเลือดแบบเฉียบพลันของผู้ป่วยกลุ่มเสี่ยง ตำบลบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก,” การแพทย์ฉุกเฉินแห่งประเทศไทย. 1,1 (มกราคม-มิถุนายน 2564): 23-33.
- ลาวัลย์ เวทยาวงค์ และคณะ. “ผลของโปรแกรมการสื่อสารเตือนภัยต่อความรู้เรื่องโรคหัวใจขาดเลือดและการจัดการอาการของประชาชน ต.ปากหมาก จ.สุราษฎร์ธานี,” เครือข่ายวิทยาลัทยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้. 2, 1 (มกราคม-เมษายน 2560): 86-101.
- วิลเลตส์ คำตัน. “การจัดการตนเองในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง : การประยุกต์ใช้หลักฐานเชิงประจักษ์,” สภาการพยาบาล. 34, 1 (มกราคม-มีนาคม 2562): 26-41.
- วีรวัฒน์ จิตจุ. การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโรงพยาบาลวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์สาธารณสุขศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก, 2561.
- ศูนย์โรคหลอดเลือดสมอง โรงพยาบาลศิริราช. สถานการณ์ปัจจุบันของโรคหลอดเลือดสมอง. (ออนไลน์) 2561 (อ้างเมื่อ 16 ตุลาคม 2565). จาก <https://www.si.mahidol.ac.th>
- สมศักดิ์ เทียมเก่า. รักษ์สมอง. ขอนแก่น: คลังนาโนวิทยา, 2562.
- อังคณา บุญศรี และสุกัญญา ทองบุผา. “ระบบการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองรูปแบบ Stroke Digital Service,” TUH Journal online. 5, 3 (กันยายน-ธันวาคม 2563), 36-44.
- Stretcher, V.J., and I.M.Rosenstock. The Health Belief Model: In Health Behaviour and Health Education. San Francisco, California: Jossey-Bass Publishers, 1997.
- Soundy, A. “Factors influencing patients’ hope in stroke and spinal cord injury: A narrative Review,” International Journal of Therapy and Rehabilitation. 21, 5 (2014): 210-8.
- Orem, D. E., S. G.Taylor and K. M. Renpenning. (2001). Nursing: Concepts of practice. 6th ed. St. Louis: Mosby, 2001.

World Stroke Organization. (online) 2019 (cited 16 October 2022). Available from [www. World stroke.org/assets/downloads/WSO_2019_Annual_Report_online.pdf](http://www.worldstroke.org/assets/downloads/WSO_2019_Annual_Report_online.pdf)

การพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้
ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

Development of Geographical Skills by Using Inquiry Teaching and Area-Based
Learning Methods for Primary School Students Under Phranakhon Si Ayutthaya
Primary Educational Service Area Office 1

ปรัชญา รุ่งเรือง และศิริพล แสนบุญส่ง

Prachaya Rungrueng and Siripon Saenboonsong

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Master of Education in Curriculum and Instruction, Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

E-mail: boss37rungrueng@gmail.com

Received: October 11, 2022; Revised: November 6, 2022; Accepted: November 12, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินทักษะทางภูมิศาสตร์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านหีบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดทักษะทางภูมิศาสตร์ และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบกลุ่ม สัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่มีทักษะทางภูมิศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 83.64
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.50, S = 0.42)

คำสำคัญ: ทักษะทางภูมิศาสตร์ วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ การเรียนรู้เชิงพื้นที่

Abstract

The objectives of the research were 1) to evaluate geographical skills by using inquiry teaching and area-based learning methods for primary school students with the criterion of 75%, 2) to compare learning achievement between before and after learning by using inquiry teaching and area-based learning methods, and 3) to study the satisfaction of the students towards learning activities by using inquiry teaching and area-based learning methods. The samples were 20 students studying in the sixth grade at Wat Ban Heep School under Phranakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. They were randomized by multi-stage sampling. The research instruments were lesson plans on the subject of social studies on geography, a learning achievement test, a geographic skill test, and a questionnaire used to evaluate the students' satisfaction. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings were as follows.

1. The students learned by using inquiry teaching and area-based learning methods had the geography skills by 83.64% which was higher than the criterion regulated.
2. The learning achievement of the students learning by using inquiry teaching and area-based learning methods after learning was higher than that before learning with the statistical significance at the level of .05.
3. The students were satisfied the learning activity management by using inquiry teaching and area-based learning methods at the highest level ($\bar{x}$ = 4.50, SD = 0.42).

Keywords: Geographical Skills, Inquiry Teaching Method, Area-Based Learning

บทนำ

สังคมโลกในปัจจุบันกำลังมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาชาติด้วยการศึกษา ทรัพยากรสำคัญที่สามารถพัฒนาชาติได้นั้น คือ “มนุษย์” การพัฒนามนุษย์ต้องใช้ระบบการศึกษา เพราะมนุษย์ต้องนำความรู้ ทักษะมาใช้ในการดำเนินชีวิต ดำรงตนอยู่ในวิถีการเป็นพลเมืองโลกที่ดี และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง ซึ่งปัจจุบันสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำลังเป็นปัญหาและเป็นจุดอ่อนของการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนพื้นที่ป่าลดลง ทรัพยากรดินเสื่อมโทรมและมีความเสี่ยงในการขาดแคลนในอนาคต ส่งผลกระทบโดยตรง ต่อคุณภาพชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้นโดยเฉพาะอุทกภัยและภัยแล้ง โดยการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันมีการกำหนดกรอบการขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นสู่การปฏิบัติสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการพัฒนาชาติด้วยการศึกษาจึงมีความสำคัญ เพื่อพัฒนาทักษะ ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยการมีส่วนร่วม เกิดกระบวนการคิด และสืบค้นด้วยตนเอง นำสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน เข้ามาประกอบการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

จากสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ โดยศึกษาจากผลการทดสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลการทดสอบ ทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระดับประเทศ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ปีการศึกษา 2563 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 35.93 ส่วนโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปีการศึกษา 2563 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 32.02 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ มาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องควรเร่งพัฒนา คือ สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ มาตรฐาน ส5.1 การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์สรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ และใช้ภูมิศาสตร์สารสนเทศ และมาตรฐาน ส5.2 การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเกิดการสร้างสรรค์วิธีการดำเนินชีวิต และการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สาเหตุมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ไม่เน้นกระบวนการ ทำให้นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ หรือใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์ได้ โรงเรียนวัดบ้านทึบ มีการจัดการเรียนรู้ที่ยังไม่สอดคล้องกับกระบวนการทางภูมิศาสตร์ นักเรียนจึงขาดทักษะทางภูมิศาสตร์ และ ความเข้าใจท้องถิ่น จากที่ศึกษาสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์นั้น พบว่าวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ได้ เพื่อนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเกิดกระบวนการที่จะได้มาซึ่งทักษะทางภูมิศาสตร์ และการเข้าใจบริบท ของท้องถิ่นจากการเรียนรู้เชิงพื้นที่ เพื่อมีมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย (เมธอนรินทร์ วรณรัตน์นางกูร, 2562) โดยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนแก้ปัญหา เกิดการค้นพบความรู้ ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น เสาะแสวงหาความรู้โดยการใช้คำถาม ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และเรียนรู้โดยการแก้ปัญหา จากกิจกรรมที่จัดขึ้น (พิชาติ แก้วพวง, 2563; กุลิสรา จิตรขยวนณิข, 2564) ส่วนการเรียนรู้เชิงพื้นที่นั้น ชรินทร์ มั่งคั่ง (2561) กล่าวว่า เป็นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ระหว่างกระบวนการปฏิบัติการและการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหา เป็นฐานในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็ง นอกจากนั้นยังเป็นการกระจายบทบาท ทางการศึกษาให้พื้นที่จัดการศึกษาด้วยประเด็นของพื้นที่ด้านการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน และการพัฒนาพื้นที่บนฐานความร่วมมือกับประชาสังคม (สุริพัทธ์ พิมพ์มาศ, 2561; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) ดังนั้นการเรียนรู้เชิงพื้นที่จึงมีทิศทางในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการสร้างชุมชนการเรียนรู้ใช้ปัญหาเป็นฐานรู้จัก การแก้ปัญหา โดยเริ่มจากพื้นที่ของตนเองจากความร่วมมือกับประชาสังคม

จากความสำคัญที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาของการจัดการเรียนรู้สาระภูมิศาสตร์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เน้นกระบวนการ ทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนสาระภูมิศาสตร์ลดลง ตลอดจนไม่พัฒนาวิธีการสอนให้สอดคล้องกับยุคสมัย นักเรียนไม่แสวงหาความรู้ การวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ จากปัญหาดังกล่าวนี้นี้ทำให้ผู้วิจัยมองว่าวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้เป็นวิธีการสอนที่เน้นกระบวนการ ซึ่งอธิบายปฏิสัมพันธ์เชิงพื้นที่ได้ด้วยการใช้กระบวนการทางภูมิศาสตร์จนเกิดทักษะทางภูมิศาสตร์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลสนับสนุน ทำให้มีมุมมองที่หลากหลาย และสะท้อนความคิดของตนเองอย่างเต็มที่ ผู้วิจัยจึงได้แนวคิดที่จะทำการพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ โดยมีเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา สังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ ซึ่งนักเรียนสามารถนำทักษะ ทางภูมิศาสตร์นำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังเกตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการสอน แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอน แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบแผนกลุ่มเดียวทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design) โดยใช้ระยะเวลาในการศึกษา 20 ชั่วโมง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ทั้งหมด 176 โรงเรียน มีนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนทั้งสิ้น 3,809 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2565)

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีนักเรียนจำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) แบ่งโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ออกเป็น 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอภาชี อำเภอมั่นขวัญน้อย อำเภออุทัย อำเภอเมืองหลวง และอำเภอบ้านแพรก จากนั้นใช้วิธีการจับสลากได้โรงเรียนในอำเภออุทัย 2) โรงเรียนในอำเภออุทัย มีจำนวน 26 โรงเรียน แบ่งเป็นขนาดเล็กจำนวน 12 โรงเรียน และขนาดกลาง จำนวน 14 โรงเรียน ใช้วิธีการจับสลากผลปรากฏว่าได้โรงเรียนขนาดกลาง 3) จับสลากโรงเรียนขนาดกลางผลปรากฏว่าได้โรงเรียนวัดบ้านหีบ 4) โรงเรียนบ้านหีบ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีห้องเรียนมีนักเรียนจำนวน 20 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางภูมิศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ภาระงาน การวัดและประเมินผล กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และบันทึกหลังการสอน แบ่งแผนการจัดการเรียนรู้เป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ใช้เวลาสอน 20 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจ เป็นการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการ ตั้งคำถามกำหนดประเด็นศึกษาหรือปัญหาที่นักเรียนให้ความสนใจนำมาตั้งคำถามทางภูมิศาสตร์

ขั้นที่ 2 การสำรวจและค้นหา เป็นขั้นทำความเข้าใจประเด็นหรือคำถามที่สนใจโดยศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาตั้งคำถามหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาเพื่อให้เข้าใจอย่างถ่องแท้

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์จุดแข็งของพื้นที่ เป็นขั้นที่นำข้อมูลจากท้องถิ่นทั้งในอดีตหรือปัจจุบันมาทำการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่จุดแข็งของท้องถิ่นนั้น โดยข้อมูลจะเป็นทั้งข้อดีและข้อเสีย สิ่งที่ต้องพัฒนา หรือปรับปรุง โดยเชื่อมโยงกับการรู้เรื่องทางภูมิศาสตร์

ขั้นที่ 4 การอธิบาย เป็นขั้นนำข้อมูลที่ได้รวบรวมมาสรุปด้วยการวิเคราะห์ เพื่อเป็นการสนับสนุนหรือโต้แย้งประเด็นที่ทำการศึกษาเป็นการสร้างความรู้และช่วยให้เกิดความรู้ได้

ขั้นที่ 5 ถอดบทเรียน เป็นขั้นทบทวนสรุปประเด็นที่ทำการศึกษาในท้องถิ่นในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเห็นถึงรายละเอียดและเหตุปัจจัยต่อการเชื่อมโยงทำให้เกิดผลอย่างเห็นผลนั้นจะเป็นผลด้านบวกหรือด้านลบ

ขั้นที่ 6 ประเมินผล เป็นขั้นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ในการตอบคำถาม หรือประเด็นที่ทำการศึกษาเพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้จริง

ผลจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 หน่วย การเรียนรู้จำนวน 10 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 แปลผลได้ว่ามีคุณภาพ ตามเกณฑ์ สามารถนำไปใช้ได้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัย จำนวน 60 ข้อ เป็นชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.60-1.00 มีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.40-0.90 และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20-0.74 และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน ได้เท่ากับ 0.87

3. แบบวัดทักษะทางภูมิศาสตร์ จำนวน 7 ข้อ คือ 1) การสังเกต 2) การแปลความหมายข้อมูล ทางภูมิศาสตร์ 3) การใช้เทคนิคและเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ 4) การคิดเชิงพื้นที่ 5) การคิดแบบองค์รวม 6) การใช้เทคโนโลยี 7) การใช้สถิติพื้นฐาน เป็นแบบประเมินค่าเชิงคุณภาพ (Scoring Rubrics) ใช้รูบริกส์ (Rubric) 4 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรแบบมาตราส่วนประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟาครอนบาค ได้เท่ากับ 0.94

4. แบบวัดความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ ใช้แบบวัดความพึงพอใจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.80-1.00 และหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.76

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือและวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นวิธีของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 และค่าความเชื่อมั่นของสัมประสิทธิ์ของแอลฟาครอนบาค

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Dependent- samples t-test)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนการทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์

2. ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ใช้ระยะเวลา 20 ชั่วโมง

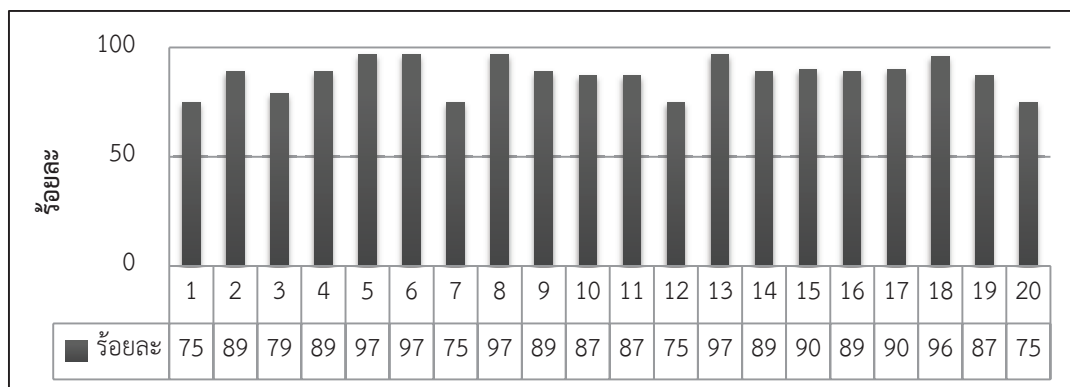
3. ทำการทดสอบหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ แบบวัดทักษะทางภูมิศาสตร์ และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4. ตรวจสอบแผนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา สาระภูมิศาสตร์ และแบบวัดทักษะทางภูมิศาสตร์ เพื่อนำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน และสรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินทักษะทางภูมิศาสตร์โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน โดยครูเป็นผู้ประเมินทักษะทางภูมิศาสตร์หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนต้องมีทักษะทางภูมิศาสตร์ อยู่ในเกณฑ์ร้อยละ 75 ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดปรากฏผลดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ผลการประเมินทักษะทางภูมิศาสตร์จำแนกเป็นรายบุคคล (ร้อยละ)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ทักษะทางภูมิศาสตร์ของนักเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 75 ถึงร้อยละ 97 โดยเรียงลำดับ จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ร้อยละ 97 จำนวน 4 คน ร้อยละ 96 จำนวน 1 คน ร้อยละ 90 จำนวน 2 คน ร้อยละ 89 จำนวน 5 คน ร้อยละ 87 จำนวน 3 คน ร้อยละ 79 จำนวน 1 คน และร้อยละ 75 จำนวน 4 คน และคะแนนค่าเฉลี่ยทักษะทางภูมิศาสตร์ของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 83.64 คิดเป็นร้อยละ 83.64

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน มีคะแนนเต็ม 30 คะแนน ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคะแนนทดสอบก่อนและหลังเรียนตามทฤษฎีของ Skewness and Kurtosis พบว่ามีการแจกแจงปกติ จึงได้เปรียบเทียบกับสถิติการทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยนำเสนอรายละเอียดปรากฏผลดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่

การทดลอง	n	$\bar{X}$	S	t	Sig.
ก่อนเรียน	20	13.75	2.94	15.98*	.000
หลังเรียน	20	24.75	3.78		

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา สารະภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.94 และ ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนเท่ากับ 24.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.78 และ เมื่อนำ มาทดสอบค่าทีเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของวิชา สังคมศึกษา สารະภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน โดยให้นักเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดปรากฏผลดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่

รายการที่ประเมิน	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้			
1. เนื้อหาสาระที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความทันสมัยทันต่อเปลี่ยนแปลงของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เหมาะสมกับวัย	4.80	0.41	มากที่สุด
2. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนรู้จักการตั้งคำถาม สามารถสำรวจ ค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเอง จากช่องทาง ที่หลากหลาย	4.15	0.67	มาก
3. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถให้เหตุผลและตัดสินใจอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับกระบวนการทางภูมิศาสตร์	4.30	0.66	มาก
4. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีมุมมองเชิงพื้นที่มากขึ้นเกี่ยวกับบริบทของท้องถิ่นตนเอง	4.65	0.49	มากที่สุด
5. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้พัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์	4.50	0.69	มากที่สุด
6. ได้ใช้สื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัยประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.50	0.61	มากที่สุด
รวม	4.48	0.44	มาก
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้			
7. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนมีความน่าสนใจ	4.55	0.69	มากที่สุด
8. เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.15	0.75	มาก
รวม	4.35	0.56	มาก

รายการที่ประเมิน	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ			
9. ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม และความเป็นไปของโลก พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงอย่างถูกต้อง	4.55	0.69	มากที่สุด
10. สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง	4.85	0.37	มากที่สุด
รวม	4.70	0.47	มากที่สุด
ภาพรวม	4.50	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอน แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, $S = 0.42$) เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ ในด้านประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$, $S = 0.47$) รองลงมา ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.48$, $S = 0.44$) และลำดับสุดท้าย ด้านบรรยากาศการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.35$, $S = 0.56$)

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะทางภูมิศาสตร์ของนักเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 83.64
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, $SD = 0.42$)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 มีประเด็นที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษาทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีทักษะทางภูมิศาสตร์ภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ร้อยละ 83.64 เป็นผลมาจากการจัดการเรียนรู้จะสอดแทรกทักษะทางภูมิศาสตร์ด้วยการประมวลความคิดจากการสังเกตบริบททางภูมิศาสตร์ ในท้องถิ่น สืบค้นและรวบรวมข้อมูล สถิติด้วยเทคโนโลยี ให้นักเรียนจัดการคิดแบบองค์รวมนำข้อมูล ที่ได้มาเรียบเรียงนำไปสู่การถอดบทเรียนเพื่อตอบปัญหาประเด็นหรือปัญหาที่ตั้งคำถามไว้ทำให้เกิดกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ให้นักเรียนมีโอกาสได้แสดงความคิดของตนเอง พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา

อย่างเป็นระบบ จึงทำให้ทักษะทางภูมิศาสตร์ภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับกนก จันทรา (2561) กล่าวว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้เรื่องภูมิศาสตร์ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึง ความเหมาะสม ต่อระดับการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ต้องบูรณาการความรู้ ทางภูมิศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ ผ่านกระบวนการและการใช้ทักษะทางภูมิศาสตร์ในการตอบและแก้ไขปัญหา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กิตติกวิทย์ ปินไชย (2564) พบว่าแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริม การรู้เรื่องภูมิศาสตร์ทักษะทางภูมิศาสตร์ จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ ทางภูมิศาสตร์โดยสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการสอดแทรกทักษะที่สำคัญ

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้ เชิงพื้นที่ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ด้วยการตั้งคำถามทางภูมิศาสตร์ จากนั้นสืบค้นค้นหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาสนับสนุน สู่การวิเคราะห์จุดแข็งของพื้นที่ในท้องถิ่น และนำข้อมูลที่ได้สืบค้นและรวบรวมมาถอดบทเรียน ร่วมกันอภิปราย ตอบคำถามทางภูมิศาสตร์โดยมีครูคอยเพิ่มเติมความรู้ในประเด็นที่สำคัญ ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวชิระ สามกองงาม (2561) พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากเป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนค้นหาความรู้ ด้วยตนเอง พัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา รู้จักศึกษาค้นคว้าหาความรู้โดยการตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียน ใช้กระบวนการ ทางความคิดหาเหตุผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของนัฐธิดา มุสิกชาติ (2565) พบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้ทำการสำรวจ และค้นคว้าด้วยวิธีการต่าง ๆ ร่วมกันอภิปรายถึงคำตอบและตรวจสอบความถูกต้อง นำไป แลกเปลี่ยนทำให้เกิดความเข้าใจ ใช้กระบวนการคิดหาเหตุผลจนค้นพบความรู้ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจด้านประโยชน์ที่ได้รับอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง ลำดับต่อมาด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก เนื้อหาสาระที่นำมา จัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความทันสมัยทันต่อเปลี่ยนแปลงของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม เหมาะสม กับวัย และกิจกรรม การเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีมุมมองเชิงพื้นที่มากขึ้นเกี่ยวกับบริบทของท้องถิ่นตนเอง และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน และมีความน่าสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของเลิศศิริ เต็มเปี่ยม (2555) พบว่า ด้านประโยชน์จากชุดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก โดยทักษะภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อหา ที่ไม่ไกลตัว ทำให้นักเรียนมีความสนใจในเนื้อหา และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของคณัญพัช บุตรแสน (2561) พบว่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ทักษะ และกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ด้วยการ ค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ และคิดอย่างมีเหตุผล สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิต ประจำวันได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ควรต้องคำนึงถึงพื้นฐาน ความรู้ของนักเรียน พร้อมทั้งปรับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เข้ากับบริบทของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ต้องมุ่งพัฒนา

การเรียนรู้ที่เริ่มจากเรื่องใกล้ตัวไปสู่เรื่องไกลตัว หรือเริ่มต้นจากท้องถิ่น และควรส่งเสริมให้ผู้เรียน มีโอกาสใช้ทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยสนับสนุนให้นักเรียนใช้เทคโนโลยี กับกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาลักษณะการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการเรียนรู้เชิงพื้นที่ไปใช้ในการพัฒนาด้านอื่น ๆ ทั้งความสามารถทางภูมิศาสตร์หรือกระบวนการทางภูมิศาสตร์ที่สอดคล้องกับท้องถิ่น และพัฒนาทักษะทางภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยี ด้วยจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เครื่องมือทางภูมิศาสตร์มากขึ้นควบคู่กับการเรียนรู้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพล แสนบุญส่ง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้คำปรึกษา แนะนำ และปรับปรุงแก้ไขในประเด็นที่ยังมีข้อบกพร่อง และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กนก จันทรา. การรู้เรื่องภูมิศาสตร์ Geo-literacy Learning for our planet. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- กิตติกวินท์ ปินไชย. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2564.
- กุลิสรา จิตระยวณิช. วิธีการจัดการเรียนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2564.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, สำนักงาน. ข้อมูลนักเรียนตามระบบ DMC ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565. (ออนไลน์) 2565 (อ้างเมื่อ 10 มิถุนายน 2565). จาก <https://sites.google.com/view/aya1-info>
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2562.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562.
- คณภัฏส บุตรแสน. การศึกษาผลการเรียนรู้และความสามารถทางภูมิศาสตร์ เรื่อง เรียนรู้ ร่วมคิด แก่วิกฤตสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2561.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. องค์ความรู้หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- เมธอนรินทร์ วรรณรัตน์. การพัฒนาการรู้เรื่องภูมิศาสตร์ในการเรียนภูมิศาสตร์ทวีปเอเชียของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกระบวนการทางภูมิศาสตร์ร่วมกับเทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2562.

สุริยพัชร พิมพมาศ. “ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่,” โพธิ์วิจัย. 2, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 16-37.

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนแบบบูรณาการของ Murdoch
โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษเป็นสื่อ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Development of Teaching and Learning Management Activities Based on Murdoch
Integrated Approach by Using English Reading Comprehension and Writing Kits
for the Fourth-Grade Students

ศุภรา แสนแดง สิริสุตา ทองเฉลิม และกชกร ธิปัตดี

Suphara Saendaeng Sirisuda Thongchalerm and Goachagorn Thipatdee

สาขาวิชาการพัฒนาลัทธิฐานและการเรียนการสอน คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

Master of Education Degree in Curriculum and Instructional Development

Ubon Ratchathani Rajabhat University

E-mail: Suphara.sg62@ubru.ac.th

Received: August 3, 2022; Revised: November 13, 2022; Accepted: November 16, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนแบบบูรณาการของ Murdoch โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านและการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษ โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้การสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.28/82.22

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษ วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop teaching and learning management activities based on Murdoch Integrated Approach by using English reading comprehension and writing kits for the fourth-grade students with the efficiency of the standard criterion of 80/80 and 2) to compare learning achievement between after and before learning by using English reading comprehension and writing kits based on Murdoch Integrated Approach for the fourth-grade students. The samples used in the research were 30 students studying in the fourth grade at Anuban Bannua Khemmarat School under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 2 in the second semester in the academic year of 2021. They were randomized by cluster sampling. The research instruments were lesson plans, 6 sets of English reading comprehension and writing kits based on Murdoch Integrated Approach for the fourth-grade students, and an achievement test. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows.

1. The efficiency of the English reading comprehension and writing kits based on Murdoch Integrated Approach for the fourth-grade students was 86.28/82.22.

2. The learning achievement of the English reading comprehension and writing of the fourth-grade students learning by using the English reading comprehension and writing kits based on Murdoch Integrated Approach for the fourth-grade students after learning was higher than that before learning with statistical significance at the level of .01.

Keywords: English Reading Comprehension and Writing Kits, Murdoch Integrated Approach

บทนำ

ในปัจจุบันภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้นเรื่อย ๆ ต่อนักเรียนในสังคมไทยในการใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตเนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม มุมมองของสังคมโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ ช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศ และใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายและกว้างขึ้น มีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เมื่อโลกถูกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วด้วยกระแสโลกาภิวัตน์และเทคโนโลยีส่งผลให้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวหมุนเร็วมากขึ้น การติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศจึงกลายเป็นสิ่งที่จำเป็น ซึ่งทำให้ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ

เมื่อภาษาอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตของคนไทยมากขึ้นไม่จำเป็นว่าการติดต่อสื่อสาร การดูภาพยนตร์ การใช้อินเทอร์เน็ต รวมถึงการเขียนหนังสือทางวิชาการในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ไม่มีทักษะใดที่จะสำคัญมากไปกว่าทักษะการอ่าน ผู้อ่านที่มีทักษะในการอ่านสูง ย่อมส่งผลให้มีความมั่นใจในตนเอง มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ พิจารณาและตีความความหมายได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน ทักษะการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเอง เพราะการอ่านไม่ใช่แค่อ่านตัวอักษรออกเท่านั้นแต่ต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาด้วย จึงจำเป็นต้องได้รับ

การฝึกฝนจากการเรียนในห้องเรียน ซึ่งต่างจากการฝึกทักษะการฟัง พูด ที่สามารถฝึกได้เองจากเทปหรือแหล่งต่าง ๆ รอบตัวซึ่งอยู่นอกห้องเรียน (เรวดี หิรัญ, 2533)

นอกจากนี้ทักษะที่สำคัญอีกทักษะหนึ่งคือทักษะการเขียน เป็นการนำประโยคหรือข้อความต่าง ๆ มาเรียบเรียงเป็นเนื้อหา เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวที่เกิดขึ้นสื่อสารถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ต่าง ๆ จากผู้เขียนไปยังผู้อ่าน ฝอบ โปะะกฤษณะ (2538) ได้กล่าวว่า ผู้เขียนที่ดีต้องอาศัยการอ่านมาก ๆ ผู้ที่อ่านเป็นต้องเข้าใจวิธีการเขียนจึงจะจับจุดสำคัญได้ การเขียนเป็นทักษะที่ยากเนื่องจากผู้เขียนต้องเรียบเรียงถ้อยคำให้สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ดังนั้นทักษะการเขียนจึงต้องพัฒนาร่วมไปกับทักษะการอ่าน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความพยายามของตนเองในการฝึกฝน เรียนรู้ จัดลำดับความคิดและเรียบเรียงข้อความทางภาษา ทั้งสองทักษะนี้ถ้าสามารถทำได้ดีจะสามารถเกิดการต่อยอดทางการเรียนรู้ได้อย่างกว้างไกล และยังช่วยให้การติดต่อสื่อสารทางภาษาอังกฤษ ซึ่งถือเป็นทักษะชีวิตที่จำเป็นและเกิดประสิทธิผลที่ดีอีกด้วย

จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: ONET) เป็นการทดสอบความรู้ทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบในรายวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 ร้อยละ 38.45 ซึ่งน้อยกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา ร้อยละ 9.72 มาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนา เนื่องจากค่าเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ได้แก่ มาตรฐาน ต 1.1 มาตรฐาน ต 1.3 มาตรฐาน ต 4.1 มาตรฐาน ต 2.2 และมาตรฐาน ต 1.2 นอกจากนี้ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ได้มีการสอบเพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Local Assessment System: LAS) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยเพียง 39.42 ซึ่งถือเป็นระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ และเป็นสิ่งที่โรงเรียนควรมุ่งพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษ ปัญหาสำคัญคือ นักเรียนไม่สามารถอ่านแล้วเข้าใจความหมายของข้อสอบหรือสิ่งที่อ่านได้และไม่รู้ความหมายของคำศัพท์ นักเรียนยังขาดทักษะในการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ ดังนั้นครูจึงเป็นกุญแจสำคัญ เป็นผู้เลือกใช้กลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของผู้เรียน ในการปลูกฝังหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอนแบบบรรยายเป็นยัดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (Active) แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างครูและนักเรียน ดังนั้น ครูจึงควรพัฒนานวัตกรรมให้สอดคล้องกับระดับและวัยของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

กระบวนการเรียนการสอนของครูเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียน มีความคิดเชิงบวก ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดที่สร้างสรรค์ ครูควรจัดกิจกรรมที่ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับสติปัญญาของผู้เรียน วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch (Murdoch Integrated Approach หรือ MIA) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ทักษะต่าง ๆ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ควบคู่กันไปตลอดเวลาซึ่งเป็นจุดเด่นของการสอนรุฐา แก่นเนินสูง (2558) เป็นการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดทุกขั้นตอน จะช่วยลดปัญหาการเบื่อหน่ายของผู้เรียนได้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็นโดยเฉพาะกระบวนการคิดที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหา กิจกรรมการเรียนการสอนจะเริ่มด้วยวิธีการตั้งคำถามประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านให้นักเรียนตอบแล้วให้ร่วมกันอภิปรายโดยการนำประสบการณ์เดิมของตน มาผสมผสานกับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับ แล้วแก้ปัญหาที่กำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้คิดแก้ปัญหาตนเอง

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษได้พัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมุ่งหวังที่จะช่วยให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนได้รับเทคนิค วิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย และชักจูงให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อันดีในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนแบบบูรณาการของ Murdoch โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่านและการเขียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 เป็นโรงเรียนในอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 60 คน โรงเรียนบ้านนาแขวง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 17 คน โรงเรียนบ้านอุบมุงแก้งเกลี้ยง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 23 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 100 คน

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้การสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 6 ชุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนแบบบูรณาการของ Murdoch จำนวน 12 ชั่วโมง

การสร้างการวิจัย

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนแบบบูรณาการของ Murdoch โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษเป็นสื่อ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ เพื่อให้เข้าใจหลักการและจุดมุ่งหมาย เนื้อหา เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

1.2 วิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อทราบถึงปัญหาของผู้เรียน

1.3 วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา

1.4 ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดฝึกทักษะ

1.5 วิเคราะห์ เลือกเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นเนื้อหากลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยผู้วิจัยได้เรียงลำดับจากง่ายไปยาก เพื่อนำมาสร้างเป็นชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ มีจำนวน 6 ชุด ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีชุดฝึกเป็นสื่อ เรื่องที่ 1 The Animals

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีชุดฝึกเป็นสื่อ เรื่องที่ 2 Sports

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีชุดฝึกเป็นสื่อ เรื่องที่ 3 Earth & Mars

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีชุดฝึกเป็นสื่อ เรื่องที่ 4 Healthy

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีชุดฝึกเป็นสื่อ เรื่องที่ 5 The Important Days

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีชุดฝึกเป็นสื่อ เรื่องที่ 6 The world of the Dinosaurs.

1.6 สร้างชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษ โดยให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ในแต่ละชุดฝึกทักษะจะประกอบด้วย จุดประสงค์ ตัวอย่าง แบบฝึกทักษะ แบบทดสอบย่อย เฉลยแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบ

1.7 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อประกอบชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้น

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้พร้อมชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและเสนอแนะในด้านผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลเพื่อพิจารณาตรวจสอบชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษให้สมบูรณ์ในด้านเนื้อหา เพื่อนำไปหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 จากนั้นจึงนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

1.9 นำชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษและแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองดังนี้

การทดลองใช้แบบหนึ่งต่อหนึ่ง (1:1) โดยนำชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษ โดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ จำนวน 3 คน ที่มีระดับความสามารถทางการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 ในขณะที่ทดลองได้ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลต่าง ๆ พิจารณา ความเหมาะสมของกิจกรรมที่ใช้ในชุดฝึกทักษะ การทดลองแบบกลุ่มย่อย (1:10) โดยนำชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ โดยปรับปรุงชุดฝึกทักษะจากการทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่งมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียน เก่ง 3 คน ปานกลาง 4 คน อ่อน 3 คน รวมจำนวน 10 คน

1.10 ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองกับนักเรียนเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบ และเสนอแนะ แล้วปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในด้านภาษา

1.11 จัดพิมพ์ชุดฝึกทักษะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน

2. ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (IOC)

2.3 นำแบบทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการวัด โดยใช้สูตร IOC

2.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ โรงเรียนบ้านอุบมุงแก้งเกลี้ยงและโรงเรียนบ้านนาแขง จำนวนนักเรียน 100 แล้วคัดข้อสอบไว้ 30 ข้อ

2.5 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาดัชนีความยาก (p) มีค่าความยาก ที่อยู่ระหว่าง .54 ถึง .67 และหาค่าอำนาจจำแนก (r) .20 ถึง .76 ของแบบทดสอบเป็นรายข้อ

2.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเดิม นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ โรงเรียนบ้านอุบมุงแก้งเกลี้ยงและโรงเรียนบ้านนาแขง จำนวนนักเรียน 100 คน อีกครั้ง แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .70 โดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

2.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการคัดเลือกไว้ไปเสนอที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.8 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปปรับปรุง แล้วนำไปใช้กับนักเรียนโรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวนนักเรียน 30 คนต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทดลองสอนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทำการทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอนุบาลบ้านเหนือเขมราฐ ก่อนทำการสอนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตรวจสอบให้คะแนนแล้วเก็บข้อมูลไว้
3. ก่อนดำเนินการทดลอง แนะนำชี้แจงให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ในการวิจัย วิธีการเรียนว่าต้องเรียนเนื้อหาให้เข้าใจก่อน แล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะรายบุคคล
4. ดำเนินการทดลองตามกระบวนการที่ออกแบบไว้ คือ สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยสอนเนื้อหา ก่อน 20 นาทีแล้วให้นักเรียนทำชุดฝึกทักษะ 40 นาที ในการสอนแต่ละครั้งจนครบ ทั้ง 6 ชุด จำนวนชุดละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง ตรวจสอบให้คะแนนบันทึกผลไว้แล้วแจ้งผล ให้นักเรียนทราบ
5. เมื่อดำเนินการทดลองตามกระบวนการที่ได้ออกแบบไว้ และสิ้นสุดการทดลอง ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปทำการทดสอบหลังเรียน อีกครั้งแล้วตรวจสอบให้คะแนนเก็บข้อมูลไว้
6. นำคะแนนที่รวบรวมได้จากการทำกิจกรรมในชุดฝึกทักษะทุกชุด และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทำแบบทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน มาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.28/82.22 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย การทดสอบระหว่างเรียน และการทดสอบหลังเรียน

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ
คะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบระหว่างเรียน (E_1)	30	600	517.67	86.28
คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทดสอบหลังเรียน (E_2)	30	30	24.67	82.22

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน

คะแนน	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	ร้อยละ	S	t	p
ก่อนเรียน	30	30	12.33	41.1	2.76	20.64	.000
หลังเรียน	30	30	24.67	82.22	1.37		
ทักษะการเขียน	30	120	96.03	80.03			

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch ผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ คือ

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอนแบบบูรณาการของ Murdoch โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.28/82.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการความรู้ในการอ่านและการเขียน จากการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch ทั้งหมด 6 ชุดฝึก โดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ มีค่าอยู่ระหว่าง .60–1.00 อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองตามขั้นตอนของแต่ละกิจกรรม เริ่มจากการเรียนรู้คำศัพท์ โครงสร้างประโยคที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านและเขียนบอกประเด็นสำคัญของเรื่องที่ได้อ่านได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับ รัตยา ผลเรือง (2562) ใช้แนวคิดบูรณาการของ Murdoch เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษพบว่า ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ($E1/E2$) มีค่าเท่ากับ 86.03/85.65 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ตามแนวคิดบูรณาการ

ของ Murdoch หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เจตคติของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมแนวคิดบูรณาการของ Murdoch โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสมาลี เพชรคง (2563) เรื่อง ผลของการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามแบบบูรณาการของ Murdoch (MIA) ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของ Murdoch สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียนให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และนักเรียนมีทักษะการเขียนคิดเป็นร้อยละ 80.03 ซึ่งมีทักษะการเขียนในระดับดี เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ตามขั้นตอนของ Murdoch ที่มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจและผู้วิจัยได้ประยุกต์นำการเขียนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำแบบฝึกหัดหรือชุดฝึกทักษะในครั้งนี้ด้วย ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของวรารณ พูลสวัสดิ์ (2564) เรื่องการจัดการเรียนรู้แบบ MIA เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ MIA หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ MIA หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ กาญจนา จำปีหอม (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดฝึกเขียนเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่านาผาย จังหวัดเลย พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการเขียนภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้ชุดฝึกเขียน มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเฉลี่ยคะแนน หลังการใช้ชุดฝึกเขียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของก่อนการใช้ชุดฝึกเขียนและเมื่อนักเรียนใช้ชุดฝึกเขียนครบทั้ง 5 ชุด ปรากฏว่านักเรียนมีความสนใจทักษะภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนภาษาอังกฤษสูงขึ้นจากเดิม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการใช้ชุดฝึกทักษะ ครูผู้สอนควรสร้างบรรยากาศให้สนุกสนานและเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เรียนไม่เครียดและเป็นกังวลกับการเรียนจนเกินไป ครูผู้สอนควรกระตุ้นและให้กำลังใจผู้เรียนเป็นระยะ เปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามเพื่อทำความเข้าใจและกระตุ้นความสนใจของนักเรียนมากขึ้น
2. ครูผู้สอนควรศึกษา ขั้นตอน วิธีการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch ให้เข้าใจ ก่อนนำไปใช้ในชั้นเรียน และควรใช้ชุดฝึกทักษะอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความต่อเนื่องในการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch กับทักษะอื่นๆทางภาษา เช่น ทักษะการเขียน ทักษะการฟัง และทักษะการพูด ว่ามีผลเป็นอย่างไร
2. ควรมีการเปรียบเทียบการใช้วิธีการสอนแบบบูรณาการของ Murdoch ร่วมกับวิธีการสอนแบบอื่น ๆ เช่น แผนผังกราฟิก KWL เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา จำปีหอม. “การพัฒนาชุดฝึกเขียนเพื่อพัฒนาทักษะด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่านาผาย จังหวัดเลย,” *ศรีล้านช้างปริทรรศน์*. 4, 1 (มกราคม-มิถุนายน): 2561.
- บุญชม ศรีสะอาด. *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์, 2545.
- ผะอบ โปะชะฤณณะ. *ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย (การอ่าน การเขียน การพูด การฟัง)*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บำรุงสาสน์, 2538.
- รฐา แก่นเนินสูง. *การพัฒนาการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยวตามแนวการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA)*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.
- รัตยา ผลเรือง. *การใช้แนวคิดบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2562.
- เรวดี หิรัญ. *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเพื่อความเข้าใจในภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการตั้งคำถามและโดยการย่อเรื่อง*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- วราภรณ์ พูลสวัสดิ์. “การจัดการเรียนรู้แบบ MIA เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา,” *ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 21, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2564): 83.
- ศิษยาธิการ, กระทรง. *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- สุมาลี เพชรคง. “ผลของการสอนอ่านภาษาอังกฤษตามแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกซ์ (MIA) ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านและความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4,” *ศึกษาศาสตร์ มสธ.* 13, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2563): 69.

การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
Development of Word Pronunciation Reading Skill Exercises by Using Brain-Based
Learning Management Activities for the First-Grade Students

นันทิยา กุลแก้ว นิสานาจ โสภภาพ และปิยาภรณ์ พิชญาภิรัตน์
Nanthiya Koonkaew, Nisanart Sopapal, and Piyaporn Pitchayapirath

สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน คุรุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Master of Education Degree in Curriculum and Instructional Development
Ubon Ratchathani Rajabhat University
E-mail: Nanthiya.kG62@ubru.ac.th

Received: October 9, 2022; Revised: November 11, 2022; Accepted: November 16, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และ 2) เปรียบเทียบความสามารถการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/5 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเชิงโน (เจริญราษฎร์) กลุ่มสถานศึกษาที่ 8 เชิงโน 1 อำเภอเชิงโน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวนนักเรียน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้สมองเป็นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สถิติที่ใช้ในการวิจัยข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การทดสอบทีแบบกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.05/81.11
2. ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความสามารถในการอ่านออกเสียง การจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop word pronunciation reading skill exercises by using brain-based learning management activities for the first-grade students to have the efficiency according to the criterion of 80/80 and 2) to compare the ability of the word pronunciation reading skills by using brain-based learning management activities of the first-grade students. The samples used in the research were 30 students studying in the first grade, Room 1/5, in the second semester in the academic year of 2021, Education Office 8, Khueang Nai 1, at Khueang Nai Charoenrat School under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1. They were randomized by cluster sampling. The research instruments were 1) word pronunciation reading skill exercises by using brain-based learning management activities for the first-grade students, 2) a test used to evaluate the ability of the word pronunciation reading skills by using brain-based learning management activities for the first-grade students, and 3) learning management plans of Thai Learning Department by using brain-based learning management activities for the first-grade students. The statistics used to analyze data were percentage, mean, and standard deviation. The analysis of the difference between before and after learning was done by using dependent t-test.

The research findings were as follows.

1. The efficiency of the word pronunciation reading skill exercises by using brain-based learning management activities for the first-grade students developed by the researchers was 82.05/81.11.
2. The ability of the word pronunciation reading skills of the first-grade students by using brain-based learning management activities after learning was higher than that before learning with the statistical significance at the level of .05.

Keywords: Pronunciation Reading Skill Ability, Brain-Based Learning Management

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) (กรมวิชาการ, 2553) ได้กล่าวถึง สิ่งที่จะต้องเรียนรู้ในภาษาไทย ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงประกอบด้วยการอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การฟัง และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันจึงมิได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์จริง สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้อื่น ๆ (กรมวิชาการ, 2546) ซึ่งสาระการเรียนรู้ที่นำมาจัดการเรียนการสอนมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ด้านคือ ความรู้ ทักษะ กระบวนการและคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม การจัดการเรียนการสอนให้ใช้ลักษณะบูรณาการ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของภาษาไทย

การอ่านออกเสียงคำที่ถูกต้องเป็นส่วนสำคัญของการเริ่มต้นใช้ภาษาไทย คนไทยทุกคนจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านออกเสียงคำ เนื่องจากเป็นพื้นฐานของการอ่านออกเขียนได้ เพราะการอ่านออกเสียง

พยัญชนะให้ถูกต้องจะช่วยให้อ่านออกเสียงคำและเขียนได้ถูกต้อง และยังช่วยให้นักเรียนรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ช่วยให้นักเรียนใช้คำอย่างถูกต้อง กว้างขวาง และทำให้นักเรียนได้คิดค้นคำใหม่ได้ตามที่เขาต้องการ (วรรณิ โสมประยูร, 2544) ปัจจุบันการใช้ภาษาไทยของนักเรียนมักจะไม่ถูกต้องโดยเฉพาะการอ่านและเขียนสะกดคำ นักเรียนประถมศึกษาส่วนมากยังเขียนสะกดคำผิดพลาด สาเหตุเพราะนักเรียนไม่ได้รับการฝึกอ่านออกเสียงและจดจำพยัญชนะอย่างถูกวิธีและเพียงพอ ทำให้เกิดการจดจำของเสียงพยัญชนะในคำอ่านนั้นผิดไป หรือเกิดการจำเสียงของพยัญชนะในคำอ่านที่มีเสียงใกล้เคียงสลับกัน สาเหตุดังกล่าวจึงก่อให้เกิดปัญหาและส่งผลกระทบต่อความสามารถในการอ่านคำของนักเรียน เพราะฉะนั้นในการเรียนการอ่านออกเสียงคำเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำจึงควรฝึกบ่อย ๆ ครูควรหาแบบฝึกทักษะให้นักเรียนได้ฝึกอย่างเพียงพอ จะเป็นการช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจและเข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น นักเรียนสามารถทบทวนและลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังทำให้นักเรียนในชั้นเล็ก ๆ ได้เพลิดเพลินสนุกสนาน ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี คำนี้ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้นักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้อาษาไทย เรื่อง การอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเชิงโน (เจริญราษฎร์) พบว่านักเรียนไม่สามารถอ่านออกเสียงคำได้ถูกต้อง จากรายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Test : RT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564) พบว่าระดับเขตพื้นที่มีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าระดับประเทศอยู่ที่ร้อยละ 5.1 เมื่อสำรวจเชิงประจักษ์จากการสังเกตขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่านักเรียนที่อ่านได้นั้นไม่มีความเข้าใจในเสียงของพยัญชนะหรือสระ แต่เป็นเพียงการจดจำที่เพื่อใช้ในการประเมินเท่านั้น ซึ่งสาเหตุเกิดจากการที่นักเรียนจดจำเสียงของพยัญชนะและเสียงของสระหรือจำรูปของพยัญชนะและสระไม่ได้ ไม่เข้าใจรูปและเสียงของพยัญชนะสระ สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ การเรียนรู้ที่ใช้กิจกรรมที่ไม่เหมาะสมกับเนื้อหาและความสนใจของนักเรียน ขาดการฝึกฝน เน้นย้ำซ้ำทวน รวมไปถึงสภาพแวดล้อมและบริบทที่นักเรียนอาศัยอยู่ สะท้อนให้เห็นถึงความไม่พร้อมในการเรียน

แนวความคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ของสมอง เพื่อที่จะทำความเข้าใจว่าผู้เรียนทำการเรียนรู้และพัฒนาในชั้นเรียนอย่างไร จิตวิทยาและด้านประสาทวิทยา ได้พยายามที่จะหลอมรวมเกี่ยวกับวิธีการที่สมองเรียนรู้ คิดซึบ และคิด แล้วนำมากำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง เรียกการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการทำงานของสมอง หรือสอดคล้องกับการทำงานของสมองที่ได้ค้นพบว่าการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐาน (สมาลี ชัยเจริญ, อิศรา ก้านจักรและวรกิต วัดเข้าหลาม, 2551) ซึ่งจากการค้นพบดังกล่าวได้มีนักวิชาการออกมาเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Brain-Based Learning เช่น เมื่อสมองรับรู้ภาพและเสียงพร้อมกัน สมองมีตำแหน่งที่รับรู้เสียงและตำแหน่งรับรู้ภาพ เมื่อสมองทั้งสองตำแหน่งนี้พร้อมกัน การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้น ภาพและเสียงสามารถ ดึงดูดเข้าสู่สมองได้จำนวนมากในคราวเดียวมากกว่าข้อมูลอื่น สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีการสร้างแผนภาพความคิด การจัดระบบข้อมูลออกมาเป็นแผนภาพ เช่น กราฟ แผนภูมิ แผนผัง เป็นต้น จะทำให้ความคิดและการเรียนรู้ง่ายลงแต่ประสิทธิภาพมากขึ้น สมองเรียนรู้ได้ดีเมื่อผ่านการปฏิบัติ การเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ เท่ากับใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 (ตา หู จมูก ลิ้น สัมผัส) ทั้งยังประกอบด้วยประสบการณ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วย หลักการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นฐานก็คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเชื่อว่า ความสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ก็คือ การพัฒนาศักยภาพของสมองและการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะต้องมีความร่วมมือจากทุกฝ่าย (ประหยัด จิระวรพงศ์, 2549)

นวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน และครูสามารถออกแบบนวัตกรรมโดย

การบูรณาการตามแนวคิด Brain-Based Learning และสามารถแทรกกิจกรรมในส่วนอื่น ๆ ที่เน้นการทำงานของสมอง ได้ตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน ประกอบกับในปัจจุบันการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจในหมู่นักการศึกษาเป็นอย่างมาก การใช้สื่อหลายชนิดหรือแบบฝึกทักษะนั้น จะช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้เกิดความอยากรู้อยากเรียน มีความกระตือรือร้นในการหาคำตอบ ทั้งนี้เวลาที่ใช้สื่อหรือแบบฝึกทักษะเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ นั้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละบุคคล และจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Brain-Based Learning ยังมีความสอดคล้องเป็นอย่างมากกับพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโณมยงค์ มิมาชา (2557) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริรัตน์ บุตรแสนโคตร (2554) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หน่วยการเรียนรู้ บูรณาการจัดกิจกรรมตามแนวทาง Brain-Based Learning ผลการวิจัย พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์รอบรู้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียน เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่แปลกใหม่ไปจากเดิม นักเรียนมีความสุข นักเรียนเรียนรู้ได้ดีในบรรยากาศของการเรียน ที่เป็นกันเอง ทำหยาการค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย และได้ฝึกการใช้ภาษาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะแก้ปัญหาในเรื่องการอ่านออกเสียงคำของนักเรียน โดยพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อเป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดทำชุดฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ เพื่อที่นักเรียนจะได้มีชุดฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพ ได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2564 อำเภอเขื่องใน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเขื่องใน (เจริญราษฎร์) โรงเรียนบ้านกุดตะเสียน โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 28 (บ้านจานเขื่องนามั่ง) โรงเรียนบ้านท่าไทร (ไททอง) โรงเรียนบ้านโนนจานหนองแสง จำนวน 10 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 267 คน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/5 ที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 2

ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเชิงใน (เจริญราษฎร์) กลุ่มสถานศึกษาที่ 8 เชิงใน 1 อำเภอเชิงใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวนนักเรียน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำของชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เรื่อง การอ่านออกเสียงคำ คือ คำที่ประสมด้วยสระเสียงยาวตัวเดียว ในหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และบัญชีคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคัดเลือกเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ทั้งด้านภาษา ความยากง่าย และตรงกับความต้องการของผู้เรียนในวัยนี้ และตามแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน จำนวน 7 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ อา

ชุดที่ 2 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ อี

ชุดที่ 3 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ อุ

ชุดที่ 4 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ เอ

ชุดที่ 5 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ แอ

ชุดที่ 6 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ โอ

ชุดที่ 7 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระเสียงยาว (อา อี อุ เอ แอ โอ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิด คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

1.1 แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 ชุด

1.2 แบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน จำนวน 1 ชุด มี 30 ข้อ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 แผน (แผนการจัดการเรียนรู้ละ 2 ชั่วโมง)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงทำความเข้าใจกับตัวอย่างการวิจัยถึงจุดประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล การปฏิบัติตัวในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างการวิจัยโดยไม่เปิดเผยข้อมูลและไม่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านออกเสียงคำ จำนวน 30 ข้อ

ไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 1 วัน กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียน เชื่องโน (เจริญราษฎร์) จำนวน 30 คน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 8 เชื่องโน 1 อำเภอเชื่องโน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เวลา 1 ชั่วโมง

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนของการใช้แบบฝึกทักษะในแต่ละชุด ซึ่งกำหนดเวลา ในการจัดกิจกรรมในส่วนเนื้อหา ก่อน แล้วให้นักเรียนนำแบบฝึกทักษะการอ่านทุกชุด จำนวน 7 แบบฝึก ใช้สอน ครั้งละ 2 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง

ตารางที่ 1 แผนการดำเนินการจัดใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ

ครั้งที่	วันที่ทำการทดลอง	เรื่องที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	แบบฝึกชุดที่
1	7 มีนาคม 2565	การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วย สระ อา	2	1
2	8 มีนาคม 2565	การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วย สระ อี	2	2
3	9 มีนาคม 2565	การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วย สระ อุ	2	3
4	13 มีนาคม 2565	การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วย สระ เอ	2	4
5	14 มีนาคม 2565	การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วย สระ แอ	2	5
6	20 มีนาคม 2565	การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วย สระ โอ	2	6
7	21 มีนาคม 2565	การอ่านออกเสียงคำที่ประสมสระเสียงยาว (อา อี อุ เอ แอ โอ)	2	7
รวม (ชั่วโมง)			14	7

4. ทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยนำแบบทดสอบความสามารถทางการอ่านออกเสียงคำ จำนวน 30 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนตัวอย่าง หลังเรียนเวลา 1 ชั่วโมง แล้วตรวจให้คะแนน

5. นำคะแนนจากการทำแบบฝึกทักษะทุกชุด และคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่านออกเสียง คำ ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำตาม แนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรม โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 ผลปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละของแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำตามแนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain – Based learning)

แบบฝึกทักษะชุดที่	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	ร้อยละ
ชุดที่ 1 การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ อา	50	40.30	6.40	80.60
ชุดที่ 2 การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ อี	50	40.43	3.84	80.86
ชุดที่ 3 การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ อุ	50	40.63	4.63	81.26
ชุดที่ 4 การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ เอ	50	41.37	4.41	82.74
ชุดที่ 5 การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ แอ	50	40.00	4.39	80.00
ชุดที่ 6 การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ โอ	50	42.83	4.73	85.66
ชุดที่ 7 การอ่านออกเสียงคำที่ประสมด้วยสระ อา อี อุ เอ แอ และโอ	50	41.60	4.97	83.20
รวม	350	287.17	22.17	82.05

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างเรียน จำนวน 7 ชุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 40–42.83 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 3.83–6.40 ร้อยละของคะแนนจากแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำทั้ง 7 ชุด มีค่าตั้งแต่ 80–85.66 และเมื่อคิดผลรวมค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำทั้ง 7 ชุด มีค่า 287.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 22.17 คิดเป็นค่าเฉลี่ยของแบบฝึกทักษะทุกชุดเป็นร้อยละ 82.05

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึกทักษะและความสามารถในการอ่านออกเสียงคำหลังการใช้แบบฝึกทักษะ

การประเมิน	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ร้อยละ
ระหว่างเรียน	30	350	8,615	287.17	82.05
หลังเรียน	30	30	730	24.33	81.11

จากตารางที่ 3 พบว่าคะแนนประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในแบบฝึกทักษะ การอ่านออกเสียงคำทั้ง 7 ชุด ได้ค่าเฉลี่ยร้อยละ (E_1) = 82.05 และคะแนนความสามารถในการอ่านออกเสียงของผลลัพธ์ภายหลังจากการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงได้ค่าเฉลี่ย (E_2) = 81.11 ดังนั้นแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ $E_1/E_2 = 82.05/81.11$ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านออกเสียงคำตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านออกเสียงตามแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การใช้แบบฝึกทักษะ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	t	P(Sig)
ก่อนเรียนด้วยแบบฝึก	30	30	16.23	1.87	43.12*	.000
หลังเรียนด้วยแบบฝึก			24.33	2.13		

* มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านออกเสียงคำตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.05/81.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้
2. ความสามารถในการอ่านออกเสียงคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการอภิปรายได้ดังนี้

1. แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.05/81.11 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ที่เป็นเช่นนี้เพราะเนื้อหาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีเนื้อหาที่เริ่มจากง่ายไปยาก มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำ คำชี้แจงที่ชัดเจน มีรูปภาพประกอบเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ได้รับความสนใจของผู้เรียนให้จดจ่อกับแบบฝึกทักษะ มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ รวมทั้งได้รับการประเมินเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ แบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้ได้ศึกษาหลักการและทฤษฎีทางการศึกษา เช่น การสร้างแบบฝึกโดยเรียงลำดับความรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ตามทฤษฎีพัฒนาการของ Piaget ที่ว่า พัฒนาการของเด็กที่จะสามารถคิดหาเหตุผลเชิงรูปธรรม มีอายุระหว่าง 7-11 ปี เป็นการใช้อุปภาพ สื่อความหมายของคำ เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทางปัญญาให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของนิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ ใช้แบบฝึกสั้น ๆ ตามลำดับความยากง่าย ตรงตามเนื้อหา เหมาะสม

กับวัย เวลา ความสามารถ ความสนใจ และสภาพปัญหาของผู้เรียนด้วย และสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี อยู่คง (2546) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะไว้ว่า ลักษณะของ แบบฝึกที่ดี มีลักษณะเข้าใจง่ายมีหลายรูปแบบเหมาะสมกับวัยความสามารถ ทำท่ายให้ผู้ฝึกใช้ความสามารถและอยากฝึกด้วยตนเอง ผลการวิจัยของ Lowery (1978) ที่พบว่า หลังจากนักเรียนได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะแล้วนักเรียนมีคะแนนการทดสอบมากกว่าคะแนนก่อนการทำแบบฝึก และแบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยนักเรียนในการเรียนรู้ และช่วยตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย การนำแบบฝึกนั้นมาใช้จึงเป็นการช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติยาพร เนื่ออ่อน (2552) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะไว้ว่า แบบฝึกที่ดีจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน คือ มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะฝึกด้านใด ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล สภาพปัญหาของนักเรียน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ส่งเสริมความคิดวิญญู จูงใจ ทำท่ายผู้ฝึกให้ใช้ความสามารถ มีความพอใจในการเรียน และเกิดทักษะตามจุดประสงค์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมงคล จำศรี (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทย เพื่อจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความ มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.94/82.95 แสดงว่าชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านออกเสียงคำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สูงวก่อนการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการสอนการอ่านโดยใช้แบบฝึกทักษะมีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำให้สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lowery (1978) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกมีคะแนนทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าก่อนการทำแบบฝึก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของของนันทนา คำสุข (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 85.38/84.40 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจ ความหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริรัตน์ บุตรแสนโคตร (2554) ที่ได้พัฒนาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ จัดกิจกรรมตามแนวทางมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ 81.03 และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละที่กำหนดร้อยละ 83.21 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ สอนซ่อมเสริม เพื่อเพิ่มความสามารถในการอ่านออกเสียงให้สูงขึ้น

2. สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ผู้สอนในรายวิชาต่าง ๆ นำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ไปใช้ในการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนากระบวนการทำงานของสมองให้มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้

3. ในการจัดกิจกรรมครูผู้สอนควรให้คำแนะนำและชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการต่าง ๆ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ กระตุ้นความคิดของผู้เรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการเรียนรู้จากการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงคำ ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการสื่อสาร

2. ควรมีการพัฒนาแบบฝึกทักษะตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ในทักษะอื่น ๆ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

3. ควรพัฒนาหรือสร้างแบบฝึกทักษะให้อยู่ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สื่อคอมพิวเตอร์ เกมการศึกษาในรูปแบบออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

กิตติยาพร เนื่ออ่อน. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. รายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน (Reading Teast: RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563. (ออนไลน์) 2564 (อ้างเมื่อ 10 เมษายน 2564). จาก <http://180.180.244.56/ExamWeb/FrLogin.aspx?ReturnUrl=%2fExamWeb%2fDefault.aspx>.

โฉมยงค์ มิมาชา. “การพัฒนาชุดการเรียนรู้ทักษะการอ่านและเขียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,” บัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์ 9, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2557): 10-16.

นันทนา คำสุข. การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2552.

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ. การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตรา แม่กด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2546.

ปราณี อยู่คง. การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเพื่อจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี, 2546.

ประหยัด จิระวรพงศ์. “การเรียนรู้ตามการพัฒนาของสมอง (Brain-Based Learning: BBL),” วิชาการเทคโนโลยีการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา. 2, 1 (กันยายน 2549): 6-12.

มงคล จำศรี. การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านภาษาไทยเพื่อจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2547.

วิชาการ, กรม. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2546

วิชาการ, กรม. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2553.

- วรรณิ์ โสมประยูร. การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- ศิริรัตน์ บุตรแสนโคตร. การพัฒนาผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยหน่วยการเรียนรู้บูรณาการจัดกิจกรรมตามแนวทาง Brain Based Learning. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- สุมาลี ชัยเจริญ, อิศรา ก้านจักร และวรกิต วัตเข้าหลาม. การสังเคราะห์โมเดลนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ทางสมองของผู้เรียน โดยใช้ Brain-Based Learning. ขอนแก่น:มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2551.
- Lowery, Eleanor Blodwyn. "The Effects of Four Drills and Practice Time Units on theDecoding Performances of Student with Specific Learning Disabilities," **Dissertation Abstracts International**. 39, 2 (1978): 817-A.

การวิเคราะห์การออกแบบแอปพลิเคชัน Booking.com ที่ส่งผลต่อการใช้งานจริง
ของผู้ใช้ในประเทศไทย
Analysis of the Booking.Com Application Design Affecting the Actual Use
of the users in Thailand

รวีพร จิตอารีรัตน์ และปฐมมา สตะเวทิน
Rawiporn Jitareerat and Patama Satawedini

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
Faculty of Communication Arts Bangkok University
E-mail: rawipron.jita@bumail.net

Received: August 8, 2022; Revised: November 12, 2022; Accepted: November 16, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนากระบวนการจองบริการออนไลน์บนโมบายล์แอปพลิเคชันสำหรับบุกกิง โดยศึกษาจากแอปพลิเคชันโกต้า และ 2) ศึกษาความพึงพอใจการใช้งานในระบบจองบริการออนไลน์บนโมบายล์แอปพลิเคชันบุกกิง ตัวอย่าง คือ ผู้ใช้แอปพลิเคชันบุกกิง เป็นประจำในการจองห้องพักโรงแรมโดยผู้ใช้บริการการจองห้องพักเพียงแอปพลิเคชันเดียวและมีอัตราการจองมากกว่า 12 ครั้งต่อปี จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เชิงทดลอง ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้ข้อมูล จากผู้ที่มีประสบการณ์ตรง มีความเข้าใจ และมีความรู้ในเรื่องนี้ เพื่อสามารถให้ข้อมูลได้อย่างลึกซึ้งและดีที่สุด โดยคัดเลือกจากผู้ที่ใช้แอปพลิเคชันบุกกิง เป็นประจำในการจองห้องพัก

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบจองบริการออนไลน์บนโมบายล์แอปพลิเคชันในเวอร์ชันที่ดีที่สุด คือ เวอร์ชันที่ 3 เนื่องจากรูปแบบสัญลักษณ์ใช้งานง่ายและมีการตัดตัวแปรผลที่ไม่สำคัญต่อการใช้งานออกไปทำให้ผู้ใช้งานใช้เวลาในเวอร์ชันดังกล่าว น้อยที่สุด
2. ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบจองบริการออนไลน์บนโมบายล์แอป พบว่าผู้ใช้งานมีความพึงพอใจมีประสบการณ์การใช้งานที่ดี และมีความรู้สึกละเอียด สามารถใช้งานได้ง่าย สะดวก และดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ระบบจองบริการออนไลน์บนโมบายล์แอป ประสบการณ์ผู้ใช้ การออกแบบจำลอง

Abstract

The objectives of the research were 1) to study the development of the online service booking systems of the mobile application to book hotels by studying from the agoda.com application and 2) to study the satisfaction of the users from using the online service booking system of the mobile application. The samples were 5 users using the booking application regularly to book hotels. They used only one application to book hotels and had the booking rates more than 12 times per year. They were selected by purposive sampling. The research instruments were experimental. The researchers determined the criteria to select the informants who had direct experience, understood, and had knowledge about booking hotels by using the online service booking systems of the mobile application. They selected the informants who were the users using the online service booking systems of the mobile application to book hotels.

The research findings were as follows.

1. The best online service booking system was the third version because the forms of the symbols were easy to be used and the output variables that were not important for using were cut off. Therefore, the users spent time to use the third version at the least level.
2. The findings of the survey of the satisfaction of the users towards the online service booking systems showed that the users were satisfied, had good experience, and felt that they could use the third version more easily, more comfortably, and better.

Keywords: Online Service Booking Systems of the Mobile Application, Users' Experience, Model Design

บทนำ

เทคโนโลยียุค 4.0 มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้โลกในปัจจุบันเปรียบเสมือนโลกที่ไร้พรมแดน ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วทุกมุมโลก เกิดสังคมออนไลน์ขนาดใหญ่ ที่เรียกว่า เครือข่ายสังคมออนไลน์ เปรียบเสมือนสังคมของโลกมนุษย์จริงที่ผู้คนสามารถพูดคุย แลกเปลี่ยน รับฟัง เสนอแนะ หรือบอกเล่าเรื่องราวผ่านทางโลกออนไลน์ได้ ผู้บริโภคจึงเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมการตลาดต่าง ๆ ผ่านทางออนไลน์มากขึ้น นอกจากนี้ การพัฒนาการทางด้านความรู้และความสามารถเป็นไปอย่างก้าวกระโดด โดยมีการพัฒนาและคิดค้นเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ทั้งในภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการโรงแรม เช่น เว็บไซต์ และแอปพลิเคชันที่ให้ผู้บริโภคสามารถค้นหาข้อมูลซึ่งอำนวยความสะดวกและช่วยในการตัดสินใจของผู้บริโภคมากขึ้น ซึ่งการสร้างประสบการณ์ผู้ใช้โดยการออกแบบเว็บไซต์และแอปพลิเคชันให้มีความน่าใช้งาน สามารถเข้าถึงได้ง่าย สวยงาม โดดเด่น เข้าใจง่าย ใช้งานสะดวก ในระยะเวลาที่รวดเร็ว เช่น การคลิกเข้าเว็บไซต์ดูสินค้าที่สนใจแล้วเจอแถบเมนูที่สามารถเข้าถึงข้อมูลของสินค้าโดยไม่ต้องเสียเวลาในการค้นหา โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์จะมีการสร้างแบบจำลองขึ้นมาก่อนที่จะสร้างเป็นผลงานจริงสำหรับแสดงรายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า Mock up แอปพลิเคชัน ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างมากในวงการการออกแบบทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์ รวมถึงการออกแบบเว็บไซต์และแอปพลิเคชันต่าง ๆ

การจองห้องพักผ่านอินเทอร์เน็ตมีบทบาททั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งทำให้เกิดบริษัทที่ให้บริการจองห้องพักผ่านทางเว็บไซต์และแอปพลิเคชันเป็นจำนวนมากซึ่งแตกต่างจากเดิมที่ผู้บริโภคต้องทำการจองผ่านโรงแรม

จากตัวแทน หรือจองผ่านโรงแรมโดยตรง (ธนัชพร ราตรีโชติ และกนกพร ชัยประสิทธิ์, 2561) ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั้งในเรื่องของข้อมูลที่พิก ราคา เส้นทางการเดินทาง อีกทั้งยังสามารถเลือกห้องพักได้ตามความต้องการ หรือวันที่จะเข้าพักซึ่งสามารถจองล่วงหน้าได้ โดยหลาย ๆ เว็บไซต์และแอปพลิเคชัน มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงดูดลูกค้ามาใช้งานและทันต่อการแข่งขันที่เกิดขึ้น

Booking.com เป็นเว็บไซต์และแอปพลิเคชันที่มีผู้ใช้งานเป็นจำนวนมากสำหรับใช้ในการจองโรงแรมที่พัก และตั๋วเครื่องบิน สำหรับในเวอร์ชันปัจจุบันพบว่ามีปัญหาในเรื่องของตัวกรองผลข้อมูลที่มากเกินไป โดยหน้า Feed ของแอปพลิเคชันมีข้อมูลหรือแบบสอบถามที่ไม่จำเป็นจำนวนมาก ผู้ใช้งานเกิดความไม่สะดวกในการใช้งานทำให้เสียเวลาในการจองที่พัก และยากต่อการจองที่พักต่าง ๆ อีกทั้งผู้ใช้งานเกิดความสับสนในการใช้งาน และหันไปใช้งานผ่านแอปพลิเคชันอื่นแทน (Shirley, 2021) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและพัฒนา Mock up แอปพลิเคชัน Booking.com จากแอปพลิเคชัน Agoda.com และศึกษาประสบการณ์การใช้งาน Mock up แอปพลิเคชัน Booking.com เพื่อให้ผู้ใช้งานมีประสบการณ์ที่ดีในการใช้แอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ในการจองที่พักต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนา Mock up Application Booking.com จากแอปพลิเคชัน Agoda.com
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้งาน Mock up Application Booking.com

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การออกแบบแอปพลิเคชัน Booking.com ที่ส่งผลกระทบต่อการใช้งานจริงของผู้ใช้ในประเทศไทยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง (Experimental-based Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ Mock up Application โดยวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมจากแอปพลิเคชัน Agoda.com สำหรับเป็นแนวทางในการออกแบบแอปพลิเคชันให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ออกแบบ Mock up Application ทั้งหมด 3 เวอร์ชันและเปรียบเทียบกับแอปพลิเคชัน Booking.com ในเวอร์ชันปัจจุบัน ตัวอย่างในการวิจัย คือ ผู้ที่มีประสบการณ์ในการจองที่พักผ่านแอปพลิเคชันทั้งหมด 5 คน โดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือน มีนาคม 2565-พฤษภาคม 2565 และมีการติดต่อผลทุก ๆ 1 เดือน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด 5 คนดังกล่าว นั้น จะเป็นบุคคลเดิมตลอดระยะเวลา 3 เดือน เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบระยะเวลาที่ใช้งานของ Mock up Application ทั้ง 3 เวอร์ชัน และแอปพลิเคชัน Booking.com มาวิเคราะห์และเปรียบเทียบความแตกต่างของแต่ละแอปพลิเคชันจากนั้นจึงทำการสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. ข้อมูล Mock up Application ทั้ง 3 เวอร์ชัน

Mock Up Application ในเวอร์ชันที่ 1 มีลักษณะคล้ายกับแอปพลิเคชัน Booking.com มากที่สุด แตกต่างกันที่ตัวกรองผลข้อมูล โดยมีตัวกรองผลข้อมูล ดังนี้ งบประมาณ เกณฑ์การค้นหายอดนิยม ระดับดาว และคะแนนผู้เข้าพัก ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 Mock up Application เวอร์ชันที่ 1

Mock Up Application ในเวอร์ชันที่ 2 ผู้วิจัยทำการปรับเปลี่ยนหน้าตาตัวกรองผลข้อมูลในด้านงบประมาณจากเดิมเป็นช่องสี่เหลี่ยมให้เลือกกดราคาเป็นการเลื่อนเลือกกระยะของราคาของผู้เข้าพักที่ต้องการ เพื่อเป็นการให้ผู้ใช้งานสามารถเลือกได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด อีกทั้งยังมีความสะดวกและใช้งานง่าย โดยมีตัวกรองผลข้อมูลเหมือนในเวอร์ชันที่ 1 ทั้งหมด ดังนั้น งบประมาณ เกณฑ์การคืนหายอดนิยม ระดับดาว และคะแนนผู้เข้าพัก ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 Mock up Application เวอร์ชันที่ 2

Mock Up Application ในเวอร์ชันที่ 3 ผู้วิจัยทำการตัดตัวกรองผลข้อมูล คือ เกณฑ์ความนิยมออก เนื่องจากผู้เข้าพักส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเลือกตอบในส่วนนี้ และผู้วิจัยเก็บตัวกรองข้อมูลงบประมาณในเวอร์ชันที่ 2 ไว้เหมือนเดิม เนื่องจากผู้ใช้งานมีความพึงพอใจและให้ประสบการณ์ที่ดีในการใช้งาน ทำให้ Mock Up Application เวอร์ชันที่ 3 มีตัวกรองผลข้อมูล ดังนั้น งบประมาณ ระดับดาว และคะแนนผู้เข้าพัก ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 Mock up Application เวอร์ชันที่ 3

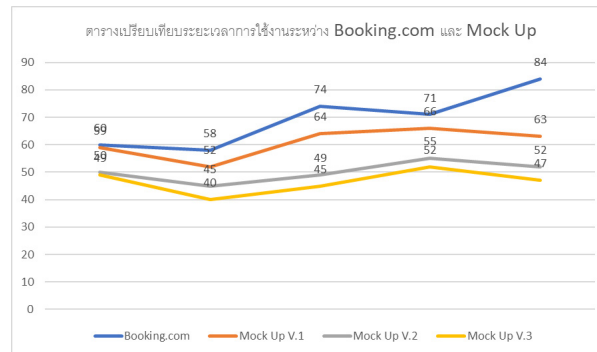
2. ผลการเปรียบเทียบการใช้งานของ Mock up Application และ แอปพลิเคชัน Booking.com

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้งานระหว่าง Mock up Application ทั้ง 3 เวอร์ชัน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นกับแอปพลิเคชัน Booking.com สามารถแสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้งานของแอปพลิเคชัน Booking.com และ Mock up Application ทั้ง 3 เวอร์ชัน

ผู้ทดลอง คนที่	ระยะเวลา การทดลอง จาก Booking.com (วินาที)	ระยะเวลา การทดลองจาก Mock Up Application เวอร์ชันที่ 1 (วินาที)	ระยะเวลา การทดลองจาก Mock Up Application เวอร์ชันที่ 2 (วินาที)	ระยะเวลา การทดลองจาก Mock Up Application เวอร์ชันที่ 3 (วินาที)
1	60	59	50	49
2	58	50	45	40
3	74	64	49	45
4	71	66	55	52
5	84	63	52	47

จากตารางที่ 1 เมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้งานแอปพลิเคชันจากผู้ทดลองทั้ง 5 คน พบว่า ระยะเวลาที่ใช้งานบน Mock up Application เวอร์ชันที่ 3 น้อยที่สุด รองลงมา คือ Mock up Application เวอร์ชันที่ 2, Mock up Application เวอร์ชันที่ 1 และ แอปพลิเคชัน Booking.com ตามลำดับ สามารถแสดงข้อมูลในรูปแบบกราฟดังภาพที่ 4 ดังนี้

ภาพที่ 4 กราฟเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้งานระหว่าง Booking.com และ Mock Up Application

จากภาพที่ 4 ผู้วิจัยพัฒนา Mock Up Application จากเวอร์ชันที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ โดยนำข้อผิดพลาดต่าง ๆ มาแก้ไข จากกราฟแสดงระยะเวลาการใช้งานของแอปพลิเคชันแต่ละเวอร์ชันจากผู้ทดลอง ได้แก่ แอปพลิเคชัน Booking.com, Mock up Application เวอร์ชันที่ 1, Mock up Application เวอร์ชันที่ 2 และ Mock up Application เวอร์ชันที่ 3 ซึ่งจากการเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้งานทั้ง 4 แอปพลิเคชัน พบว่า Mock up Application เวอร์ชันที่ 3 มีระยะเวลาการใช้งานจากผู้ทดลองน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า Mock up Application เวอร์ชันที่ 3 มีความสะดวก และรวดเร็วในการใช้งาน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและพัฒนา Mock up Application สำหรับการ Booking โดยศึกษาจากแอปพลิเคชัน Agoda.com ได้ Mock up application ทั้ง 3 เวอร์ชัน ที่มีการพัฒนาขึ้นจากเวอร์ชันที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและลดตัวกรองลง และเปรียบเทียบระยะเวลาการใช้งานกับแอปพลิเคชัน Booking.com เพื่อศึกษาประสบการณ์การใช้งานของผู้ใช้งานแอปพลิเคชัน ผลการวิจัยพบว่า Mock up Application เวอร์ชันที่ 3 เป็น Mock up Application ที่ผู้ใช้งานมีประสบการณ์การใช้งานที่ดีที่สุด เนื่องจากใช้ระยะเวลาบนแอปพลิเคชันน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังใช้งานง่าย สะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้เนื่องมาจากการลดตัวกรองบนแอปพลิเคชันลง และการปรับเปลี่ยนรูปแบบให้น่าใช้งาน โดยผู้วิจัยยังพบว่าปัจจัยที่สำคัญในการออกแบบแอปพลิเคชันบนมือถือสำหรับการจองห้องพัก แอปพลิเคชันต้องมีความเข้าใจง่าย มีขนาดของตัวอักษรและสัญลักษณ์ที่ชัดเจน และมีความรวดเร็วในการใช้งาน มีความเสถียรในการใช้งาน ข้อมูลและผลรับต้องครบถ้วน เป็นที่ยอมรับและสามารถเชื่อถือได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนันธินี ทิพย์ประไพ (2558) ที่พบว่าการใช้แอปพลิเคชันบนมือถือเพื่อจองที่พักออนไลน์ต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมากขึ้น เนื่องจากแอปพลิเคชันบนมือถือมีความง่ายต่อการใช้งานตามมาตรฐานสากล ซึ่งนอกเหนือจากการจองที่พักระบบออนไลน์แล้วยังสามารถทำการหาข้อมูลของที่พักได้อย่างถูกต้อง มีระบบทำการจองได้ 24 ชั่วโมง และสามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้งานมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันเมื่อศึกษาประสบการณ์การใช้งานของ Mock up Application พบว่า ปัจจัยที่ทำให้ผู้ใช้งานเกิดความพึงพอใจต่อการใช้งานแอปพลิเคชันนั้นต้องการความสะดวกสบาย รวดเร็วทันใจพร้อมได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน กรองผลได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Delone และ McLean (1992) ที่พบว่าคุณภาพของระบบหรือการประมวลผลที่มีความถูกต้องและประสิทธิภาพของระบบที่มีคุณภาพเป็นตัวชี้วัดของกระบวนการที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน นอกจากนี้

ความพึงพอใจของผู้ใช้งานยังเกิดจากคุณภาพของระบบทั้ง 5 มิติ ได้แก่ ความง่ายในการใช้งาน ความปลอดภัยในการใช้งาน ความเสถียรภาพ ความรวดเร็วในการตอบสนองและความง่ายในการเข้าถึงทำให้ใช้เวลาในการทำแอปพลิเคชันน้อยที่สุด ทำให้ผู้บริโภคมองเกิดประสบการณ์ดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชวงศ์ ฉายะบุตร (2536) ที่พบว่าหลักการให้บริการจะต้องเป็นไปตามการพัฒนาการให้บริการเชิงรุกแบบครบวงจร (Package service) ความรวดเร็วการบริการ ซึ่งปัจจุบันสังคมเปลี่ยนไปตลอดต้องแข่งขันตลอดเวลาการบริการที่มีความรวดเร็วอาจจะทำได้ เช่นเดียวกับการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะทำให้สามารถให้บริการได้เร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต่างของแอปพลิเคชัน Booking.com และ Mock Up Application เท่านั้น ดังนั้นหากมีวิจัยขึ้นไป ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับช่วงระยะเวลาการใช้งานระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ว่ามีระยะเวลาที่ใช้งานต่างกันหรือไม่ และเปรียบเทียบว่าผู้ใช้งานเพศหญิงและเพศชายชอบ Mock Up Application เวอร์ชันไหนมากกว่ากัน เนื่องจากระยะเวลาการใช้งานของผู้หญิงและผู้ชายแต่ละเวอร์ชันมีความแตกต่างกัน ซึ่งผู้หญิงและผู้ชายอาจจะมีประสบการณ์ที่ดีกับการใช้ Mock up Application ในแต่ละเวอร์ชันแตกต่างกัน

2. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการวิเคราะห์การออกแบบแอปพลิเคชัน Booking ที่ส่งผลต่อการใช้งานจริงของผู้ใช้ในประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นหากมีงานวิจัยขึ้นไป ควรศึกษาแอปพลิเคชันอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น Traveloka, Agoda เป็นต้น เพื่อสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์การออกแบบแอปพลิเคชัน Booking.com ในระบบดิจิทัลให้ได้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้ประกอบการควรเพิ่มการวางกลยุทธ์ทางการตลาดที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัจจัยด้านการใช้งาน (Functionality) เนื่องจากผู้ใช้งานให้ความสำคัญเรื่องการใช้งานในการคัดกรองข้อมูลผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com จะต้องคัดกรองข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำมากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญในด้านของการใช้งาน ของแอปพลิเคชัน Booking.com ให้มีการใช้งานได้ง่ายและสะดวกสบายมากขึ้นทำให้ผู้ใช้งานสามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและตรงตามความต้องการมากที่สุดและปัจจัยด้านการใช้งานแอปพลิเคชัน (Application Usability) โดยผู้ประกอบการควรจะพัฒนาในด้านของการใช้งานตัวแอปพลิเคชันทั้งในด้านของสัญลักษณ์ รูปแบบและฟังก์ชันของแอปพลิเคชันให้มีความสะดวกสบายและมีความทันสมัยเพื่อให้น่าสนใจและกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วในการจองห้องพักผ่านแอปพลิเคชัน Booking.com

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเรื่องการวิเคราะห์การออกแบบแอปพลิเคชัน Booking.com ส่งผลต่อการใช้งานจริงของผู้ใช้งานในประเทศไทย ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเนื่องจากความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมา สดะเวทิน ผู้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัยทั้งยังตรวจแก้ไขวิจัยฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐมา สตะเวทิน คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการสื่อสาร การตลาดดิจิทัลทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ทางการสื่อสารการตลาดดิจิทัลให้แก่คณะผู้วิจัยมาเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาให้การชี้แนะ และแก้ไขการศึกษาในครั้งนี้ ให้เป็นไปได้ดีและสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ทำการทดลอง จนทำให้วิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีทุกประการ งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ

เอกสารอ้างอิง

ชวงศ์ ฉายะบุตร. “การให้บริการแบบครบวงจรแนวทางการให้บริการเชิงรุกของกรมการปกครอง,” **เทศบาล**. 88, 30 (กรกฎาคม 2536): 11-14.

ธนะพร ราตรีโชติ และกนกพร ชัยประสิทธิ์. “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้แอปพลิเคชันในการจองโรงแรมที่พักของประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร,” **วิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย (EAU Heritage) ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 8, 1 (มกราคม-เมษายน 2561): 297-301.

นันธินี ทิพย์ประไพ. **ความพึงพอใจและพฤติกรรมในการใช้แอปพลิเคชันของกลุ่มอาชีพพนักงานสำนักงานที่ส่งผลการจองที่พักผ่านแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟนซ้ำในครั้งถัดไป**. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2558.

Delone, W. H., and E. R. McLean. “Information Systems Success: The Quest for the Dependent Variable,” **Journal of Management Information Systems**. 3, 4 (March 1992): 60-95.

Shirley, W. X. **Booking vs. Agoda: What Makes a Better Hotel Search Experience**. (Online) 22 April 2021 (Cited 20 August 2022). Available <https://bootcamp.uxdesign.cc/booking-vs-agoda-what-makes-a-better-hotel-search-experience-part-i-2fc53f054c9b>

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C
ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์และความสามารถในการแก้ปัญหา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

Learning Management Based on STEM Education Operated by Using 5C Scientific
Learning Management Procedures Affecting Physics Learning Achievement and
Problem-Solving Abilities of the Tenth-Grade Students

ฉันทชัย จันทะเสน
Chunchai Juntasen

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) อ.กันทรวิชัย จ.มหาสารคาม 44150
Mahasarakham University Demonstration School (Secondary), Mahasarakham 44150
E-mail: chunchai@msu.ac.th
Received: August 5, 2022; Revised: November 25, 2022; Accepted November 26, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C 2) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 33 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบการวัดผลหลังเรียนเพียงอย่างเดียว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเชื่อมโยง 2) ขั้นสร้างความขัดแย้งทางความคิด 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) ขั้นเปรียบเทียบและสรุป และ 5) ขั้นสร้างสรรค์ โดยมีการแทรกแนวคิดสะเต็มศึกษาแต่ละตัว ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ เข้าไปในแต่ละขั้นการสอน
2. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C ทั้งหมด 33 คน มี คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 26.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.16 ของคะแนนทั้งหมด และมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเฉลี่ย 25.50 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของคะแนนทั้งหมด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C สะเต็มศึกษา ความสามารถในการแก้ปัญหา

Abstract

The objectives of the research were 1) to develop learning management based on STEM education operated by using 5C scientific learning management procedures and 2) to study learning achievement and problem-solving ability of the students learning by using learning management based on STEM education operated by using 5C scientific learning management procedures. The target group consisted of 33 students studying in the tenth grade, room 4/3, at Mahasarakham University Demonstration School (Secondary). The research instruments were 1) learning management plans, 2) a learning achievement test, and 3) a test for measuring the problem-solving ability. The research was conducted in the research form of the one-group post-test-only design. The statistics used to analyze data were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows.

1. The learning management based on STEM education operated by using 5C scientific learning management procedures consisted of 5 procedures used in learning management of each plan. 5 procedures included 1) building the connection, 2) building conflicts of opinions, 3) implementation, 4) comparison and conclusion, and 5) creation. The concepts of STEM education: Science (S), Technology (T), Engineering (E), and Mathematics (M), were inserted while the teachers were teaching each procedure.

2. 33 students were taught by using learning management based on STEM education operated by using 5C scientific learning management procedures. The students had the mean score of the learning achievement of 26.45 out of the total score of 30 or 88.16% of the total score and the mean score of the problem-solving ability of 25.50 out of the total score of 30 or 85% of the total score.

Keywords: 5C Scientific Learning Management, STEM Education, Problem-Solving Ability

บทนำ

วิทยาศาสตร์มีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งด้านการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และการพัฒนาทางด้านกระบวนการคิด ทั้งความคิดขั้นพื้นฐาน ความคิดขั้นกลาง และความคิดขั้นสูง (High-ordered Thinking) กระบวนการคิดเหล่านี้ช่วยทำให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม วัฒนธรรม และเทคโนโลยีอยู่ตลอดเวลา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา รวมทั้งสามารถเลือกตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล นอกไปจากนั้นวิทยาศาสตร์ยังช่วยพัฒนาความคิดเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Thinking) ตลอดจนทำให้เกิดเจตคติเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Attitude) มีจิตใจเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Mind) วิทยาศาสตร์จึงเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-based Society) ทุกคนต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy for all) (กรมวิชาการ, 2545)

แผนการศึกษาแห่งชาติมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีสมรรถนะตรงกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและผลผลิต รวมทั้งเพิ่มผลิตภาพของกำลังแรงงานของประเทศ ด้วยการกำหนดกรอบทิศทางและเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ชัดเจนในสาขาต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในระดับต่าง ๆ ที่สอดคล้อง

เชื่อมโยงกับกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและมาตรฐานอาชีพ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นการปฏิบัติจริงอย่างครบวงจร ในสถานการณ์จริง ปรับหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้ที่บูรณาการ องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ (STEM Education) เพื่อสร้างกำลังคนให้มีสมรรถนะ ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดงาน และพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รองรับพลวัตของโลกและการแข่งขัน ในศตวรรษที่ 21 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579

ประเทศไทยต้องการกำลังคนที่มีความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการผลิต และการบริการที่มีการแข่งขันสูง เช่น การเกษตรแบบก้าวหน้า การผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง การสื่อสาร การคมนาคม การพลังงาน และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องจักรที่มีเทคโนโลยีสูง ตลอดจนการจัดการโลจิสติกส์ แต่การศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการในการพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมของชาติ นอกไปนั้นนักเรียนมีเจตคติที่ไม่ค่อยดี ขาดแรงบันดาลใจ และความสนใจในการเรียน เห็นการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์เป็นเรื่องไกลตัวและไม่เห็นคุณค่าของความรู้ที่เรียน ในชั้นเรียน ทำให้ผลการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต่ำ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการประเมินทั้งในประเทศ และนานาชาติมีตัวบ่งชี้ว่า การศึกษาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับโรงเรียนมีคุณภาพต่ำโดยเฉลี่ย (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557)

จากปัญหาดังที่กล่าว ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C ซึ่งการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แบบ 5C ได้นำแนวคิดของ Joyce, Weil and Calhoun (2004) มาใช้ในการพัฒนา องค์ประกอบของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักการ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง ระบบสนับสนุน ใช้ทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) และทฤษฎีการรู้คิด (Metacognition) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C มีคะแนนเฉลี่ยการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคะแนนเฉลี่ย ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ขั้นบูรณาการ สูงกว่านักเรียนกลุ่มปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ฉันทชัย จันทะเสน, 2559)

การนำแนวคิดสะเต็มศึกษาเข้าสู่ห้องเรียนกำลังเป็นกระแสความต้องการที่กำลังเกิดขึ้น สะเต็มศึกษา คือ การสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระ (Interdisciplinary Integration) 4 วิชา ได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ (S) วิชาเทคโนโลยี (T) วิชาวิศวกรรมศาสตร์ (E) และวิชาคณิตศาสตร์ (M) โดยนำจุดเด่นของแต่ละสาขาวิชามาสผสมผสาน กันอย่างลงตัว เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา การค้นคว้า และการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในสถานการณ์ปัจจุบัน (พรทิพย์ ศิริภัทราชัย, 2556) การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา นอกจากการบูรณาการด้านเนื้อหาวิชา แล้วยังได้นำหลักการและทักษะ กระบวนการคิด การออกแบบ การแก้ปัญหา การให้เหตุผลต่าง ๆ ทางวิศวกรรม มาบูรณาการร่วมด้วย ทั้งในระดับชั้นประถมศึกษาจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนจะได้เรียนรู้ และก่อให้เกิดทักษะต่าง ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย และการบูรณาการกระบวนการ ทางวิศวกรรมและการแก้ปัญหาไปในรายวิชาวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์เป็นการเชื่อมโยงหลักสูตรไปสู่โลก แห่งความเป็นจริง ซึ่งนำไปสู่เป้าประสงค์ที่แท้จริงของการเรียนรู้ นักเรียนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางสะเต็ม จะสามารถตอบคำถาม หรือแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น สามารถสำรวจตรวจสอบในประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ และพัฒนา ไปสู่การแก้ปัญหาที่ทำนายและปัญหาในโลกที่เป็นจริง ในขณะเดียวกันก็สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมและคณิตศาสตร์ในด้านอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้นักเรียน ที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญ ทางสะเต็มยังมีคุณสมบัติของการเป็นนักคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล เป็นนักสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และขณะเดียวกัน

ก็เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางเทคโนโลยี ทางวิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557)

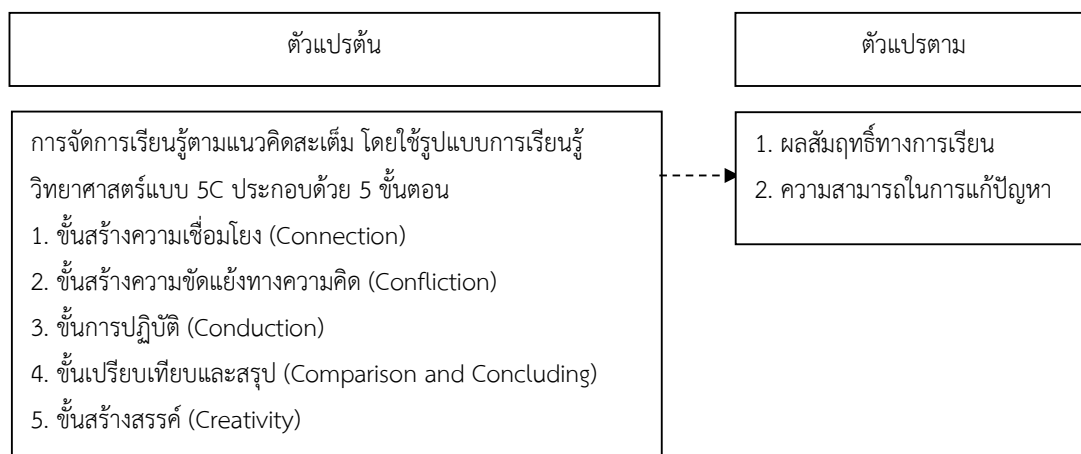
ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้แนวคิดสะเต็มศึกษามาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ บูรณาการทั้งแนวความคิดหลักทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และกระบวนการทางวิศวกรรม โดยนำเทคโนโลยีมาเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดบรรยากาศให้เป็นชั้นเรียนสำหรับนวัตกรรม และการออกแบบของผู้เรียนภายใต้ บรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นเชิงบูรณาการ โดยแทรกแนวคิดสะเต็มศึกษาแต่ละตัว เข้าไปในชั้นการสอนแต่ละชั้นการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่ครบทุกด้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สรุปกรอบการวิจัยได้ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 33 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย ได้จาก ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สาระฟิสิกส์เพิ่มเติม ข้อ 1 ประกอบด้วยเรื่อง โมเมนตัม การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์ งานพลังงาน

ตารางที่ 1 เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C

แผนที่	เรื่อง	ผลการเรียนรู้	ชั่วโมงที่ใช้
1	โมเมนตัม	อธิบาย และคำนวณโมเมนตัมของวัตถุ และการดลจากสมการและพื้นที่ใต้กราฟความสัมพันธ์ระหว่างแรงลัพธ์กับเวลา รวมทั้งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแรงดลกับโมเมนตัม	4
2	การเคลื่อนที่แบบโปรเจกไทล์	อธิบาย วิเคราะห์ และคำนวณปริมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่แบบโปรเจกไทล์	4
3	งานและพลังงาน	อธิบายกฎการอนุรักษ์พลังงานกล รวมทั้งวิเคราะห์ และคำนวณปริมาณต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของวัตถุในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยใช้กฎการอนุรักษ์พลังงานกล	4

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ด้วยขั้นตอนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C จำนวน 3 แผน 12 ชั่วโมง
2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องโมเมนตัม จำนวน 10 ข้อ เรื่องการเคลื่อนที่แบบโปรเจกไทล์ จำนวน 10 ข้อ เรื่องงานพลังงาน จำนวน 10 ข้อ
3. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นแบบวัดตามสถานการณ์ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งในแต่ละสถานการณ์จะประกอบไปด้วย 6 คำถาม ตามขั้นตอนของการแก้ปัญหา ดังนี้ ระบุปัญหา, วิเคราะห์ปัญหา, กำหนดวิธีการเพื่อแก้ปัญหา, ลงมือแก้ปัญหา, ขั้นตอนตรวจสอบผลลัพธ์, และสรุปและสะท้อนผล

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สารระ การเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้ทราบตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้
 - 1.2 ศึกษาคู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหา สาระสำคัญ แนวคิดหลัก และตัวชี้วัด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้
 - 1.3 ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ด้วยขั้นตอนการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C จำนวน 3 แผน 12 ชั่วโมง โดยให้สอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดและเนื้อหา กับ ระยะเวลาที่กำหนด
 - 1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นพร้อมแบบประเมิน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผน
 - 1.5 นำผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากการคำนวณจากแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ และพิจารณาระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ซึ่งพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา มีความเหมาะสมเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 หมายถึง มีคุณภาพอยู่ในระดับดี

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแล้วจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก มีขั้นตอนในการดำเนินการสร้าง ดังนี้ ศึกษาเนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) เพื่อกำหนดจำนวนข้อสอบให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ สร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบประเมินความเที่ยงตรงของแบบทดสอบเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมิน ผลการวิเคราะห์ได้ค่า IOC ตั้งแต่ .60 - 1.00 มีค่าความยาก (p) ระหว่าง .53 ถึง .65 ค่าอำนาจจำแนก (r) ที่เลือกระหว่าง .45 ถึง .93 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 และคัดข้อสอบไว้ จำนวน 30 ข้อ นำไปใช้จริง

3. แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีขั้นตอนในการ ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแก้ปัญหา โดยมีกรอบการประเมิน 6 ประเด็น ดังนี้ ระบุปัญหา วิเคราะห์ปัญหา การหาคำตอบเพื่อแก้ปัญหา ลงมือแก้ปัญหา ขั้นการตรวจสอบผลลัพธ์ และสรุปและสะท้อนผล

3.2 สร้างแบบวัดตามกรอบค่านิยม จำนวน 36 ข้อ

3.3 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเที่ยงตรง โดยให้ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมชีวิตด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกันกับผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

3.4 นำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาความสอดคล้องของแบบวัดกับพฤติกรรมชีวิตด้านความสามารถในการแก้ปัญหา แล้วคัดเลือกแบบวัดที่มีดัชนีความสอดคล้องหรือค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ไว้ใช้

3.5 จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ที่ไม่ใช่อีกกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 40 คน

3.6 นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจ จำแนก (r) เป็นรายข้อ ผลการวิเคราะห์ได้ข้อสอบซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก (r) ที่เลือกระหว่าง .31 ถึง .87 และคัดข้อสอบไว้จำนวน 30 ข้อ นำไปใช้จริง

3.7 นำแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่คัดเลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson Method) หรือ KR-20 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .93

3.8 จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วเพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือใน การวิจัยสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. จัดทำเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็ม ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C โดยจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่เตรียมไว้

3. เมื่อเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้แล้วทำการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน จำนวน 30 ข้อ แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

4. ผู้วิจัยนำคะแนนการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มาวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ประมวลผลและเรียบเรียง นำเสนอในรูปความเรียง

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ดำเนินการทดลองสอนและเก็บข้อมูล เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ (4 ชั่วโมง) ต่อหนึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชาฟิสิกส์พื้นฐานชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบการวัดผลหลังเรียนเพียงอย่างเดียว (One Group Post-test Only Design)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์แบบ 5C

ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C จำนวน 3 แผน 12 ชั่วโมง มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเชื่อมโยง 2) ขั้นสร้างความขัดแย้งทางความคิด 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) ขั้นเปรียบเทียบและสรุป โดยแต่ละขั้นตอนมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ขั้นสร้างความเชื่อมโยง เป็นขั้นตอนการตรวจสอบแนวความคิดที่นักเรียนมีอยู่ก่อนแล้ว (Prior knowledge) เพื่อเชื่อมโยงกับสิ่งที่จะเรียน เป็นขั้นตอนการนำเข้าสู่บทเรียน โดยใช้ Website: <https://kahoot.com/schools-u/> ในการสร้างแบบทดสอบง่าย ๆ ประมาณ 10 ข้อคำถาม เพื่อตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน (Science: S) (Technology: T) โดยครูต้องเข้าไปลงทะเบียนและทำการสร้างแบบทดสอบก่อน เพื่อนำมาให้ให้นักเรียนใช้ ในการตอบคำถามนักเรียนจะต้องใช้โทรศัพท์มือถือ (อาจจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม) ในการตอบคำถาม ผ่าน website: kahoot.it (Science: S)

2. ขั้นสร้างความขัดแย้งทางความคิด กระตุ้นให้เกิดความสงสัยและค้นหาหลักฐาน มีความขัดแย้งทางความคิด นำไปสู่การค้นหาคำตอบ เพื่อสร้างแนวความคิดใหม่ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ นักเรียนจะอยากเรียนหรืออยากจะทำกิจกรรมหรือไม่ ขึ้นอยู่กับครูการกระตุ้นในขั้นนี้ โดยครูอาจจะมีการยกประเด็นที่เป็นข้อขัดแย้ง ตั้งคำถามปลายเปิด หรือใช้กิจกรรมการทดลองสั้น ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้คิดและวิเคราะห์ต่อไป (Science: S)

3. ขั้นการปฏิบัติ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยอาศัยความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วในการแปลความหมายของข้อสนเทศใหม่ จนกระทั่งเกิดความหมายต่อตนเอง โดยนักเรียนจะได้ใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับทฤษฎีของเรื่องที่กำลังศึกษาค้นคว้าอยู่ ใช้สื่อและเทคโนโลยีในการค้นหาข้อมูล ใช้ความรู้ทางด้านคณิตศาสตร์ (Mathematics: M) ในการคำนวณ การเขียนกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ความน่าจะเป็น ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการทดลอง (Science: S) การลงข้อสรุป และสรุปผล

4. ขั้นเปรียบเทียบและสรุป หลังจากนักเรียนได้สร้างหรือสรุปองค์ความรู้แล้ว ให้นักเรียนใช้คำถามถามตนเอง และเพื่อน เพื่อเปรียบเทียบแนวความคิด โดยใช้เทคนิคการรู้คิด

5. ขั้นสร้างสรรค์ เป็นการนำโจทย์ของจริง (Real-world tasks) มาให้นักเรียนทดลองแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex) เป็นการบูรณาการ (Holistic) นักเรียนช่วยกันแก้ไขปัญหาจากงานที่ครูได้กำหนดให้ในลักษณะของกิจกรรม

โดยกิจกรรมนี้จะสอดคล้องกับเนื้อหาที่นักเรียนได้เรียนมา นักเรียนจะได้ใช้กระบวนการออกแบบทางด้านวิศวกรรม (Engineer: E) เทคโนโลยี (Technology: T) การคำนวณต้นทุน ความคุ้มค่า (Mathematics: M) ในการสร้างชิ้นงาน เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่ตรงตามที่ต้องการและมีประสิทธิภาพสูงที่สุด

ตอนที่ 2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา

ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา ดังตาราง 2

ตารางที่ 2 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C

ตัวแปร	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	ร้อยละ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	33	30	26.45	2.15	88.16
ความสามารถในการแก้ปัญหา	33	30	25.50	2.32	85.00

ตารางที่ 2 ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา (STEM Education) ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C ทั้งหมด 33 คน มี คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 26.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.16 ของคะแนนทั้งหมด และมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเฉลี่ย 25.50 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของคะแนนทั้งหมด

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C จำนวน 3 แผน 12 ชั่วโมง มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเชื่อมโยง 2) ขั้นสร้างความขัดแย้งทางความคิด 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) ขั้นเปรียบเทียบและสรุป และ 5) ขั้นสร้างสรรค์ โดยมีการแทรกแนวคิดสะเต็มศึกษาแต่ละตัว ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science: S) เทคโนโลยี (Technology: T) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer: E) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics: M) เข้าไปในขั้นตอนการสอนแต่ละขั้นการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการใช้ทักษะที่ครบทุกด้าน

2. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C ทั้งหมด 33 คน มี คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 26.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.16 ของคะแนนทั้งหมด และมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเฉลี่ย 25.50 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของคะแนนทั้งหมด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C จำนวน 3 แผน 12 ชั่วโมง การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

แบบ 5C มีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความเชื่อมโยง 2) ขั้นสร้างความขัดแย้งทางความคิด 3) ขั้นการปฏิบัติ 4) ขั้นเปรียบเทียบและสรุป และ 5) ขั้นสร้างสรรค์ โดยมี การแทรกแนวคิดเพิ่มเติมศึกษาแต่ละตัว ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science: S) เทคโนโลยี (Technology: T) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer: E) และ คณิตศาสตร์ (Mathematics: M) เข้าไปในชั้นการสอนแต่ละชั้นการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการใช้ทักษะที่ครบทุกด้าน

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การออกแบบและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แบบ 5C ได้มีการการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้รูปแบบการสอนหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดี และมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้พัฒนารูปแบบได้นำแนวคิดของ Joyce, Weil and Calhoun (2004) มาใช้ในการพัฒนา โดยกำหนดกรอบโครงสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักการ แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ระบบสังคม หลักการตอบสนอง ระบบสนับสนุน (ฉันทชัย จันทะเสน, 2559) และในส่วนของ กรอบแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้สนับสนุนรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น การจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน 5C ได้ใช้ทฤษฎี สร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) เป็นพื้นฐานความคิด ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นกระบวนการ ที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ ความเข้าใจเดิมที่มีมาก่อน โดยพยายามนำความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุการณ์ และปรากฏการณ์ที่ตนพบเห็นมาสร้าง เป็นโครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure) หรือที่เรียกว่า สกิมมา (Schema) โครงสร้างทางปัญญานี้ จะประกอบด้วย ความหมาย ความเข้าใจ ซึ่งจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ผ่านมาของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นผู้พัฒนายังใช้ทฤษฎีการรู้คิด (Metacognition) เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ดังจะปรากฏอยู่ในขั้นที่ 4 “ขั้นเปรียบเทียบและสรุป” การรู้คิดทำให้ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ว่า “นักเรียนเข้าใจ หรือรู้อย่างไร” “ทำไมถึงรู้หรือเข้าใจเช่นนั้น” การรู้คิดช่วยในการพัฒนาการเรียนวิทยาศาสตร์ และเป็นประโยชน์ ในเรื่องประสิทธิภาพในการรับรู้ และการเข้าใจ การรู้คิดยังสามารถประยุกต์ และขยายแนวความคิดและเพิ่มทักษะ ความคิดที่ยาก ๆ ได้ การสอนวิทยาศาสตร์ที่ดีจะต้องใช้กระบวนการรู้คิด และจะต้องสร้างและพัฒนากระบวนการรู้คิด ให้กับนักเรียนควบคู่กันไป (Hartman, 2001) นอกจากนั้นการใช้การรู้คิดจะเป็นการจุดประกายความคิดให้นักเรียน และสามารถทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและทำให้การเรียนรู้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่กำลังต่อสู้กับปัญหา ทางการเรียนรู้และการควบคุมกระบวนการเรียนรู้ด้วยปัญญา การรู้คิดเป็นหนึ่งทักษะสำคัญที่ครูผู้สอน ต้องสอนนักเรียนให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง พร้อมทั้งการสอนด้านปัญญาในเวลาเดียวกัน (Anderson, Harty and Samuel, 1986)

ข้อดีในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเพิ่มเติมศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ แบบ 5C คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบนี้ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสในการปฏิบัติจริง มีการสร้างชิ้นงาน เป็นกิจกรรมที่จะต้องทำงานเป็นกลุ่ม มีการวางแผนงานในการแก้ปัญหา จึงทำให้ได้ความรู้ที่มากกว่าการเรียนในห้อง เรียบในแบบเดิม ๆ มีการนำเสนอผลงานกลุ่มตนเองให้กลุ่มอื่น ๆ ได้รับฟัง โดยในแต่ละกลุ่มก็จะมีกรนำเสนอแนวคิด ที่แตกต่างกันออกไปจึง ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายและยอมรับมุมมองความแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ ด้วย นักเรียน ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามานำเสนออย่างมีเหตุผล มีอิสระในการสืบค้นข้อมูล สามารถที่จะเสนอแนวคิดโดยไม่ต้อง คำนึงถึงความถูกผิด แต่ได้สร้างชิ้นงานตามแนวคิดที่อ้างอิงจากข้อมูลที่ได้สืบค้นอย่างมีสมเหตุสมผล จะเห็นได้ว่า กิจกรรม การเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นนั้น มีการแทรกแนวคิดเพิ่มเติมศึกษาแต่ละตัว ได้แก่ วิทยาศาสตร์ (Science : S) เทคโนโลยี (Technology: T) วิศวกรรมศาสตร์ (Engineer : E) และคณิตศาสตร์ (Mathematics : M) เข้าไปในชั้นการสอน แต่ละชั้นการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการใช้ทักษะที่ครบทุกด้าน

ข้อด้อยในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C คือ การทำงานจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ได้จากการประมวลเพื่อที่จะสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาที่ได้รับ แต่บางกลุ่มได้รับวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมในการสร้างนวัตกรรม ในการออกแบบชิ้นงานจากวัสดุที่มีจำกัดนั้น จะต้องใช้เวลาในการออกแบบ ทดสอบ นวัตกรรมที่ได้สร้างขึ้น จึงทำให้เวลาในการจัดการเรียนการสอนนั้นไม่เพียงพอ

2. ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C ทั้งหมด 33 คน มี คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย 26.45 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.16 ของคะแนนทั้งหมด และมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาเฉลี่ย 20.96 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ของคะแนนทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 80

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C มีทฤษฎีพื้นฐาน (Principles of the model) ประกอบด้วย ทฤษฎีสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivism) โดยเชื่อว่า “ผู้เรียนเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความรู้ และความรู้ที่มีอยู่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมหรือการกระทำของเขา” แนวคิดของ Piaget “การเรียนรู้ของนักเรียนนั้น นักเรียนจะมีความรู้เดิมอยู่ก่อนแล้ว (Prior Knowledge) แล้วนำสิ่งเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอน และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อสร้างแนวความคิดใหม่ขึ้นมา” แนวคิดของ Hewson and Hewson (1988) “ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง โดยอาศัยความรู้เดิมที่มีอยู่ก่อนแล้วในการแปลความหมายของข้อสนเทศใหม่ จนกระทั่งเกิดความหมายต่อตนเอง” และเมื่อนำมาจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาแล้ว ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาด้าน ทักษะการคิด ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดออกแบบสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ (พรทิพย์ ศิริภัทราชัย, 2556) สอดคล้องกับณัฐพงศ์ มณีโรจน์ (2560) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ตามแนวคิดสะเต็ม ศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 93.32 ผู้เรียนมีการคิดเชื่อมโยงคิดเป็นร้อยละ 83.34 สอดคล้องกับสุรชาติพิย ขาวทอง (2564) ซึ่งพบว่าพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวสะเต็มศึกษาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับนิภาพร ช่วยธานี และคณะ (2562) พบว่าหลังจากที่นักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างได้เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่บูรณาการการสร้างข้อโต้แย้ง (6E+A) เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางสะเต็มแล้ว นักศึกษามีค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการแก้ปัญหาทางสะเต็มในแต่ละตัวชี้วัดโดยภาพรวมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทักษะการแก้ปัญหาทางสะเต็มเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การให้เหตุผลในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา การบูรณาการแนวคิดทางสะเต็ม การกำหนดประเด็นปัญหา การประเมินความเป็นไปได้ของวิธีการแก้ปัญหา และการสร้างข้อคิดเห็นหรือข้อโต้แย้ง ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านเท่ากับ 1.850, 1.629, 1.625, 1.617 และ 1.592 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 3 คะแนนในแต่ละด้านของตัวชี้วัดทักษะการแก้ปัญหาทางสะเต็ม สอดคล้องกับ Ceylan และ Ozdilek (2015) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยได้นำแนวคิดสะเต็มศึกษารวมกับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะ 5 ขั้นตอน โดยเลือกนักเรียนเกรด 8 จำนวน 12 คน ทำการทดสอบก่อนเรียน จากนั้น ทำการสอนโดยใช้การจัดการเรียนการสอนสะเต็มศึกษารวมกับการจัดการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน จากนั้นนำแบบทดสอบหลังเรียนมาทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการวางแผนในการใช้เวลาที่ใช้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้จำเป็นที่จะต้องใช้เวลาอย่างมากเพื่อให้นักเรียนได้ค้นหาข้อมูล ออกแบบ และสร้างชิ้นงานขึ้นมา และควรจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสม และหลากหลาย เพื่อเป็นตัวเลือกให้นักเรียน นั้นได้สร้างสรรค์ชิ้นงานได้อย่างเต็มที่

2. ควรมีการศึกษาสภาพห้องเรียนที่จะใช้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกิจกรรมในแผนการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมและถ้ามีครูผู้ช่วยก็จะดีมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดสร้างสรรค์ จิตวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

2. ควรทำการศึกษาการจัดการกิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์แบบ 5C กับนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ และเนื้อหาวิชาอื่น ๆ เพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้บริหาร ครู – อาจารย์และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ที่ได้สนับสนุนและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฝ่ายมัธยม) ที่กรุณาคัดเลือกงานวิจัยฉบับนี้ให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2564

เอกสารอ้างอิง

ฉันทชัย จันทะเสน. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2559.

ณัฐพงศ์ มณีโรจน์. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2560.

นิภาพร ช่วยธานี และคณะ. “การส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางสะเต็มของนักศึกษาปริญญาตรีโดยใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษาที่บูรณาการการสร้างข้อโต้แย้ง (6E+A) ,” มหาจุฬานาครทรรศน์. 6, 10 (มกราคม 2562): 5179–5192.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2545.

พรทิพย์ ศิริภัทราชัย. “STEM Education กับการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21,” ExecutiveJournal. 33, 2 (2556):49–56.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค, 2560.

วิชาการ, กรม. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, สถาบัน. **คู่มือเครือข่ายสะเต็มศึกษา**. ออนไลน์ 2557. จาก http://www.stemedthailand.org/wp-content/uploads/2014/08/STEM_Manual.pdf

สุธาทิพย์ ขาวทอง. “ผลของการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามแนวสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6,” **ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**, 18, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564)

Anderson, H.O., H. Harty and K.V. Samuel. “Nature of Science. 1969 and 1984: Perspectives of Science Teachers,” **School Science and Mathematics**. 86, 1 (January 1986): 43-50.

Ceylan S. and Z. Ozdilek. “Improving a Sample Lesson Plan for Secondary Science Courses with in the STEM Education,” **Procedia–Social and Behavioral Sciences**, 177 (2015): 223-228.

Hartmen, H. J. “Metacognition in Teaching and Learning: An Introduction,” **Instructional Science**. 2,4 (October 2001): 173-201.

Hewson, P.W. and M.G. Hewson. “An Appropriate Conception of Teaching Science: A View From Studies of Science Learning,” **Education**. 72,5 (October 1988): 597-614.

Joyce, B., M. Weil and E. Calhoun. **Models of Teaching**. 7th ed. Boston: Allyn & Bacon, 2004.

จริยธรรมในการตีพิมพ์บทความ (Publication Ethics)

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นวารสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้น และเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดแนวปฏิบัติและจริยธรรมในการเผยแพร่บทความไว้อย่างเคร่งครัด ดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของผู้พิมพ์ (Duties of Authors)

1. ผู้พิมพ์ต้องรับรองว่าบทความไม่ซ้ำซ้อนกับผู้อื่นและบทความไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่อื่น ๆ มาก่อน
2. ถ้าผู้พิมพ์นำผลงานผู้อื่นมาใช้ประกอบในบทความ ผู้พิมพ์ต้องอ้างอิงทั้งในเนื้อหาบทความและท้ายบทความให้รายละเอียดครบถ้วน
3. ผู้พิมพ์ต้องรายงานข้อเท็จจริงในผลการวิจัย ไม่บิดเบือนข้อมูล ไม่ปกปิดข้อมูลหรือรายงานข้อมูลที่เป็นเท็จ
4. ผู้พิมพ์ที่มีชื่อปรากฏในบทความต้องมีส่วนในการดำเนินการวิจัยจริง
5. ถ้าผลงานของผู้พิมพ์เกี่ยวข้องกับการใช้สัตว์ ผู้เข้าร่วมหรืออาสาสมัคร ผู้พิมพ์ต้องดำเนินการตามหลักจริยธรรมและให้แนบหนังสือรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ทดลอง

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร (Duties of Editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาและกลั่นกรองคุณภาพของบทความให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร
2. บรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความ โดยปราศจากอคติใด ๆ ต่อผู้พิมพ์หรือบทความ
3. บรรณาธิการต้องจัดให้มีการตรวจสอบความซ้ำซ้อนของบทความ เพื่อป้องกันการลอกเลียน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่เชื่อถือได้
4. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความต่อผู้อื่นจนกว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
5. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนต่อผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ (Duties of Reviewers)

1. ผู้ประเมินต้องไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ ของบทความจนกว่าบทความจะได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่
2. ถ้าผู้ประเมินได้รับบทความและพิจารณาแล้วเห็นว่าตนเองอาจมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือบทความไม่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ผู้ประเมินต้องปฏิเสธการประเมินบทความทันที
3. ถ้าผู้ประเมินพบว่าบทความมีการซ้ำซ้อน ลอกเลียนจากบทความที่เคยตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว ผู้ประเมินต้องแจ้งบรรณาธิการให้ทราบทันที
4. ผู้ประเมินต้องดำเนินการพิจารณาบทความตามระยะเวลาที่กำหนด
5. ผู้ประเมินต้องประเมินโดยยึดหลักวิชาการ ไม่มีอคติหรือเจตนาอื่นที่ไม่ดีต่อบทความ

หลักเกณฑ์การเสนอบทความ

เพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

- 1.1 **วัตถุประสงค์** เพื่อเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์บทความดังกล่าวในสาขาศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมให้เกิดแนวความคิด ทฤษฎี การพัฒนานวัตกรรมขึ้นและเป็นเวทีนำเสนอผลงานวิชาการของบุคลากรในมหาวิทยาลัยและบุคคลทั่วไป
- 1.2 **ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์** ประกอบด้วย บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์
- 1.3 **ขอบเขตเนื้อหา** ประกอบด้วยสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ รัฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ นิติศาสตร์ ส่งเสริมการเกษตร ศิลปะ วัฒนธรรม และสาขาที่เกี่ยวข้อง
- 1.4 **กำหนดพิมพ์เผยแพร่** ปีละ 3 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-เมษายน ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และฉบับที่ 3 เดือนกันยายน-ธันวาคม ของทุกปี

2. เกณฑ์การตีพิมพ์

- 2.1 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน
- 2.2 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ เป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและมีประโยชน์ โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญในสาขาที่บทความเกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ท่านขึ้นไปต่อหนึ่งบทความและเป็นผู้ที่มีผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง
- 2.3 กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนแก้ไขเพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี
- 2.4 กองบรรณาธิการของสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งตีพิมพ์
- 2.5 บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาให้ตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ทราบ แต่ไม่ส่งต้นฉบับคืนผู้เขียน

3. ประเภทของบทความ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี สามารถส่งบทความได้ 3 ประเภท ได้แก่ บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ ดังนี้

3.1 บทความวิจัย ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- 3.1.1 ชื่อเรื่อง
- 3.1.2 ชื่อผู้เขียน

3.1.3 หน่วยงานหรือคณะ และมหาวิทยาลัย

3.1.4 บทคัดย่อ

3.1.5 คำสำคัญ

3.1.6 บทนำ

3.1.7 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1.8 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1.9 สรุปผลการวิจัย

3.1.10 อภิปรายผลการวิจัย

3.1.11 ข้อเสนอแนะ

3.1.12 กิตติกรรมประกาศ

3.1.13 เอกสารอ้างอิง

3.1.14 ตาราง รูปภาพ แผนภูมิ หรือกราฟ

3.2. บทความวิชาการ

3.2.1 ชื่อเรื่อง

3.2.2 ผู้แต่ง

3.2.3 บทคัดย่อ

3.2.4 คำสำคัญ

3.2.5 บทนำ

3.2.6 เนื้อหา

3.2.7 บทสรุป

3.2.8 เอกสารอ้างอิง

3.3. บทความปริทัศน์

เป็นงานทางวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์ความรู้อย่างกว้างและลึกอย่างทันสมัย โดยใช้ข้อมูลวิพากษ์ให้เห็นแนวโน้มที่ควร ศึกษาและพัฒนาต่อไป ผู้เขียนควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่นำเสนอ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่น ๆ หรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้ บทความปริทัศน์เป็น การนำเสนอภาพรวมที่น่าสนใจ ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

3.3.1 ชื่อเรื่อง

3.3.2 ชื่อผู้เขียน

3.3.3 คำสำคัญ

3.3.4 บทนำ

3.3.5 บทสรุป

4. รูปแบบและการเตรียมต้นฉบับ

วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้กำหนดแนวทางการเขียนบทความสำหรับการตีพิมพ์ในวารสาร โดยผู้เขียนสามารถจัดเตรียมเนื้อหาบทความทั้งภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษได้ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสันขนาด A4 แบบคอลัมน์เดียว โดยมีความยาวของบทความรวม 8-10 หน้า ให้ใช้ขนาดและรูปแบบตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะและขนาดตัวอักษรที่กำหนดให้ใช้ในการพิมพ์บทความ

หัวข้อ/ส่วนประกอบ	แบบตัวอักษรและขนาด	ลักษณะของตัวอักษร	การวางตำแหน่ง
ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)	TH Sarabun PSK 16 pt	ตัวหนา	กึ่งกลาง
ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)	TH Sarabun PSK 16 pt	ตัวหนา	กึ่งกลาง
ชื่อผู้เขียนหลักและผู้เขียนร่วม	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวธรรมดา	กึ่งกลาง
ที่อยู่ผู้เขียน	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวเอียง	กึ่งกลาง
หัวข้อ	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวหนา	ชิดซ้าย
เนื้อเรื่อง	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวธรรมดา	กระจายแบบไทย
หัวข้อเอกสารอ้างอิง	TH Sarabun PSK 14 pt	ตัวหนา	ชิดซ้าย

ส่วนชื่อและที่อยู่ผู้เขียนจะมีสัญลักษณ์¹ ท้ายนามสกุลผู้เขียนหลัก และชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้วิจัยร่วม¹ ตามลำดับ ที่อยู่ผู้เขียนให้ระบุที่อยู่ หน่วยงาน คณะ และมหาวิทยาลัยที่สังกัด ถ้าผู้เขียนมีที่อยู่ต่างกันให้ระบุเป็นตัวเลข^{1,2,...}

รูปแบบการพิมพ์ต้นฉบับบทความให้เป็นไปตามที่กำหนดในตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การตั้งค่าน้ำกระดาษ

ขอบกระดาษ	ระยะขอบ (นิ้ว)
ขอบกระดาษบน	1.5
ขอบกระดาษล่าง	1
ขอบกระดาษซ้าย	1.5
ขอบกระดาษขวา	1

5. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง (References)

การอ้างอิง เป็นการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาเป็นวิธีการอ้างอิงระบบนาม-ปี (ชื่อ-นามสกุลผู้แต่งปีที่พิมพ์) หรือระบบ APA (America Psychological Association Style)

ตัวอย่าง ศิริชัย//การถ่วงน้ำหนัก / (2559)

เอกสารอ้างอิง ให้ระบุรายชื่อเอกสารที่ใช้เป็นหลักในการค้นคว้าวิจัยที่ได้ตรวจสอบเพื่อนำมาเตรียมรายงานและมีการอ้างอิงถึง จัดเรียงลำดับตามตัวอักษร ถ้าเป็นบทความภาษาไทยนำโดยกลุ่มเอกสารอ้างอิงภาษาไทยและตามด้วยกลุ่มเอกสารภาษาอังกฤษ รูปแบบของการเขียนเอกสารอ้างอิง ดังนี้

การอ้างอิงหนังสือ

รูปแบบ: ผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์./สถานที่พิมพ์./ผู้จัดพิมพ์./ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง: ประภัสสร เทพชาตรี. **สถานการณ์โลก 2553 และแนวโน้มปี 2554**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม, 2554.

Stebbing, Lionel. **Quality Assurance : The Route to Efficiency and Competitiveness**. 3rd ed. New York: Ellis Horwood, 1993.

การอ้างอิงจากวารสาร

รูปแบบ: ผู้เขียน./“ชื่อบทความ,”/ชื่อวารสาร./ปีที่,ฉบับที่/(วันที่/เดือน/ปี):/เลขหน้า

ตัวอย่าง: ดุษฎี วรรณธรรม. “วัฒนธรรมกับการดื่ม,” **ราชพฤกษ์**. 10, 3 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2556): 13-20.

Gatten, Jeffrey N. “Measuring Consortium Impact on User Perception: OhioLINK and LibQUAL+™,” **The Journal of Academic Librarianship**. 30, 3 (May 2004): 115-135.

การอ้างอิงจากหนังสือพิมพ์

รูปแบบ: ผู้เขียน./ “ชื่อบทความหรือหัวข้อข่าว,”/ชื่อหนังสือพิมพ์./วันที่/เดือน/ปี:/เลขหน้า.

ตัวอย่าง: คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. “ข่าวไกลนา,” **สยามรัฐ**. 12 มกราคม 2519: 3.

Jansen, Peter. “2009-Thailand’s Year Before the Decisive Storm,” Bangkok Post. 12 December 2009: 11. “Facts about Cambodia’s King Sihamoni,” **The Nation**. 12 December 2000: 1.

การอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์

รูปแบบ: ผู้เขียน./ชื่อวิทยานิพนธ์./ประเภทของบทนิพนธ์พร้อมด้วยชื่อหลักสูตร/สถาบัน,ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง: วิตติกา ทางชั้น. **กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานีในเชิงบูรณาการ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2550.

Buppha Devahuti. **Use of Computer in Serials Control in Thai Libraries**. Master’s Thesis Department of Library Science Chulalongkorn University, 1975.

การอ้างอิงจากบทความ/เอกสารที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ

รูปแบบ: ผู้เขียน//“ชื่อบทความ/เอกสาร,”//ใน:ชื่อบรรณาธิการ/บรรณาธิการ// ชื่อเรื่องหรือหัวข้อการประชุม//ชื่อการประชุม/วันที่/เดือน/ปีที่จัดประชุม/สถานที่จัดประชุม//สถานที่พิมพ์/ผู้จัดพิมพ์/ปีพิมพ์/หน้า.

ตัวอย่าง: บุญส่ง พจน์สุนทร. “ภาวะช็อก: การวินิจฉัยและการวินิจฉัยแยกโรค,” ใน: พลากร สุรกุลประภา, บรรณาธิการ. **Medicine in the evidence-based era**. การประชุมวิชาการประจำปี 2544 คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ครั้งที่ 17; 16-19 ตุลาคม 2544; ขอนแก่น. ขอนแก่น: คณะแพทยศาสตร์, 2544.หน้า 195-208.

Bengtsson, S. and B.G. Solheim. “Enforcement of Data Protection, Privacy and Security in Medical Informatics,” In: Lun K. C, Lun, P. Degoulet and T. E. Piemme, editors. **MEDINFO 92**. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics; 6-10 September 1992; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North-Holland, 1992. pp. 1561-1565.

การอ้างอิงจากสื่ออินเทอร์เน็ต

ข้อมูลจาก Website ของบุคคล

รูปแบบ: ผู้แต่ง//ชื่อเรื่อง/(ออนไลน์)/ปีพิมพ์(อ้างเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี)// จาก:URL

ตัวอย่าง: ฟาติละห์ บาโล. การศึกษาของเด็กไทยในปัจจุบัน. (ออนไลน์) 7 เมษายน 2556 (อ้างเมื่อ 18 พฤษภาคม 2557). จาก <http://www.l3nr.org/posts/538618>

Emanuel, Brian. **Another Study Fuels Movement to Push Back High School Start Times**. (online) 14 March 2014 (cited 18 May 2014). Available form: http://blogs.Edweek.org/edweek/inside-school-research/2014/03/14/late_start_times.html?cmp=ENL-EU-NEWS3

ข้อมูลจาก Website ของหน่วยงานต่าง ๆ

รูปแบบ: ผู้แต่ง//ชื่อเรื่อง/(ออนไลน์)/ปีพิมพ์(อ้างเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี)//จาก:URL

ตัวอย่าง: ฐากูร จุลินทร. **ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2555**. (ออนไลน์) 2555 (อ้างเมื่อ 18 พฤษภาคม 2557). จาก <http://library2.parliament.go.th/ebook/content-ebbas/2556-thakoon.pdf>

Thaweesak Koanantakool, **Getting Ready for New Millennium: What are the Thai Government's Actions Toward the Year 2000**. (online) 1999 (cited 20 August 1999). Available from: <http://necet.or.th/it-projects/>

6. การส่งบทความ

กำหนดการรับบทความ สามารถส่งบทความถึงกองบรรณาธิการ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ผ่านระบบลงทะเบียนออนไลน์ <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/Pitchayatat/>

- 6.1. เมื่อกองบรรณาธิการวารสารได้รับต้นฉบับแล้ว จะนำมาพิจารณาแล้วแจ้งตอบกลับให้ผู้เขียนทราบผลว่าผ่านการพิจารณาหรือไม่ผ่าน
- 6.2. บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะได้รับการตรวจสอบวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิตามเกณฑ์การตีพิมพ์ของวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- 6.3. บทความเมื่อได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งผลการพิจารณาบทความ ให้ผู้เขียนไปปรับแก้ไขบทความและส่งกลับมากองบรรณาธิการ
- 6.4. เมื่อบทความของผู้เขียนได้รับการตีพิมพ์ในวารสารเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะจัดส่งวารสารให้ผู้เขียน จำนวน 1 เล่ม

7. ติดต่อสอบถามข้อมูล

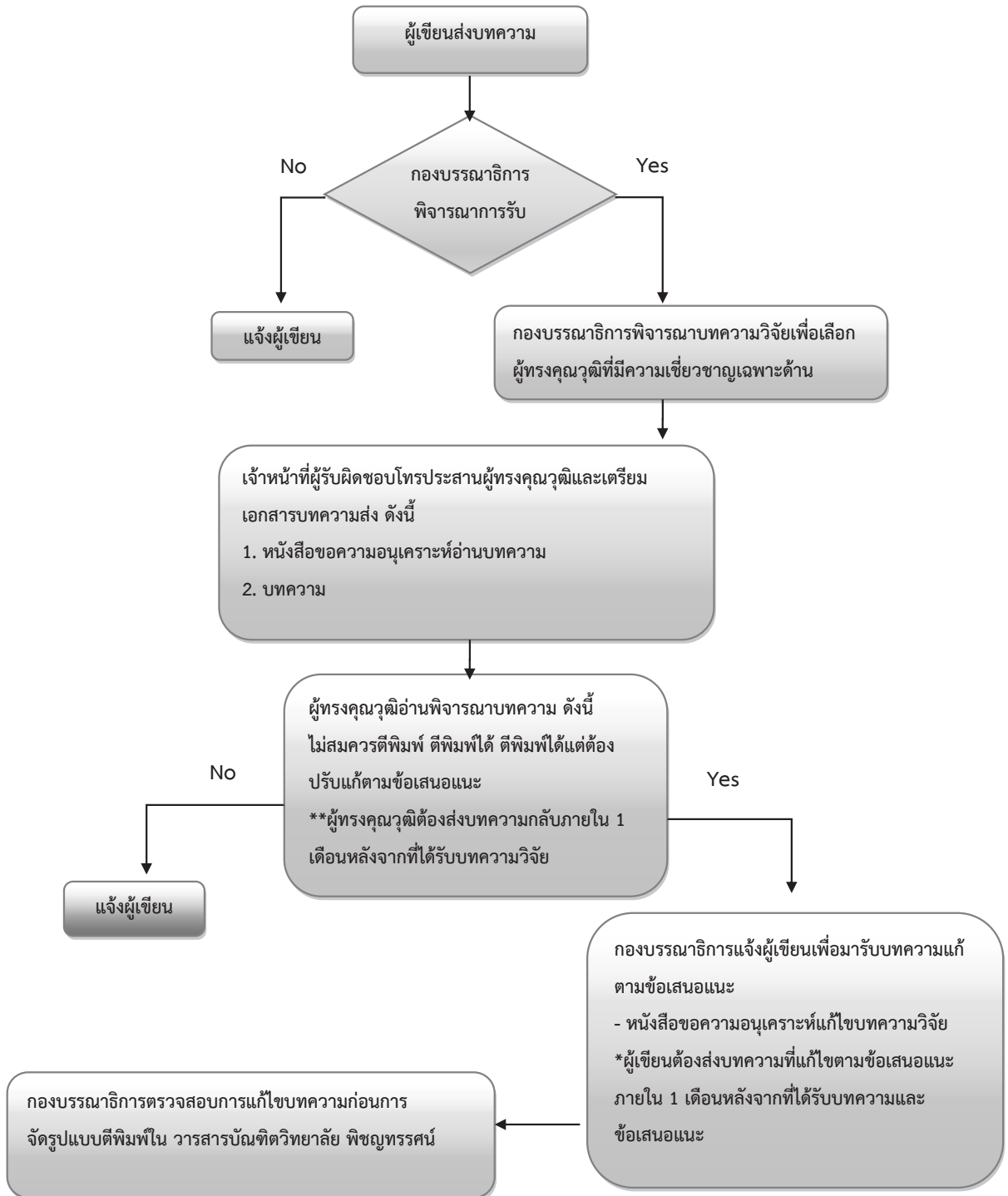
สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

เลขที่ 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 0-4535-2097 มือถือ 062-424-9400 โทรสาร 0-4535-2120

E-mail: info.gra@ubru.ac.th

ขั้นตอนการรับบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

**แบบฟอร์มการส่งบทความเพื่อลงตีพิมพ์ใน
วารสารบัณฑิตวิทยาลัย “พิชญทรรศน์” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี**

เลข.....
รับวันที่...../...../.....
ผู้รับ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิชญทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
เรื่อง ขอตีพิมพ์บทความลงบัณฑิตวิทยาลัย พิชญทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

1. ชื่อผู้ส่งบทความ (ภาษาไทย)
(ภาษาอังกฤษ)

2. วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุด ชื่อย่อ.....

3. ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี) ชื่อภาษาไทย ชื่อภาษาอังกฤษ

4. สถานภาพผู้ส่งบทความ

4.1 () อาจารย์ () อื่น ๆ ระบุ สถาบัน คณะ.....

ชื่อผู้วิจัยร่วม กรณีผู้ส่งบทความไม่เป็นนักศึกษา (ถ้ามี)

4.1.1 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

4.1.2 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

4.2 () นักศึกษา ☐ ปริญญาเอก ☐ ปริญญาโท หลักสูตร.....

สาขา..... คณะ..... สถาบัน.....

โปรดระบุชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ)

4.2.1 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

4.2.1 ชื่อภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

วุฒิการศึกษาสูงสุด ที่ทำงานปัจจุบัน..... คณะ

5. ประเภทของบทความ () บทความวิจัย () บทความวิชาการ () บทความจากปริทัศน์ () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ที่อยู่ผู้ส่งบทความ (ที่ติดต่อได้สะดวก).....

.....

.....

7. เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ โทรสาร E-mail

8. สิ่งส่งมาด้วยเพื่อให้กรรมการพิจารณา

() เอกสารพิมพ์ต้นฉบับบทความ จำนวน 2 ชุด

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ต้นฉบับที่ส่งให้พิจารณาเพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารนี้ ไม่อยู่ในระหว่างพิจารณาของวารสารอื่น และยินดีแก้ไขตามที่กองบรรณาธิการเสนอแนะ

ผู้ส่งบทความ ลงชื่อ

(.....)

...../...../.....

10. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (กรณีเป็นวิทยานิพนธ์) ได้ตรวจบทความนี้แล้วขอรับรองว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของบทความนี้ มีความสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยบทความนี้เป็น

☐ เนื้อหาบางส่วนของวิทยานิพนธ์

☐ เนื้อหาโดยองค์รวมทั้งหมดของวิทยานิพนธ์

เห็นควรให้ตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนได้

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ลงชื่อ
 (.....)
/...../.....

ส่วนนี้สำหรับเจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการวารสารบัณฑิตวิทยาลัย “พิษณุพรรณ” มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

11. ความเห็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบองค์ประกอบของบทความ

() ครบ () ไม่ครบ ขาด
 เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบ ลงชื่อ
 (นางสาวปณิดา ธรรมวงศ์)
 /...../.....

12. ความเห็นของบรรณาธิการ

() เก็บเรื่อง () ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมส่วนประกอบที่ยังไม่ครบ หรือ ไม่สมบูรณ์
 () นำส่ง Peer Review พิจารณา ควรแต่งตั้ง () ผศ. () รศ. () ศ. () ดร.

1 2

อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ ☐

บรรณาธิการ ลงชื่อ
 (รองศาสตราจารย์ชาญชัย สุกใส)
/...../.....

ใบสมัครเป็นสมาชิกวารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

โปรดกรอรายละเอียดในใบสมัครเป็นสมาชิกดังต่อไปนี้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ชื่อ - นามสกุลผู้รับ.....

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

โทรสาร.....E-mail

หน่วยงาน.....สถานที่ทำงาน

ถนน.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

☐

สมัครเป็นสมาชิกหนึ่งปี

ค่าสมาชิก 200 บาท

☐

สมัครเป็นสมาชิกสองปีติดต่อกัน

ค่าสมาชิก 400 บาท

ท่านสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2 ถนนราชธานี ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000 โทร 045-352-097 โทรสาร 045-352-120

MEMBERSHIP APPLICATION

Date.....Month.....Year.....

Name.....

Last

First

Mailing Address.....

Street Number and Name

.....

District (City)

Amphur (State)

.....

Province (Country)

Postal Code

E-mail Address..... Telephone No.

Fax No.

☐

One-year Membership

(200 Baht)

☐

Two-year Membership

(400 Baht)

You can contact us at Graduate School, Ubon Ratchathani Rajabhat University, 2 Ratchathani
Road Mueang District of Ubon Ratchathani Province, 34000 Tel: 045-352-097 Fax: 045-352-120

[illegible]

Journal of Graduate School, Pitchayat, Ubon Ratchathani Rajabhat University

ISSN 2774-0633 (Print) ISSN 2774-0862 (Online)

Journal Readers; Vol. 17 No. 3

Assoc. Prof. Dr.Songsak Phusee-orn	Maha Sarakham University
Assoc. Prof. Dr.Jumlong Vongprasert	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Saman Asawapoom	Sisaket Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Sombat Thairuakham	Chiang Mai University
Assoc. Prof. Dr.Nalinee Thongprasert	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Piyakanit Chotivanich	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Pranom Kumpla	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Boonthawan Wingwon	Lampang Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Nisanart Sopapol	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assoc. Prof. Dr.Nopparat Songserm	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Udom Tipparach	Ubon Ratchathani University
Asst. Prof. Dr.Bhumbhong Jomhongbhibhat	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Pongthorn Singpan	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst.Prof.Dr.Chuankid Masena	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Piyaporn Phitchayapirath	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Asst. Prof. Dr.Yaowaluk Tongphum	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Assist. Dr. Pattama Lophonpanit	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Dr.Pariya Pariput	Ubon Ratchathani Rajabhat University
Dr.Sairung Dinkhoksung	Ubon Ratchathani University
Dr.Wittika Thangchan	Khon Kaen University